

liber et laudatus christi et

XXC

37

[Faint, illegible handwritten text]

L.A.W.

Q

500.

~~124~~

M.B.

~~124~~

~~124~~

~~124~~

101

101

Laus Laus Laus

Laus De

CB 100 1153045

Laudat

Laudat

FR XUI/34

Laus

Laus

Laus deo semper

Laus

Laus deo semper

Laus. Lau

Laus deo

67

Laus deo semper

Laus deo semper

Exitus acta probat

Exitus acta probat

Jan 18 1862

London

Dear Sir

I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 14th inst.

in relation to the above mentioned subject.

I am sorry to hear that you are not satisfied with the result of the examination.

I have no objection to your withdrawing the application at this time.

Very respectfully,
Your obedient servant,
J. H. [Name]

MODVS LEGENDI
ABBREVIATURAS,
PASSIM IN IVRE TAM CIVILI,
QVAM PONTIFICIO
OCCVRRENTES,

Denuò integritati suæ restitutus.

Carmale · *Huic accessere* *concordantia* ·

Tituli, quæ & Rubricæ vulgò nuncupantur, in vniuersum Ius Civile, ex HALOANDRI recognitione ascripti.

Adiunximus præterea libellum, qui Flores Legum inscribitur, cum additionibus, & concordantijs Doctorum.

Omnia pristino splendore reddita.

VENETIIS,
Apud Andræam Muschio. 1569.

P R A E F A T I O.

ET SI Imperatoris testimonio laudabilior sit, qui factum subtilius emendat, quàm qui adinuenit: laude tamen non minima afficiendos eos arbitror, qui primas bonarum artium promulgationes, summa cum lucubratione sequacibus delegauerunt: quoniam, ut testatur Philosophus, nedum ijs, quibus perfectè, sed & iis, ex quorum imperfecto opere adinuento ad veram Philosophiæ lucem tandem ventum est, gratiæ sunt porrigendæ. Quamobrem cum libellus, qui Modus legendi in utroque Iure dicitur, opus equidem primæ Iuris cunabula introeuntibus, ne dicam utile, imò necessarium, plurimis tum diminutè tum superflue positis vndequaque antea notaretur: ut tandem Iuris studiose consultius, securiusq; inhærerent operi, factum est hoc idem opus correctum, emendatum, omni denique superfluitatis, seu diminutionis macula, vitioq; purgatum: ut per hæc, quæ sequuntur scripta, omnibus luculentissime panditur.

MODVS LEGENDI

ABBREVIATURAS,

TAM IN LIBRIS IURIS CIVILIS

QVAM PONTIFICII, PASSIM

OCCVRRENTES.

VI A præposterus est ordo prius huma-
na petere subsidia, vt illis deficienti-
bus, diuini fauoris gratia postuletur:
vt de cōse. dist. j. c. omnis Christianus.
in fi. & in prin. Apparatus Io. And. lib.
vj. imò vix bono peraguntur exitu,
quæ malo sunt inchoata principio. lxj.
dist. c. miramur. j. q. i. principatus. & c. cū Paulus. idè di-
uino primitus implorato præsidio, cum Iuris vtriusque
scientia tam legum, quàm canonū præciosissima, non ad-
miniculatiua, sed principalis & sacratissima, imò diuini-
tus inspirata sit, maximè competens principibus, comiti-
bus, baronibus, militibus, cæterisque nobilibus, clericis
atque generosis personis iurisdictionem, & iurium ipso-
rum manutationem habentibus, statui, vt huius vtriuf-
que iuris, scilicet Canonici & Civilis notitiam aggredi
volentibus, tam in legendo, quàm in studendo, facilis, bre-
uis, & planissimus pateat accessus in textibus, apparati-
bus, summis, glossis, relictis, & omnibus abbreviaturis
legum & canonum ad omnipotentis Dei laudem, &
iuniorum scholarium, sacerdotum, & Iuris alumnorum
instructionem: quæ aliter fieri non habet, quàm illorum
informatio, quos scholasticis doctrinis scholas fortè re-
gendo sua laborosius oporteat querere nutrimenta. At-
tento quòd omnis processus artium & scientiarum gene-
ratiuus, ordinè in se debet habere, & propter vitæ huma-
næ insufficientiam breuitatem continere: talem vt sequi-

tur breuiffimum instruendi modum obseruandum esse cenfeo pædagogis nobilium : salua tamen emendatione, meliorâtium rationabiliter hunc discendi modum. Præhabitis ergo scholasticis disciplinis , & puerilibus eruditionibus in Donato, casualibus, & temporalibus, in Alexandri partibus ambabus, declinationibus, coniugationibus, & constructionis ordine, cum moralibus authoribus Catone, vel Faceto, &c. non per vitæ medietatem liberalibus & adminiculatiuis artibus insistêdo, vt sunt Grammatica, Logica, Rhetorica, Geometria, Arithmetica, Musica, & Astronomia : sed his cõpendiose transcurfis, principalibus scientijs , videlicet tramiti Philosophiæ suadeo citius appropinquare: & tãdem Iuri Canonico, & Theologiæ, iuri ciuili & practicæ finaliter immorari. Nam, vt ait beatus Hier. Illi in vanitate sensus, & obscuritate mentis ambulât, qui diebus & noctibus in dialectica arte torquêtur &c. vt in canone, nonne. dist. xxxviij. vbi reprehenduntur dialectici, & rerum naturas inquirentes, necnon verificatores. & eadem dist. c. legimus. vbi per vanam dialecticorum garrulitatem & sophistica argumenta intelligit Hieronymus cyniphes, & ranas, quibus Aegyptij sunt percussi.

Primo, præmitto nomina librorum in vtroq; iure, tam Pontificio quàm Imperatorio, annectendo cuilibet horum diuisionem in libros partiales. Deinde subiungam modum allegandi in quolibet libro, cum exemplorum positione de abbreviaturis : vt introitus ad iura capescenda manifestetur, quorum ignorantia paucos excusat: iuxta regulam, ignorantia facti non iuris excusat. vt de regulis iuris, c. ignorantia. libro vj. quæ regula duos habet articulos principales. Primus, quòd ignorantia facti quemlibet excusat: maximè dum est ignorantia facti probabilis : tunc enim in toto excusat ignorantem : vt in l. error facti. C. de iur. & facti ignoran. Quod enim per me non stat, mihi imputari nõ debet: vt in c. imputari. de reg. iur. lib. vj. Secundus articulus est, quòd ignorantia iuris neminem excusat: quia ius quilibet scire tenetur, & nemini licet ipsum ignorare: vt in l. regula. ff. de iur. & facti
igno-

ignorant. Debemus ergo scientiam iuris omnes appetere, ne in contemptum Dei nos incidere contingat. Nam contemptores canonum peccant in Spiritum Sanctum: cuius instinctu, nutu, & gratia ipsi sacri canones æditi sunt: ut xxv. q. j. violatores, & cap. nulli fas.

Pro quo sciendum quod ius est ars boni & equi, cuius merito quis nos sacerdotes appellat: id est, sua iura cuilibet ministrans. ff. de iusti. & iur. l. j. respon. ij. Est autem ius nomen generale: & lex est species iuris. Etiam ius dicitur præceptum seu ordinatio principantis, vel domini circa subditos. Et sic ius triplex distinguitur: quia talis superior principans aut est Deus: & tunc dicitur ius diuinum. aut est natura: & dicitur ius naturale primæum. Aut est homo: & tunc dicitur ius humanum, scilicet gentium vel civile, seu positium.

Ius naturale est commune omni nationi: eò quòd ubique instinctu naturæ non aliqua constitutione habetur; ut maris & fœminæ coniunctio, puerorum educatio, communis omnium possessio: quia iure naturali omnia sunt communia, id est, communicanda tempore necessitatis. Nemo enim proprium dicat, quod commune est, ut dist. xvij. c. sicut hi in medio. & illud ius æquissimum est: quia eius præcepta in lege, & Euangelio continentur: ut, Quod tibi vis fieri mihi fac: quod non tibi, noli. Sic potes in terris viuere iure poli. ut distinct. j. in princ. dist. l. ponderet. aliàs consideret. ij. quæst. vj. Decreto. de maio. & obed. dilecti. vbi includitur: Non furtum facies, Non moechaberis, Non occides, Non suscipies vocem mendacij. Exodi xxj. & xxiiij. Deute. v. c. Ozee. vij. c. cum multis similibus. Hoc ius cœpit ab exordio rationalis creaturæ, nec variatur tempore: sed est immutabile, plenum, & perfectum. dist. v. in prin. & dist. viij. in prin. Sed ius positium, est constitutio hominis variabilis & imperfecta. Et subdiuiditur in Canonicum & Civile. Nam sicut ex duobus componitur homo, scilicet materia & forma: sic duæ sunt dignitates in Ecclesia militante, scilicet Pontificalis authoritas, & Imperialis potestas, ut de maio. & obedien. c. solitæ. Ex quibus iura duplicia prodierunt. Papa

Iuris definitio.
Sacerdotes iuris.

Ius naturale.

Ius positium.

enim est conditor Canonum, & Imperator Legū. Ex quo iam patet causa efficiens vtriusq; iuris. Sed causa materialis iuris positivi, est Leges & Canones, Decreta seu Decretales epistolæ: circa quæ omnia versatur ipsum ius. Et coincidit communiter causa materialis cum subiecto. Unde subiectum Iuris Canonici est bonū ecclesiasticum fidelium directiuum, decisionem singulorū negotiorum continens, rerum ecclesiasticarum vtilitatem cōseruans. Vel est homo catholicus dirigibilis, de iure canonico in bonum humanum, similiter & diuinum. Nam sicut scientia supponitur scientiæ, ita subiectum subiecto. Et philosophiæ moralis, cui scientia iuris vtriusque subordinatur, subiectum est bonum humanum: igitur &c. sic subiectum Iuris Ciuilibus est homo politicus, constitutionibus legalibus dirigibilis simpliciter in bonum humanum, ad Reipublicæ vtilitatem cōseruandam. Causa finalis satis patet ex dictis. Nam finis iuris est bonos & scientes efficere, non metu solūm pœnarum, verū etiam exhortatione præmiorum. Causa verò formalis duplex est, scilicet orna tractandi, quæ est modus agendi: vt definitiuus, diuisiuus, perceptiuus, prohibitiuus, & exemplorum positiuus. Et forma tractatus, quæ consistit in diuisione librorum totalium in parciales: & partialium in titulos, seu rubricas: & titulorum in capitula, leges, paragraphos, vel responsa, & cetera, ut infra dicitur.

Ius Canonici.

Ius Canonicum in quatuor libris principalibus nobis est traditū. Primus liber Iuris Canonici, est Decretum. Secundus, Decretales. Tertius, Sextus liber. Et quartus, Clementinæ, scilicet Constitutiones. Pro quo sciendum quòd differentia est inter Decretum, Canonem, & Decretalem epistolam. Hæc differentia notatur dist. iij. §. porrò. vbi dicit Gratianus: Canonum alij sunt decreta Pontificum, alij statuta Conciliorum. Nam Canon propriè dicitur statutum in Concilio generali, vel prouinciali factum auctoritate episcoporum: vt de consecrat. c. j. Decretum verò est statutum, quod Papa de consilio Cardinalium, ad nullius tamen consultationē statuit, & in scriptis redegit, vt de rescript. cap. presenti. Hic autem Decretum

Canon.

Decretum.

cretum sumitur pro nomine libri: in quo Decreto sanctorum patrum dicta descripta sunt. Capitur etiam aliter Decretum de rebus eccles. non alien. cap. i. lib. vj. in glossa magna, in fine, ubi ponitur differentia inter decretum, authoritatem, & consensum, vel collaudationem iudicis, &c. Sed Decretalis epistola dicitur, quam Papa solus, vel de consilio Cardinalium ad consultationem alicuius rescribit, & respondet: vt de rescrip. c. i. & glo. iij. §. la. omnes hæc species. dist. iij. Etiam inuenitur hoc Decretale: vt xxv. quæst. i. omnia decretalia. Indifferentem tamen Decreta, Canones, & Decretales Ius Canonicum nuncupantur, vel Canones, & vnum specie pro reliquo sumitur. Vocatur etiam Canonica institutio aliquando dogma: quia consistit in doctrina fidei Christianæ, de cōsec. dist. v. c. fi. Aliquando mandatum: quia consistit in doctrina de moribus. dist. 54. denique. Aliquando interdictum, quando nulla pœna adijcitur. de consecr. dist. iij. non oportet. Et quandoq; sanctio, quando pœna additur xxvij. q. iij. si quis verè. Hic etiam Decretales in plurali numero vtimur pro libro, in quo dicta capitula, quæ etiam Decretales dicuntur, continentur.

Venio nunc ad libros. Primum itaq; librum Iuris Canonici, qui Decretum dicitur, composuit magister Gratianus: non quidem inueniendo, sed dicta sanctorum patrum in diuersis dispersa voluminibus, in vnum volumē debitè, & ordinatè colligendo: & hoc circa annum Domini millesimum centesimum nonagesimū tertium. Fuit etiam ille Gratianus vnus de tribus fratribus, cuius alter frater, Petrus Lombardus librum Sententiarum conscripsit: & tertius Petrus Comestoris, vel Māducatoris, qui Scholasticam historiam fecit. Diuiditur autem hic liber primus Decretum, in tres partes principales. Quarum prima vocatur Distinctiones: quia vterius subdividitur in partes centum & vnam, quarum quælibet distinctio dicitur. Habet enim hæc prima pars Decreti distinctiones centum & vnam, à quibus ipsa tota nomē est sortita. Istæ autem distinctiones vterius subdividuntur in canones vel capitula: qui canones interdum propter aliquo-

rum ipsorum prolixitatem subdiuidi possunt in paragraphos: & paragraphi ipsi, si longi fuerint, in versiculos. Secunda pars Decreti nominatur Causæ: & continet in se xxxvj. causas, in quas diuiditur, à quibus & nomē accepit, quæ causæ subdiuiduntur vlteriùs in quæstiones: & hæ quæstiones in canones, vel capitula, quæ vltra in paragraphos, & versiculos subdiuidi possunt: vt supra de distinctione canonum præmissum est. Est tamē animaduertendum, quòd causa 33. habet quæstiones sex: quarum quæstionum tertia non diuiditur immediatè in canones vel capitula, sed ibi interponitur tractatus de penitentia, qui continet in se distinctiones septem, in quas diuiditur. Et hæ subdiuiduntur in capitula vel canones; & paragraphos, vt supra dicebatur. Et interdum diuiditur in paragraphos absq; capitulis. Tertia & vltima pars Decreti nuncupatur de Consecratione: & habet sub se quinque distinctiones, in quas diuiditur: quarum quælibet in plures subdiuiditur canones, vel capitula: & quandoque in paragraphos, vt supra dictum est. Versus.

Decretum centum distinctiones dat & unam.

Triginta causas, & sex addit tibi mistas.

Distinguit septem penitentia, consecra quinque.

Authorem quarū tibi declaro Gratianū. uel sic breuius.

C. distinguit, & L. causas dabit X. tria cum sex.

Pœnitet V. uersum, uult consecrare reuersum.

Nunc ponenda, & notāda sunt exempla allegationum. Et de prima parte Decreti nota, quòd illa syllaba di. vel dif. etiam sola litera, d, significat distinctionem: & numerus immediate sequens denotat quotam distinctionis. Vltimo ponitur principium canonis vel capituli, in quo autoritas vel allegatio continetur. Exemplum accipe in prima parte Decreti, vbi sic allegatur. viij. distinctione. quo iure, & hoc sic abbreviatur, dist. 8. quo iure. idest, in prima parte Decreti, in distinctione 8. illius partis, in canone, qui incipit, quo iure. Aliud exemplum. distin. 38. nonne. & cap. legimus. idest, in prima parte Decreti, in distinctione tricesima septima eiusdem partis, in canonibus, qui incipiuntur, nonne. & legimus. Item aliud,

aliud, distinct. xl. multi & cap. non loca. & dist. l. ponderet. quod declara, vt prius.

In secunda parte Decreti nota, quod per numerum positum ante literam. q. datur intelligi quota causæ. Et sic omnia talia adiectiua numeralia, prima, secunda, tertia, quarta &c. vsq; ad tricesimam septimam ante literam, q, posita, semper includunt hoc substantiuum causa. Nec debet ille numerus excedere 36. quia non sunt plures causæ in secunda parte Decreti: & per literam, q, intelligitur quæstio in nominatiuo vel aliis casibus secundum exigentiam congruitatis. Communiter in ablatiuo allegatur quæstione. Sed per numerum sequentem istam literam, q, designatur quota quæstionis illius causæ præmissæ. Et sic numerus sequens erit adiectiuum istius substantiui; quæstione, per q, designati: quod nunquam subintelligitur, sed semper expressè ponitur. Vltimo subiungitur canon, vel capitulum illius quæstionis, in quo authoritas allegata quæri debet. Exemplum sume de secunda parte Decreti vbi sic allegatur. i. q. i. principatus. & capitulo, cum Paulus. Et solet ita breuiari. i. q. i. principatus. & valet tantum: in secunda parte Decreti in prima causa illius partis, & in prima quæstione illius primæ causæ: in canonibus incipientibus, principatus. & cum Paulus. Isto obseruato quod in toto iure non breuiatur principium canonis, capituli, vel legis: sed semper integre ponitur prout in libro continetur. Aliud exemplum i. q. 3. inter verba. i. 7. q. 4. si quis suadente. Item 23. q. 1. noli æstimare. & c. militare. 26. q. 5. non liceat. & c. aruspicinæ. in versic. nec ideo. Declara ista exempla, & signanter vltimum: in secunda parte Decreti, in causa 26. in quæstione 5. eiusdem causæ, in canonibus, qui incipiunt, non liceat. & aruspicinæ. in ver. nec ideo. Quia tamè tractatus de penitentia inseritur in quæstione 3. ipsius causæ tricesimæ tertiæ, vt supra dictum est: ideo sumatur exemplum vbi sic allegatur: de penitentia. dist. prima, homicidiorum. & capitulo, homicidium. hoc sic breuiatur. de pe. dis. i. homicidiorum. & cap. homicidium. idest, in secunda parte Decreti in causa xxxiiij. in quæstione 3. istius 33. causæ. in

fa. in distinctione prima illius quæstionis, in tractatu de pœnitentia, in canonibus, qui incipiunt. Homicidiorum &c. Aliud exemplum: de pœnitentia distin. v. oportet enim. de pœnit. dist. vij. c. 1. intellige ut prius. & specialiter ultimum. id est, in tractatu de pœnitentia. dist. vij. & vltima illius tractatus, in capitulo primo huius distinctionis. Et sic quando allegatur capitulum j. ij. vel iij. non ponitur principium capituli vel canonis &c.

De tertia parte Decreti pone exemplum: vbi allegatur hoc modo, de con. di. j. nocte sancta c. missas. & c. omnis Christianus. Quod ita breuiatum sic intelligitur: id est, in vltima parte Decreti, quæ intitulatur, De consecratione, in prima distinctione illius partis, in canonibus qui incipiunt, Noctē sancta &c. Item aliud exemplum: de conf. dist. ij. in cœna. & cap. liquido. de conf. dist. v. nō mediocriter. ne tales. & c. nusquam. id est, de consecratione, distinctione secunda & quinta, in capitulis incipiētibz, In cœna. Liquido. &, Non mediocriter &c. Non debet autem in tertia parte Decreti vltra quintam distinctionem allegari, sicut nec in secunda parte vltra septimam: & in prima parte non vltra centesimam primam: quia nulla partium plures habet distinctiones. Ideo vltra allegās notaretur tanquam imperitus errare. Et quia in qualibet parte Decreti sunt distinctiones, nota differentiam in allegando. Nam quando allegatur distinctio absolute cum numero, sine addito alterius determinationis: vt dicendo, dist. 1. 2. 3. 4. vel 5. &c. tunc quærendum est in prima parte Decreti, vbi sunt centum, & una distinctiones. Quando autem allegatur distinctio cum addito: de pœnitentia: ut sic, de pœni. dist. 1. 2. 3. &c. tunc quæri debet in secunda parte Decreti, in causa 33. & q. 3. illius causæ: vbi ponitur Tractat. de pœnitentia, qui habet 7. distinctiones: vltra quas non allegabis ibi, si uelis Iurista videri. Sed si allegatur dist. cum addito tali, de consecratione: ut sic, de consecra. dist. 1. 2. vel 3. &c. tunc quærat in tertia parte Decreti, vbi sunt tantum quinque distinctiones. nec etiam plures allegabis, alias te ostendes Iuris ignarum. Et sic in omnibus his tribus partibus

Decre-

Decreti allegatur constitutio cum quota sequente: sub ea differentia, quod interdum nulla determinatio præcedit, ut in prima parte interdum præcedit: & hoc dupliciter. Aut præcedit de pœni. ut in secunda parte Decreti. Aut de consecratione: ut in tertia parte Decreti. Item in secunda parte allegatur quota causæ, tacendo illud nomen causa, sed subintelligendo. & sic etiam in fœminino genere adiectiuum numerale substantiuatur, includendo suum substantiuum: ut prima, secunda, tertia, quarta &c. subaudi causa: deinde substantiuum, quæstio, cum suo adiectiuo expresse ponitur; scilicet quæstione prima, secunda, tertia, quarta &c. Postea initium canonis: ut, Omnis. Ponderet. Nonne. Legimus &c. Etiam quandoq; per paragraphos allegatur, omisso nomine capituli; & subiungitur principium paragraphi: ut ij. q. vj. §. bi duum. Et frequenter quando allegatur capitulum, non est opus allegere paragraphum, & è conuerso. Si verò capitulum est longum, dicatur in prin. med. uel fi. aut circa prin. med. uel fi. ubi auctoritas vel textus allegatus habetur. Finaliter: *Dilige Decretum si gliscis canonicari. Distinguit causas, pœnitet, & consecrat.* Et tantum de primo libro.

Secundus liber iuris Canonici, qui Decretales nominatur, à Gregorio Papa IX. compositus est, qui in vnam compilationem redigi procurauit, per magistrum Raymundum suum capellanum, diuersas decretales epistolas prædecessorū suorum corrigens & concordans: & hoc circa annum Dñi millesimum ducentesimū trigesimum primum. Et sic penè annis xxxviij. post compilationem Decreti, Decretales in hanc formam redactæ fuere. Nam post hoc sub anno Domini m. c. c. x. l. v. i. Concilium Lugdunense fuit celebratum, ab Innocentio Papa III. anno sui Pontificatus II. in quo multas edidit constitutiones, quas etiam suo tempore super Decretales conscripsit. Et iste liber Decretales vocatus diuiditur in quinq; libros partiales. Quorū quilibet vltius subdividitur in multos titulos vel rubricas: & tituli in capitula, & capitula in paragraphos, & hi interdum in versiculos. Primus autem liber partialis Decretaliū; tractat de personis ecclesiasti-

Decretales.

fiasticis, & ecclesiæ ministris, & de eorum officiis & quō tales creandi & ordinandi sunt. Et cōtinet titulos xliij. Secundus liber Decretalium, est de iudicijs, & de requisitis in iudicio, & habet xxx. titulos. Tertius est, de uita & honestate clericorum, & rebus eorum, & rebus ecclesiarum, & habet titulos l. Quartus de sponsalib. & matrimonijs, & de cæteris his annexis, & continet xxj. titulos. Quintus & vltimus liber partialis Decretaliū, est de accusationibus, de criminibus, & de diuersis pœnis pro ipsis infligendis. & cōtinet titulos xlj. Omnibus ergo computatis, totalis liber Decretaliū habet titulos, vel rubricas ducentas, minus quindecim, hoc est, centum & octoginta quinque. De quibus prædictis nota hos versus.

Pars prior officia creat, ecclesiæque ministros.

Altera dat testes. & cætera iudiciorum.

Tertia de rebus & vita præbyterorum.

Quarta docet quales sint ritus coniugiorum.

Quintaq; de ritibus et pœnis tractat eorum. Vel sic breuius

Index, iudicium, clericus, sponsalia, crimen.

Hæc tibi designant, quid quæque volumina signant.

De numero titulorum versus nota sequentes,

Bis septem demptis simul vno ferto ducentos. Qui tituli ponentur infra profaicè & metricè. Nunc sumantur exempla ex Decretalibus: vbi sic allegatur, de summa Trinitate & fide catholica. damnamus. hoc ita breuiari solet: de sum. Tri. & si. ca. damnamus. Aliud exemplum: de electione & electi potestate. cū in cunctis: hoc ita breuiari solet. de elec. cū in cūctis. id est, in libro Decretalium, sub titulo, de electione. in capitulo quod incipit, cum in cunctis. Aliud exemplum: de foro comp. diligenti. Aliud: de vi. & ho. cleri. vt clericorum. Aliud: qui cle. vel vouen. ma. contra. pos. consuluit. Aliud: de pæ. & re. omnis vtriusque. Ista exempla sic breuiata suo modo sunt explicanda vt primum exemplum. & ita de alijs.

Tertium librum, qui Sextus appellatur, composuit Bonifacius Papa VIII. in quo Decretales epistolas suorum prædecessorū, videlicet Grego. X. Inno. IIII. Clem. IIII. & aliorū cum suis proprijs epistolis recollegit in vnum librum,

librum, quem Sextum appellauit. non sic quòd ille cum alijs v. partialibus libris Decretalium in vnum volumen Sextus connumeretur: sed quia liber est specialis post dictos quinq; editus, supplēs defectum diuerforum casuum emergentium, in alijs non comprehensorum. Et sunt promulgatæ cōstitutiones libri Sexti, anno a natiuitate Domini millesimo ducentesimo nonagesimo octauo, Nonis Martij, Pontificatus Bonifacij Papæ octauī, anno I I I I. Diuiditur autem Sextus eodem modo in quinque libros partiales sicut Decretales: & quilibet horum librorum in titulos; & hi per capitula, & paragraphos, vt suprā: quāuis in Sexto non sint tot tituli sicut in Decretalibus, nec tot capitula in titulis. Sed vbi deficit aliquid non plenè decisum in Decretalibus, id ponitur in Sexto. Sunt nanq; modo sumenda exempla de libro Sexto, vbi sic allegatur de constitutionibus. vt animarum. libro sexto. & de rescrip. statutum. §. cūm verò. ver. nullus. li. eo. Hoc intelligitur: id est, in libro sexto, sub titu. de constitu. in capitulo quod incipit, ut animarum. Et sub titulo de rescriptis, in c. quod incipit, statutum. in §. illius capituli, qui incipit, cūm verò. in versiculo, nullus. libro eodem. Et sciendum quòd in Sexto allegatur eodem modo, vt in Decretalibus, hoc solū mutato quòd in Sexto allegando semper in fine additur lib. vj. propter differentias librorum: quia omnes rubricæ Sexti sunt etiam in Decretalibus. Debet ergo ad rubricam post capitulum addi libro sexto, vt sciatur esse in Sexto. Quòd si non additur, quæreretur cap. allegatū in Decretalibus: & sic errare contingeret ex omissione huius additionis libro sexto: quia capitulum allegatum in Sexto non inueniretur in Decretalib. Alia plura possunt exempla sumi: vt de iudic. mulieres. §. cæterū. & c. seq. lib. vj. de cleri. coniug. c. vnioco. §. in cæteris autem. eod. lib. de conces. præben. detestanda. lib. vj. de centi. quanquam. eo. lib. quæ sunt declaranda suo modo vt suprā. Et tantum de tertio libro.

Quartum librum iuris canonici, qui Clementinæ dicitur, subaudiendo constitutiones, incœpit & edidit Clemēs Papa V. sub anno Domini millesimo trecētesimo decimo,

cimo, in Concilio Viennensi, quod sex mensib. tantum duravit: sed ipse Clemens morte praeventus, ad publicum non perduxit: sed post eum Ioannes Papa XXI. compleuit, correxit, in quibusdam mutauit, & executioni demandauit. Quae constitutiones ita collectae dicuntur Clementinae, à Clemente V. & fuerunt promulgatae anno Domini millesimo tricentesimo sexto. 1111. Calendas Nouembris. De quo vide glos. in prooemio Clementinarum, in ver. Nouembris. & in verbo Pontificatus. Et secundum Ioan. Andr. in prooemio huius libri male dicunt illi, qui allegant librum septimum: quia dictae constitutiones non sunt connumeratae sub nomine libri, sed debent intitulari Clementinae, vt supra dictum est. Et diuiduntur Clementinae eodem modo in quinque libros iuxta materiam istius versus: *Iudex, iudicium, clerus, sponsalia, crimen*. de qua tractant, sicut Decretales & Sextus: licet pauciores contineant titulos, & tituli pauciora capitula, in quos & quae rursus diuiduntur. Sunt autem exempla taliter in his accipienda, vbi sic allegatur, de haereticis ad nostrum in Clementinis. hoc sic breuiatur: de haeret. ad nostrum. in cle. j. in constitutionib. Clementinis; sub titulo de haereticis & Manichaeis, in capitulo, quod incipit, Ad nostrum. Aliud exemplum: de reliq. & vene. sanct. si dominum. in Clemen. id est, de reliquijs & veneratione sanctorum. in capitulo. Si dominum. in Clementinis. & sic de alijs. Nam hic allegatur per omnia sicut in Decretalibus: solum eo dempto, quod additur hic in Clemen. sicut in Sexto, additur libro sexto, propter rationem ibi dictam. Et potest haec addito praemitti: vt sic allegando, Clemen. pastoralis. §. rursus. in fin. id est, in Clementinis, in capitulo Pastoralis. §. rursus. in fi. illius paragraphi, vbi dicitur: Qui falcem mittit in messem alterius, perperam agit. Et haec de allegationib. & exemplis iuris Canonici quo ad quatuor libros sufficiant. Et vt dicti libri cognoscantur, sciendum quod Decretum sic incipit. Humanum genus duobus regitur, naturali videlicet iure, & moribus. Decretales incipiunt, Gregorius episcopus seruus seruorum Dei. Sextus incipit, Bonifacius

cuius episcopus seruus seruorum Dei. Clementiæ diuersi modè solent incipi. Quandoque sic, Ioannes episcopus seruus seruorum Dei. Quoniam nulla iuris sanctio. Quandoque sic, Clemens episcopus &c. Fidei catholice. fundamento &c. Et antequàm veniam ad materiam Decreti, in distinctionibus & causis, & ad rubricas in Decretalibus, de libris legum & allegationibus in eis præmitto.

Ius enim Ciuile vel Imperatorium (quod Leges appellatur) traditum est nobis in multis, & generaliter in quatuor voluminibus, quæ dicuntur libri legales: vt sunt Digestum, Codex, Instituta, & Authenticum, quibus additur liber Feudorum.

Primus ergo liber Iuris Ciuilis, est Digestum, continens leges & statuta Romanorum. Et continet in se quinquaginta libros partiales, qui in tribus voluminibus comprehenduntur. Primum volumen est Digestum vetus, quod habet xxiiij. libros partiales. Secundum, Infortiatum: & habet xiiij. libros partiales. Tertium Digestum nouum, quod xij. habet libros partiales: quibus connumeratis erunt l. libri partiales. Et vocatur Digestum alio nomine Pandectæ, nomen compositum à *παν*, quod est totum, & participio verbi *δέχομαι* quod est capio, quasi omnia intra se comprehendens. est enim volumen aliquod omnia vniuersaliter continens. Vnde Iustinian. libros in quibus vetera iura collegit, Pandectas appellauit. Volumina illa (inquit Budæus) nihil non continentia, & ex quibus possis, quod velis, velut è Cornucopia depromere, dicuntur Pandectæ: vt Pandectæ legum, quæ omne ius complectuntur. Gell. libro xij. Tullius Tyro Ciceronis libertus, libros de varijs ac promiscuis quæstionibus composuit, quos Græco vocabulo Pandectas, id est, promiscua & multifaria continentes, libros inscripsit, tâquam omne rerum ac doctrinarum genus continentes: vt dicitur in l. ij. C. de vet. iur. enuclean. §. cùm omnia. Et iste liber Digestum, est collectus ex veteri iure, quod ab vrbe Romana conditum, & à tempore Romuli, vsque ad tempus Iustiniani Imperatoris fere per mille annos & trecentos confuse

Digestū.

fusè statutum fuit : & extendebatur in duo penè millia librorum, & decies centena millia versuum, id est paragraphorum vel responforum : vt habetur in §. cum omnia. præallegato. Vocatur autem hoc nomine Digestum quia omnia decidenda ibi deriguntur & solvuntur. Scribitur etiam per duplex. ff. contra morem omnium librorum legalium, cum nulla litera, f, ponatur in hoc nomine Digestum. ideo (ut aiunt quidam) quia per duos Imperatores, quorum quiuus Federicus nominabatur, postea maturius ruminatum est & digestum: à quorum Imperatorum quolibet nomine sumpta est prima litera, f, &c. Alij dicunt esse arbitrarium : nec omnium rationem esse reddendam, ut in l. non omnium. ff. de legi. & senatuscon. Infortiatum autem dicitur ab in, id est valde, & forte: quia multum fortes leges in eo sunt, uel quia dispositiones vltimarum voluntarum in illo sunt. Vnde,

Sum liber en fortis, disponens spolia mortis.

Et clausis portis me discat lector in hortis.

Vt habetur in principio Infortiati in glossa j. vbi etiam dicitur, de nominibus, disputare relinquitur pertinacibus, secundum Tullium. & nomina magistralia sunt: ideo de eis non est disputandum. Sufficit saltem quòd attendatur, quid in libris dicatur secundum Senec. Vnde,

Qui vult seruare sanctorum singula festa,

Non poterit clarè cum Codice scire Digesta.

Et nota quòd quando in Digesto veteri, Infortiato, vel Digesto nouo allegatur aliquis textus, tunc primo ponitur nomen libri non partialis, nec Veteris, Noui, vel Infortiati: sed Digesti in genere per duplex, ff, postea titulus uel rubrica: deinde apponitur lex illius tituli cum sua determinatione, vel numero sequenti. Et si lex est longa, ponitur §. primus, vel secundus, vel respòsum primum vel secundum &c. Exemplo: in Digesto sic allegatur. ff. de damno infecto, l. si finita. §. si quis autem. quod ita breuiatum, tantum valet: id est, in libro Digestorum, sub titulo de damno infecto. in lege, quæ incipit. Si finita. in §. si quis autem. illius legis. Aliud exemplum, ff. ad leg. Rhod. de iac. l. nauis. §. cum autem. id est, ff. ad legē Rhodiam

diam de iactu, in l. nauis. in §. cum autem. Aliud exemplum, ff. si quadru. paup. fecis. dic. l. j. §. cum arietes, id est, Digestis in rubrica, si quadrupes pauperiem fecisse dicitur l. j. in paragrapho, cum arietes. Item ff. de vi & vi ar. l. j. §. vim vi. id est, ff. sub titulo de vi & vi armata. in l. j. &c. & sic de alijs.

Secundus principalis liber Iuris dicitur Codex, qui continet statuta, sanctiones, & diuersa præcepta Imperatorum: quamuis communiter loquendo Codex dicatur quilibet liber in se habens diuersos libros partiales. Fuerunt tamen ante tempus Iustiniani Imperatoris tres Codices, scilicet còdex Gregorianus, Hermogenianus, & Theodosianus. Ergo diuus Iustinianus volens circa hoc adhibere remediũ, direxit animum suum ad constitutiones Imperiales, & de istis tribus codicib. extrauagantibus fecit fieri vnum codicem, quem suo felici nomine intitulauit Codicẽ Iustiniani: vt patet in rubrica proemij huius libri. Et scribitur per C. magnum, quæ est prima litera huius nominis Codex. Diuiditur autem in xij. libros partiales, quorũ vltimi tres longè post primos nouem compositi sunt. & vltimi tres rarò leguntur à doctõrib. In primis autem ix. libris Codicis allegatur suo modo sicut in ff. primò ponendo nomen libri Codicis, deinde titulum, postea legem cum suo principio vel numero. Exemplum accipe sic allegãs. C. de præscript. xxx. vel xl. ann. l. si quis. §. pen. id est, in libro Codicis, sub titulo de præscriptionibus xxx. uel xl. annorum, in l. si quis. in §. penul. Alia exempla C. de sacro. eccl. l. sancimus in fi. C. de trans. l. vt responsum C. de vet. iu. enucl. l. ij. §. si quid in tanta. &c. Quæ sunt omnia extensis rubricis declaranda. In vltimis tamen tribus libris hoc refert, quòd in fine allegationis (vt præmissum est) additur numerus libri: vt allegando, C. de armorum vsu iuxta principem l. j. lib. x. C. de Murilegulis & Gynecarijs l. &c. lib. xj. C. de dignita. l. si vt proponis, lib. xij. similiter de alijs. Et est magis necessarium quosdam titulos plenius scribere, quia sunt in his libris tribus valde rari & inusitati tituli: quia non frequẽtantur in scholis legẽdo, sicut alij libri ix. Co-

dicis. Et uolunt aliqui dicere, quòd quando in Codice allegatur, non sit necesse addere l. dicendo sic, C. de iud. l. properandum. sed simpliciter debeat dici, de iudic. properandum. sine hoc addito, lege: nisi esset lex j. ij. iij. vel penultima, uel antepenultima. Tunc enim oporteat addi, l. j. ij. uel penult. &c. Sed siue hoc in toto seruatur siue non, non est magna uis. Item interdum in Codice allegatur Authentica, quæ est antiquo iuri superaddita & incorporata: ut, C. de epis. & cle. Authen. generaliter. id est, in Codice sub titulo de episcopis & clericis, in Authentica ibi incorporata, quæ incipit, Generaliter.

Authen
ticorum
lib.

Tertius principalis liber uocatur Authenticum in numero singulari: & Authentica Authenticorum in numero plurali. Et sunt Authentica quædam excerpta, quasi summula librorum suprâ dictorum. Et diuiditur iste liber in ix. collationes, quarum quælibet subdiuiditur in titulos. Tituli autem subdiuiduntur non in leges, sed in paragraphos. & quando ex Authentico allegatur aliquis textus, præmittitur primò nomen libri cum præpositione, in, deinde ponitur titulus, postea subiungitur paragraphus cum ipsius inceptio: & in fin. ponitur quota collationis. Quamuis enim collatio naturaliter præcedit paragraphum qui in ea continetur, tamen collatio cum sua quota consueuit ultimò allegari: licet etiam interdum omittatur. Exemplum sumatur sic allegando, in Authen. de lenonibus. §. sancimus. coll. iij. id est, in libro seu volumine Authenticorum, sub titulo de lenonibus, in §. qui incipit, Sancimus. sub colla. iij. Aliud exemplum. in Authen. de trien. & semif. §. consideremus. colla. iij. id est, in Authentico de triente & semisse. in §. consideremus. &c. Item in Authē. vt diui. ius. subscript. ha. glo. quæ. §. j. collat. viij. id est, in hoc libro, sub titulo, vt diuinæ iustificationes subscriptionem habeant gloriosissimi quæstoris &c. Et nota differentiam inter Authenticum & Authenticā. Nam Authenticum est liber principalis Voluminis, de quo iam mentio facta est; sed Authentica est lex vna vel Paragraphus incorporatus in lib. C. & allegatur hoc modo sicut etiam prædictum est in libro. C. in Authen. mul-

tò magis. C. de sacr. sanct. eccl. &c.

Liber Feudorum, qui alio nomine dicitur Collatio x. diuiditur in duos libros partiales, quorum quilibet subdividitur in titulos: & isti in Capitula & Paragraphos. Vnde vt exemplariter dicatur, in allegatione huius libri, primò ponitur nomen libri, postea titulus, deinde capitulum & §. vt sic allegando in libro, aliàs & communius, in vñib. feud. de prohib. feud. alien. per Federic. c. j. §. hac edictali. Et hoc breuiatum sic intelligitur: id est, in vñibus feudorum (quilibet etiam Collatio decima dicitur) sub rubrica de prohibita feudi alienatione per Federicum, in cap. primo, & paragrapho allegato. Et est necesse apponere per Federicum, ad differentiam alterius tituli in eodem libro de prohib. feud. alien. per Lotharium. Potest etiam nomen libri vltimò subiungi: vt in hoc exemplo, quib. mod. feud. amitt. cap. vnico. §. rursus. in vñibus feud. id est, in rubrica. quibus modis feudum amittatur. c. vnico. in §. rursus. in vñibus feudorum. Etiam interdum allegatur collatione decima, sic breuiando. collatio. x. quia iste liber post ix. collationes authenticorum æditus est. Alia possunt accipi exempla multa. De feud. mar. duc. & com. id est, de feudo marchia, ducatus, & comitatus. De inues. in man. fac. id est, de inuestitura in manum facta. De milit. uasal. qui contum. est. id est, de milite vassallo, qui contumax est. Qual. vass. iur. deb. dom. fid. id est, qualiter vassallus iurare debeat domino fidelitatem. Et ita de omnibus alijs extendendo, & abbreviando rubricas, cum subiunctione tamen cap. & §. in quo còtinetur auctoritas vel textus allegatus. Et tantum libro Feudorum.

Quartus liber principalis dicitur Instituta, uel Institutiones in numero plurali. Et diuiditur in quatuor libros partiales, qui sunt introductorij in alios libros legales: imò deseruiunt etiam Canonibus, in quantum declarant significationes terminorum in Iure vñitatorum, qui multum viles sunt incipientibus, tanquam ostium in domum, in Ius præbentes introitum. Quare consultum est omnibus quasi modò genitis pueris, & adultis. lac iuris concupiscētibus, per Institutionū dogmata sua primaria

sumere nutrimenta, vt doctrina præambula informati, Iustiniani mereantur sanctioni securius inhærere. Quæ à Christianissimo Iustiniano Imperatore regulariter deriuata omnium Imperatorum authoritate iubet, vetat, vindicat, punit, atque permittit. Nullus ergo tam præsumptuosus existat, quod sine Institutionum doctrinis ad Iurium, & maximè ciuilium sublimitates conscendere attemptet: quoniam ex alto irremediabiliter corruunt, qui volare satagunt antè, quàm pennas assumant. Fuit autem hic liber de mandato Iustiniani Imperatoris (qui etiam Digestum composuit) æditus, post Digestum, & post primam compositionem Codicis: ante tamen secundi Codicis, quem nunc habemus compilationem, per magnificentum magistrum Tribonianum Quæstorem sacri palatii sui, cum Theophilo & Dorotheo viris illustribus, vt in principio Institutionum dicitur. Et huiusmodi libri parciales subdiuiduntur vltèrius in titulos, & hi in paragraphos, non in leges nec in capitula: & paragraphi interdum quando lungi sunt in versiculos. In allegationibus autem huius libri talis modus obseruatur, quòd primò liber nominatur, postea rubrica, deinde paragraphus cum versiculo. Exempli gratia, Instit. de iusti. & iur. §. j. id est, in libro Institutionum, sub rubrica de iustitia et iure. in §. primo illius rubricæ. Aliud, Instit. de iur. nat. gen. & ciui. §. sed quoties. id est, Institutionibus de iure naturali gentium & ciuili. paragrapho allegato. Item, Insti. de hæret. insti. §. hæreditas. id est, hæredibus instituendis. paragrapho qui incipit, hæreditas; & sic de alijs exemplis accipiendum est. Et hæc de nominibus, diuisionibus, & exemplis ipsorum librorum legalium pro nunc sufficiant. Vt tamen plenius noscantur hi libri, nota quòd Digestum vetus sic incipit, Iuri operam daturum prius nosse oportet, vnde nomen iuris descendat. Et primus titulus est, de iustitia & iure. Infortiatum verò sic incipit, Dotis causa semper & vbique est præcipua. Et primus titulus est, Solutio matrimonio quemadmodum dos petatur. Sed Digestum Nouū incipit, Hoc edicto permittitur, vt siue iure siue iniuria fieret opus, per nuntiationē inhiaberetur,

Est primus titulus de Noui operis nuntiatione. Codex incipit, Imperator cunctos populos. Et prima rubrica est, De sum. tri. & fid. cath. Præmittitur etiam procæmiū, Hæc quæ necessario. Authenticum incipit: Occupatis nobis circa totius reip. curas. Et est prima rubrica, Si hæres soluere legatum noluerit. Decima collatio, quæ etiã liber de V sibus feudorum dicitur, sic incipit, Quia de feudo tractaturi sumus, videamus primò, qui feudū dare possunt. Et prima rubrica est, De his, qui feudū dare possunt, & qualiter acquiratur & retineatur. Institutiones verò sic incipiunt, Imperatoriam maiestatem non solum armis decoratam, sed etiam legibus oportet esse armatam.

Notandum etiam est, quòd quidam liber paruum Volumen appellatus est, continens in se aliquos prædictorum librorum totalium, & aliquos partialium: videlicet Authentica, V sibus feudorum, & tres vltimos libros Codicis, scilicet x. xj. & xij. qui rarò legi consueuerunt, & titulos habent plerosq; rarissimos.

PRæmissis itaque nominibus & diuisionibus librorū vtriusque Iuris cum modis allegandi in ipsis: nunc pro breuiaturis glossarum legendis, subiūgam quoddam alphabetum, in quo communiores saltem abbreviaturæ textuum & glossarum Iuris continebuntur: quod sic incipit.

A. vel B. &c. Quæcunque literarum alphabeti posita sola in textibus Iuris maximè Decret. signat nomen proprium viri vel mulieris: vt Arnoldus, Bernardus, & sic de alijs: ut de testr. ex parte A. id est, Adæ, & sic de alijs.

Ab. id est, Abbas: scilicet Lopus vel de Castelliano.

Ac. vel Accur. id est, Accursius glossator in legibus. Hic duos habuit filios: vnus vocabatur Franciscus Accursij, valens doctor, qui glossis patris sui multas fecit additiones. Alius nomine Ceruotus, qui fecit etiam additiones, quæ dicuntur Ceruotinæ, modicum tamen valentes: quarum una ponitur C. de æden. in l. j. Et sic filius potest in iure patrem reprehendere, vt ff. de condi. ob caus. in moribus secus: licet possit dari tutor patri furioso.

Al. vel Alb. id est, Albertus doctor: vel Albericus.

- Ala. id est, Alanus.
- Ap. se. le. id est, apostolicæ sedis legatus.
- Ap. re. id est, appellatione remota.
- Ap. re. id est, appellationis obstaculo remoto.
- Ant. de But. id est, Antonius de Butrio.
- Ar. vel arg. id est, argumentum.
- Arch. id est, Archidiaconus, magister Io. Andreæ, qui glossauit etiam Sextū, & scripsit Rosariū super Decreto.
- Ad no. præ. id est, ad nostram præsentiam.
- Aut. uel Authen. id est, Authenticum liber, vel Authentica lex incorporata.
- Az. id est, Azo, qui fecit Summā vnā in legibus, ex qua sumunt examinandi continuationes rubricarum.
- Bern. Ber. B. id est, Bernardus glossator Decretalium.
- Barth. Brix. id est, Bartholomæus Brixienſis, qui fecit additiones gl. super Decreto, quas si Decretum habet, sic incipit gl. eius: Quoniam nouis superuenientibus causis, nouis est remedijs succurrendum.
- Bart. id est, Bartolus de Saxo ferrato, legum interpres.
- Bal. vel Bald. id est, Baldus in utroque Iure scribens.
- Band. id est, Bandinus doctor.
- Bo. me. id est, bonæ memoriæ.
- Bulg. id est, Bulgarus doctor.
- But. id est, Butrius, scilicet Antonius de Butrio.
- C. in textu posita Celestinum signat, maximè quando apponuntur hæc verba prædecessor noster. alias in glossis, summis, vel lecturis, C. magnum significat codicē, communiter in ablatiuo casu. Sed c. paruum, id est, capitulo: vel centesima, in distinctionibus.
- Cy. id est, Cynus doctor legum.
- Ci. id est, cuius.
- Cle. vel Clem. id est, Clementinæ vel Clementinis.
- Card. id est, Cardinalis doctor.
- Constit. id est, constitutio.
- Composit. id est, Compostellanus doctor.
- Cen. eccl. id est, censura ecclesiastica.
- Con. r. r. id est, consultationi tuæ taliter respondemus.
- D. sola, vel dist. id est, distinctione.

De pœn. id est, de pœnitentijs.

De conf. id est, de consecratione.

Dil. fil. id est, dilectus filius.

Dama. id est, Damasus Papa.

Dy. id est, Dynus doctor.

Dis. ve. id est, discretioni vestræ.

Do. de Ro. id est, domini de Rota:

Durand. id est, Durandus doctor.

E, sola & magna, nomen proprium. e parua, eodem vel eadem: maximè quâ sequitur titulo, distinctione, vel lege.

Eccl. Rom. id est, ecclesia Romana.

Extra. id est, extrauagans.

Et hic est sciendum quòd quâdo in Summa de casibus, in Summa Pisana vel alicubi in libris Iuris ponitur auctoritas ex Decretalibus, tunc allegatur extra: & significat extrauagantem, scilicet textum vel capitulum extra corpus Decretorum positum. Decretalis enim paulò ante compilationem, correctionem, & concordationem ipsarum erant extrauagantes: quia vagabantur extra illud volumen. Hodie autem per modernos Canonistas capitula in Decretalibus, in Sexto similiter & in Clementi. non consueverunt allegari extra: quia talia capitula modò non vagantur extra corpus Iuris Canonici. Sed legistæ prædictorum librorum textus allegant extrâ: eò quia sunt extra corpus sui Iuris. s. Ciuilis. Verum est quòd canonistæ adhuc hodie aliquos textus etiam canonici Iuris, allegant extrâ: videlicet hos, qui sunt extrauagantes nondum incorporati Iuri Canonico.

Fa. id est, facit.

Fe, re. præ. n. id est, felicis recordationis prædecessoris nostri.

F. t. id est, fraternitati tuæ.

Fi. id est, finale, vel fine.

ff. id est, digestis.

Fri. de Zen. id est, Fridericus de Zenis.

Fran. de Za. id est, Franciscus de Zabarellis, doctor & Cardinalis.

Flori. id est, Florianus doctor.

Fri. Imper. id est, Fridericus Imperator.

- F.r.t.r.id est, fraternitati tuæ taliter respondemus.
- G.in Spe. Guillelmus in Speculo.
- G.de mon.Laud.id est, Guillelmus de monte Lauduno.
- Guil.id est, Guillielmus doctor.
- Gen.id est, Genshelinus doctor.
- Gra.id est, Gratianus compillator Decreti.
- Gó.vel. Gof.id est, Goffredus: qui composuit Summam,
in qua recitant examinandi in Iure Canonico conti-
nuationes rubricarum, & alia plura.
- Gar.id est, Garfias doctor.
- Hu.vel V.id est, Hugo vel Vgutio.
- Ho.vel Hosti.id est, Hostienlis doctor.
- Hen.Bo.id est, Henricus Boick.
- Hon.id est, Honorius Papa.
- Her.id est, Hermanus doctor.
- I, sola, vel cum titello sic j̄.denotat infrà.
- Pro quo sciendum, quando textus allegatur, qui etiã po-
stea habetur, siue in eodem libro, siue in alio, eiusdem
tamen Iuris, tunc dicitur infrà: & scribitur per j. lon-
gum: cui supraponi potest titellus: vt sic j̄. titulo pro-
xim.c.j.ij.id est, infrà titulo proximo.cap.j.&c.
- j̄.eod.tit.id est, infrà eodem titulo.
- j̄.breuis signat vnum vel primo.
- Io.Mo.id est, Ioãnes Monachi glossator Sexti in Francia.
- Io. And.id est, Ioannes Andreæ, etiam glossator Sexti &
Clementinarum, qui & Nouellas conscripsit, valentif-
simus doctor.
- Io. Imo. id est, Ioannes Imola, modernus doctor super
Decretalibus notabiliter scribens.
- Io.vel Ioan.id est, Ioannes glossator Decreti Theutoni-
cus: quem aliqui nominant Ioannem antiquum.
- Io.de Lig.id est, Ioannes de Ligniano.
- Io.de Fan.id est, Ioannes de Fantufijs.
- Inno.vel Innoc.id est Innocentius Papa.
- Imo.id est, Imola, subaudiendo Io.
- Iac.de Liz.id est, Iacobus de Lizano.
- Iac.de Are.id est, Iacobus de Arena.
- Iac.But.id est, Iacobus Butigarij.

- Iac. Bal. id est, Iacobus Balduini.
 Iac. de Bel. id est, Iacobus de Beluifo.
 L. sola, id est, lege, vel quinquaginta in num. distinctionū.
 Lap. ab. id est, Lopus abbas doctor.
 Lamb. de ramp. id est, Lambertus de rampōnibus.
 Lud. de Ro. id est, Ludouicus de Roma doctor.
 La. vel lau. id est, Laurentinus in glossis Decretalium.
 Lib. id est, liber vel libro, secundū exigentiā cōstructionis.
 M. vel Mar. id est, Martinus doctor.
 M. vel man. id est, mandamus. signanter quando litera q,
 sequitur: ut M. q. id est, mandamus quatenus.
 Mo. ca. præ. id est, monitione canonica præmissa.
 Nic. Sic. do. id est, Nicolaus Siculus doctor, qui aliter di-
 citur Panormitanus, vel Panormita modernissimus.
 No. & vet. test. id est, noui & veteris testamenti.
 No. id est, nota.
 Nota. id est, notatur.
 Nouel. id est, nouella.
 O. uel op. id est, opinio.
 Ob. id est, obstaculo.
 Odo. id est, Odofredus doctor.
 Ol. vel Old. id est, Olradus, vel Oldradus.
 Osti. vel Ost. id est, Ostiensis cōiter tamen per H dicitur.
 Pe. id est, pœnitentia, uel Petrus, vel penultimo.
 Penul. uel penult. id est, penultimo,

Paragraphus quia in ordine alphabeti non inuenitur abbreviatus, cū non sit vna litera sic solet scribi, §. vt quando capitulum vel aliqua lex est longa, tunc ad citius inueniendum textum allegatum ponitur in capitulo vel lege paragraphus vnus vel plures. Nota tamen q̄ paragraphi sūt duplices, videlicet magnus & paruus: & paruus debet esse niger de encausto in tali forma, §. & talis debet legi cum sua determinatione sequenti. hic autem cōiter ponitur in glossis vel in summis recollectis. Alius autem magnus sic formatur. & debet esse de alio colore, .s. rubeo vel blauo seu flauo. Et talis legi non debet: licet in legendo dum inuenitur vel dum venit ad eum, pau sari debeat. & in corrigendo libros debet nominari, ut
 appona-

apponatur si non sit ibi. Nā certi textus & Summę distinctæ sunt per tales: ita q̄ allegatur primus, secundus &c. Si ergo non essent ibi, cōtingeret primum accipi pro secundo, & secundum pro primo, quod errorem induceret. & vnus scilicet S. paruus, significat aliū, videlicet magnum: & sic apud logicos est terminus secundæ intentionis.

Præal. id est, præallegatus.

Prin. id est, principio.

Per to. id est, per totum.

Pri. id est, primo.

Prætex. id est, prætextu, hoc est occasione.

Pau. de leaz. id est, Paulus de Leazaris, qui scripsit bene super Clementinis.

Pet. de Bel. id est, Petrus de Bella pertica, doctor legum citramontanus Burgundus.

Pet. de Sam. id est, Petrus de Samprana.

P. vel Pla. id est, Placentinus doctor.

Prę. di. id est, præfulgeat dignitate: vt de testi. in ca. licet ij.

Præ. id est, præterea.

Pa. id est, Papa.

Pomp. id est, Pomponius Imperator.

Q. id est, quæstione, quando ponitur in causis Decret. vel quatenus, quando ponitur in textu Decretalium: maxime post mandamus: vt sic, mandamus. q.

Ray. id est, Raimundus capellanus & pœnitentiarius Gregorij IX. de quo in principio Decretalium.

Re. id est, remota: vt ibi, ap. re. vt 3̄.

Rof. id est, Roffredus doctor.

Rog. id est, Rogerius legista.

Re. vel Respon. id est, responso vel responsio.

Re. id est, require, vel remissionibus.

Sali. id est, Salicetus doctor.

Sicu. ab. id est, Sículus abbas.

Se. ap. id est, sedes apostolica.

So. id est, solutio.

Sa. ap. con. id est, sacro approbante concilio.

Se. vel s. q. id est, sequenti.

Sequen. id est, sequentibus.

S. vel \bar{s} . id est, supra. Vnde quando aliquid allegatur in aliquo, quod priùs ante illum locum habitum est in alio vel eodem libro, eiusdem tamen iuris, videlicet aut Civilis aut Canonici, hoc allegatur supra per \bar{s} . breuem: sed si longa sola, id est, scilicet.

Spe. id est, Speculum, liber magnus.

Spec. id est, speculator author speculi, scilicet Guillelmus Durandi.

Sub. app. obst. id est, sublato appellationis obstaculo: vt de test. cum olim.

Sac. aut. con. id est, sacra authoritate Concilij: vt de iureiuran. nimis.

Tan. id est, Tancredus.

T. vel tit. id est, titulo.

Etiam t. id est, taliter.

Tho. id est, Thomas.

Vin. id est, Vincentius doctor.

Vincen. id est, Vincentius, etiam doctor.

Vb. de Bo. id est, Vbertus de Bobio.

Vlt. id est, vltimo.

V. sola. id est, quinque vel quinta: vt v. q. v.

Vui. vel Vuil. id est, Vuilhermus, quod Italici scribunt Guillelmus & Francigenæ Guillelmus.

Vui. Duran. id est, Vuilhermus Durandi.

Ver. id est, versu, vel versiculo.

Ve. id est, vetus. vt, ff. Vetus.

X. id est, decima.

XX. id est, uigesima & c.

XC. id est, nonagesima. quia x. præposita c. quæ significat centum, subtrahit ei x. sicut etiam in xl. & c.

Zab. id est, Zabarella, videlicet dominus Franciscus.

Con. vel cons. id est, consecratione.

§. id est, paragrapho vel paragraphis: de quo supra latius dictum est.

Sunt & aliæ abbreviaturæ de rubricis, tam legum, quam canonum maximè decretalium, de quibus patet \bar{j} Hæc autem de abbreviaturis textuum, & glossarum, Summarum, & Lecturarum utriusque Iuris præter titulos nunc sufficiant,

ficiant. Quę utiq; primis Iurium alumnis difficiles appa-
rent in primo agrefsu: & raro colliguntur ita copiofè.
Quare fit hoc opufculum incipientibus tanto magis acce-
ptum cariusq; reputatum, quanto follicitius eft collectũ.

Q Via ad præmiſſorum notitiam neceſſarium eft
habere rubricas, ſeu titulos vtriuſq; iuris abbrevi-
uiatos & extenſos, præponam rubricas Iuris Ca-
nonici propter earũ paucitatem reſpectu rubricarum Iu-
ris Ciuilis, quas etiam ſubiungam. Etiam quia ſuprà, præ-
miſi Ius Canonicum Iuri Ciuili ratione dignitatis, excel-
lentix &c. Sequuntur ergo rubricæ Decretalium, & per
conſequens Sexti & Clementinarum, eo ordine, quo po-
nuntur in Decretalib. primitus abbreviata deinde exten-
ſæ: & poſteà, ut eò facilius menti teneantur, metricè in
LI II. verſibus colliguntur. Vnde nota, quòd hi ſunt titu-
li Decretalium non inſpecto ordine alphabeti: & primo,
primi libri: ſecundo, ſecundi &c.

De ſum. Trin. & fid. ca. id eſt, de ſumma Trinitate & fide
catholica.

Conſtit. id eſt, conſtitutionibus.

Reſcrip. id eſt, reſcriptis.

Conſue. id eſt, conſuetudine.

Postula. præ. id eſt, poſtulatione prælatorum.

Ele. id eſt, electione & electi poteflate.

Translatio. epifc. id eſt, translatione epifcoporum.

Aut. & vſu pal. id eſt, authoritate & vſu palij.

Renun. id eſt, renunciationibus.

Súp. neg. præ. id eſt, ſupplenda negligentia prælatorum.

Temp. ord. id eſt, temporibus ordinum, & qualitatibus or-
dinandorum.

Scru. in or. fa. id eſt, ſcrutinio in ordine faciendo.

Ordj. ab epifco. qui re. id eſt, ordinatis ab epifcopo, qui
reſignauit vel renunciauit epifcopatui, vel ab excom-
municato.

Aeta. & quali. id eſt, ætate & qualitate & ordine præficiẽ-
dorum.

Sa. vnc. id eſt, ſacra vnctione.

Sacra. ite. vel non, id eſt, ſacramentis iterandis, vel non.

Ser.

Ser. non ord. id est, seruis non ordinandis, & eorum manumissione.

Fil. presb. id est, filijs presbyterorum ordinandis, uel nō.

Ob. ad rat. id est, obligatis ad rōcinia ordinādis vel non.

Corp. vici. id est, corpore viciatis promouendis, vel non.

Biga. id est, bigamis non ordinandis.

Cle. pe. id est, clericis peregrinis.

Of. archi. id est, officio archidiaconi.

Of. archipres. id est, officio archipresbyteri.

Of. pri. id est, officio primicerij.

Of. sacri. id est, officio sacristæ.

Of. custo. id est, officio custodis.

Of. vica. id est, officio vicarij.

Of. dele. id est, officio & potestate iudicis delegan.

Of. le. id est, officio legati.

Of. iud. or. id est, officio iudicis ordinarij.

Of. iud. id est, officio iudicis.

Ma. & obe. id est, maioritate & obedientia.

Treu. & pa. id est, treuga & pace.

Pac. id est, pactis.

Transac. id est, transactionibus.

Postu. id est, postulando.

Procur. id est, procuratoribus.

Syndi. id est, syndico.

Ijs quæ vi me. id est, ijs quæ vi metusue causa fiunt.

In integ. re. id est, in integrum restitutione.

Ali. iu. mu. cau. fac. id est, alienatione mutandi iudicij causa facta.

Arbi. id est, arbitris.

TITVLI LIBRI SECYNDI.

Iudi. id est, iudicijs.

Fo. compe. id est, de foro competenti.

Li. ob. id est, libelli oblatione.

Mu. peti. id est, mutuis petitionibus.

Lit. contest. id est, licis contestatione.

Vt li. nō cōteft. id est, vt lite nō contestata nō procedatur ad testium receptionem, vel ad definitiuam sentētiā.

In. calum. id est, iuramento calumniæ.

Dila. id est, dilationibus.

Fer. id est, ferijs.

Or. cogni. id est, ordine cognitionum.

Plus peti. id est, plus petitionibus.

Cau. pos. & propr. i. causa possessionis & proprietatis.

Resti. spo. id est, restitutione spoliatorum:

Do. & contu. id est, dolo & contumacia.

Eo qui mit. in. pos. id est, qui mittitur in possessionem causa rei seruandæ.

Vt li. pen. id est, vt lite pendente nihil innouetur.

Seques. posses. id est, sequestratione possessionum, & fructuum.

Confes. id est, confessis.

Proba. id est, probationibus.

Test. id est, testibus & attestationibus.

Test. cog. id est, testibus cogendis vel non.

Fi. instru. id est, fide instrumentorum.

Præsum. id est, præsumptionibus.

Iureiur. id est, iureiurando.

Excep. id est, exceptionibus.

Præscrip. id est, præscriptionibus.

Sent. & re iud. id est, sententia & re iudicata.

Ap. id est, appellationibus, recusationibus & relationibus.

Peregr. id est, peregrinantibus.

Contir. vii. id est, confirmatione vtili & inutili.

TITVLI TERTII LIBRI.

Vi. & ho. cle. id est, vita & honestate clericorum.

Coha. cle. & mu. id est, cohabitatione clericorum & mulierum.

Cler. coniu. id est, clericis coniugatis.

Cler. non resi. id est, clericis non residentibus in ecclesia vel præbenda.

Præben. id est, præbendis & dignitatibus.

Cler. ægro. id est, clerico ægotante vel debilitato.

Intti. id est, institutionibus.

Conces. præ. id est, concessione præbendæ vel ecclesiæ nõ vacantis.

Ne se. va. id est ne sede vacante aliquid innouetur.

Ijs quæ fi. à præ. id est, ijs, quæ fiunt à prælatis sine cōsensu capituli.

Ijs quæ fi. à ma. par. ca. id est, ijs, quæ fiunt à maiori parte capituli.

Vt ec. benef. id est, vt ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

Re. ec. non alie. id est, rebus ecclesiæ non alienandis.

Preca. id est, precario vel precarijs.

Commo. id est, commodato.

Depo. id est, deposito.

Empt. & vend. id est, emptione & venditione.

Lo. & condu. id est, locato & conducto.

Re. permu. id est, rerum permutatione.

Feud. id est, feudis.

Pigno. id est, pignoribus & alijs cautionibus.

Fideiuf. id est, fideiussoribus.

Solu. id est, solutionibus.

Dona. id est, donationibus.

Pecu. cle. id est, peculio clericorum.

Testa. id est, testamentis & vltimis voluntatibus.

Suc. ab intes. id est, successionibus ab intestato.

Sepul. id est, sepulturis.

Paroch. id est, parochijs & alienis parochianis.

Deci. id est, decimis, primitijs, & oblationibus.

Regula. id est, regularibus, & transeuntibus ad religionem.

Conuer. coniu. id est, conuersione coniugatorum.

Conuer. infid. id est, conuersione infidelium.

Vot. id est, voto & voti redemptione.

Sta. mo. id est, statu monachorum & canonicorum regularium.

Reli. do. id est, religiosis domibus, vt episcopo sint subiectæ.

Capel. mo. id est, capellis monachorum & aliorum religiosorum.

Iure pa. id est, iure patronatus.

Censi. id est, centibus, exactionibus, & procurationibus.

Consec.

- Consec.ec.id est, consecratione ecclesiæ vel altaris.
 Cele.mis.id est, celebratione missarum, & sacramento eu-
 charistiæ, & diuinis officijs.
 Bapt.id est, baptismo & eius effectu.
 Pres.non bap.id est, presbytero non baptizare.
 Custo.euch.id est, custodia eucharistiæ, & chris-matis &
 aliorum sacramentorum.
 Reli.& ve.sanc.id est, reliquijs & veneratione sanctorum.
 Ob.ie.id est, obseruatione ieiuniorum.
 Pur.post par.id est, purificatione post partum.
 Ec.ædi.id est, ecclesijs ædificandis vel reparandis.
 Immu. id est, immunitate, aliàs emunitate ecclesiarum
 cœmeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.
 Ne cle.vel mo.id est, clerici vel monachi secularibus ne-
 gotijs se immisceant.

TITVLI QVARTI LIBRI.

- Spon.& mati.id est, sponsalibus & matrimonijs.
 Despon.impu.id est, desponsatione impuberum.
 Cland.despon.id est, de clandestina desponsatione.
 Spon.du.id est, sponsa duorum.
 Condi.ap.id est, conditionibus appositis in despōsatione,
 vel in alijs contractibus.
 Qui cler.vel vo.id est, qui clerici vel vouentes matrimo-
 nium contrahere possunt.
 Eo qui dux.in mat. id est, eo qui duxit in matrimonium,
 quam polluit per adulterium.
 Con.lepro.id est, coniugio leproforum.
 Coniu.ser.id est, coniugio seruorum.
 Na.ex lib.ven.id est, natis ex libero ventre.
 Cog.spi.id est, cognatione spiritali.
 Cog.le.id est, cognatione legali.
 Eo qui cog.confan.vx.suæ.id est, eo qui cognouit confan-
 guineam vxoris suæ.
 Confan.& af.id est, confanguinitate & affinitate.
 Fri. & male. id est, frigidis & maleficiatis, & impotentia
 coeundi.
 Ma.con.edic.ec.contrac.id est, matrimonio cōtra edictum
 ecclesiæ contracto.

- Qui fi. sint leg. id est, qui filij sint legitimi.
- Qui ma. ac. pos. id est, qui matrimonium accusare possunt, vel contra illud testificari.
- Diuor. id est, diuortijs.
- Don. inter ui. & ux. & de dot. id est, donationibus inter uirum & uxorem: & de dote post diuortium restituenda.
- Sec. nup. id est, secundis nuptijs.

TITVLI QVINTI LIBRI.

- Accu. id est, accusationibus, inquisitionibus, & denuntiationibus.
- Calum. id est, calumniatoribus.
- Simo. id est, simonia: & ne aliquid pro spiritualibus exigatur, vel promittatur.
- Ne præla. ui. su. id est, ne prælati vices suas, vel ecclesias sub annuo censu concedant.
- De magi. id est, de magistris: & ne aliquid exigatur, pro licentia docendi.
- Iudæ. id est, Iudæis & Sarracenis, & eorum seruis.
- Hære. id est, hæreticis & Manichæis.
- Schisma. id est, schismaticis.
- Apost. id est, apostatis, & reiterantibus baptismum.
- His qui fil. oc. id est, qui filios occiderunt.
- Infan. & lang. ex. id est, infantibus, & languidis expositis.
- Homici. id est, homicidio voluntario uel casuali.
- Tornea. id est, torneamentis.
- Cle. pug. in du. id est, clericis pugnantibus in duello.
- Balli. & sagit. id est, ballistarijs & sagittarijs.
- Adul. id est, adulterio & stupro.
- Rapto. id est, raptoribus, incendiarijs, & violatoribus ecclesiarum.
- Fur. id est, furtis.
- Vfur. id est, vsuris.
- Cri. fal. id est, crimine falsi.
- Sortile. id est, sortilegijs.
- Collu. dete. id est, collusionem detegenda.
- Delic. pu. id est, delictis puerorum.
- Cler. vena. id est, clerico venatore.
- Cler. percus. id est, clerico percussore.

- Maledi. id est, maledicis.
 Cler. excomm. id est, clerico excommunicato, interdico, vel deposito ministrante.
 Cler. non ord. id est, clerico non ordinato ministrante.
 Cler. per sal. pro. id est, clerico per saltum promoti.
 Eo, qui fur. or. sus. id est, eo, qui furtiuè ordines suscepit.
 Exces. præ. id est, excessibus prælatorum in subditos.
 No. ope. nun. id est, noui operis nuntiatione.
 Priuile. id est, priuilegijs & excessibus priuilegiatorum.
 Purg. cano. id est, purgatione canonica.
 Purg. vulg. id est, purgatione vulgari.
 Iniu. id est, iniurijs, & damno dato.
 Pœn. id, pœnis.
 Pœn. & re. id est, pœnitentijs & remissionibus.
 Sen. excom. id est, sententia excommunicationis.
 Ver. sig. id est, verborum significatione.
 Re. iu. id est, regulis iuris.
 Nunc præmissis rubricis Decretalium abbreviatis & extensis, vt eò melius menti teneantur, sequuntur versus de eisdem, secundum ordinem.

- P**rima suprema fides statuit, scribitque senescit.
 Postulat, electus, translatus, author, & vsus.
 Inde renuntio, suppleo: temporibus quoque scrutor.
 Ordo resignatus, ætas, vngitque sacramen.
 Filius, & seruus, obnoxius, & vitiat.
 Hinc bigamus, clericus, peregrinus, & archileuita.
 Archifacer, primas, sacri cultos, vice fungens.
 Delegans, legans, iudex ex ordine dictus.
 Iudicis officium, maior pax, pacta sequuntur.
 Tranfigo, postulo, procuro, vel syndicus esto.
 Hinc metus integrat, alienat, arbitrium dat.
Iudicium forusque, libellus, mutua poscens.
 Litem contestans, sine quo non suscipe testes.
 Iuro dilatis, ferijs ex ordine nosco.
 Plus peto de causa: spoliatus restituendus.
 Est dolus, est missus, lis pendens, atque sequester.
 Confessusque, proba, testis, testes quoque cogo.
 Intruo, præsumo, iusiurans, excipiendo.

- Præscribo, sententio, prouoco, pergoque firmo.
- D**iuus honor, clericus, habitans clericus quoque iustus.
 Non residens dignus: æger vel debilitatus.
 Instituo, concedendo, ne sede vacante.
- Et sine consensu maior pars non minuitur.
 Ecclesiæ res, atque precaria, commodo, pono.
 Vendo, loco, mutuo, feudum, pignusque, cauendo.
 Atque fideiussor, soluit, da, peculiorum.
 De testamentis etiam, succedo, sepultis.
 Parochijs, decimis, vult regula, religiosis.
 Coniux, conuersus, intidus, vota redemit.
 Inde status monachi, domus, atque capella locorum.
 Iure patronatus, de censibus, ara sacrata.
 Missaque, baptismus, quo non est præbyter vsus.
 Eucharistia, reliquiae, ieiunia pura.
 Aedes immunes, seculi, fuge clerice merces.
- S**ponsus, & impubes, clandestina, sponsa duorum.
 Conditio, vouens, qui polluit, atque leprosus.
 Seruus, de natis, sequitur cognatio duplex.
 Post consanguineam, consanguinei, gelidique.
 Coniugium vetitum, sequitur, qui legitimi sunt.
 Accusare queunt, diuortia, dona secunda.
- A**ccusatio siue calumnia simonialis.
 Prælati rabi, ludæus, hæreticusque.
 Schismaticus, apostaticus, natos perimentes.
 Infans expositus, homicidia, torneamenta.
 Hinc clericus pugnans, post hocque sagittat, adulter.
 Ecclesiæ raptor, sequitur fur, hinc & vsura.
 Falsarius, fors, colludens, crimen puerorum.
 Clerus venator, percussor, maledicusque.
 Clerus depositus, qui non est ordo minister.
 Saltus furciuus, excessus, opusque nouellum.
 Lex priuata subit, sequitur purgatio duplex.
 Iniuriæ, pœnæ, quæ remissio, post anathema.
 Verborum signi, sequitur post regula Iuris.
- Hi sunt speciales versus de rubricis Decretalium secundum ordinem suum. Et vt supra tactum est, vbi dicebatur de Decretalibus, clxxxv. sunt rubricæ seu tituli.

Sunt autem capitula in Decretalibus tria millia minus xvij.

Verfus:

Bis centum tituli, sed quindenos remouebis.

Sunt Decretales ter mille, sed absque nouem bis.

Premiſſis titulis seu rubricis Decretalium abbreviatis, & extenſis non inſpecto ordine alphabeti, ſed eo ordine, quo ponuntur in Decretalibus, & præmiſſis verſibus de eiſdē ſecundum ordinem, vt eò melius mente teneantur: ſequitur nunc iidē tituli ſiue rubricæ Decretalium extēſi per ordinem alphabeti, ſecundum ordinem librorū eos cōtinentiū ordinati: vt lector Iuris ſi indiguerit, citius inueniēdo quemlibet illorum recurrat ad eos.

TITVLI LIBRORVM DECRETALIVM.

Authoritate & uſu pallij. lib. 1. tit. 8.
Alienatione iudicij mutandi cauſa facta. lib. 1.
tit. 11.

Arbitris. lib. 1. tit. 42.

Appellationibus, reuſationibus, & rela. lib. 2. tit. 28.

Accuſationibus, inquisitionibus, & denuntia. lib. 5. tit. 1.

Apoſtatis & reiterantibus baptiſmum. lib. 5. tit. 9.

Adulterijs & ſtupro. lib. 1. tit. 6.

Bigamis non ordinandis. lib. 1. tit. 21.

Baptiſmo & eius effectu. lib. 3. tit. 42.

Conſtitutionibus. lib. 1. tit. 2.

Conſuetudine. lib. 1. tit. 4.

Corpore uitiatis non ordinandis. lib. 1. tit. 20.

Clericis peregrinis & eis non ſine literis recipiendis. lib. 1. tit. 22.

Cauſa poſſeſſionis. lib. 2. tit. 12.

Confelliſ. lib. 2. tit. 18.

Confirmatione utili. lib. 2. tit. 3.

Cohabitatione clericorum & mulierum. lib. 3. tit. 2.

Clericis coniugatis. lib. 3. tit. 3.

Clericis non reſidentibus in eccleſia vel præbenda. lib. 3. tit. 4.

Clerico ægrotante vel debilitato. lib. 3. tit. 6.

Conceſſione præbendæ uel eccleſiæ nō vacantis. lib. 3. tit. 8.

Commodato. lib. 3. tit. 15.

Conuer-

- Conuersione coniugatorum. lib. 3. tit. 32.
 Conuersione infidelium. lib. 3. tit. 33.
 Capellis monachorū & aliorum religioforū. lib. 3. tit. 36.
 Cenſibus, exactionibus, & procurationibus. lib. 3. tit. 37.
 Conſecratione eccleſie vel altaris. lib. 3. tit. 40.
 Celebratione miſſarum, & de ſacramento Eucharistię, &
 diuinis officijs. lib. 3. tit. 41.
 Custodia Eucharistię, & chriſmatis, & aliorum ſacramen-
 torum. lib. 3. tit. 44.
 Clandestina deſponſatione. lib. 4. tit. 37.
 Conditionibus appoſitis in deſponſationibus, uel alijs cō-
 tractibus. lib. 4. tit. 5.
 Coniugio leproſorum. lib. 4. tit. 8.
 Coniugio ſeruorum. lib. 4. tit. 9.
 Cognatione ſpirituali. lib. 4. tit. 12.
 Conſanguinitate & affinitate. lib. 4. tit. 14.
 Calumniatoribus. lib. 5. tit. 2.
 Clericis pugnantibus in duello. lib. 5. tit. 14.
 Colluſione. lib. 5. tit. 22.
 Clerico venatore. lib. 5. tit. 24.
 Crimine falſi. lib. 5. tit. 25.
 Clerico percuffore. lib. 5. tit. 20.
 Clerico maledico. lib. 5. tit. 26.
 Clerico excommunicato, uel deſiſto, uel interdiſto mi-
 niſtrante. lib. 5. tit. 28.
 Clerico per ſaltum promotō. lib. 5. tit. 29.
Dilationibus. lib. 1. tit. 8.
 Dolo & contumacia. lib. 2. tit. 14.
 Deſiſto. lib. 3. tit. 16.
 Donationibus. lib. 3. tit. 33.
 Decimis & primitijs. lib. 3. tit. 30.
 Deſponſatione impuberum. lib. 4. tit. 2.
 Diuortijs. lib. 4. tit. 20.
 Donationibus inter uirum & uxorem, & de dote poſt di-
 uortium reſtituenda. lib. 4. tit. 33.
 Delictis puerorum. lib. 5. tit. 23.
Electōe & electi poteſtate. lib. 1. tit. 6.
 Ectate & qualitate in ordine præficiendorū. lib. 1. tit. 14

Eo, qui mittitur in possessionem causa rei seruandæ. lib.

2. tit. 15.

Exceptionibus. lib. 2. tit. 25.

Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. lib.

3. tit. 22.

Emptione & venditione. lib. 3. tit. 18.

Ecclesiis, edificandis vel reparandis. lib. 3. tit. 48. 8.

Emunitate ecclesiarum, cęmeterii, & rerum ad eas pertinentium. lib. 3. tit. 49.

Eo, qui duxit in matrimonium quam prius polluit per adulterium. lib. 4. tit. 7.

Eo, qui cognouit consanguineam vxoris sue, vel sponsæ. lib. 4. tit. 11.

Eis qui filios occidunt. lib. 5. tit. 10.

Eo, qui furtiuè ordines suscepit. lib. 5. tit. 30.

Excessibus prælatorum in subditos. lib. 5. tit. 31.

Filiis presbyterorum. lib. 1. tit. 17.

Foro competenti. lib. 2. tit. 2.

Feriis. lib. 2. tit. 9.

Fide instrumentorum. lib. 2. tit. 22.

Feudis. lib. 3. tit. 20.

Fideiussoribus. lib. 3. tit. 22.

Frigidis & maleficiatis. lib. 4. tit. 15.

Furtis. lib. 5. tit. 18.

Falsariis. lib. 5. tit. 20.

His, quæ vi, imetusuè causa fiunt. lib. 1. tit. 40.

His, quæ fiunt à prælato sine consensu capituli, lib. 4. tit. 10.

His, quæ fiunt maiori parte capituli. lib. 4. tit. 20.

Hæreticis. lib. 5. tit. 7.

Homicidio voluntario vel casuali. lib. 5. tit. 12.

In integrum restitutione. lib. 1. tit. 40.

Iudiciis. lib. 2. tit. 1.

Iuramento calumpnię. lib. 2. tit. 7.

Institutionibus. lib. 3. tit. 7.

Iure patronatus. lib. 3. tit. 38.

Iudæis & Saracenis & eorum seruis. lib. 5. tit. 11.

Infantibus & languidis expositis. lib. 5. tit. 11.

Iniuriis & damno dato. lib. vj. tit. xxxvj.

Libelli oblatione. lib. ij. tit. ij.

Litis contestatione. lib. ij. tit. xlv.

Locato & conducto. lib. ij. tit. xviii.

Maiestate & obedientia. lib. j. tit. xxxiiij.

Mutuis petitionibus. lib. ij. tit. iij.

Matrimonio cōtracto contra interdictum ecclesie. lib. iij. tit. xvj.

Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi. lib. v. tit. v.

Maledicis. lib. v. tit. xxvj.

Nato ex libero ventre. lib. iij. tit. xx.

Non ordinato ministrante. lib. v. tit. xxviiij.

Noui operi nuntiatione. lib. v. tit. xxxij.

Ne clerici seu monachi secularibus negotijs se immisceant. lib. iij. tit. j.

Ne praelati vices alijs concedant sub annuo censu. lib. v. tit. iij.

Ne sede vacante aliquid innouetur. lib. iij. tit. vi j.

Ordinatis ab Episcopo qui renūciavit episcopatu, vel excommunicato. lib. j. tit. xi j.

Obligatis ad ratiocinia ordinādis vel nō. li. j. tit. xx

Offic. archidiaconi. lib. j. tit. xiiij.

Offic. archipresbyteri. lib. j. tit. xxiiij.

Offic. primicerij. lib. j. tit. xxv.

Offic. sacristæ. lib. j. tit. xxvj.

Offic. custodis. lib. j. tit. xxvij.

Offic. vicarij. lib. j. tit. xxviiij.

Offic. uel potestate iudicis delegati. lib. j. tit. xxix.

Offic. legati. lib. i. tit. xxx.

Offic. iudicis ordinarij. lib. i. tit. xxxi.

Offic. iudicis. lib. i. tit. xxxii.

Ordine cognitionum. lib. ij. tit. x.

Observantia ieiuniorum. lib. iij. tit. xlviij.

Postulatio. lib. j. tit. v.

Paſtis. lib. j. tit. xxxv.

Postulando. lib. j. tit. xxxvij.

Procuratoribus. lib. j. tit. xxxviiij.

- Plus petitionibus. lib. 2. tit. 11.
 Probationibus. lib. 2. tit. 19.
 Præsumptionibus. lib. 2. tit. 23.
 Præscriptionibus. lib. 2. tit. 26.
 Peregrinantibus. lib. 2. tit. 19.
 Præbendis & dignitatibus. lib. 3. tit. 5.
 Precarijs. lib. 3. tit. 14.
 Pignoribus & alijs cautionibus. lib. 3. tit. 22.
 Peculio clericorum. lib. 3. tit. 25.
 Parochijs & alienis parochianis. lib. 3. tit. 19.
 Presbytero nondum baptizato. lib. 3. tit. 43.
 Purificatione post partum. lib. 3. tit. 47.
 Priuilegijs & excessibus priuilegiatorum. lib. 5. tit. 33.
 Purgatione canonica. lib. 5. tit. 34.
 Purgatione vulgari. lib. 5. tit. 35.
 Pœnis. lib. 5. tit. 37.
 Pœnitentijs & remissionibus. lib. 5. tit. 38.
Qui clerici vel vouentes matrimonium contrahe-
 re possunt. lib. 4. tit. 6.
Qui filij sint legitimi. lib. 4. tit. 17.
Qui matrimonium accusare possunt, vel testificari. li-
 bro 4. tit. 18.
Rescriptis. lib. 1. tit. 3.
Restitutione in integrum. lib. 1. tit. 9.
Rebus ecclesiæ alienandis vel non. lib. 3. tit. 13.
 Restitutione spoliatorum. lib. 2. tit. 13.
 Rerum permutatione. lib. 3. tit. 19.
 Regularibus & transeuntibus ad religionem. lib. 3. tit. 31.
 Religiosis domibus. lib. 3. tit. 36.
 Reliquijs & ueneratione sanctorum. lib. 3. tit. 45.
 Raptoribus & incédarijs & violatoribus ecclesiarum. li-
 bro 5. tit. 16.
 Regulis iuris. lib. 5. tit. 4.
Summa Trinitate & fide catholica. lib. 1. tit. 1.
Supplenda negligentia prælatorum. lib. 1. tit. 10.
Scrutinio in ordine faciendo. lib. 1. tit. 12.
 Sacra vntione. lib. 1. tit. 15.
 Sacramentis iterandis vel non. lib. 1. tit. 16.

- Seruis non ordinandis. lib. 1. tit. 18.
 Syndico. lib. 1. tit. 39.
 Sequestratione possessionis & fructuum. lib. 2. tit. 17.
 Sententia & re iudicata. lib. 2. tit. 17.
 Solutionibus. lib. 3. tit. 23.
 Successionibus ab intestato. lib. 3. tit. 27.
 Sepulturis. lib. 3. tit. 28.
 Statu monachorum. lib. 3. tit. 25.
 Sponsalibus & matrimonijs. lib. 4. tit. 1.
 Sponsa duorum. lib. 4. tit. 4.
 Secundis nuptijs. lib. 4. tit. 21.
 Simonia, & ne aliquid exigat vel promittatur. lib. 5. tit. 4.
 Schismaticis & ordinatis ab eis. lib. 5. tit. 8.
 Sagittarijs & ballistarijs. lib. 10. tit. 15.
 Sortilegijs. lib. 5. tit. 12.
 Sententia excommunicationis, suspensionis &c. lib. 5. tit. 39.
Translatione Episcopi uel electi. lib. 1. tit. 7.
 Temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum. lib. 1. tit. 11.
 Treuga & pace. lib. 1. tit. 34.
 Transactionibus. lib. 1. tit. 36.
 Testibus & attestacionibus. lib. 2. tit. 20.
 Testibus cogendis. lib. 2. tit. 21.
 Testamentis & ultimis voluntatibus. lib. 3. tit. 26.
 Torneamentis. lib. 5. tit. 13.
Vt ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. lib. 3. tit. 12.
 Vt lite non contestata non procedatur ad testium receptionem, vel ad definitiuam sententiam. lib. 2. tit. 6.
 Vt lite pendente nihil innouetur. lib. 2. tit. 16.
 Vita & honestate clericorum. lib. 3. tit. 1.
 Voto & voti redemptione. lib. 3. tit. 34.
 Vfuris. lib. 5. tit. 19.
 Verborum signific. lib. 5. tit. 40.
 In sexto aut libro sunt rubricæ pauciores, videlicet circa 62. & in Clementinis adhuc pauciores, videlicet 47.
 Capitula scire cupiens in his duobus mox numerabit: sed magis profectò quid contineant attendendū est, quā quot
ant

fiut. Vt autem faciliter sciretur in verbis premiffis quæ rubricæ Decretalium eflent in Sexto, & quæ in Clementinis: defuper fignandæ eflent cû rubro vj. in sexto: & vij. in Clementinis, quod aliquo labore fieri poffet. illum ad remouendum, tituli fiue rubricæ libri Sexti, & Clementinarum confequenter f. quûtur: vt in eifdem politæ funt libris, non in fpecto ordine alphabeti. Et primo tituli fiue rubricæ libri primi Sexti Decretalium.

TITVLI PRIMI LIB. SEX. DECRETALIVM.

- D**E fuma Trinitate & fide catholica.
 De constitutionibus.
 De refcriptis.
 De confuetudine.
 De poflulatione prælatorum.
 De electione & electi poteflate.
 De renunciatione.
 De fupplenda negligentia prælatorum.
 De temporibus ordinum, & qualitatibus ordinãdorum.
 De filijs presbyterorum ordinandis, vel non.
 De officio vicarij.
 De officio & poteflate iudicis.
 De officio & poteflate iudicis delegati.
 De officio legati.
 De officio iudicis ordinarij.
 De majoritate & obedientia.
 De pactis.
 De procuratoribus.
 De ijs quæ vi, metusûe caufa fiunt.
 De reftitutione in integrum.
 De arbitris.

TITVLI SECVNDI LIBRI SESTI
 DECRETALIVM.

- D**E iudicijs.
 De foro competenti.
 De litis conteftatione.
 De iuramento calumniæ.

- De restitutione spoliatorum.
 De dolo & contumacia.
 De eo, qui mittitur in possessionem causa rei seruandæ.
 Ut lite pendente nihil innouetur.
 De confessis.
 De testibus, & attestationibus.
 De iureiurando.
 De exceptionibus.
 De prescriptionibus.
 De sententia & re iudicata.
 De appellationibus, recusationibus, & relationibus.

TITVLI TERTII, LIBRI SEXTI
 DECRETALIVM.

- D**E vita & honestate clericorum.
 De clericis coniugatis.
 De clericis nō residētibus in ecclesiā vel præbēda
 De præbendis & dignitatibus.
 De clerico agrotante, vel debilitato.
 De institutionibus.
 De concessione præbendæ, vel ecclesiæ non vacantis.
 Ne sede vacante aliquid innouetur.
 De rebus ecclesiæ non alienandis.
 De sepulturis.
 De decimis, primitiis, & oblationibus.
 De regularibus, & transeuntibus ad religionem.
 De voto, & uoti redemptione.
 De statu monachorum, & canonicorum regularium,
 De iure patronatus.
 De consecratione ecclesiæ, vel altaris.
 De reliquijs, & ueneratione sanctorum.
 De immunitate ecclesiæ, cœmeteriorum, & rerum ad eas
 pertinentium.
 Ne clerici, vel monachi negotijs secularib. se immisceāt.

TITVLI QVARTI LIBRI SEXTI
 DECRETALIVM.

- D**E sponsalibus & matrimonijs.
 De desponsatione impuberum.

De cognatione spirituali.

TITVLI QVINTI LIBRI SEXTI
DECRETALIVM.**D**E accusationibus, inquisitionibus, & denuntiationibus.
De hæreticis, & Manichæis, & eorum seruis.
De schismaticis.

De homicidio uoluntario vel casuali.

De excessibus prælatorum in subditos.

De priuilegijs & excessibus priuilegiatorum.

De iniurijs & damno dato.

De pœnis.

De pœnitentijs & remissionibus.

De sententia excommunicationis.

De uerborum significatione.

De regulis iuris.

Positis titulis quinque librorum. libro 6. prout consequenter ponuntur in libris, non inspecto alphabeti ordine, ponuntur ijdem tituli siue rubricę præfatorum librorum libri sexti secundum ordinem alphabeti: ut à lectoribus citius inueniri valeant.TITVLI SIVE RVBRICAE SEXTI LIBRI
DECRETALIVM.**A**Rbitris. lib. 1. tit. 22.
Accusationibus, inquisitionibus, & denuntiationibus. lib. 5. tit. 1.
Appellationibus, recusationibus, & relationibus. lib. 2. tit. 15.
Bigamis. lib. 1. tit. 11.
Constitutionibus. lib. 1. tit. 2.
Consuetudine. lib. 1. tit. 4.
Confessis. lib. 2. tit. 9.
Clericis coniugatis. lib. 3. tit. 2.
Clericis non residèntibus in ecclesia uel præbenda. lib. 3. tit. 3.
Clerico agrotante, vel debilitato. lib. 3. tit. 5.
Concessione præbendæ &c. lib. 3. tit. 7.
Consecratione ecclesiæ, vel altaris. lib. 3. tit. 19.
Cognatione spirituali. lib. 4. tit. 3.

Dolo

- Dolo & contumacia. lib. 2. tit. 6.
 Decimis, primitijs, & oblationibus. lib. 3. tit. 13.
 Desponsatione impuberum. lib. 4. tit. 2.
 Electione & electi potestate lib. 1. tit. 6.
 Exceptionibus. lib. 2. tit. 2.
 Eo qui mittitur in possessionem causa rei seruandę. lib.
 2. tit. 7.
 Excessibus prælatorum in subditos. lib. 5. tit. 5.
 Filijs presbyterorum ordinandis, vel non. lib. 1. tit. 10.
 Foro competenti. lib. 2. tit. 2.
 His, quę vi, metusue causa fiunt. lib. 1. tit. 20.
 Hæreticis, & Manichæis, & eorum seruis. lib. 5. tit. 2.
 Homicidio voluntario, vel casuali. lib. 5. tit. 4.
 Iudicijs. lib. 2. tit. 1.
 Iuramento calumnię. lib. 2. tit. 4.
 Iureiurando. lib. 2. tit. 11.
 Institutionibus. lib. 3. tit. 6.
 Iure patronatus. lib. 3. tit. 7.
 Immunitate ecclesiarum, cœmeteriorum, & rerum ad eas
 pertinentium. lib. 3. tit. 20.
 Iniurijs & damno dato. lib. 5. tit. 7.
 Litis contestatione. lib. 2. tit. 3.
 Maioritate & obedientia. lib. 1. tit. 17.
 Ne sede vacante aliquid innouetur. lib. 3. tit. 8.
 Ne clerici, vel monachi negotijs secularibus se immi-
 sceant. lib. 4. tit. 21.
 Officio vicarij. lib. 1. tit. 12.
 Officio & potestate iudicis delegati. lib. 1. tit. 14.
 Officio legati. lib. 1. tit. 15.
 Officio iudicis ordinarij. lib. 1. tit. 16.
 Postulatione prælatorum. lib. 1. tit. 5.
 Pactis. lib. 1. tit. 18.
 Procuratoribus. lib. 1. tit. 19.
 Præscriptionibus. lib. 2. tit. 13.
 Præbendis & dignitatibus. lib. 3. tit. 4.
 Priuilegijs, & excessibus priuilegiatorum. lib. 5. tit. 6.
 Pœnis. lib. 5. tit. 8.
 Pœnitentijs & remissionibus. lib. 5. tit. 9.

- Rescriptis. lib. 1. tit. 3.
 Renunciationibus. lib. 1. tit. 7.
 Restitutione in integrum. lib. 1. tit. 21.
 Restitutione spoliatorum. lib. 2. tit. 5.
 Rebus ecclesiæ non alienandis. lib. 3. tit. 9.
 Regularibus & trãseuntibus ad religionem. lib. 3. tit. 14.
 Reliquijs & ueneratione sanctorum. lib. 3. tit. 19.
 Regulis iuris. lib. 5. tit. 12.
 Summa Trinitate & fide catholica. lib. 1. tit. 1.
 Supplenda negligentia prælatorum. lib. 1. tit. 8.
 Sententia & re iudicata. lib. 2. tit. 14.
 Statu monachorum regularium. lib. 3. tit. 16.
 Sponsalibus & matrimonijs. lib. 3. tit. 1.
 Schismaticis. lib. 1. tit. 3.
 Sententia excommunicationis, suspensionis, interdicti, &
 solutionis. lib. 5. tit. 10.
 Temporibus ordinum, & qualitatibus ordinandorum. li-
 bro 1. tit. 9.
 Testibus, & attestationibus. lib. 2. tit. 10.
 Testamentis, & vltimis uoluntatibus. lib. 3. tit. 11.
 Ut lite pendente nihil innouetur. lib. 2. tit. 8.
 Vita & honestate clericorum. lib. 3. tit. 1.
 Voto & voti redemptione. lib. 3. tit. 15.
 Verborum significatione. lib. 5. tit. 11.
 Nota quòd in libris Sexti Decretalium sunt tituli siue
 rubricæ 72. In primo libro 21. In secundo 15. In ter-
 tio 19. In quarto 3. In quinto 12.

S Equuntur tituli siue rubricæ Clementinarum, ut in
 libris earum con sequenter positi sunt, ordine alpha-
 beti non inspecto.

TITVLI PRIMI LIBRI.
 CLEMENTINARVM.

- D**E summa Trinitate & fide catholica.
 De rescriptis.
 De electione & electi potestate.
 De renunciationibus.
 De supplenda negligentia prælatorum.

- De ætate & qualitate &c.
- De officio vicarij.
- De officio & potestate iudicis delegati.
- De officio iudicis ordinarij.
- De procuratoribus.
- De in integrum restitutione.

TITVLI SECVN. LIB. CLEMENTINARVM.

- D**E iudicijs.
- De foro competenti.
- De causa possessionis & proprietatis.
- De dolo & contumacia.
- Vt lite pendente nihil innouetur.
- De sequestratione possessionum, & fructuum.
- De probationibus.
- De iureiurando.
- De exceptionibus.
- De sententia & re iudicata.
- De appellationibus, recusationibus, & relationibus.

TITVLI TERTII LIBRI.

- D**E uita & honestate clericorum.
- De præbendis & dignitatibus.
- De concessione præbendę uel ecclesię non uacantis.
- De rebus ecclesię non alienandis.
- De rerum permutatione.
- De testamentis, & ultimis uoluntatibus.
- De sepulturis.
- De decimis, primitijs, & oblationibus.
- De regularibus, & transeuntibus ad religionem.
- De statu monachorum, & canonicorum.
- De religiosis domibus ut episcopo sint subiectę.
- De iure patronatus.
- De censibus, exactionibus, & procurationibus.
- De celebratione missarum & sacramento Eucharistię, & diuini officijs.
- De reliquijs, & ueneratione sanctorum.
- De immunitate ecclesiarum, cœmeteriorum, & re-
rum

rum ad eas pertinentium.

TITVLI QVARTI LIBRI.

DE consanguinitate & affinitate.

TITVLI QVINTI LIBRI.

DE magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.

De Iudæis & Sarracenis & eorum seruis.

De homicidio voluntario vel casuali.

De excessibus prælatorum in subditos.

De priuilegijs & excessibus priuilegiatorum.

De pœnitentijs & remissionibus.

De sententia excommunicationis, suspensionis, interdicti, & solutionis.

De uerborum significatione.

Postis titulis quinque librorum Clementinarũ, prout communiter ponuntur in libris non inspecto alphabeti ordine, ponuntur ijdem tituli, siue rubricæ præfatorum librorum Clementinarum, secundũ ordinem alphabeti, vt à lectoribus citius inueniri valeant.

TITVLI SIVE RVBRICAE LIBRI
CLEMENTINARVM.

Appellationibus, recusationibus, & relationibus.
lib. 2. titulo vndecimo.

Causa possessionis, & proprietatis. lib. 2. tit. 3.

Cõcessione præbendæ, vel ecclesiæ nõ vacantis. lib. 3. tit. 3.

Censibus, exactionibus, & procurationibus. lib. 3. tit. 13.

Celebratione missarum, & sacramento eucharistiæ, & diuinis officijs. lib. 3. tit. 14.

Consanguinitate & affinitate. lib. 4. tit. 1.

Dolo & contumacia. lib. 2. tit. 3.

Decimis, primitijs, & oblationibus. lib. 3. tit. 8.

Electiõne & electi potestate. lib. 1. tit. 3.

Aetate & qualitate in ordine præficiendorum. lib. 1. tit. 8.

Exceptionibus. lib. 2. tit. 9.

Exceptionibus prælatorum in subditos. lib. 5. tit. 4.

- Foro competenti. lib. 2. tit. 2.
 Homicidio voluntario vel casuali. lib. 5. tit. 3.
 In integrum restitutione. lib. 1. tit. 11.
 Iudicijs. lib. 2. tit. 1.
 Iureiurando. lib. 2. tit. 8.
 Iure patronatus. lib. 3. tit. 12.
 Immunitate ecclesiarum, cœmeteriorum, & rerum ad eas
 pertinentium. lib. 3. tit. 16.
 Iudæis, & Sarracenis, & eorum seruis. lib. 5. tit. 2.
 Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.
 lib. 5. tit. 1.
 Officio vicarij. lib. 1. tit. 7.
 Officio & potestate iudicis delegati. lib. 1. tit. 8.
 Officio iudicis ordinarij. lib. 1. tit. 8.
 Procuratoribus. lib. 1. tit. 10.
 Probationibus. lib. 2. tit. 7.
 Præbendis, & dignitatibus. lib. 3. tit. 2.
 Priuilegijs & excessibus priuilegiatorum. lib. 5. tit. 5.
 Pœnitentijs & remissionibus. lib. 5. tit. 6.
 Rescriptis. lib. 1. tit. 2.
 Renuntiationibus. lib. 1. tit. 2.
 Rebus ecclesiæ non alienandis. lib. 3. tit. 4.
 Rerum permutatione. lib. 3. tit. 5.
 Regularibus & transeuntibus ad religionem. lib. 3. tit. 11.
 Religiosis domibus, vt episcopo sint subiectæ. lib. 3. tit. 10.
 Reliquijs & veneratione sanctorum. lib. 3. tit. 15.
 Summa trinitate & fide catholica. lib. 1. tit. 1.
 Supplenda negligentia prælatorum. lib. 1. tit. 5.
 Sequestratione possessionum & fructuum. lib. 2. tit. 6.
 Sententia & ré iudicata. lib. 2. tit. 10.
 Sepulturis. lib. 3. tit. 7.
 Statu monachorū & canonicorū regularium. lib. 3. tit. 10.
 Sententia excommunicationis, suspensionis & interdicti,
 & solutionis. lib. 5. tit. 7.
 Testamentis & vltimis voluntatibus. lib. 3. tit. 4.
 Vt lite pendente nihil innouetur. lib. 2. tit. 5.
 Vita & honestate clericorū. lib. 3. tit. 1.
 Verborum significa. lib. 5. tit. 8.

Not. quòd in libris Clemen. & Decretalium sunt tituli
sive rubricæ 42. In primo lib. 11. In secundo 11. In ter-
tio 16. in quarto 1. In quinto 3.

Collige per versus quid vult distinctio quæuis.
Vt videat quisquis diuinum ius hominisque.
Vtque sciat, per quæ consistunt iura **Quiritum.**
Et cur dicatur res ecclesiastica canon.
Regum cur fuerint à primo condita iura.
Nec liceat cuiquam ius naturale mouere.
Hæc mala peccati distinguit ludificati.
Ex hac cognoscens, qui leges composuerunt
Re qua ius nature à consuetudine differt.
Vt naturali cedant, quæ constituuntur.
Sic legi regum, lex præualeat ecclesiarum.
Mandato iuris & legum vincitur vsus.
Omnia iustitię discretio prouida pensat.
Non dispensatur vbi naturale patet ius.
Si nec agas leuiter, quòd quis vitet grauiora.
Tempus in hac disce, quo canon cœperit esse.
Respicias quot erant, & eos, qui constituerunt:
Actor sit Papa, si concilium celebrandum.
Dicitur hic, quod bis synodus celebratur in anno.
Hæc monstrat, quid Decretalis epistola possit.
Tantò quis valeat, quòd quis rationibus instat.
Summos seu minimos, recitans locat inferiores.
Ista locum distinguit, & ordinat ecclesiarum.
Consecrat hæc omnes maiores, siue minores.
Discurrit ista genus, patriam, vitamque sacrandi.
Hæc dat cuique suum, veniale ex crimine distans.
Sic post baptismum contentus coniuge sola.
Hac Augustinus nubentis vota requirit.
Ista sacratorum contractum damnat & odit.
Hoc locus, & causa, tempus, persona notantur.
Contradicit & hæc per concilium Manichæis.
Tangit & hæc quæ contineant offerre volentes.
Instruit hæc, leuita minor quòd contineat se.
Ordo sacer non detur ei, si quis bigamus sit.
Fœmina pontifici, persona domestica non sit.

Ista docet præful, quòd debet sobrius esse.
 Adstruit hæc prudens, quòd debeat esse sacrandus.
 Hæc prohibet legere hæc gentilia metra satyræ.
 Scripturas sacras sacrandus scire iubetur.
 Admonet hæc illum, qui non extrinseca nouit.
 Nisi sit ornatus, hic non admittitur ipse.
 Conuenit esse modum gressus, verbiq̄ue, cibiq̄ue.
 Tutius est ipsi, si sit cunctis bonus hospes.
 In factis, verbis, hunc condecet esse pudicum.
 Gloria pontificis est; vt procul ingluuius sit.
 Expedi ut non sit percussor quisque sacerdos.
 Respuit hæc hominem distinctio litigiosum.
 Mittit in interitum cupidos, hæc fœnus abhorrens.
 Abijcitur sacrandus in hac si sit neophytus.
 Non uenit ad clerum, qui corpus habet uitiosum.
 Iudicat hæc primò grauitè, sed post moderatur.
 Sacrari vetat hæc omnes, quos curia stringit.
 Præpositus primò datur hic præposterus ordo.
 Idcirco vetat hos: quia sæpius hi repetuntur.
 Reijcit hæc seruos sine libertate sacrandos.
 Eijcit abscessos, & corporibus vitiatos.
 Condemnatur in hac generatio præbyterorum.
 Hic baptizatus prohibetur si fuit eger.
 Hæc vetat abbate monachos nolente sacrari.
 Officium negat hæc nisi sit bene quisque probatus.
 Nullus erit præful, nisi quem sacer ordo decorat.
 Indigni laici iubet hæc ne pontifices sint.
 Clerus, plebs, princeps: hic eligit, hæc petit, hic vult.
 Usurpans laicus id, vt eligat, audiat istam.
 Sed docet hæc per quid tribuatur præfulis ordo.
 Cùm dissensio fit, à pluribus ædita stabunt.
 Vt sacretur ab omnibus archiepiscopus, hæc vult,
 Instituiq̄ue iubet à præside præbyteros hæc.
 Vult hæc sacrari, si cui dubius fuit ordo.
 Si vult hoc præful lectores consecrat abbas.
 Ecclesiæ titulo, vt carens non promoueatur.
 Respice dicta patrum ne promoueas alienum.
 Abnuat hæc recipi, cui dimissoria non est.

Tutè susceperis, quem sic formata tuetur.
 Punit maiores dum promouet inferiores.
 Distinguit tempus hæc in quo promoueantur.
 Tempora distinguit, & in his ieiunia ponit.
 Rectos indicat hæc modulos interstitiorum.
 Ista dat annorum numerum quo promoueantur.
 A quibus ipsa patris electio debeat esse.
 Sed loca pontificis docet hæc & præbiterorum.
 Crimine quo careat sacrandus in hac replicatur.
 Hæc dat pauperibus, lapsosque docet reparare.
 Vt nec consensum det peccatis alienis.
 Sollicitus sit episcopus oppressos releuare.
 Congruit, vt præsul primùm ferat hospiti curam.
 Incautum largum uetat hæc: venantibus obstat.
 Hac datur impensa viduas inopesque tueri.
 Respuitur clerus si non pius aut cupidus sit.
 Istic sit regula hæc, & quòd bene propositus sit.
 Ex hac sacrari prohibentur litigiosi.
 Tutius ante petat, nisi sit satis ecclesiæ res.
 Hæc plus corde probat domino, quàm voce canendum.
 Hæc dat obedire maioribus inferiores.
 Non negat ista suas mandare vices Patriarcham.
 Sed non omninò uetat ista tacere minores.
 Vt seculi princeps non ordinet ecclesiæ res.
 Vrbs non signatos apices non vult neque mittit.
 Est ius muniti peregrinum quinque sigillis.
 Vniuersalem nullum finit ista vocari.
 Ista uetat, ne qui celebrent nisi pallia dentur.
 Moribus indecori, non pallio sunt decorandi.
 Absit vt vna duos habeat prouincia patres.
 Sensum versibus ijs, dat causæ quæstio quæuis.
 Damnât ementes spiritualia gratia Christi.
 Ingressum vendens vel emens perit ecclesiarum.
 Si pro præbendis dederis quid, Simon habebis.
 Criminis ignorans fiet reus ille paterni.
 Ecclesiam reddit ista uix, quòd ordine præstet.
 Rursus promotos abscidit ius promouendos.
 Ecclesiæ pax plena sibi clerique negatur.
 Causa patens cum sit cunctis non quæritur ordo.

Ad Ius uel synodum nullus trahat expoliatum.

Vim talem subeat, qualem fecisse volebat.

Ad testesque duos præsul conuincitur aptos.

Si cadit accusans, non cogitur reus ultra.

Respuitur iure vox dilatoria si sit.

Vir bonus accusat quemuis, licet inferior sit.

Mandato legis datur accusatio scriptis.

Quod plenè restitui debeat, ius edocet omne.

Vtitur iudiciis quando fuit expoliatus.

Apertè tractetur quamuis inducia detur.

Restat vt infamis, & homo, sine lege tacens sit.

Vox inimica domestica non obest alieno.

Mitti uel duci non debet ad exteriores.

Liber ab hac non stat simul quem sua culpa remorder.

Iudex auditor non fiat præsulis vnus.

Iudicio nullus vnquam damnabitur absens.

Exigitur ne quis in quo cadit hoc repetatur.

Torquet in actorem sibi uox obiecta reatum.

Omnis anathema nec agat, nec testificetur.

Ritè tacet quiuis minor illum si tenet etas.

Dum nequis agere, nequeas testificari.

Ius statuit, ne sit quis vnquam testis & actor.

Nunquam damnetur quis cum non possit adesse.

Dat ius quod quis agat pro se ciuilia tantum.

Mittit famosum neglecta probatio flagris.

Est accusandus semel & bis: terque uocandus.

Nemo procuret crimen, ciuilia curet.

Regula iuris habet, vt synodalia fiant.

Re uera malus est, mala cuius qui malè pandit.

Aut caput, aut lingua delatori capuletur.

Omnes infames taceant, aut crimine tanti.

Præsulis obiecta, nisi uera proles reprobaris.

Iudicium expetere nunquam debes alienum.

Alter adesse potest, si sit prouincia discors.

Si cadit accusans, non cogetur reus ultra.

Est qui dum uiuit, nemo sibi substituendus.

Tutus semper erit hic qui se dante recepit.

Dat ius ne statuat, successorem sibi præsul.

Nullus amicorum mihi profit ut eligar unus.

Electus cùm sim, præstatur cautio damni.

Est secum standum, sententia ni vetat ipsum.

Ordinis est, ne quis vnquam redeat sine scriptis.

Si quis anathema statuit, virtute carebit.

Iudicis, & alterius nullus est ordo petendus.

Curent primates bene sua non aliena.

Nondubites dotem, cum basilica retinendam.

Ordinet & seruans, expendet, non alienet.

Nil præter quæ duos, præsumat sumere soldos.

Iudicet vt laicus, clerum non attrahat vllus.

Iudicium secli, sequitur suspensio cleri.

Seu bona seu mala. sit sententia, dico tenendam.

Dico quod proprium, poterit quid clerus habere.

Ecclesiæ si res uendis, vel emis sibi reddas.

Si dare uis & des, dare non potes ecclesiæ res.

Ex re communi, quæ sitis vtimur æquè.

Si fortasse uoles testari, de proprio des.

Ecclesiæ baptismali, danda decimæ sunt.

Tempora longa trahunt, ius funeris & decimarum.

Ius est, ne quis plus repetat, quàm debeat alter.

Non nisi ciuili re, frater testis habetur.

Tale quid exercens, non debet clericus esse.

Si tulerit plus quàm dederit, iam fœnus habetur.

Ex male quæsitis, eleemosyna non fit egenis.

Si malè parta tenet, dignè non pœnitet vllus.

Iniuria non pœna datur, cùm pœna notatur.

Nec retinere licet, quæ sunt promissa patrono.

Solum voce nequit condemnari mulieris.

Tali die domini, placitum non debet haberi.

Atque probatur, in hac probatio danda neganti.

Nec confessio fit, nec iuramenta coacta.

Tollere non poterit, quem confert solus honorem.

In grauibus si sit deuictus, deiiciatur.

Dantur in hac monachi, pastores ecclesiarum.

Abbas ecclesiam, præsul debet dare curam.

Hic legitur quod ius, & rem præscriptio tollit.

Quadragenis domibus, præscriptio religiosis.

Tales si teneant ius, non tamen ergo gubernent.

Vsurpans sine iudicio rem, decidet à re.

Respuit à laicis ius ecclesias retineri.

Quæritur an liceat, cordis dimittere votum.

Vt sua Gonsaldus teneat, quæ dederat æger.

Omne monasterio remanebit, nec redit ille.

Dum redit illicitè, quæ contulit illa manebunt.

Terminat hæc apud alumnum synodale statutum.

Vt non Abbates, à præfule constituantur.

Vt præful clerum non impediatur monachandum.

Ipso nolente, tamen non suscipit alter.

Sed iam canonicos, canon prohibet monachari.

Quem pater offert, si placet exit, cum sit adultus.

Vitam mox uestem, si non pater abdicat, hic stet.

Offert inuitum, nec seruat religionem.

Et si fortè placet, monacho transire licebit.

Prima si ex titulo: sit commendata secunda.

Ecclesiam renui, uetat hæc, aliaque cupiri.

Tertia ne liceat tractare negotia seculi.

In clara veste prohibetur clericus esse.

Examen proprium fugiens, sine spe graduum fit.

Iuramenta licet homini dare quando necesse.

Si sic esse putat, ut ait, non peierat ipse.

Taliter exemplo, quò obediatur iste probatur.

Vota promissa mutantur turpia si sint.

Si periurare cogis, periurus haberis.

Ex iusta causa multis licet arma mouere.

Fit bellum iustum, si pro rebus repetendis.

Fas est quando quidem socio succurritur armis.

Inferrique docet vindictam quæstio quarta.

Cum sit ad hoc positus, ut puniat ille meretur.

Iura iubent homines peruersos ad bona cogi.

Ecclesiæ rebus sunt heretici spoliandi.

Tandem de clero nulli licet arma mouere.

Si quis es hereticus, tua sit sententia nulla.

Interdum mali post mortem corripiuntur.

Crimine prædonum non damnetur domus eius.

Tuta sit ecclesia, quàm lex priuata tuetur.

Et si subsequitur lex altera, derogat illi.
 Menem diuinam rimantes, fortilegi sunt.
 Vita non viuunt, qui peccant ista tenentes.
 Nomina materiam, quæ per primordia sumpfit.
 In quatuor discas ista si fortè requiris.
 Tales, ni cessent, communio tollitur ipsis.
 Vincitum pontificis, non solues tu moriturum.
 Morte facit pœnas, noli proponere quantum.
 Si sit solenne, dirimit connubia uotum.
 Sponsa ligat sponsum, propriè non est tamen uxor.
 Soluit disparitas cultus connubia quæque.
 Iungitur hic alij si respuit illa manere.
 Testatur bigamum sacer Augustinus eundem.
 Viros coniugij, personæ dissipat error.
 Tantum conditio poterit, si uilior erit.
 Nam contracta prius non soluit fœdera, sed post.
 Parui contrahere nequeunt sponsalia iure.
 Spiritualis naturali non societur.
 Vxorisque suæ cognatis non societur
 Mandatur clandestina ne connubia fiant.
 Pollutam uetat, hæc in mortem fraude parentem.
 Si datur inuita, post quando placet redit illam.
 Si nulli nubat, nisi patris sponsio fiat.
 Ducere lex prohibet in coniugio meretrices.
 Obstet coniugio sacro complenda libido.
 Cum liber sit animus, non spondeat hanc pater eius.
 Tangere ne liceat aliam, quàm stirps sibi fiat.
 Re uera sine mente caro nunquam uiolatur.
 In simili lapsu, non hanc dimittet adulter.
 Nullam, dum uiuit hæc, hic pro coniuge ducat.
 Alter non peccet, quo damnetur minus alter.
 Frigidus est, alij tunc non sociabitur ulli.
 Vir non abiciat sine iudicio mulierem.
 Tertia si credis, purgat confessio crimen.
 Purgat secretum cordis contritio crimen:
 Et profecta semel, dilectio non cadit unquam.
 Nemo semel si pœnituit, bene pœnitet ultra.
 Ista probat dimissa semel peccata teneri.

Magna cautela, quiuis pensare tenetur.
 Debeat esse gemens, & qualis uulnera purgans,
 Omnes baptismi maculas, quo regere possit.
 Dum tamen in uita, post mortem ducere uitam.
 Ut vir non oret, uxor si debita quærit.
 Mens utriusque nisi sit, non bene continet alter.
 Tuta manet, uiuente uiro, quæ nescia nupsit.
 Vult Leo, si uenit hic, redit hæc, retinensque priorem.
 Cognatam propriam, nemo pro coniuge ducat.
 Omnes vxoris consanguineos reprobabis.
 Nunc septenorum graduum distinguitur ordo.
 Utque status hominis, sic est generatio quarta.
 Truncus ponitur hic cum ramis, ut docet a uthor.
 In testes recipi, monstrat tibi sexta parentes.
 Tangitur hic, quod non incestu gignitur hæres.
 Utitur hæc, in quo dispensandum licitum sit.
 Aut si fraus subeat, cogetur illa reuerti.
 Susceptam sobolem, uetat affini sociandam.
 Tunc raptus fiet, cum ui deducitur illa.
 Coniungetur ei purgatio crimine raptus.
 Consecrat ecclesias domini distinctio prima.
 Panis sacrat, fert sacramenta secunda.
 Tertia dat ferias, nobis ieiunia subdit.
 Baptismaque docet tempus distinctio quarta.
 Confirmat sacrat, officijs ieiunia laudat.
 Pneumate donato, concludit sine beato.

Explicit Decretum uersificatum.

Sed quia Decreti rubricas nimis esset fastidiosum enu-
 merare, propter maximam multitudinem: ne tamen natu-
 ram eius præteream, uersus subiunxi totam materiã De-
 creti significantes in genere de qualibet distinctione, &
 omnibus quæstionibus cunctarum causarum.

Liber Decretorum distinctus est in tres partes: Qua-
 rû prima uocat distinctiones, & huiusmodi sint cẽ-
 tũ & vna. In primis duabus distinctionibus, tractat
 magister Gratianus de iure, ponendo iuris diuisionẽ, sub-
 diuisiones, & diuersarum specierũ differentias & conue-
 nientias. In tertia, quid sit canon, quid priuilegiũ & quid
 officium

officium legum. In quarta, quare leges factæ sunt, & quales esse debeant, & quando ex eis, vel secundum eas sit iudicandum, ac de Quadragesimali obseruatione. In quinta, de muliere enixa vel menstruosa. In sexta, de multiplici genere illusionum. In septima, de cōditorib. legum. In viij. quòd ueritati & rationi sit consuetudo postponenda. In ix. quòd tribunalia regum sacerdotali sunt potestati subdita: & quòd pontifices & reges sese indigent. In x. quibus legibus Imperatorum sit obtemperandū, & quòd mendacia scriptorum non sunt admissa canonibus, & si quando inueniantur, sunt corrigenda in opusculis tractatum. In xj. quòd vsus & consuetudo legem & canonem non vincant: & quæ con. ob. In xij. de cōsuetudine & more: & quem quisque modum psallendi debet tenere. In xij. quòd minus malum est eligendum. In xiiij. quòd nō sunt aliqua committenda delicta à nobis, ne alij grauiora committant, & quæ conscientias valeant temperare. In xv. distinctione, quo tempore generalia concilia cœperunt: & quorum patrum recipiuntur opuscula. In xvi. distinctione, qui synodi vel concilia roborentur auctoritate Romani pontificis. In xvij. quòd absque auctoritate Romani pōtificis synodus nō debet congregari. In xvij. de pœna eorum, qui synodo adesse contempnunt de auctoritate Romanę sedis. In xix. de auctoritate Decretalium epistolarum & apostolicarum sanctionum. In xx. distinctione magister incipit agere de ministris ecclesię. In 2x. de diuersis ordinibus & gradibus ministrorum. In xxij. de dignitate Romanę ecclesię & quorundam librorum. In xxij. de ordine ministrorum, incipiens à Romano Pōtifice, descendendo per singulos gradus usque ad ostiarium. In xxiiij. de examinatione ordinandorū. In xxv. de officijs clericorum: incipiens ab ostiario, & ascendendo vsque ad episcopalem dignitatem, scilicet archiprimicerij & thesaurarij, circa medium illius distinctionis. Nunc autem magister Gratianus incipit declarare illas xx. pœnas, & peccata regulę apostolicę, quas enumerat Apostolus in epistola ad Titum, & ad Timotheum. Et prosequitur in eadem distinctione. Oportet Episcopum & quemlibet

libet ad sacros ordines promouendum esse sine crimine, supple notabili. In xxvj. magister determinat de illa clausula regulæ apostolicæ prædictæ; vnius vxoris virum continuando, deinceps de continentia clericorum vsque ad tricesimamquartam distinctionem. In xxxv. determinat illam clausulam regulæ apostolicæ, sobrium: cuius tamen partem referuat, vsque ad xliiii. distin. In xxxvi. distin. prudentem. & illam prosequitur in tribus distinctionibus immediate sequentibus. In xl. & xlj. distin. illud, ornatum doctorem. In xlij. illud hospitalem. In xliii. pudicum & doctorem. In xliiij. illud, non vinolentum. quod est pars illius quod dictum est superius, distin. xxxv. sobriū. In xlv. illud, non percussorem. In xlvj. illud, non esse litigiosum. In xlvij. illud, non cupidum, domus suæ bene prepositū. In xlviiij. illud, non Neophytum. In xlix. magister breuiter recapitulat præcepta regulæ apostolicæ prædictæ. In l. magister agit de lapsu & reparatione clericorum. In lij. de curialibus ordinandis vel non. In liij. de præposteratione sacrorum ordinum. In liij. de curis annexis recipiendis in clericum vel monasterium. In liiij. de seruis & manumissis. In lv. de corpore vitiatis, bigamis, illiteratis, publice pœnitentibus ordinandis vel nō. In lvj. de filiis presbyterorum, & natis de fornicatione & adulterio. In lvij. de baptizatis in ægritudine non ordinandis. In lviiij. de monachis non ordinandis sine licentia sui abbatis. In lix. de laicis literatis non subito ordinandis. In lx. de electione personarum ecclesiæ. & in tribus sequentibus. In lxiiij. & lxv. de consecratione episcopi. In lxj. de promotione archiepiscopi. In lxvij. de ordinatione presbyterorum. In lxviiij. de ordinatione non iteranda, & de coepiscopis. In lxix. de non ordinatis ne in ecclesia ministrent. In lxx. ne aliquis ordinetur sine tit. In lxxj. ne aliquis ordinetur à non suo episcopo. In lxxij. ne aliquis ignotus sine literis commendatitijs recipiatur. In lxxiiij. qualiter commendatoria, vel dimissoria, vel formata sit facienda. In lxxiiij. de clericis inuitis non ordinandis. In lxxv. de tempore & die consecrationis episcoporum, necnon de temporibus ordinandorum aliorum clericorum. In lxxvj. de ieiunijs &

quatuor temporibus. In lxxvii. & lxxviii. de ætate ordinandorum. In lxxix. repetit de ordinatione summi pontificis. In lxxx. in quibus locis sunt ordinandi episcopi, vel archiepiscopi. In lxxxi. & aliis sequentibus repetit quædam de præceptis regulæ apostolicæ, & maximè de cõtinentia clericorum. In xc. de licitis & honestis operibus clericorum. In xci. de modo cantandi in ecclesia, & electi potestate. In xcii. de obedientia minorum erga maiores. In xciii. de legato Romani pontificis, & præsentationibus Archidiaconorum. In xciiii. de excessibus præbiterorum & episcoporum. In xcv. & xcvi. de distinctis potestatibus secularibus & ecclesiasticis. In xcvii. repetit de ignotis non ordinandis. In xcviii. & aliis sequentibus tractat, de auctoritate Archiepiscoporum & Primatum, & usu pallii. In vltima distinctione dicitur de una prouincia, ne in duas partes diuidatur sine principis auctoritate.

Secunda pars Decreti dicitur causæ: eò quod distincta sit per causas xxxvi. In singulis autem causis apponit magister Gratian. plures rationes, in qualibet illarum allegans pro vtraque parte. tandem definitiuam sententiam subiungens: ut per hoc rationes certorum iudiciorum instruat. In prima igitur causa dicit de simoniacis, quæ continet in se vii. rationes. In prima quærit emere spiritualia an sit peccatum. Sol. sic. In secunda quæritur, vtrum pro ingressu ecclesiæ vel monasterii sit pecunia exigenda vel persoluenda. Sol. non, & huiusmodi negatiua est vera. In tertia quæritur, vtrum stipendia ecclesiæ emere sit simonia. Sol. sic. In quarta, vtrum ille sit reus criminis, cuius pater illo ignorante simoniam commisit. Sol. ignorantia facti. non iuris excusat eum. In v. vtrum liceat ea retinere, quæ pater filio simoniacè acquisiuit. Solutio de rigore iuris non: sed de misericordia secus est. In vi. vtrum ordinati à simoniacis ignoranter sint abiiciendi vel non. Solu. probata iuxta ignorantiam misericorditer tolerantur. In vii. vtrum renuntians hæresi sit recipiendus in dignitate episcopali. Solutio, de iuris rigore deponitur: sed ex dispensatione sustinetur. Secunda causa, & quatuor quæ sequuntur agunt ordine iudiciario, in qua sunt octo quæstiones. In prima quæ-

quæritur, vtrum in manifestis sit ordo iudiciarius requirendus. Sol. sic, nisi sit notoria. cap. de manifesta. In secunda vtrum spoliatus ab aliquo sit iudicandus. Sol. non ante restitutionem c. nullus. In tertia qua pœna sunt ferendi, qui in accusatione defecerint. Sol. talionis calumniator. e. cau. & q. In quarta si accusatore deficiente reus sit cogendus ad purgationem. Sol. non, nisi infamia publica laboret, vt hic per totum. In v. an duorum testimonio episcopus sit condemnandus. Solu. sic. ca. presbyter. In vi. quo remedio causæ subueniatur, vel causa subleuetur. Solu. per appellationem ante sententiam, vel post. ca. biduum. In vii. an laici ad accusationem clericorum sint recipiendi. Solu. de iure antiquo sic: de nouo non. In viii. qualiter accusatio debet fieri. Solu. in scripto. c. in agendo si bellum. Tertia causa habet xi. quæstiones. In i. quæritur, an restitutio sit fienda quibuslibet spoliatis. Solu. sic, nisi in istis casibus, infamatus, apostaticus, iustè spoliatus. Præcisus, cum suspecto non restituuntur. ca. patet. In ii. de induciis, quo spatium sint dandæ: an post restitutionem tantum & an post uocationem ad causam quibuslibet concedendæ sint. Sol. ad arbitrium iudicis. In iii. quo spatium mensium sint induciæ cōcedendæ. Sol. ad arbitrium iudicis. In iiii. utrum infames sint recipiendi ad accusationem. Sol. non nisi contra consimiles. In v. an testes de domo accusatorum sint producendi, uel inimicorum uox sit audienda. Solu. inimici minimè: nec etiam domestici, quibus imperamus possunt. In vi. an extra prouinciam reus sit producendus. Sol. non, nisi per appellationem. In vii. an sit audienda eius sententia, quem cum reo par inficit malitia. Sol. sic, quandiu tollatur ab ecclesia. In viii. an episcopus ab uno possit iudicari. Solut. non, nisi septem episcopis reserua-ta sententia summo Pontifici. In ix. an absens aliquis sit accusandus. Sol. nisi sit absens pro contumacia. In x. vtrum deficientes uno casu sint admittendi ad consequentia. Sol. sic. c. placuit. In xi. utrum accusatus possit conuerrere accusationem. Solu. non, nisi maiori crimine. Quarta causa habet vi. quæstiones. In prima quæritur, an in excommunicatione constitutus alium accusare ualeat

leat? Sol. non. In secunda, an intra xiiii. annum possit quis testificari? Sol. nō. In tertia, an ab accusatione prohibitus possit testis existere? Sol. nō. cap. spatiū. In iiii. ūtrum idem possit accusator, & testis existere? Solu. non cap. j. & ii. In v. si ad causam vocatus nō venerit die statuta, an sit excommunicandus? Sol. sic, nisi iustam causam absentiae probauerit. In vi. an calumniator in propria causa sit audiendus? Solu. sic, si causa non sit criminalis. Quinta causa habet sex quæstiones. In j. quæritur qua pœna sit puniendus, qui famosum librum scripsit? Solutio, anathematizandus: nisi scripta probauerit. cap. quidam malis. In secunda, quoties sit quis ad causam vocandus, antequam sententiam excommunicationis accipiat? Solutio, non solum semel, sed etiam bis vel ter. In tertia, an procurator causam alicuius agere valeat, qui per se tunc adesse non potest? Solutio, criminalem non, nisi sit illustris persona. causam verò iniuriarum, quilibet potest. capitulo episcopi. In quarta, an absque synodali audientia episcopus sit damnandus? Solut. non. In quinta, an sit habendus inimicus, qui amicum accusaturus est? Solut. non, si hoc agat ex ueritate. cap. illi qui. In vj. qua pœna sit plectendus, qui non probat quod obijcit. Solu. talionis. cap. Epiphaniū. Sexta causa habet v. quæstiones. In prima quæritur, an crimine irretiti, vel infamia notati ad huiusmodi accusationem sint admittendi? Solu. non. cap. sunt pluri. In ij. si episcopus accusationem in accusantem verte re voluerit, vtrum simplici verbo eius sit fides adhibenda? Solutio, non, absque certa probatione. In tertia an liceat expetere iudicium archiepiscopi alterius prouinciæ? Solutio, non, nisi in causa damnationis. In iiii. cuius iudicium sit expetendum, cum episcopi prouinciæ in sententia discordant? Sol. archiepiscopi & coepiscoporum vltimæ prouinciæ. cap. j. & ij. In v. an accusatore deficiente reus sit cogendus ad probationem? Solutio, non sed ad purgationem si laborat infamia. c. actor.

Septima causa habet duas quæstiones. In prima quæritur utrum viuente episcopo alius possit in eadem ecclesia ordinari? Sol. non, nisi transferatur vel cedat: præ infirmitate

firmitate tamē vel senectute datur ei coadiutor. cap. quāuis iste. In ij. vtrum isti, qui deferunt causa infirmitatis, valetudine recepta possint cathedram repetere? Sol. non.

Octauā causa habet quinq; quæstiones. In prima quæritur, an liceat episcopo successorem eligere? Sol. non. c. apostolica. In secunda an amicorum patrocina debeāt in electione conualescere? Sol. non. c. illud. In tertia an sit simonia post electionem propter identitatem iuramentum præstare? Sol. sic, si pactum super hoc processit. c. talia. In iiij. an liceat clericis iudicia episcopi de crimine recusare. Solutio non ante condemnationem. In v. an excusatus coram apostolico, sine eius literis debeat reuerti. Solutio, non.

Nona causa habet tres quæstiones. In prima quæritur, an ordinatus ab excommunicato sit audiendus. Sol. non, nisi ignorauerit illum excommunicatum esse. cap. ab excommunicatis. In secundo an liceat episcopo vel archiepiscopo alterius clericos ordinare. Solutio, non, sine literis dimissorijs sui episcopi. In tertia an liceat archiepiscopos subditos suffraganei sui damnare vel absoluerē. sol. non, nisi negligens fuerit episcopus, vel ad eum appellatio deferatur, vel in casu consimili.

Decima causa habet tres quæstiones. In prima quæritur, an ecclesia cum omni dote ad episcopum pertineat, aut ad eius ordinationem. sol. sic. c. regenda. e. q. In secunda an liceat episcopis res ecclesiæ distrahere. sol. non. ca. præcauere. In tertio quod singulis ecclesijs nomine cathedralici liceat exigere. sol. duos solidos. c. itē si quis. Vnde cima causa habet tres quæstiones. In prima quæritur, an clericus ante ciuilem iudicem sit trahendus. sol. non. In secunda qua pœna sit feriendus qui clericum ad secularem iudicem traxit. sol. excōmunicationis. In tertia qua pœna sit dignus, qui excommunicationem vel sententiam episcopi non seruauerit. sol. talis est puniendus depositio ne. Duodecima causa habet quinque quæstiones. In prima quæritur an liceat clericis proprium habere. sol. non regularibus. c. non dicatis. In secundo an liceat eis res ecclesiæ dare vel distribuere. sol. non, nisi in casibus à iure

concessis. xij. q. ij. sine exceptione. In tertia an clerici acquisita de rebus ecclesie possint relinquere quibus voluerint. sol. non. nisi ecclesie. c. j. de testa. requisisti. In quarta quibus possunt ea relinquere, quae de suis & rebus ecclesie prouenerunt. sol. partim ecclesie & partim hæredibus. xij. q. iij. c. j. In v. an liceat clericis facere testamentum. sol. sic. de proprijs licet: de rebus autem ecclesie non. ij. q. v. ca. fixum.

Tredecima causa habet duas quæstiones. In prima quæritur utrū decimæ sint dandæ ratione territorij, vel personæ. sol. ratione vtriusque. xvj. q. j. quæristi. In secunda quæritur, an ius percipiendi decimas & funerandi tollatur præscriptione temporis. sol. sic: quia tollitur ius percipiendi decimas. xvi. q. iij. si quis. & extra de præscript. de quarta. Sed ius funerandi non tollitur præscript. vt iij. q. ii. §. non quæritur. Decimaquarta causa habet vi. quæstiones. In prima quæritur, an liceat clericis in iudicio sua repetere. solu. sic. In secunda an super rebus ecclesie de eadem ecclesia testes sint recipiendi. solut. sic. super prudentiam. In tertia an præter sortem aliquid exigere sit v. sura. sol. sic. c. plerique. In quarta an liceat clericis vel laicis vsuras petere. sol. non. xiiii. q. iiii. quoniam nulli. & c. nec hoc. In v. an ecclesie vel elemosynæ sint faciendæ de usuris. sol. non. xv. quæstione v. In vi. an usurarii possint agere pœnitentiam non facta restitutione. sol. sic, si non habeant vnde restituant. c. c. si res aliena.

Decimaquinta causa habet viii. quæstiones. In prima quæritur, an ea quæ fiunt ab ignorantibus, sint eis imputanda. sol. non: nisi culpa sua per ignorantiam deuenierit. c. si quis de clericis. In ii. an pro impensis patrocinijs liceat clerico munera exigere. sol. non. In iii. an per confessionem mulieris cum qua peccauit sacerdos sit condemnandus. sol. non. c. nemini. In iiii. an die dominico debeant episcopi causas audire. sol. non. c. placita. In v. an neganti crimen purgatio sit incidenda. sol. sic, si laboret infamia. c. presbyter. In vi. an in criminalibus confessio sit extorquenda. sol. sic: sed à curialibus non. In vii. an episcopus solus valeat deponere præbyterum vel diaconum. sol.

non

non.ca.felix. In 8. si confessus uel conuictus de ijs, quæ an te-ordinationem commisit, valeat ministrare. sol. non.c. vult. Decimasexta causa habet 7. quæstiones. In prima quæritur, an liceat monachis populis officium celebrare. sol. sic, cum permissione episcopi, & licentia abbatis. §. ecce. In 2. an liceat eis in capellis suis sacerdotes instituere. sol. sic, si eas possident cum omni iure. c. visis. In 3. an iura ecclesiarum per præscriptionem tollantur. sol. sic. c. 1. In 4. an ecclesia aduersus ecclesiam possit præscribere. solu. sic. c. uolumus. In 5. an episcopus uel abbas iure territorij capellam ualeat uendicare. sol. non.c. si quis. In 6. si quis rem ecclesiæ ab aliquo iniuste detentam sua authoritate irrepserit, an cadat à causa. sol. ipse quidem cadit à causa, sed ecclesia non. ca. si episcopus. In 7. an liceat alicui de manu laici ecclesiam recipere. sol. nō, nisi ecclesia uel monasterium habeat ius patronatus. c. si quis deinceps. Decimasextima causa habet 4. quæstiones. In prima quæritur an reus sit uoti cum a proposito cordis sui recedit. sol. non quantum ad ecclesiam, nisi ore pronuntiauerit. c. 1. In 2. an beneficia sint ei reddenda, qui ea in infirmitate renunciauerit. sol. sic, si nō erat sui compos. In 3. an liceat ei, qui se tradit monasterio, postea ad propria redire. sol. sic, intra annum. In 4. si retroierit an sint ei sua reddenda. sol. sic, si de licēcia sui prælati recessit. alias non. Decima octaua causa habet duas quæstiones. In prima quæritur, an abbas factus episcopus acquirat monasterio uel ecclesiæ. sol. dum fuit abbas acquisiuit monasterio. sed dum factus est episcopus ecclesiæ. ca. quā sit. In 2. an per episcopū sit abbas eligēdus. sol. à fratribus est eligendus: sed ab episcopo ordinādus. c. hoc tantū. Decimanona cā habet tres qōnes, In. 1. quæritur, an episcopus debeat permittere clericos, ad monasterium transire. solut. sic. In 2. si noluerit, an liceat eis eo inuito ad monasterium transire. solut. sic. cap. duæ sunt. In tertia an liceat canonicis regularibus transire ad monasterium monachorum. solut. non, sine licentia sui prælati. Vicesima causa habet quatuor quæstiones. In prima quæritur, an pueri traditi monasterio cogantur ibi manere. solut. non, nisi postquam uenerint

ad annum discretionis, consenserint. In ij. si præter uoluntatem parentum intrauerint monasterium, an possint extrahi de monasterio. sol. sic, infra annum & diē, si sunt infra annos discretionis. cap. si puella. In iij. qui inuitus cucullā induerit, an cogatur eam retinere. sol. non, nisi postquam consenserit. In iiij. an liceat ab vno monasterio transire ad aliud sol. sic, arctioris regulę. xxj. causa habet v. quæstiones. In j. quæritur, an liceat clerico in duabus ecclesijs inscribi. sol. non, de iure communi. c. j. & ij. In ij. an liceat clerico à sua ad ecclesiā aliam transire. sol. non, sine literis dimissorijs sui episcopi. c. si quis iā. In iij. an liceat clericis suscipere procurationem negotiorum secularium. sol. non, nisi causa pietatis. In iiij. an liceat clericis ornari fulgidis vestibus. sol. non. In v. qua pœna sint feriendi clerici, qui ad seculare negotium fugiunt. sol. excommunicationis. xxij. causa habet v. quæstiones. In j. quæritur, an iuramentum sit præstandum. sol. sic, causa necessitatis. In ij. an sit periurus, qui iurat falsum quod putat esse uerum sol. sic, propter intentionem fallendi. In iij. an liceat clericis episcopo denegare certam obedientiam. sol. non, ante condemnationem. In iiij. an iuramentum illicitum sit seruandum. sol. non. c. in malis &c. In v. an sit periurus qui cogit alium peierare. sol. sic. c. qui peierat. xxij. causa habet octo quæstiones. In j. quæritur, an militare sit peccatum. sol. non, in iusto bello. ca. militare. In ii. an bellum sit iustum, quod sit ex edicto pulsandi malas causas hominum. sol. sic. ca. i. In iii. an iniuria ecclesiarum sit armis propulsanda. sol. est ab iis quibus licet. c. fortitudo. In iiij. an uindicta sit inferenda. sol. est ab eo cuius interest. c. ea uindicta. In v. utrum sit peccatum iudici vel ministro reos occidere. sol. nō, si fiat causa iustitię. c. etiam sine peccato. In vi. an mali sint cogendi ad bonum. sol. non. c. ad fidem. In vii. an hæretici sint spoliandi suis & ecclesię bonis. solu. sic. cap. iam uero. In octaua an liceat clericis arma mouere. solu. non, manu propria, nisi in causa necessitatis. c. quicumque. xiiij. causa habet tres quæstiones. In i. quæritur, an hereticus possit aliquem excommunicare. sol. non. c. audiuius. In secunda an post mortem possit ali-

fit aliquis excommunicari. sol. potest, pro hæresi. c. sanè.
 In tertia an pro peccato domini tota familia debeat ex-
 communicari, sol. non: sed interdici potest. c. si hæres. xxv.
 causa habet duas quæstiones. In i. quæritur, an auctori-
 tate priuilegii, quis contra ius commune valeat se tueri. sol.
 valet. §. vi. In 2. an sequètia priuilegia derogèt prioribus.
 sol. sic, si dètur ex tota sciètia vel certa scientia. c. rescripta.
 26. cã habet vii. quæstiones. In i. quæritur, an sint sortilegi,
 qui sub ficto nomine religionis futura promittunt. sol.
 sunt. In ii. an sit peccatum esse sortilegum. sol. sic. ca. fors.
 In iii. à quibus genus diuinationis sumpsit exordium. sol.
 à Persis. In iiii. quot sunt genera diuinationis. solut. qua-
 tuor secundum numerum: duo uerò secundum formam.
 In v. an sortilegi sint excommunicandi. solut. sic. c. contra
 idolorum. In vi. utrum excommunicatus ab episcopo pos-
 sit reconciliari à presbytero? sol. non. in consulto episco-
 po, nisi in causa necessitatis. c. ab infirmis. In vii. an mori-
 entibus sit pœnitentia indicenda? sol. non. sed innotescenda.
 c. admoneant. 17. causa habet duas quæstiones: in i. quæ-
 ritur, an coniugium possit esse inter uouentes. sol. non, si
 uotum sit solemnizatum, secus si simplex. c. i. & ii. in secun-
 da an liceat sponsæ à sponso recedere. sol. non, si despon-
 satio fit de præsentem. c. desponsatam. 28. causa habet tres
 quæstiones. in prima quæritur, an sit coniugiũ inter infi-
 deles. sol. nō. c. nō oportet. In secunda an liceat cōuerso ad
 fidem ducere aliam uiuente priore. sol. sic, si diuisus sit ab
 infideli, c. si infidelis. In tertia an bigamus sit, qui habuit
 vnam uxorem ante baptismum, & aliam post. solu. sic, & hoc
 ratione baptismi. 29. causa habet duas quæstiones. In pri-
 ma quæritur, an sit matrimonium inter seruum & inge-
 nuam. sol. sic, nisi error impediatur, in 2. cum deprehēderit il-
 la fore seruum, an liceat ei ab illo recedere. sol. sic. c. si
 quis ingenuus. 30. causa habet quinque quæstiones. in pri-
 ma quæritur, an sit debitum reddendum uxori, quæ pro-
 prium filium de fonte suscepit. sol. sic, nisi ex consensu
 vtriusque sit factum. c. dictum est. in ii. an sponsalia con-
 trahantur inter infantes. sol. non intra septimum annum
 .c. ubi non est. in tertia an spirituales vel adoptiui filii cum

naturalibus possint computari? sol. nō. c. 1. In quarta vtrū liceat aliquem ducere commatrem vxoris suę in vxorem? sol. sic. vxore mortua, si cōmaternitas præcessit matrimonio. c. sciscitatur. In v. an clandestina desponsatio manifestè præiudicet? solut. non quantum ad ecclesiam. Tricesima prima causa habet 3. quæstiones. In j. quæritur, an possit duci in vxorem, quæ prius polluta est per adulterium. solut. potest, cum dederit ei fidem prius adulter viuente viro: nisi machinatus esset in mortem eius. c. si quis viuente. In 2. an filia sit inuita tradēda viro alicui in vxorem: solut. non. c. 1. §. 1. In 3. an post patris sponsonem, ipsa possit nubere alij. solut. potest si non consenserit.

Tricesima secunda causa habet 8. quæstiones. In 1. quæritur, an licet meretricem ducere in vxorē. solut. sic, cum renuntiat. In 2. an ipsa sit coniunx appellanda, quæ ducitur causa incontinentiæ. solut. est. In 3. cuius arbitrium sequitur mulier, an aui liberi, vel patris originarij. sol. aui. In quarta an viuente vxore liceat alicui ex ancilla filios quærere. sol. non. In v. si ea, quæ inuita opprimitur, pudicitiam amittere comprobatur. sol. non. §. 1. In 6. si adulter adulteram dimittere possit. solut. non. In 7. an vir dimissa vxore adultera & ea viuente, possit aliam ducere. sol. non. In 8. si hoc saltem casu infidelē ducere possit, ea conditione vt reuertatur ad fidem. solut. non. cap. solum. Tricesima tertia causa habet v. quæstiones. In prima quæritur, an propter impotentiam coeundi sit aliqua à viro separanda. solut. sic. c. si quis. In 2. an separata possit ei nubere cum quo prius fornicata est. solut. potest, pœnitentia peracta. c. in adolescentia. In 3. an sola contritione cordis possit deleri peccatum. solut. sic vbi facultas confitendi non suppetit, si confessionem non contempserit dum potuerit haberi. c. pœnitentes. Aduerte tamen quòd ista 3. q. non tractatur sub forma aliarū, sed per modum tractatuli diuisi in 7. dist. quæ vocantur de pœnitentia. In 4. si tempore orationis vxoris quis debeat reddere debitum. sol. sic. In 4. an vir sine consensu vxoris possit vouere continentiam, vel è conuerso. sol. non. Tricesima quarta causa habet duas quæstiones. In 1. quæritur, an rea
adul-

adulterij sit, quæ credens virum mortuum nupsit alteri. sol. non. In 2. an redeunte priore cogenda sit redire ad primum, & recedere à secundo. sol. sic. Tricesimaquinta causa habet decem quæstiones. In prima quæritur, an liceat aliquã ducere ex cognatione propria. sol. non. In 2. an liceat aliquam ducere ex consanguinitate vxoris suæ. sol. non. In 3. vsque ad quem gradum debet quis abstinere a consanguineis suis & vxoris suæ. sol. usque ad septimum, secundum antiquos. In 4. quæritur, quare usque ad septimum gradum computatur consanguinitas. sol. ad instar septem ætatum huius seculi. In v. quomodo gradus consanguinitatis sunt computandi. sol. sicut ostenditur in arbore. In 6. qui iure ptopinquitatem firmare debeant. sol. propinqui & vicini. In 7. an illi qui in incestu nati sunt filij reputentur. sol. non. In 8. si consanguinei igno-
 ranter coniuncti simul possint remanere. sol. nō, nisi ex dispensatione Romani Pontificis, in quinto gradu uel supra. In 9. an matrimonium separatum per falsos testes, si postea apparuerit ecclesiam fuisse deceptam, sit redintegrandum. sol. sic. c. quisquis. In 10. si relicta alicuius viri ad secundas nuptias transierit: an proles ex eis suscepta poterit copulari consanguineis prioris viri. Sol. non.

Tricesimasexta causa habet duas quæstiones. In prima quæritur, an is, qui virginem oppressit, raptum commisit. Sol. sic. c. de raptoribus. In secunda an rapta raptori nubere possit patre consensum præstante. sol. sic. cap. denique.

Tertia pars Decreti dicitur de Consecratione, eò quòd ita incipit. Et est diuisa in 5. dist. In 1. agitur de consecratione eccle. & celeb. mis. In 2. de sacramento Eucharistiæ. In 3. de festiuitatibus per circulum anni celebrandis. In 4. de Baptismo. In 5. de Confirmatione & ieiunio. Et sic terminatur liber in duobus cap. de Spiritu Sancto.

TITVLI QVAE ET RVBRICAE

VVLGONVNCPANTVR,

In vniuersum Ius Ciuile, ex Haloandri recognitione adscripti.

LECTORI.

*O*s omnes, qui sequuntur, Iuris Imperatorii titulos non absque labore ad hanc nouam, quam conspicias Alphabeti seriem redigimus, Lector beneuole, quæ non tantum Noricæ, sed etiam cuius editioni respondere potest. Cæterum numerus notis quæ sequuntur, singulis additus, Libros cuiusque indicat.

CANON.

Inst.	Institutiones.
V.	ff. Verus.
Inf.	ff. Infortiatum.
N.	ff. Nouum.
C.	Codex.
A.	Authentica.
F.	Feudorum vsus.

A

- A** Bigeis. N. 47. C. 9.
 Abolitione generali. C. 9.
 Abolitionibus. Ibi.
 Acceptilationibus. N. 46. C. 8.
 Accusationibus & inscriptionibus. N. 48. C. 9.
 Actionibus. Inst. 4.
 Actionibus empti & venditi. V. 19. C. 4.
 Actionibus hæreditarijs. C. 4.
 Actionibus pignoratitici. Ibidem.
 Actore à tutore, seu curat. dando. C. 5.
 Ademptione legatorum. Inst. 2.
 Ademptione libertatis. N. 40.

- Ad exhibendum. V. 10. C. 3.
- Adimendis, vel transferendis legatis, vel fideicommissis. V. 33.
- Adiutoribus quæstoris. A. 35.
- Ad legem Aquiliam. V. 9.
- Ad legem Corneliam de falsis. C. 9. & Sen. cōsulto Liboniano. N. 48.
- Ad legem Corneliam de sicarijs. C. 9.
- Ad legem Falcidiam. Inf. 35. C. 6.
- Ad legem Flauiam de plagiarijs. N. 48. & C. 9.
- Ad legem Iuliam de adulterijs & stupro. N. 48. & C. 9.
- Ad legem Iul. de ambitu. N. 48. C. 9.
- Ad legem Iuliam de annon. Ibid.
- Ad legem Iuliam maiest. N. 48. C. 9.
- Ad legem Iuliam peculatus, & de sacrilegijs, & residuis N. xlvij.
- Ad legem Iuliam repetundarum. N. 48. & C. 9.
- Ad legem Iuliam de sicarijs, & ueneficijs. N. 48.
- Ad legem Iuliam de vi publica. N. Ibi.
- Ad legem Iuliam de vi priuata. Ibi.
- Ad legem Iuliam de ui publica, seu priuata. C. 9.
- Ad legem Pompeiam de parricidijs. N. 48.
- Ad legem Rhodiam de iactu. V. 13.
- Ad legem Viscelliam. C. 9.
- Administratione & periculo tutorum & curatorum qui gesserunt, vel non: & de agentibus, vel conueniendis vno, vel pluribus. Inf. 26.
- Administratione rerum ad ciuitates pertinentium. N. 1.
- Administratione tutorū & curatorum: & de pecunia pupillo sceneranda, uel deponenda. C. v.
- Administratione rerum publicarum. C. 11.
- Adoptionibus. Inf. i. & C. 8.
- Adoptionibus & emancipationibus, & alijs modis quibus patria potestas soluitur. V. 1.
- Acquirenda & retinenda possess. C. 7.
- Acquirenda, vel omittenda possessione. N. 41.
- Acquirenda vel amittenda hæreditate. Inf. 29.
- Acquirendo rerum dominio. N. 41.

- Adquisitione per adrogationem. Instit. 3.
 Ad municipalem, & de incolis. N. l.
 Ad Sen. consult. Macedonianum. C. 4.
 Ad Se. consult. Orficianum. C. vi.
 Ad Sen. consult. Tertullianum. C. vi.
 Ad Sen. consult. Tertullianum & Orficianum. Inf. 38.
 Ad Sen. consult. Trebellianum. Inf. 36.
 Ad Sen. consult. Turpillianum. C. 9.
 Ad Sen. consult. Turpillianum, & de abdicationibus criminum. N. 48.
 Ad Sen. consult. Velleianum. V. 16. C. 4.
 Adsertione tollenda. C. 7.
 A fessorib. & domesticis, & cancellariis iudicum. C. 1.
 Assignandis libertis, seu assignatione libertorum. infor. 38. Inst. 3.
 Aduocatis diuerforum iudiciorum. C. 2.
 Aduocatis fisci. ibidem.
 Aedificijs priuatis. C. 8.
 Aequalitate dotis & donationis ante nuptias. Habet autem & alia capitula. A. 97.
 Aestimaria actione, V. 19.
 Aedilitio edicto, & redhibitoria actione, & quāto minoris. V. 21.
 Aedilitijs actionibus. C. 4.
 Agentibus in rebus. C. 12.
 An agnatus, vel filius defuncti, possit retinere Feudum repudiata hereditate. F. 2.
 An apud iudicem, vel curiam domini quaestio Feudi debeat terminari. ibidem.
 An ille qui interficit fratrem domini sui feudum amittat. ibid.
 An maritus succedat vxori in beneficio. F. 1.
 An mutus, vel alius imperfectus Feudum retineat. F. 2.
 Agnoscendis, vel alendis liberis, vel parentibus, vel patronis, vel libertis. inf. 25.
 Agricolis, & censitis, & colonis. C. 11.
 Agricolis, & mancipiis dominicis, vel fiscalibus reipub. vel priuatae. C. 11.
 Albo scribendo. N. l.

- Aleatoribus. V. 11.
 Alendis liberis ac parentibus. C. 5.
 Alexandria primatibus. C. 11.
 Alienatione seu di. F. 1.
 Alienatione, & emphyreosi rerum ecclesiasticarum. A. 120.
 Alienatione paterni feudi F. 2.
 Alienatione iudicij mutandi causa facta. V. 4. C. 2.
 Alimentis, vel cibarijs legat. V. 34.
 Alimentis pupillo prestandis. C. 5.
 Allodij. F. 2.
 Alluionibus, & paludibus, & pascuis ad alium statum translatis. C. 7.
 An per alium causae appellationum reddi possint. N. 49.
 An remoueri debeant testes qui partes esse deserunt. F. 2.
 An seruus pro suo facto post manumissionem teneat. C. 4.
 Annali exceptione Italici contractus tollenda, & de diuersis temporibus, & exceptionibus, & praescriptionibus, & interruptionibus earum. C. 7.
 Annonis, & capitum administrantium, vel assessorum, aliorumque publicas sollicitudines gerentium: & eorum qui aliquas consecuti sunt dignitates. C. 1.
 Annonis ciuilibus. C. 11.
 Annonis & tributis. C. 10.
 Annuis legatis & fideicommissis. Inf. 33.
 Apochis publicis, & de descriptionibus curialium, & de distributionibus ciuilibus. C. 10.
 Apostatis. C. 1.
 Apparitoribus praefectorum praetorio, & priuilegijs eorum. C. 12.
 Apparitoribus praefecti urbis. Ibi.
 Apparitoribus Magistrorum militum, & priuilegijs eorum. ibid.
 Apparitoribus Proconsulis & Legati. C. 12.
 Apparitoribus comitis Orientis. ibid.
 Apparitoribus Praefecti annonae. ibid.
 Appellationibus. A. 2. 3.
 Appellationibus, ut si mota apud appellationis iudicem causa, litigatores ad arbitros deueniant, intereaque temporis

ris biennium decurrat, & contingat denuò causam ad
appellationis redire iudicem: ne biennij decursus obii-
ciatur. A. 93.

Appellationibus, & consultationibus. C. 7.

Appellationib. & relationib. N. 49.

Appellationibus recipiendis, vel non. ibi.

Apud eum à quo appellatur, aliam causam cogere com-
pellendum. ibidem.

Apud quem controuersia feudi definiatur. F. 2.

Apud què oporteat appellationes in quinq; prouincijs,
Caria, Cypro, Cycladibus insulis, Mysia, & Scythia in-
terpositas examinari. A. 41.

Apud quos oporteat litigare monachos & ascetrias. A.
lxxix.

Aqua quotidiana, & æstiuæ. N. 43.

Aqua, & aquæ pluuiarum. N. 39.

Aquæductibus. C. 111.

A quibus appellare non licet. N. 49.

Arbitrium tutelæ. C. 5.

Arboribus cedendis. N. 43.

Arborum furtim cæsarum. N. 47.

Argentariorum contractibus. A. 136.

Argenti pretio quod thesauris inferunt. C. 10.

Armenijs, vt & ipsi per omnia Romanas sequantur le-
ges. A. 21.

Armis. A. 85.

Athletis. ibidem.

Attiliano tutore. inst. 1.

Auro, argento, mundo, ornamentis, unguentis, ueste, vel
uestimentis, & statuis legatis. inf. 34.

Aurio coronario. C. 10.

Auri publici persecutoribus. ibidem.

Authoritate præstanda. C. 5.

Authoritate tutorum. inst. 1.

Authoritate & cōsensu tutorum, vel curatorum. inf. 26.

B

Beneficio fratris & qualiter frater in beneficium fra-
tris succedat. F. 1.

Bonis

- Bonis autoritate iudicis possidendis seu uenundandis,
& de separationibus bonorum C. 7.
- Bonis damnatorum. N. 48.
- Bonis eorum, qui ante sententiam, vel mortem sibi consciuerunt, vel accusatorem corruerunt. ibidem.
- Bonis eorum qui mortem sibi consciuerunt. C. 9.
- Bonis libertorum. inf. 38. & iure patronatus. C. 6.
- Bonis maternis, & materni generis. Ibidem.
- Bonis proscriptorum seu damnatorum. C. 9.
- Bonis quæ liberis in potestate constitutis, ex matrimonio uel aliter acquiruntur: & eorū administratione. C. 6.
- Bonis uacantibus, & de incorporatione. C. 10.
- Bonorum possessionibus. Inst. 3. & Inf. 37.
- Bonorum possessione, furioso, infanti, muto, surdo, cæco compet. Inf. 37.
- Bonorum possessione contra tabul. ibid.
- Bonorum possessione secundum tabulas. ibid. & C. 6.
- Bonorum possessione contra tabulas, quam prætor liberis pollicetur. C. 5.
- Bonorum possessione contra tabul. liberti, quæ patronis, vel liberis eorum datur. ibid.
- Bonorum possessione ex testamento militis. inf. 37.

C

- C**adaueribus punitorum. N. 48.
- Caducis tollendis. C. 6.
- Calumniatoribus. V. 3. & C. 9.
- Canone frumentario urb. Romæ. C. 11.
- Canone largitionalium. titulorum. C. 10.
- Capiēdis, & distrahēdis pignoribus tributorū causa. ibi.
- Capitano qui curiam uendidit. F. 2.
- Capitatione ciuium censibus eximenda. C. 12.
- Capite minutis. V. 4.
- Capitis diminutione. inst. 1.
- Capitulis Conradi. F. 2.
- Captiuis, & de postliminio, & de redemptis ab hostibus.
N. 49.
- Carboniano edicto. inf. 37. C. 6.
- Castrensi peculio. N. 49.

- Castrenſi omnium palatinorum peculio. C. 12.
 Caſtrenſi peculio militum, & præfecti annonæ. ibid.
 Caſtrenſiarijs & miniſterianis. ibid.
 Cauſis ex quibus infamia alicui irrogatur. C. 2.
 Cenſibus. N. 50.
 Cenſibus, & cenſitoribus, & paræquatoribus, & inſpecto-
 ribus. C. 11.
 Ceſſione bonorum. N. 42.
 Claſſicis. C. 11.
 Cloacis. N. 43.
 Clerico qui inueſtituram facit. F. 2.
 Clericis qui à ſuis deſtiterunt eccleſiis. item de his, qui
 orat. ædificant. A. 58.
 Codicillis. Inſt. 2. C. 6.
 Cohortalibus, & Præcipi. cornicularijs, ac priuilegijs. c. 12
 Collatione bonorum. Inſt. 37.
 Collatione donatorum, vel reuelatorum, aut translatō-
 rum, ſeu aderatorum. C. 10.
 Collatione æris. ibid.
 Collatione fundorum fiſcalium, vel rei priuatæ, uel do-
 minicæ, uel ciuitatis, uel templorum. C. 11.
 Collatione fundorum patrimonialium, & emphyteutica-
 riorum. ibidem.
 Collationibus. C. 6.
 Collatoribus, & alijs. A. 128.
 Collegiatis, & chartopratis, & nummularijs. C. 11.
 Collegijs & corporibus. N. 47.
 Colluſione detegenda. N. 40. C. 7.
 Colonis Illyricanis. C. 11.
 Colonis Palæſtinis. ibid.
 Colonis Tracenſibus. ibid.
 Comite Iſauriæ. A. 27.
 Comitibus & archiatris ſac. pala. C. 12.
 Comitibus conſiſtorianis. ibidem.
 Comitibus rei militaris. ibid.
 Comitibus qui prouincias regunt. ibid.
 Commeatu. C. 12.
 Commercij, & mercatoribus. C. 4.

- Comminationes, epistolas, programmata, subscriptiones
 auctoritatem rei iudicatæ non habere. C. 7.
- Commodati, uel contra. V. 13.
- Commodato. C. 4.
- Communi diuidendo. V. 10. C. 3.
- Communi seruo manumisso. C. 7.
- Communia de legatis & fideicommissis, & de in rem
 miss. tollenda. V. 6.
- Communia de manumissionib. C. 7.
- Communia prædiorum, tam urbanorum, quàm rustico-
 rum. V. 8.
- Communia de successione. V. 6.
- Communia utriusque iudicij, tam familiæ erciscundæ,
 quàm communi diuidendo. C. 3.
- Communia de usucapionib. C. 7.
- Communium rerum alienatione. C. 4.
- Compensationibus. V. 16. C. 4.
- Concubinis. Inf. 25. C. 5.
- Concussione. N. 47.
- Condiçione ex lege. V. 13.
- Condiçione causa data, causa non secuta. V. 12.
- Condiçione ex lege, & sine causa, vel iniusta causa. C. 4.
- Condiçione furtiua. V. 13. C. 4.
- Condiçione indebiti, V. 12. C. 4.
- Condiçione ob causam datorum. C. 4.
- Condiçione ob turpem causam. ibid.
- Condiçione ob turpem, vel iniustam causam. V. 12.
- Condiçione sine causa. V. 12.
- Condiçione triticaria. V. 13.
- Conditionibus, & demonstrationibus, & causis, & modis
 eorum, quæ in testamento scribuntur. Inf. 35.
- Conditionibus insertis, tam in legatis, quàm fideicom-
 missis, & libert. C. 6.
- Conditionibus institut. Inf. 28.
- Conditis in publicis horreis. C. 10.
- Conductoribus, & procuratorib. siue exactoribus prædio-
 rum fiscalium, & domus Augustæ. C. 11.
- Confessis. N. 42. C. 7.

- Confirmando tutore, vel curat. Inf. 26. C. v.
 Coniugendis cum emancipato liberis eius. Inf. 37.
 Consanguineis, & vter. frat. A. 84.
 Consortibus eiusdem litis. C. 3.
 Constituta pecunia. C. 4. V. 13.
 Constitutio, quæ per dignitates & episcopale munus filios liberat potestate patria. A. 81.
 Constitutio sex habet Capitula 1. Vt cùm de appellationibus, & retractationibus, & relationibus iudicum cognoscitur, secundum illas leges controuersie decidantur, quæ tempore latæ sententiæ & suggestionis obtinebant, non quæ postea promulgatæ sunt. 2. Si altera litigantium pars renuntiet, se allegationibus contentam fore, altera verò differat, quasi non contentat iudex dato vnus, item & alterius, & tertij mensis dilatione: his autem præteritis, non amplius expectato, sed proferto sententiam. 3. Quæ causæ ingratiitudinis rationabiliter filijs obijci possint à parentibus. 4. Quæ rursus causæ ingratiitudinis rationabiliter possint parentibus obijci à filijs. 5. Vt lugentes, & qui genere illis proximi sunt, nulla de causa intra nonum diem comprehendantur, vocenturque in ius. 6. De constitutæ pecuniæ obligatione, & sponsonibus, si quis ita pecuniam constituat, aut spondeat, satis tibi facio, aut, satis tibi fiet à me, & hoc & illo: aut, satis tibi fiet à me, aut hoc, aut illo. A. 115.
 Constitutiones feudales domini Lotharij Imperatoris, quas ante ianuam beati Petri in ciuitate Romana condidit obseruandas. F. j.
 Constitutionibus principum. V. j.
 Consuetudine recti feudi. F. ij.
 Consulibus. A. 105.
 Consulibus, & non spargendis ab his pecunijs, & de patricijs. C. 12.
 Consultationibus. A. 62.
 Contentione inter dominum, & fidelem de inuestitura feudi. F. 1.
 Contentione inter me, & dominum de portione feudi frat.

- frat. mei defun. Ibid.
- Contentione inter dominum & uasallum de inuestitura feudi. Ibidem.
- Contractibus iudicum, vel eorum qui sunt citra eos: & inhibendis donationibus in eos faciendis: & ne administrationis tempore proprias ædes edificent. C. 1.
- Contrahenda & empt. & vend. C. 4.
- Contrahenda emptione, & de pactis inter emptorem & venditorem compositis: & quæ res venire non possint. V. xvij.
- Contrahenda & commit. stipulat. C. 8.
- Contraria tut. & utili act. Inf. 27.
- Contrario iudicio tutelæ. C. 5.
- Controuersia inter episcopum & uasallum. F. 2.
- Controuersia feudi apud pares terminanda. Ibid.
- Controuersia inter uasallum & alium de beneficio. Ibid.
- Cōtrouersia inter masculū & fœminā de beneficio. Ibid.
- Controuersia inter dominum & emptorem feudi. Ibid.
- Conueniendis fisci debitorib. C. 10.
- Creditorem euiet. non debere. C. 8.
- Crimine expilatæ hæreditatis. C. 9.
- Crimine peculatus. Ibid.
- Crimine sacrilegij. Ibid.
- Crimine stellionatus. Ibidem.
- Curatore bonis dando. N. 42.
- Curatore furiosi & prodigi. C. 5.
- Curatoribus. Inst. 1.
- Curatoribus, furioso, & alijs extra minores dādīs. Inf. 27.
- Curialibus urbis Romæ. C. 11.
- Curiosis, & stationarijs. C. 12.
- Cursu publico, & angarijs, & perangatijs. Ibid.
- Custodia reorum. C. 9.
- Custodia & exhibit. reorum. N. 48.
- Cupresso ex luco Daphnensi, vel Perseis per Aegyptum non excidendis vel vendendis. C. 11.

D

D Amno infecto, & de suggrundis, vel protectionibus. N. xxxix.

Debito

- Debitoribus ciuitatum. C. 11.
 Debitoré uenditionem pignoriū impedire non posse. C. 8.
 Decanis. C. 12.
 Decretis ab ordine faciendis. N. 50.
 Decretis Decurionum super immunitate quibusdam con-
 cedenda. C. 10.
 Decurionibus. A. 101.
 Decurionibus & filijs eorum. N. 50.
 Decurionibus & filijs eorum, & qui decuriones habentur
 & quibus modis à fortuna curiæ liberentur. C. 10.
 Decurionibus, vt filijs suis decurionibus dodrantem re-
 linquant. A. 38.
 Decurionibus, vt accepta dignitate Præfectoria, tunc de
 mū curia liberetur, cū in actu positā acceperint. A. 69.
 Dedititia libertate tollenda. C. 7.
 Defensoribus & occultatoribus. C. 12.
 Defensoribus ciuitatum. C. 1. A. 15.
 Delatoribus. C. 10.
 Depositi, uel contra. C. 4. V. 16.
 Deposito & attestazione ad inquilinos facta: item de su-
 spensione erogationis panum ciuiliū. A. 88.
 Descriptione quatuor Præsidiū Armeniæ. A. 31.
 Desertoribus & occultatoribus. C. 12.
 Dignitatibus. ibid.
 Dilationibus. C. 3.
 Discussoribus. C. 10.
 Distractione pignorum & hypothecarum. V. 20. C. 8.
 Diuersis capitulis & solutione matrimoniorum. A. 117.
 Diuersis officijs, & apparitoribus iudicum, & probato-
 rijs eorum. C. 12.
 Diuersis prædijs urbanis & rusticis templorum, & ciuita-
 tum, & omni reditu ciuili. C. 11.
 Diuersis regulis iuris antiqui. N. 50.
 Diuersis rescriptis & pragmaticis sanctionibus. C. 1.
 Diuersis temporalibus præscriptionibus, & accessio. pos-
 session. N. 44.
 Diuidenda tutela, & pro qua parte quisque tutorum con-
 ueniatur. C. 5.

- Diuisione stipulationum. Inst. 3.
 Diuisione rerum; & qualitate. V. 1.
 Diuortii & repudiis. V. 24.
 Diuortio facto, apud quem filii nutriantur. C. 5.
 Dolo malo. V. 4. C. 2.
 Doli mali, & metus exceptione. N. 44.
 Domesticis, & protectoribus. C. 12.
 Donationibus. C. 3. N. 39. Inst. 2.
 Donationibus ante nuptias, vel propter nuptias, & spon-
 salitiis. C. 5.
 Donationibus inter virum & vxorem. V. 24.
 Donationibus inter virum & vxorem, & à parentibus in
 liberos factis & ratihabitione. C. 5.
 Donatione mortis causa facta à decurionibus. A. 87.
 Donationibus quæ sub modo, vel sub conditione, vel ex
 certo tempore conficiuntur. C. 8.
 Dote relegata. Inf. 33.
 Dote cauta non numerata. C. 5.
 Dotis collatione. Inf. 37.
 Dotis promissione, & nuda pollicitatione. C. 5.
 Duobus fratribus à capitaneo inuestitis. F. 2.
 Duobus reis promittendi, qui vice mutua fideiussores ac-
 cepti sunt. A. 99.
 Duobus reis stipulandi. Inf. 45.
 Duobus reis stipulandi & promittendi. Inst. 3. C. 8.

E

- E**A quæ raptori suo nubit. A. cl.
 Ecclesiasticarum rerum immobiliū alienatione, &
 solutione. A. 46.
 Ecclesiasticis canonibus & priuilegiis, quæ sacrosanctas
 respiciunt ecclesias. A. 131.
 Ecclesiasticis diuersis capit. A. 123.
 Ecclesiis constitutis in Aphrica. A. 37.
 Edendo. V. 2. C. 2.
 Edicto diui Hadriani tollendo, & quemadmodū scripturæ
 hæres in possessionem mittatur. C. 6.
 Edictum de fide. A. 132.
 Edictum de formula artificum. A. 122.

F

Edictum

- Edictum de his, qui luxuriantur contra naturam. A. 141.
 Effractoribus & expilatoribus. N. 47.
 Emancipationibus liberorum. C. 8.
 Emendatione seruorum. C. 9.
 Emendatione propinquorum. *ibid.*
 Emptione & venditione. Inst. 3.
 Eo, qui fecit finem agnato de feudo paterno. F. 1.
 Eo, qui sibi, vel hæredibus suis masculis & fœm. inuestituram accepit. *ibid.*
 Eo, qui pro tutore, prove curatore negotia gessit. Inf. 27.
 Eo, quod certo loco dare oportet. V. 13.
 Eo, qui pro tutore negotium gessit. C. 5.
 Eo, per quem factum fuerit, quo minus quis in iudicio sistat. V. 2.
 Eo, cui libertatis causa bona addicuntur. Inst. 3.
 Episcopali audientia, & diuersis capitulis, quæ ad curam pertinent pontificalem. C. 1.
 Episcopis & clericis, orphanotrophis, & xenedochis, & prochorophis, & asceterijs, & monachis, & priuilegijs eorum: & castrensi peculio: & de redimendis captiuis: & de nuptiis clericorum uetitis, seu permissis. *Ibid.*
 Episcopum, vel abbatem, vel abbatissam, vel dominum plebis feudum dare non posse. F. 1.
 Equestri dignitate. C. 12.
 Erogatione militaris annonæ. C. 12.
 Errore calculi. C. 2.
 Errore aduocatorum, & libellos, seu preces cõcipientium. *ibi.*
 Etiam ob chirographariam pecuniã pignus teneri. C. 8.
 Etiam per procuratorem causam in integrum restitutionis agi posse. C. 2.
 Euictionibus. C. 8.
 Euictione & dupla stipulatione. V. 21.
 Eum qui appellauerit, in prouincia defendi. N. 49.
 Eunuchis. C. 4.
 Exactoribus tributorum. C. 10.
 Exceptionibus. Inst. 4.
 Exceptione rei iudicatæ. N. 44.
 Exceptione rei venditæ. V. 21.

- Exceptionibus & præscriptionibus. C. 8.
 Exceptionibus & præscriptionibus, & præiudicijs. N. 44.
 Excoctione, & translatione militaris annonæ. C. 12.
 Excusationibus artificum. C. 10.
 Excusationibus munerum. ibid.
 Excusationibus tutorum & curatorum. Inst. 1. C. 5.
 Excusationibus tutorum & curatorum, & de temporibus earum. Inst. 27. C. 5.
 Ex delictis defunctorum quantum hæredes conueniantur. C. 4.
 Executione rei iudicatæ. C. 7.
 Executoribus, & exactoribus. C. 12.
 Executoribus, & his qui conueniuntur & reconueniuntur. A. 96.
 Exemplum sacrae formæ de appellationibus. A. 126.
 Exemplum sacrae pragmatice formæ de vsuris. A. 160.
 Exequijs, quas fieri oporteat in defunctorum funerationibus. A. 59.
 Exheredatione liberorum. Inst. 2.
 Exercitoria actione. V. 14.
 Exercitoria & institoria actione. C. 4.
 Exhibendis & transmittendis reis. C. 9.
 Expensis publicorum ludorum. C. 11.
 Expilatæ hæreditatis. N. 47.
 Ex quibus causis maiores in integrum restituantur. V. 4.
 Ex quibus causis pignus, vel hypotheca tacite contrahitur. V. 20.
 Extraordinariis cognitionibus: & si iudex litem suam fecisse diceretur. N. 50.
 Extraordinarijs criminibus. N. 47.
 Extremis volutatibus, & bonorû in filios diuisio. A. 107.

F

- F**abricensibus. C. 11.
Falsa causa adiecta legato, vel fideicommissio. C. 6.
Falsa moneta. C. 9.
Familia eriscundæ. V. 10. C. 3.
Famosis libellis. C. 9.
Ferijs. C. 3.

- Ferijs & dilationibus, diuersis temporibus, & quibus cau-
 sis ferix non impediatur. V. 2.
- Feudi cognitione. F. 2.
- Feudo sine culpa non amittendo. F. 1.
- Feudo non habente propriam feudi naturam. F. 2.
- Feudo Marchix, vel ducatus. F. 1.
- Feudo fœminæ. F. 2.
- Feudo dato in uicem legis commissariæ reprobando. F. 1.
- Feudo Guardix & Castaldix. Ibid.
- Feudis datis minimis Valuasoribus, quid iuris sit. Ibid.
- Fideicommissis. C. 6.
- Fideicommiss. hæreditatis petit. V. 5.
- Fideicommissarijs libertatibus. N. 40. & C. 7.
- Fideicommissarijs hæreditatibus, & ad Senatusconsultum
 Trebellianum. inst. 2.
- Fideiussoribus. inst. C. 3.
- Fideiussoribus minorum. C. 2.
- Fideiussoribus tut. seu curatorum. C. 5.
- Fideiussor & mandat. N. 46. C. 8.
- Fideiussoribus, & nominatoribus, & hæredibus tutorum
 & curatorum. Inf. 28. & C. 8.
- Fide instrumentorum, & amissione eorum. V. 22.
- Fide instrumentorum, & amissione eorum: & apochis, &
 antapochis faciendis: & de his quæ sine scriptura fieri
 possunt. C. 4.
- Fide instrumentorum, & iure hastæ fiscalis: & de additio-
 nibus. C. 10.
- Fiduciaria tutela. inst. 1.
- Filijs familiarum, & quemadmodum pro his pater tenea-
 tur. C. 10.
- Filijs ante dotalia instrumenta natis. A. 19.
- Filijs natis ex matrimonio ad Morganaticâ cōtracto. F. 2.
- Filijs officialium militariū, qui in bello moriuntur. C. 12.
- Filios familias minor. C. 2.
- Finium regundorum. V. 10. C. 3.
- Fiscalibus vsuris. C. 10.
- Fluminibus, ne quid in flumine, ripave eius fiat, quo pe-
 ius nauigetur. N. 43.

- Fonte. *ibidem*.
 Forma fidelitatis. F. 2.
 Fratribus de nouo beneficio inuestiuis. *ibid*.
 Fructibus, & litium expensis. C. 7.
 Frumento Alexandrino. C. 11.
 Frumentis vrbis Constantinopolitanæ. *ibid*.
 Fugitiuis. V. 11.
 Fugitiuis colonis patrimonialibus, saltuésibus, & emphyteuticis. *Ibid*.
 Fundo dotali. V. 23. C. 5.
 Fundis limitrophis, & terris, & paludibus, & pascuis, & limitaneis, & castellorum. C. 11.
 Fundis patrimonialibus, & saltuensibus, & emphyteuticis, & eorum conductoribus. *ibid*.
 Fundis rei priuatæ, & saltibus diuinæ domus. *ibid*.
 Fundis & saltibus rei Tamiacæ. *Ibid*.
 Furtis. N. 47.
 Furtis, & seruo corrupto. C. 6.
 Furti aduersus nautas, caupones, stabularios. N. 47.
 Furibus balneariis. 47.

G

- G**eneralis forma, de prospectu in mare, scripta Dominico gloriosis. Prætorum præfecto. 175.
 Gladiatoribus. C. 11.
 Glande legenda. N. 43.
 Gradibus cognationum. *inst*. 3.
 Gradibus & affinibus, & nominibus eorum. *Inf*. 38.
 Grege dominico. C. 11.

H

- H**ebreis, quò oporteat eos scripturas legere. A. 146.
 Hæc constitutio interpretatur priorem constitutionem, quæ de his lata est, qui ingrediuntur monasteria, & substantias suas consecrant, & ex quo ipsam tempore ualere oporteat. A. 75.
 Hæredibus. A. 164.
 Hæredibus instituendis. *Inst*. 2. *Inf*. 28. & quæ personæ institui non possunt. C. 6.
 Hæredibus tutorum. C. 5.

- Hæredum qualitate & differentia. Inf. 2.
- Hæreditate, vel actione uendita. V. 18. C. 4.
- Hæreditatibus decurionum, nauiculariorum, cohortalium militum, & fabricensium. C. 6.
- Hæreditatibus, quæ ab intestato deferuntur. Inst. 3.
- Hæreticis, & Manichæis, & Samaritanis. C. 1.
- Hic finitur lex: deinde consuetudines regni incipiunt. F. 2.
- His, qui propter metum iudicis non appellauerunt. C. 7.
- His per quos agere possumus. Inst. 4.
- His, quæ ex publica collatione illata sunt, non usurpatis. C. 10.
- His, qui ex officio quod administrarunt, conveniuntur. C. 11.
- His, qui in priorum creditorum locum succedunt. C. 8.
- His, qui se deferunt. C. 10.
- His, qui deiecerint, vel effuderint. V. 9.
- His, qui ad ecclesias confugiunt, vel excedunt: & ne quis ab Ecclesia extrahatur. C. 1.
- His, qui in Ecclesia manumittuntur. C. 1.
- His, quæ relicta sunt ecclesie Mysiæ. A. 65.
- His, qui eunuchos faciunt. A. 142.
- His, qui in exilium dati, vel ab ordine moti sunt. C. 10.
- His, qui numero liberorum vel paupertate excusationem meruerunt. C. 10.
- His, qui feudum dare possunt & qui non: qualiter acquiratur, & retineatur. F. 1.
- His, quæ ut indignis auferuntur. Inf. 34.
- His, quibus ut indignis auferuntur hæreditates, & sen. consult. Sillaniano. C. 6.
- His, qui notantur infamia. V. 3.
- His, qui sui, vel alieni iuris sunt. Inst. 1. V. 1.
- His, qui latrones, vel alij criminibus reos occultaerint. C. 9.
- His, quæ sub modo legata, seu fideicommissa relinquuntur. C. 6.
- His, qui sponte publica munera subeunt. C. 10.
- His, quæ ex publicis rationibus mutuam pecuniam acceperunt. ibi.
- His, qui mutuum dant agricolis. A. 33.
- His, qui in Osdroena illicitas contrahunt nuptias. A. 154.
- His, qui nuptias iterant. A. 22.
- His, qui à non domino manumissi sunt. C. 7.
- His, qui parentes, vel liberos occiderunt. C. 9.
- His,

- His, quæ pœnæ causa relinquuntur. Inf. 34.
 His, quæ pœnæ nomine in testamento vel codicillis scribuntur vel relinquuntur. C. 6.
 His, qui à principe uacationem acceperunt. C. 10.
 His, qui ad statuas confugiunt. C. 1.
 His, qui nō impletis stipendijs sacramēto soluti sunt. ibi.
 His, quæ pro ut scriptis habentur. Inf. 34.
 His, qui ante apertas tabulas hēditates trāsmitrūt. C. 6.
 His, qui sibi adscribunt in testamento. C. 9.
 His, quæ in testamento delentur, inducuntur, vel inscribuntur. inf. 28.
 His, qui potentiorum nomine titulos prædijs affigunt, vel eorum nomina in litem prætendunt. C. 2.
 His, qui ueniam etat. impetra. ibid.
 His, quæ ui, metusve causa gesta sunt. ibid.
 Honoratorum uehiculis. C. 11.
 Honoribus & muneribus non continuandis inter patrem & filium: & de interuallis. C. 10.
 Hortulanis. A. 64.

I

- I**mpensis in rebus dotalibus factis. Inf. 25.
 Imponenda lucratiua descriptione. C. 10.
 Impuberum, & alijs substitutionibus. C. 6.
 Immnitate nemini concedenda. C. 10.
 Immensis donationibus collatis in filios. A. 92.
 Incendio, ruina, naufragio rate naue expugnata. N. 47.
 Incestis, inutilibus, & nefariis nuptijs. C. 5. & A. 12.
 Incolis, & ubi quis domicilium habere videtur: & de his, qui studiorum causa in aliena ciuitate degunt. C. 10.
 Indicta uiduare: & de lege Iulia Miscella tollenda. C. 6.
 Indictionibus. C. 10.
 In diem addictione. V. 18.
 Indulgentia tributariorum reliquorum. A. 148.
 In famibus. C. 10.
 Infantibus expositis. A. 153.
 Infantibus expositis liberis, & seruis: & de his, qui sanguiniolentos nutriendos acceperunt. C. 8.
 Infirmis pœnis cœlibatus: & orbitatis; & de decima-

- riis sublat. C.8.
 Ingenuis. inst. 1.
 Ingenuis manumissis. C.7.
 Ingratis liberis. C.8.
 Iniuriis. inst. 4. C.9.
 Iniuriis, & famosis libellis. N.47.
 In ius vocando. V.2. C.2.
 In ius vocati vt eant, vel satisfident. V.2.
 Iniusto, rupto, irrito facto testamento. inf. 28.
 In integrũ restitutione, postulata, ne quid noui fiat. C.2.
 In integrum restitutionibus. V.4.
 In integrum restitutionibus, nimirum 25. annorum. C.2.
 In litem dando tutore, vel curat. C.5.
 In litem iurando. V.12. C.5.
 Inofficiosis donationibus. C.3.
 Inofficiosis dotibus. ibid.
 Inofficioso testam. inst. 2. C.3. V.5.
 In quibus causis coloni cęsiti dominos accusa. possũt. C.11.
 In quibus causis feud. amittatur. F.2.
 In quibus causis, militantes fori præscriptione vti non possunt. C.3.
 In quibus causis pignus tacitè contrahitur. C.8.
 In quibus casibus tutorem habenti, tutor vel curator dari possit. C.5.
 In quibus causis in integrũ restitutio necessaria nõ est. C.2.
 In quibus causis cessat longi temporis præscriptio. C.7.
 In rem verso. V.15.
 In quibus causis tutorem habenti, tutor vel curator dari possit. C.5.
 Inspiciendo ventre, custodiendoque partu. inf. 25.
 Institoria actione. V.14.
 Institutionibus, & substitutionibus, seu restitutionibus sub conditione factis. C.6.
 Instructo, uel instru. leg. inf. 33.
 Interdictis. inst. 4. C.8.
 Interdictis, seu extraordinariis action. quæ pro his competunt. N.43.
 Interdictis & relegatis, & deportatis. N.48.

- Interdicto matrimonio inter pupillum & tutorem, seu curatorem, filiosque eorum. C. 5.
- Interrogationibus in iure faciendis: & de interrogatoriis act. sublati. V. 11.
- Interpretatione à Principe facta. Et vt vsuræ particulatim solutæ, duplum fortis non excedant. A. 138.
- Inuestitura de re aliena facta. F. 2.
- Inuestitura in maritum facta. ibid.
- Inuestitura, quam Titius accepit à Sempronio. ibid.
- Inutilibus stipulationibus. inst. 3. C. 8.
- Irenarchis. C. 10.
- Itinere actuque priuato. N. 44.
- Iudæis & cœlicolis. C. 1.
- Iudicatum solui. N. 46.
- Iudicibus. A. 125.
- Iudicibus, & ne cū iureiurando deligantur. Et vt iudices sacre alicui formæ, quæ lite pendente facta sit de hoc, quomodo litem decidi oporteat, attendat. A. 82.
- Iudicis. C. 3.
- Iura adgnationis & cognationis tollit, & præscribit succ. ab intest. A. 118.
- Iure aureorū annulorū. N. 40. & natalib. restituendis. C. 6.
- Iure codicillorum. Inf. 29.
- Iure deliberandi, & adeūda, vel acquirēda hæreditate. C. 6.
- Iure deliberandi. Inf. 28.
- Iure dominij, impetrando. C. 8.
- Iure dotium. V. 28. C. 5.
- Iure emphyteutico. C. 4.
- Iure fisci. N. 40. C. 10.
- Iure immunitatis. N. 50.
- Iure liberorum. C. 8.
- Iure naturali, gentium, & ciuili. Inst. 1.
- Iure patronatus. Inf. 37.
- Iure personarum. ibid. Inst. 1.
- Iure reipublicæ. C. 11.
- Iureiurando propter calumniam dando. C. 2.
- Iureiurando, quod moriens de modo sui patrimonij

- præstitit. A. 48.
 Iureiurando, siue voluntario, siue necessario, siue iudicia
 li. V. 12.
 Iuris formulis, & impetratione actionum sublata. C. 2.
 Iurisdictione. V. 2.
 Iurisdictione omnium iudicum, & de foro cōpetenti. C. 3.
 Iuris & facti ignorantia. V. 2. C. 1.
 Iustitia & iure. Inst. 1. V. 1.
 Iusurandum quod præstari solet ab his, qui officia susci-
 piunt. A. 9.

L

- L**atina libertate tollenda, & per certos modos in ci-
 uitatem Romanam transfusa. C. 7.
 Legationibus N. l. C. 10.
 Legatis. Inst. 2. C. 6.
 Legatis & fideicommissis. liber primus. Inf. 30.
 Legatis & fideicommissis. liber secundus. ibi. 31.
 Legatis & fideicommissis liber tertius. ibid. 32.
 Legatis præstandis contra tabulas, bonorum possessione
 petita. Inf. 37.
 Lege Aquilia. Inst. 4. C. 3.
 Lege Commissoria. V. 18.
 Lege Conradi. F. 2.
 Lege Falcidia. Inst. 1. & C. 7.
 Lege Fusia Caninia tollenda. Inst. 1. & C. 7.
 Legibus & constit. principum. C. 1.
 Legibus senatusq; consultis, & longa consuetudine. V. 1.
 Legitima agnatorum tutela. Inst. 1.
 Legitima agnatorum success. ibid. 3.
 Legitima tutela. C. 5.
 Legitimis hæredibus. C. 6.
 Legitima parentum tutela. Inst. 1.
 Legitima patronorum tutela. Inst. 1.
 Legitimis liberis, & ex filia nepotib. ab intestato venien-
 tibus. C. 6.
 Legitimis tutoribus. Inf. 26.
 Liberali causa. N. 40. C. 7.
 Libellis dimissorijs, qui Apostoli dicuntur. N. 49.

Libera-

- Liberatione legata. Inf. 34.
 Liberis quomodo eos oporteat vel legitimos, vel naturales intelligi: & de indotatis nuptijs. A. 74.
 Liberis exhibendis, seu deducendis: & de libero homine exhibendo. N. 43. & C. 8.
 Libero homine exhibendo. N. 43.
 Liberis præteritis, vel exhæredat. 6.
 Libertinis. Inst. 1. C. 10.
 Libertis, & eorum liberis. C. 6.
 Liberis, & posthūmis hæredibus instituendis, vel exhæredandis, vel præteritis. Inf. 28.
 Liberis uniuersitarum. Inf. 37.
 Literarum obligationibus. Inst. 3.
 Litigatoribus, & de sportulis, & vt quæ iubentur, referendarij compleant, neque se causæ immisceant, & per se exequantur. A. 124.
 Litigiosis. N. 44. C. 8.
 Litigiosis, & de cautione, quæ ante reorum citationē præstari debet ab actoribus: & quando actor priuilegio uti nequeat, quòd inuitus agere non compellatur. A. 112.
 Litis contestatione. C. 3.
 Littorum & itinerum custodia. C. 12.
 Locatione & conductione. Inst. 3.
 Locati & conducti. V. 19.
 Locato & conducto. 4.
 Locatione prædiorum ciuiliū, vel fiscalium, siue templorum, siue rei priuatæ, vel dominicæ. C. 11.
 Locis & itineribus publicis. N. 4.
 Loco publico fruendo. ibid.
 Longi tempotis præscriptione, quæ pro libertate, & non aduersus libertatem opponitur. C. 7.
 Lucris aduocatorum, & commiss. officiorum, seu apparitorum. C. 12.
 Luitione pignoris: C. 8.

M

- M** Agiftratibus cōueniendis, & eorum hæredibus.
 Inf. 27. C. 5.
 Magiftratibus municipalib. C. 1.

- Magistris sacrorum scriniorum. C. 12.
 Maiuma. C. 11.
 Maleficis & mathematicis, & cæteris similibus. C. 9.
 Mancipijs, & colonis patrimonialium, & saltuensium, &
 emphyteuticorum fundorum. C. 11.
 Mandati vel contra. V. 17. C. 4.
 Mandato. Inst. 3.
 Mandatis principum. C. 1.
 Manumissionibus. N. 40.
 Manumissionibus quæ seruis ad vniuersitatem pertinen-
 tibus imponuntur. ibid.
 Manumissis testamento. ibid.
 Manumissis uindicta. ibid.
 Mendicantibus validis. C. 11.
 Menforibus. C. 12.
 Metallariis, & metallis, & procuratoribus metallorum.
 C. 11.
 Metatis & epidemeticis. C. 12.
 Metropoli Berito. C. 11.
 Migrando. N. 43.
 Milite vasallo qui contumax est. F. 2.
 Militibus. A. 116.
 Militari testamento. Inst. 2. Inf. 29.
 Militari veste. C. 12.
 Minoribus 25. annis. V. 4.
 Moderatore Arabia. A. 102.
 Moderatore Helenoponti. A. 28.
 Modo multarum quæ à iudicibus infliguntur. C. 1.
 Monachis, & asceterijs, & eorum conuersatione. A. 133.
 Monasterijs, & monachis, & eorum antistibus. A. 5.
 Monopolijs, & conuentu negotiatorum illicito, vel artifi-
 cum, ergo laborum, nec non balnearum prohibitis
 illicitis pactionibus. C. 4.
 Mortis causa donationibus. C. 34. & C. 8.
 Mortuo, inferendo, & sepulchro ædificando. V. 11.
 Muliere raprum passâ. A. 143.
 Mulieribus fide hæreticis. C. 109.
 Mulieribus quæ se proprijs seruis iunxerunt. C. 9.

- Mulieribus, in quo loco munera sexui cōgruentia, vel honor. agnoscant. C. 10.
 Muneribus & honoribus. N. 50.
 Muneribus patrimoniorum. C. 10.
 Municipibus & originariis. Ibid.
 Murilegulis, & gyneciariis, & procuratoribus gynecii: & de monetariis, & bustagiariis. C. 11.
 Mutatione nominis. C. 9.

N

- N**atalibus restituendis. N. 40.
 Natura feudi. F. 1.
 Natura successionis feudi. F. 2.
 Naturalibus liberis. A. 89.
 Naturalibus liberis, & matribus eorum, & ex quibus causis iusti efficiantur. C. 5.
 Naufragiis. C. 11.
 Nauibus non excusandis. Ibid.
 Nauiculariis, seu naucleris public. species transportantibus: & de tollenda lustralis auri collatione. Ibid.
 Nauticis Tyberinis. Ibid.
 Nautæ, caupones, stabularii, vt recepta restituant. V. 4.
 Nautico fœnore. V. 22. C. 4.
 Ne sanctum baptisma iteretur. C. 1.
 Ne quis cogatur bonis cedere. A. 135.
 Ne decurio, aut cohortalis p̄ducatur in ius, sistatur uē iudicio citra iussione Principis, quæ insinuetur p̄se. A. 151.
 Ne defuncti, seu reliquæ eorum à creditoribus afficiantur contumelia: & ne assessores cognitionē causarum absque iudicibus suscipiant. A. 60.
 Ne de statu defunctorum post quinquennium queratur. N. 40. C. 7.
 Ne rei dominicæ, vel templorum uindictio, temporis p̄scriptione submoueat. C. 7.
 Ne pro dote, mulieri boni mariti addicantur. C. 5.
 Ne filius pro patre, vel pater pro filio emancipato, vel libertus pro patrono conueniatur. C. 4.
 Ne fideiussores, vel mandatores dotium dentur. C. 5.
 Ne fiscus, vel Respublica procuracionem alicui patrocini

- cinij causa, illicitè præstet. C. 2.
- Ne fiscus rem, quam vendidit, euincat. C. 10.
- Ne sacræ fortunæ, quæ de causis procedunt publicis, aliter robur accipiant, quàm gloriosiss. prætoriorum Præfectis insinuata sint, uel fuerint, illicq; habeantur ratæ. A. 152.
- Ne quid in flumine publico, siue in ripa eius fiat, quo aliter aqua fluat atque priore ætate fluxit. N. 44.
- Ne Iudæi, Samaritani, & Hæretici per causam religionis & cultus sui, curiali fortuna liberentur, sed dum curialibus muneribus subdantur, priuilegijs eorum non utantur. Item, vt iidem possint contra orthodoxos, qui curiali fortunæ subditi sunt, testimonium dicere: vt qui præclarè pro orthodoxa Repub. testimonium perhibeant. A. 45.
- Ne quis in sua causa iudicet, uel sibi ius dicat. C. 3.
- Ne quis eum, qui in ius vocabitur, vi eximat. V. 2.
- Ne quis liber, inuitus actum reipublicæ gerere cogatur. C. 11.
- Ne libertini de cætero iure aureorum annulorum, & restitutorum natalium opus habeant. Item, vt dotalium instrumentorum confectio in libertinabus ipso etiam facta legitimas reddat nuptias, & suos patri filios. Si fortè ea ancilla sit, vt & ipsa dotis confectio libera existat, & nuptiæ legitimæ, & ex ea progeniti filij patris sui sint. A. 78.
- Ne in medio litis fiant sacræ formæ, aut sacræ iussiones, sed secundum generales leges causæ deciduntur. Et vt præsens constitutio ante personarum in iudicio confirmationem inferatur actis iudicarijs. A. 113.
- Ne quid in loco sacro fiat. N. 43.
- Ne quid in loco, uel itinere publico fiat. ibid.
- Ne quo in loco, per imperium Romanum lenones sint: A. 14.
- Ne Christianum mancipium hæreticus, vel paganus, aut Iudæus vel possideat, vel circuncidat. C. 1.
- Ne rei militaris comitibus, uel tribunis lauacra præstentur. ibidem.

Ne à mulieribus quæ se prostituunt, fideiussor, aut iusiurandum exigatur: quòd hoc genus uitæ deserturæ non sint. A. 51.

Ne quis quòd agricolæ mutuam pecuniam dedit, illius terram detineat: & quem vsurarum modum creditores accipere debent ab agricol. A. 34.

Ne quis mutuam dans agricolæ, terram eius teneat: item quàm magnas vsuras creditores ab agricolis debeant percipere. A. 32.

Ne quid oneri publ. imponatur. C. 11.

Ne operæ à collatoribus exigantur. C. 10.

Ne quis oratorium citra scientiam Episcopi ædificet: & vt prius definiat, quæ ad curam & institutionem oratorij ædificandi necessaria futura sint. Et ne Episcopi absint à suis ecclesijs. Ac de alienatione immobilium rerum ecclesiasticarum. A. 47.

Ne personæ, uel rei, uel auri alterius pro altero oppignerationes fiant, sed oppigneratione oblecto, eius quadruplum restituatur. Item, ne pro eo, qui vel percussit, uel alioqui damnum irrogauit, alius percutiatur, aut qualitercunque damnum sentiat. Et ne donatio à priuato in Imperatorem facta, indigeat actorum publicorum confectione. A. 52.

Ne liceat potentioribus patrocinium litigantibus præstare, uel actiones in se transferre. C. 2.

Ne sine iussu Principis, certis iudicib. liceat cõfiscare. C. 9.

Ne liceat in una, eademque causa tertio prouocare: uel post duas sententias iudicum, quas definitio præfectorum roborauerit, eas retractare. C. 7.

Ne rusticani ad ullum obsequium deuocentur. C. 11.

Ne tutor, uel curator vectigal conducat. C. v.

Ne vir ex dote, aut mulier ex donatione ante nuptias proueniens, lucrum proprietatis iure teneant, sed conferuent dominium filijs suis: uel si ad secundas nuptias non ueniant, in lucro solum vsumfructum obtinentes. Et vt qui diuortio matrimonium dirimunt, si dotem, aut ante nuptias donationem luerentur, similiter & ipsi si dominium filijs conferuent, persona, quæ vsumfructum

- ctum habet, cogenda filios alere. Si verò bona gratia soluatur matrimonium, & videantur quædam occasione damni dati detenta esse: vt hac arte perempta, ea quæ detinentur, referuentur filijs. A. 98.
- Ne vis fiat ei, qui in possessionem missus est. N. 43.
- Ne vxor pro marito, vel maritus pro vxore, vel mater pro filio conueniatur. C. 4.
- Necessarijs, & seruis hæredibus instituendis, vel substituendis. C. 6.
- Negotiatores ne militent. C. 12.
- Negotiorum gestorum act. V. 3. C. 2.
- Nemini licere signum Saluatoris Christi, humi, vel in filice, vel in marmore sculpere, aut pingere. C. 1.
- Nihil innouari appellatione pendente. N. 49.
- Nili aggeribus non rumpendis. C. 9.
- Non alienandis, aut permittendis rebus ecclesiasticis immobilibus, aut in specialem hypothecam dandis creditoribus, sed vt sufficiant generales hypothecæ. A. 7.
- Non eligendo secundo nubentes vxores. A. 2.
- Non licere habitatorib. Matrocomiæ, loca sua ad extraneum transferre. C. 2.
- Non numerata pecunia. C. 4.
- Notis feudorum. F. 2.
- Noua forma fidelitatis. Ibid.
- Nouationibus & delegationibus. N. 46. & C. 8.
- Noui operis nuntiatione. N. 39.
- Nouis operibus contra prospectum in mare. A. 63.
- Noxalibus actionibus. inst. 4. C. 3.
- Nudo iure quiritem tollendo. C. 7.
- Nulli licere in frænis, equestribus sellis, & balteis, margaritas, smaragdos, & hyacinthos aptare: & de artificibus palatinis. C. 11.
- Numerariis, actuariis, & chartulariis, & adiutoribus, siue scriniariis, & exceptoribus sedis excelsæ, ceterorumq; iudicum, tam militarium: quàm ciuiliũ. C. 12.
- Nundinis. N. 1.
- Nundinis & mercatoribus. C. 4.
- Nuptiis. inst. 1. C. 5.

O

- Oblatione votorum. C. 12.
 Obligationibus. Inst. 3.
 Obligationibus & actionibus. C. 4. & N. 44.
 Obligationibus ex consensu. Inst. 3.
 Obligationibus, quæ quasi ex contractu nascuntur. ibid.
 Obligationibus, quæ ex delicto nascuntur. Inst. 4.
 Obligationibus, quæ quasi ex delicto nascuntur. ibid.
 Obsequijs à liberis & libertis, parentibus patronis præstan. 37.
 Obsequijs patrono præstandis. C. 6.
 Officio aessoris. V. 1.
 Officio comitis Orientis. C. 1.
 Officio comitis rerum priuatarum sacri palatij, sacrique patrimonij. C. 1.
 Officio consulis. V. 6.
 Officio comitis sacrarum largitionum. C. 1.
 Officio iudicis. Inst. 4.
 Officio ciuiliū iudicum. C. 1.
 Officio diuersorum iudicum. ibid.
 Officio eius cui mandata est iurisdictio. V. 1.
 Officio militarium iudicum. C. 1.
 Officio eius, qui vicem alicuius iudicis, vel præsidis obtinet. ibidem.
 Officio iuridici. V. 1.
 Officio iuridici Alexandriæ. C. 1.
 Officio magistri militum. ibid.
 Officio magistri officiorum. ibid.
 Officio præfecti augustalis. V. 1. C. 1.
 Officio præfecti prætorio. V. 1.
 Officio præfecti vigillum. ibid. C. 1.
 Officio præfecti urbi. ibid. C. 1.
 Officio præfecti prætoriorum Orientis & Illyrici. C. 2.
 Officio præfecti prætorio Aphricæ, & de omni eiusdem dioceseos statu. ibid.
 Officio præsidis. V. 1.
 Officio prætoris. ibid.
 Officio prætorum. C. 1.

- Officio procuratoris Cęsarıs, vel rationalis. V.1.
 Officio proconsulis & legati. V.1.C.1.
 Officio quęstoris. V.1. C.1.
 Officio rectoris prouincię, & vt nulli patrię sue administratio, sine speciali permıssu principis, permıttat. C.1.
 Officio vicarij. ibid.
 Officijs, quę ministrant in sacris appellationibus. A.20.
 Officinis, siue tabernis Constantinopolitanę vrbis: & vt mille tantum & centum officinę sacrosanctę maioris Ecclesię excusentur: omnes reliquę, ad quemcũque do-
 minum pertineant, consueta obeant munia. A.43.
 Omni agro deserto, & quando steriles fertilibus imponuntur. C.11.
 Operis noui nuntiatione. C.8.
 Operibus publicis. N.50. C.8.
 Operis libertorum. Inf.38. C.6.
 Operis seruorum. V.7.
 Optione, vel elect. legata. Inf.33.
 Ordine cognitionum. C.7.
 Ordine iudiciorum. C.3.
 Origine iuris, & omnium magistratuum, & successione prudentum. V.1.

P

Pace Constantię composita inter Fridericum, & filiũ eius Henricum, & quosdam nobiles Alemanię & ciuitates Lombardię, & Romandiolę. F.2.

- Pace iuramento firmanda. ibid.
 Pace tenenda, & eius violatorib. ibid.
 Pactis. C.2. V.2.
 Pactis dotalibus. V.23.
 Pactis conuenis tam super dote, quàm donatione ante nuptias, & paraphernis. C.5.
 Pactis inter emptorem & venditorem compositis. C.4.
 Pactis pignorum. C.8.
 Palatinis sacrarũ largitionũ, & rerum priuatarum. C.12.
 Palatijs, & domibus dominicis. C.11.
 Partu pignoris & omni casu. C.8.
 Pascuis publicis & priuatis. C.11.

- Patria potestate. Inst. 1. C. 8.
 Patribus qui filios suos diftrax. C. 4.
 Peculio. V. 15.
 Peculio legato. Inf. 33.
 Peculio eius qui libert. meruit. C. 7.
 Pedaneis iudicibus. C. 3.
 Penu legata. Inf. 33.
 Periculo & commodo rei uenditæ. V. 18. C. 4.
 Periculo tutorum & curatorum. C. 5.
 Periculo successorum parentis. C. 10.
 Periculo nominatorum. C. 11.
 Periculo eorū, qui pro magistratibus interuenerūt. C. 11.
 Per quas personas nobis obligatio acquirat. Inst. 2. C. 4.
 Per quos fiat inuestitura. F. 2.
 Perfectissimatus dignitate. C. 12.
 Perpetuis & temporalibus actionibus, & quæ ad hæredes,
 & contra hæredes transeunt. Inst. 4.
 Petitionibus bonorum sublatis. C. 10.
 Petitione hæreditatis. V. 5. C. 3.
 Pignoratitia actione, uel contra. V. 13.
 Pignoribus & hypothecis. C. 8.
 Pignoribus & hypothecis, qualiter ea cōtrahantur, & de
 pactis eorum. V. 20.
 Pignori dato feudo. F. 2.
 Pistoribus. C. 11.
 Plebeis prætoribus. A. 13.
 Plus petitionibus. C. 3.
 Plus valere qđ agitur, quàm quod simulatè cōcipit. C. 4.
 Pœna iudicis qui malè iudicauit, uel eius, qui iudicem,
 uel aduersarium corrumpere curauit. C. 7.
 Pœna temerè litigantium. Inst. 4.
 Pœnis. N. 48. C. 9.
 Pœnis fiscalibus credit. præferri. C. 10.
 Pollicitationibus. N. 50.
 Ponderatoribus, & auri illatione. C. 10.
 Popularibus actionibus. N. 47.
 Possessoria hæreditatis petitione. V. 5.
 Postliminio, & redemptis ab hostibus. C. 8.

- Posthumis heredibus instituendis, vel exhæredandis, vel præteritis. C. 6.
- Postulando. C. 2. V. 3.
- Potioribus ad munera nominandis. C. 10.
- Præbendo salario. ibid.
- Precario. N. 43.
- Precario, & Saluiano interdict. C. 8.
- Præcepta præsidum. A. 27.
- Precibus Imperatori offerendis, & de quibus rebus supplicare liceat, vel non. C. 1.
- Prædijs, & alijs rebus minorum sine decreto non alienandis, vel obligandis. C. 5.
- Prædijs decurionum sine decreto non alienandis. C. 10.
- Prædijs, & omnibus rebus nauiculariorum. C. 11.
- Prædijs Tamiacis, & his, qui ex colonis Tamiacis, alijsq; liberæ conditionis procreantur. ibid.
- Præfectis prætorio, siue urbi, & magistris militum in dignitatibus exæquandis. C. 12.
- Præpositis agentium in rebus. ibid.
- Præpositis laborum. ibid.
- Præpositis sacri cubiculi, & de omnibus cubicularijs, & priuilegijs eorum. ibid.
- Præpositis sacrorum scriniorum, cæterisque quæ in sacris scrinijs militant. ibid.
- Præpositis & tribunis scholarum. ibidem.
- Præside Pisidiæ. A. 24.
- Præscriptione lōgi tēporis, decē, vel uiginti annorū. C. 7.
- Præscriptione triginta, vel quadraginta annorum. ibid.
- Præscriptis uerbis, & in factum actione. V. 19.
- Prætoꝛe Sicilia. A. 104.
- Prætoꝛe Lycaonia. 25.
- Prætoꝛe Paphlagoniæ. A. 29.
- Prætoꝛe Thracia. A. 26.
- Prætoꝛibus, & honore præturæ & collatione, & gleba, & clauis, & pholi, & septem solidorum functione subblata. C. 12.
- Prætorio pignore, & ut in actionibus etiam debitorum missio prætorij pignoris procedat. C. 8.

- Prætorijs stipulationibus. N. 46.
 Præuaricatoribus. N. 57.
 Primicerio, & secundicerio, & notarijs. C. 12.
 Primipilo. C. 12.
 Principibus agentium in rebus. ibid.
 Priuatis carceribus inhihendis. C. 9.
 Priuatis delictis. N. 47.
 Priuilegijs domus Augustæ, vel rei priuatæ: & quarum
 collationum excusationem habent. C. 11.
 Priuilegio dotis. C. 7.
 Priuilegijs corporatorum vrbis Romę. C. 11.
 Priuilegijs creditorum. N. 42.
 Priuilegijs vrbis Constantinopolitanæ. C. 11.
 Priuilegis fisci. C. 7.
 Priuilegijs eorum, qui in sacro palatio militant. C. 12.
 Priuilegijs scholarum. ibid.
 Proconsule Cappadociæ. A. 30.
 Proconsule Palestinæ. A. 103.
 Pro derelicto. N. 41.
 Pro donato. ibidem.
 Pro dote. ibidem.
 Pro emptore. ibidem.
 Pro hærede, vel possessore. ibidem.
 Pro legato. ibid.
 Pro socio. V. 17. C. 4.
 Pro soluto. N. 41.
 Pro suo. ibi. & C. 4.
 Probationibus. C. 4.
 Probationibus & præsumpt. V. 22.
 Procuratoribus. C. 2.
 Procuratoribus & defensoribus. V. 3.
 Professoribus, & medicis. C. 10.
 Professoribus qui in vrbe Constantinopolitana docentes,
 ex lege meruerunt comitiuam. C. 12.
 Prohibita feudi alienatione per Lotharium. F. 2.
 Prohibita feudi alienatione per Fridericum. ibi.
 Prohibita sequestratione pecun. C. 4.
 Prole partienda inter rusticos. A. 156.

- Prouinciarum præsidibus. A. 161.
 Proxenetis. N. 50.
 Pupillari substitutione. Inst. 2.
 Publicæ lætitiæ : vel consulum nuntiatores ; vel insinua-
 tores constitutionum, & aliarum sacrarum, vel iudi-
 cialiũ literarũ ex descriptione, vel ab inuitis, ne quid
 accipiant immodicum. C. 12.
 Publicis iudicijs. Inst. 4. N. 48.
 Publicis tributis expediendis, & soluendis, neque non
 alijs capit. A. 128.
 Publiciana in rem a ctione. V. 6.
 Publicanis, & vectigalibus, & commissis. N. 39.

- Q** Vadriennij præscriptione. C. 7.
Quæ fuit prima causa beneficij amittendi. F. 2.
Quæ in fraudẽ creditorũ facta sint, vt restituan-
 tur. N. 42.
Quæ res exportari non debeant. C. 4. (tur. N. 42.
Quæ res pignori, vel hypothecæ datæ obligari non pos-
 sunt. V. 20.
Quæ res pignori obligari possunt, vel non: & qualiter pi-
 gnus contrahitur. C. 8.
Quæ res vendi non possunt, & qui uendere, uel mercari
 vetantur. C. 4.
Quæ sit longa consuetudo. C. 8.
Quæ sint regaliæ. F. 2.
Quæ sententiæ sine appellatione rescinduntur. N. 49.
Quæstionibus. N. 48. C. 9.
Quæstore. A. 80.
Quæstoribus, & magistris officiorum, & comitibus sacra-
 rum largitionum, & rei priuatæ. C. 12.
Qualiter olim poterat feudum alienari. F. 2.
Qualiter iurare debeat domino vasallus fidelitatẽ. ibid.
Qualiter dominus proprietate feudi priuetur. ibid.
Quando actio de peculio annalis sit. V. 15.
Quando appellatum sit, & intra quæ tempora. N. 49.
Quando ciuilis actio, criminali præiudicet: & an vtraque
 ab eodem exerceri possit. C. 9.
Quando decreto opus non est. C. 5.

Quando

- Quando dies legatorum, uel fideicommissorum cedit.
Inf. 36. C. 6.
- Quando dies vsusfructus legati cedit. V. 7.
- Quando ex facto tutoris vel curatoris, minores agere, vel conueniri possunt, Inf. 26. C. 5.
- Quando fiscus, vel priuatus debitoris seu debitor æ exigere possit. C. 4.
- Quando Imperator inter pupillos, & uiduas, vel alias miserabiles personas cognoscit: & ne exhibeantur. C. 3.
- Quñ libellus Principi datus litis faciat cōtestationē. C. 1.
- Quando liceat ab empr. disced. C. 4.
- Quando liceat vnicuique sine iudice uindicare se, vel pub. deuotionem. C. 3.
- Quando mulier tutelæ officio fungitur. C. 5.
- Quando non petentiū partes, petētibus accrescunt. C. 6.
- Quando prouocare non est necesse. C. 7.
- Quando, & quibus quarta pars debetur ex bonis decurionum & de modo distributionis eorum. C. 10.
- Quando tutores, vel curatores esse desinant. C. 5.
- Quando rerum actio non datur. N. 44.
- Quemadmodum ciuilia munera inducuntur. C. 10.
- Quemadmodum feudum ad filiam pertineat. F. 1.
- Quemadmodum seruitutes amittantur. V. 8.
- Quemadmodum testamenta aperiantur, describantur, atque inspiciantur. C. 6.
- Qui accusare non possunt. C. 9.
- Qui ad bonorum possessionem, & infra quod tempus admittantur. C. 6.
- Qui bonis cedere possunt. C. 7.
- Qui dare tutores vel curatores possunt: & qui dari non possunt. C. 5.
- Qui ætate, vel professe excus. ibid. 10.
- Qui pro sua iurisdictione iudices dare, dari uel possunt. C. 3.
- Qui legitimam personam standi in iudicijs habeant, vel non. ibidem.
- Qui non possunt ad libertatem peruenire. C. 7.
- Qui manumittere non possunt, & ne in fraudem creditorum manumittantur. ibid.

- Qui, & à quibus manumissi liberi non fiant: & ad legem Aeliam Sentiam. N.40.
- Qui sine manumissione ad libertatem perueniunt. N.40.
- Qui militare possunt, vel non: & de seruis ad militiæ dignitatem aspirantibus: & vt nemo duplici militia, vel dignitate & militia simul vtatur. C.12.
- Qui morbo se excusant. C.5. & 10.
- Qui numero liber. se excusant. ibid.
- Qui numero tutelarum se excusant. ibid.
- Qui petât tutores, vel cura. & vbi petâtur. Inf.26. C.5.
- Qui potiores in pignore, hypothecave habeantur: & de his qui in priorum credit. locum succedūt. V.20. C.8.
- Qui sint rebelles. F.2.
- Qui, & aduersus quos in integrū restitui nō possūt. C.2.
- Qui satisdare cogantur, vel iuramēto promittant, vel promissioni suæ committantur. V.2.
- Qui successores teneantur. F.1.
- Qui successores feudum dare teneantur. F.1.
- Qui testamenta facere possunt, vel non possunt. C.6.
- Qui testamentum facere possint, & quemadmodum testamenta fiant. Inf.28.
- Qui testamento tutores dari possunt. Inst.1.
- Qui testes sunt necessarij, ad nouam inuestituram probandam. F.2.
- Quibus alienare licet, vel non. Inst.2.
- Quibus ad conductionem prædiorum fiscalium accedere non licet. C.11.
- Quibus muneribus excusantur hi, qui post impletā militiam, vel aduocationem, per prouinciam suis cōmodis vacantes, commorantur: & de priuilegijs eorum, & de conductoribus vectigalium fisci. C.10.
- Quibus muneribus, vel præstationibus nemini liceat se excusare. ibid.
- Quibus modis feudum constitui possit. F.1.
- Quibus modis feudum amittatur. ibid.
- Quibus rebus ad eundem iudicem eatur. V.11.
- Quibus ad libertatem proclamare non licet. N.40. Et de rebus eorum, qui ad libertatem proclamare non prohi-

- prohibentur. C. 7.
- Quibus ex causis serui præmio libertatem accipiunt. ibi.
- Quibus ex causis manumittere non licet. Inst. 1.
- Quibus modis tollitur obligatio. Inst. 3.
- Quibus modis re contrahitur obligatio. Ibid.
- Quibus modis ius patriæ potestatis soluitur. Inst. 1.
- Quibus modis pignus, vel hypotheca soluitur. V. 20.
- Quibus ex causis in possessionem eatur. N. 42.
- Quibus non competit bonorum possessio. Inst. 38.
- Quibus non obijcitur longi temporis præscriptio. C. 7.
- Quibus res iudicata non nocet. ibid.
- Quibus ex causis maiores in integrum restituantur. C. 2.
- Quibus modis tutela finitur. Inst. 1.
- Quibus non est permittum facere testamentum. Inst. 2.
- Quibus modis testamenta infirmetur. ibid.
- Quibus modis vsusfructus, vel vsus amittatur. V. 7.
- Quid iuris, si post alienationem feudi, vasallus id recuperauerit. F. 2.
- Quid sit inuestitura. ibid.
- Quid præcedere debeat, an inuestitura, vel fidelitas. F. 2.
- Quibus & à quo appelletur. N. 49.
- Quis ordo in bonorum possessione seruetur. Inst. 38.
- Quis dicatur Dux, Comes, March. F. 2.
- Quo tempore miles inuestituram petere debeat. F. 1.
- Quo quisque ordine conueniatur. C. 11.
- Quòd constitutio, quæ ex adscriptitio & libera natos liberos esse vult: non his, qui ante, sed qui post constitutionem nati sunt, profit. Et ut uenerabilium domuum æconomi, immobilium ad inuicem rerum Ecclesiasticarum commutationes faciant, decreto prius interposito, excepta ab hoc maiore ecclesia. A. 54.
- Quod quisque iuris in alienum statuit, ut ipse eodem iure utatur. V. 2.
- Quod iussu. V. 15.
- Quod metus causa gestum erit. V. 4.
- Quod cum eo, qui in aliena potestate est, negotium gestum esse dicetur. Inst. 4. V. 14. vel de peculio, seu quod iussu, vel de in rem uerso. C. 4.

Quod falso tutore authore geltum esse dicetur. Inf. 27.

Quod vi, aut clam. N. 43.

Quod cuiuscunque vniuersitatis nomine, vel contra eam agatur. V. 3.

Quomodo oporteat Episcopos & cæteros clericos ad ordinationem perducere: & de expensis Ecclesiarum. A. 6.

Quomodo instrumentis, quæ apud iudices insinuanda sunt, fidem apponere oporteat. A. 73.

Quomodo in læsæ maiestatis crimine procedatur. F. 2.

Quomodo, & quando iudex sententiam proferre debeat præsentibus partibus, vel una parte absente. C. 7.

Quorum appellationes non recipiuntur. C. 7.

Quorum bonorum. N. 43. C. 8.

Quorum legatorum. ibid. N. & C.

Quot testes sunt necessarij ad probandam feudi ingrati-
tudinem. F. 2

R

R Aptu virginum, seu viduarum, necnon sanctimonialium. C. 9.

Ratam rem haberi, & de ratihabitione. N. 46.

Ratiocinijs operû publicorum, & patribus ciuitatû. C. 8.

Re iudicata. C. 7. N. 42. Et de effectu sententiarum: & de interlocutoribus. N. 42.

Re militari. N. 49. C. 12.

Rebus alienis non alienandis: & de prohibita rerum alienatione, vel hypotheca. C. 4.

Rebus corporalibus, & incorporalibus. Inst. 2.

Rebus creditis, & iureiurando. ibid.

Rebus dubijs. Inf. 34.

Rebus eorum, qui sub tutela vel cura sunt, sine decreto non alienandis, vel pignori obligandis. Inf. 27.

Rebus iudicis autoritate possidēdis, vel vendēdis. N. 42.

Rei vendicatione. V. 6. C. 3.

Rei vxoriæ actione, in ex stipulatu actionem transfusa: & de natura dotibus præstita. C. 5.

Reis postulatis. C. 10.

Reis, qui ingrediuntur ad expediendam appellationem, deque instrumentis priuata manu conscriptis, prolatis ab eo,

- ab eo, qui cum agitur. Item de iuramento delationis, ut iuramento calumniæ connectatur: quod semel tantum pro omni probatione præstari solet. A. 50.
- Rem alienam gerentibus, non interdici rerum suarum alienatione. C. 4.
- Rem pupilli saluam fore, vel adolescentis. N. 46.
- Rerum amotarum. Inf. 25. C. 5.
- Rerum permutatione. V. 19.
- Rerum diuisione, & acquirēdo ipsarum dominio. Inst. 2.
- Rerum permutatione, & præscriptis verbis. C. 4.
- Receptis arbitris. C. 2.
- Receptis, qui arbitriū receperūt, ut sententiā dicāt. V. 4.
- Receptoribus. N. 47.
- Referendarijs sacri palatij. A. 111.
- Regula Catoniana. Inf. 34.
- Relationibus. C. 7.
- Releuatione tributorum publicorum. A. 163.
- Religiosis & sumptibus funerum: & ut funus ducere liceat. 11. C. 3. Et Aleę, lusu, & aleatoribus. C. 3.
- Remissionibus. N. 43.
- Remissione pignoris. C. 8.
- Remissio pænæ illicitè contractarum nuptiarum. A. 139.
- Replicationibus. Inst. 4.
- Repudianda bonorum possess. C. 6.
- Repudianda, vel abstinentia hæreditate. ibid.
- Repudijs, & iudicio de moribus sublato. C. 5.
- Reputationibus quæ fiunt in iudicio, in integrum restitutionis. C. 2.
- Requirendis reis. C. 9. N. 48.
- Res inter alios acta, vel iudicata, alijs ne noceat. C. 7.
- Rescindenda venditione. V. 17. C. 4. Et quando nō liceat ab emptione discedere. V. 18.
- Restitutionibus. A. 108.
- Restitutione dotalium rerum, & ad donationem ante nuptias pertinentium. Item de ea, quæ vndecimo mense post obitum mariti parit. A. 39.
- Restitutione militū, & eorū qui Reipu. causa absunt. C. 2.
- Reuocandis donationibus. C. 8.

- Reuocandis his, quæ fraudem alienata sunt. C. 7.
 Ripa munienda. N. 43.
 Ritu nuptiarum. V. 23.
 Riuis. V. 23.
 Rulticis, qui in alienis prædijs nuptias cōtrahunt. A. 57.

S

- S** Acra forma transmissa Dominico gloriosiss. Prætoriorū Illyricianorū præfecto, de diuersi. cap. A. 162.
 Sacris iussionibus. A. 114.
 Sacrificijs paganorum, & templis. C. 1.
 Sacrosanctis Ecclesijs, & de rebus, ac priuilegijs earū. ibi.
 Salgamo hospitiibus non præstando. C. 12.
 Saluano interdicto. Inf. 43.
 Samaritanis. A. 144.
 Satisfando. C. 2.
 Satisfactionibus. Inst. 4.
 Satisfactione tutor. vel curatorum. ibid.
 Secundis nuptijs. C. 5.
 Seditiosis, & de ijs, qui plebem audent contra rempub. colligere. C. 9.
 Senatoribus. V. 1.
 Senatusconsultis. C. 1.
 Senatusconf. Claud. tollendo. C. 74.
 Senatusconf. Macedoniano. V. 15.
 Senatusconf. Orphiciano. Inst. 3.
 Senatusconf. Sillaniano & Claudiano, quorum testamenta nec aperiuntur. Inf. 29.
 Senatusconf. Tertulliano. Inst. 3.
 Senatusconf. Trebelliano. C. 6.
 Sententia quæ sine certa quantitate profertur. C. 7.
 Sententiam rescindi non posse. ibid.
 Sententiam passis, & restitutis. N. 48. C. 9.
 Sententijs contra fiscum latis, retractandis. C. 10.
 Sententijs ex breuiculo recitandis. C. 7.
 Sententijs præfectorum prætorio. ibid.
 Sententijs & interlocutionibus omnium iudicum. ibid.
 Sententijs quæ pro eo, quod interest, proferuntur. ibid.
 Separationibus. N. 42.

- Sepulchro violato. N. 47. C. 9.
 Seruili cognatione. Inst. 3.
 Seruo corrupto. V. 11.
 Seruo pignori dato, manumisso. C. 7.
 Seruis fugitiuis, & libertis, mancipijsque ciuitatum artifi-
 cibus, & ad diuersa opera deputatis, & ad rem priua-
 tam, & dominicam pertinentibus. C. 6.
 Seruis reipub. manumittendis. ibid.
 Seruitutibus. V. 8.
 Seruitutibus rusticorum & vrbanoꝝ prædiorū. Inst. 2.
 Seruitutibus rusticorum prædiorum. V. 8.
 Seruitutibus, & aqua. C. 3.
 Seruitute legata. Inf. 33.
 Seruis exportandis: & si ita mancipium venierit, vt manu
 mittatur: uel contra. V. 18.
 Si à non competente iudice iudicatum esse dicatur. C. 7.
 Si à parente quis manumissus fuerit. Inst. 37.
 Si aduersus rem iudicatam restitutio postuletur. C. 2.
 Si aduersus venditionem. ibid.
 Si aduersus venditionem pignoris. ibid.
 Si aduersus donationem. ibid.
 Si aduersus libertatem. ibid.
 Si aduersus transactionem vel diuisionem in integrum
 minor restitui uelit. ibid.
 Si aduersus solutionem à tutore, vel à se factam. ibid.
 Si aduersus dotem. ibid.
 Si aduersus delictum suum. ibid.
 Si aduersus usucapionem. ibid.
 Si aduersus fiscum. ibid.
 Si aduersus creditorem. ibid.
 Si se abstinuit hæreditate. ibid.
 Si ut omittam hæreditatem, vel bonorum possessionem,
 vel quid aliud acquirat. ibid.
 Si aduersus creditorem præscriptio opponatur. C. 7.
 Si ager vectigalis vel emphyteuticarius petatur. V. 6.
 Si aliena res pignori data sit. C. 8.
 Si antiquior creditor pignus vendiderit. ibid.
 Si certum petatur. C. 4.

- Si certum petatur conditione. V.12.
 Si communis res pignorata sit. C.8.
 Si contra ius vel utilitatem publicam, vel per mendaciū fuerit aliquid postulatum, vel impetratum. C.1.
 Si contra matris voluntatem tutor datus sit. C.5.
 Si cui plus, quam per Falcidiam licuerit, legatum esse dicetur. Inf.35.
 Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit. C.10.
 Si de feudo defuncti contentio sit inter dominum & agnatos vasalli. F.2.
 Si de feudo vasallus ab aliquo interpellatus fuerit, & dominus eum defendere noluerit. ibid.
 Si de inuestitura feudi controuersia fuerit. F.1.
 Si de inuestitura inter dominū & vasallū lis oriatur. Ibi.
 Si de momentaria possessione fuerit appellatum. C.7.
 Si dos constante matrimonio soluta fuerit. C.5.
 Si ex falsis instrumentis, vel testimonijs iudicatū sit. ibid.
 Si ex noxali causa agatur, quemadmodum caueatur. V.2.
 Si ex pluribus tutoribus, vel curatoribus, omnes, vel vnus peragere rem minoris, vel conueniri possint. C.5.
 Si familia furtum fecisse dicetur. N.47.
 Si in causa iudicati pignus captum sit. C.8.
 Si in communi, eademque causa in integrum restitutio postuletur. C.1.
 Si in fraudem patroni à libertis alienatio facta sit. C.6.
 Si is qui testamento liber esse iussus erit, post mortē domini ante aditā hæreditatē subripuisse qd dicetur. N. 47.
 Silentarijs, & decurionibus eorum. C.12.
 Si liberalitatis Imperialis socius sine hærede decesserit. C.10.
 Si libertus ingenuus esse dicetur. N.40.
 Si maior factus ratum habuerit. C.2.
 Si maior factus, uenditionem factam sine decreto ratam habuerit. C.8.
 Si mancipium ita uenierit, ne prostituatur. C.4.
 Si mancipium ita fuerit alienatum, vt manumittatur, vel contra. ibidem.
 Si mater indemnitatem promisit. C.5.

- Si menfor falsum modum dixerit. V. 11.
- Si minor, se maiorem dixerit. C. 2.
- Si mulier ventris nomine in possessionem missa calumnie causa esse dicetur. Inf. 25.
- Sine censu, uel reliquis fundum comparari non posse. C. 4.
- Singulis rebus per fideicommissum relictis. Inst. 2.
- Si nuptiæ ex rescripto petantur. C. 5.
- Si omissa sit causa testamenti. C. 6.
- Si pars hæreditatis petatur. V. 5.
- Si pendente appellatione mos interuenerit. N. 49. C. 7.
- Si p uim, uel alio modo absentis possessio turbata sit. C. 8.
- Si pignoris conuentionem numeratio pecuniæ secuta non sit. ibidem.
- Si pignori dato feudo, quid iuris sit. F. 1.
- Si pignus pignori datum sit. C. 8.
- Si plures vna sententiæ condemnati sunt. C. 7.
- Si propter inimicitias creatio facta sit. C. 10.
- Si propter publicas pensitationes venditio fuerit celebrata. C. 4.
- Si post creationem quis decesserit. C. 7.
- Si quacunque præditus potestate, uel ad eum pertinentes ad suppositarum iurisdictioni suæ nuptias tentaue- rit aspirare. C. 5.
- Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. Inst. 4. V. 9.
- Si quid in fraudem patroni factum sit. Inf. 38.
- Si qs aliquem testari prohibuerit, uel coegerit. Inf. 29. C. 6.
- Si quis alteri, uel sibi, sub alterius nomine, uel aliena pecunia emerit. C. 4.
- Si quis cautionibus in iudicio sistendi causa factis, non obtemperauerit. V. 2.
- Si quis eam, cuius tutor fuerit, corruperit. C. 9.
- Si quis ignorans rem minoris esse, sine decreto compara- uerit. C. 5.
- Si quis Imperatori maledixerit. C. 9.
- Si quis ius dicenti non obtemperauerit. V. 2.
- Si quis in ius uocatus non ierit, siue per eum cauerit per quem ex edicto non debuit. ibid.
- Si quis omissa causa testamenti, ab intestato, uel alio modo

- do possideat hæreditatem. Inf. 29.
- Si rector prouinciæ, vel ad eum pertinentes, sponsalicias dederint arras. C. 5.
- Si reus, vel accusator mortuus fuerit. C. 9.
- Si sæpius in integrum restitutio postuletur. C. 2.
- Si secundo nupserit mulier cui maritus vsufructum reliquit. C. 5.
- Si seruitus vendicetur, vel ad alium pertinere negetur. V. 8.
- Si seruus exportandus ueneat. C. 4.
- Si seruus extero se emi mandauerit. ibid.
- Si seruus, aut libertus ad decurionatum aspirauerit. C. 10.
- Si tabulæ testamenti extabunt. Inf. 37.
- Si tabulæ testamenti nullæ extabunt, unde liberti. Inf. 38.
- Si tutor non gesserit. C. 5.
- Si tutor vel curator interuenerit. C. 2.
- Si tutor vel curator falsis allegationibus excusatus sit. ibidem.
- Si tutor reipublicæ causa aberit. ibid.
- Si tutor vel curator, vel magistratus creatus appellauerit. N. 49.
- Si uasallus feudo priuetur, cui deferatur. F. 2.
- Si uendito pignore agatur. C. 8.
- Si uentris nomine in possessionem calumniæ esse dicatur. Inf. 25.
- Si uentris nomine muliere in possessionem missa, eadem possessio dolo malo ad alium translata esse dicatur. ibi.
- Si unus ex pluribus appellauerit. C. 7.
- Si unus ex plurib. hæredibus creditoris, vel debitoris, partem suam debiti soluerit, vel acceperit. C. 8.
- Si vsufructus petatur, vel ad aliū pertinere negetur. V. 7.
- Singulis rebus per fideicommissum relictis. Int. 1.
- Societate. Inst. 3.
- Solutionibus & liberationibus. N. 46. & C. 8.
- Solutionibus & liberationibus debitorum ciuitatis. C. 11.
- Soluto matrimonio, quæadmodū dos petatur. inf. 25. C. 5.
- Spectaculis, & scenicis, & lenonibus. C. 11.
- Sponsalibus. V. 3.

- Sponfalibus, & arris sponfalitijs, & proxeneticis. C. 5.
 Sportulis, & sumptibus in diuerfis iudicijs faciendis: & de
 executoribus litium. C. 3.
 Stratoribus. C. 12.
 Statu hominum. V. 1.
 Statuis & imaginibus. C. 1.
 Statuliberis. N. 40.
 Statutis & cōditionibus cōtra libertatem Ecclesiæ indu-
 ctis, & immunitate locorū religiosorū, ubiq; moratiū
 & fori priuilegio, & Gazaris, & Patarenis, & alijs Hæ-
 reticis, eorumque successoribus, & nauigijs peregrin-
 nis, & aduenis quocunq; locorū hospitantibus, eorum-
 que successoribus, & de agricolarum securitatibus. F. 2.
 Stellionatus. N. 47.
 Stipulatione seruorum. Inst. 3. N. 45.
 Studijs liberalibus vrbis Romæ, & Constantinopolita-
 næ. C. 11.
 Suarijs, & susceptoribus uini, & cæteris corporatis. C. 11.
 Successione cognatorum. Inst. 3.
 Successione libertorum. ibid.
 Successione feudi. F. 1.
 Successione fratrum, vel gradibus succedentiū in feudo. F. 2.
 Successionibus sublatis, quæ fiebant per bonorum uendi-
 tiones, & sen. consulto Claudiano. ibid.
 Successorio edicto. Inf. 38. & C. 6.
 Successoribus eorum, qui in Aphrica degunt. A. 36.
 Suffragio. C. 4.
 Suis, & legitimis hæredibus. Inf. 38.
 Summa Trinitate & fide catholica, ut nemo publicè de
 ea contendere audeat. C. 1.
 Sūptus iniuncti muneris, ad oēs collegas pertinere. C. 11.
 Sumptuum recuperatione. C. 10.
 Superactoribus. C. 10.
 Superficiebus. N. 43.
 Superindicto. ibid.
 Supelectili legata. Inf. 33.
 Susceptoribus, præpositis, & arcarijs. ibid.
 Suspectis tutoribus, vel curatoribus. Inst. 1. Inf. 26. C. 5.

- T** Abellionibus, & vt prothocolla relinquunt in chartis. A. 44.
- Tabularijs, scribis, logographis, & césualib. C. 10.
- Tabulis exhibendis. N. 43. C. 8.
- Tempore actionum, quæ factis locis competunt. A. 111.
- Tempore non numeratæ dotalis pecuniæ. A. 100.
- Téporibus in integrũ restitutionis, tã minorũ, aliarumq; personarũ, quę restitui possũt, quam heredũ earũ. C. 2.
- Temporibus & reparationibus appellationum, seu consultationum. C. 7.
- Termino moto. N. 47.
- Testamentis, & quẽadmodum testamẽta ordinẽtur. C. 6.
- Testamentis ordinandis. Inst. 2.
- Testamenta quemadmodum aperiantur, inspiciantur, & describantur. Inst. 19.
- Testamentaria tutela. Inst. 26. C. 5.
- Testamentaria manumissione. C. 7.
- Testamento militis. C. 6.
- Testibus. V. 22. C. 4. A. 90.
- Thesauris. C. 10.
- Tigno iniunctõ. N. 47.
- Tractatorijs, & statutis. C. 12.
- Transactionibus. V. 2. C. 2.
- Transitu militum. A. 129.
- Tributoria actione. V. 14.
- Tritico, vino, & oleo legato. Inst. 33.
- Tutela, & rationibus distrahendis, & vtili curationis causa actione. Inst. 27.
- Tutelis. Inst. I. 26.
- Tutore, vel curatore, qui satis non dedit. C. 5.
- Tutoribus & curatoribus datis ab his, qui ius dãdi habet: & q, & in quibus causis specialiter dari possũt. Inst. 26.
- Tutoribus vel curatoribus illustrium, vel clarissimarum personarum. C. 5.
- Tyronibus. C. 12.

VAcatione & excusatione munerum. N. 50.

- Vacatione publici muneris. C.10.
- Vasallo decrepitate ætatis. F.2.
- Vasallo milite qui arma bellica deposuit. ibid.
- Vasallo qui contra constitutionem Lotharij beneficium alienauit. F.2.
- Vbi quis agere, vel conueniri debeat. V.5.
- Vbi conueniatur, qui certo loco dare promisit. C.3.
- Vbi de criminibus agi oportet. ibi.
- Vbi quis decuriali, uel cohortali, aliave conditione conueniatur. ibid.
- Vbi fideicommissum peti oportet. ibi.
- Vbi causa fiscalis, vel diuinæ domus, hominumque eius agantur. ibid.
- Vbi de hæreditate agatur, uel ubi hæredes scripti in possessionem mitti postulare debeant. ibi.
- Vbi de possessione agi oportet. C.2.
- Vbi pupilli educantur. C.5.
- Vbi pupillus educari, uel morari debeat: & de alimentis ei præstandis. Inf.27.
- Vbi de ratiocinijs tam publicis, quam priuatis agi oporteat. ibid.
- Vbi in rem actio exerceri debet. ibi.
- Vbi, & apud quem cognitio in integrum restitutionis agenda sit. C.2.
- Vbi senatores, uel clarissimi ciuilitate, uel criminaliter conueniantur. C.3.
- Vbi causas status agi oporteat. ibid.
- Vbi petantur tutores, uel curatores. C.5.
- Vestigalibus, & commissis. C.4.
- Vestigalia noua institui non posse. ibi.
- Venatione ferarum. C.11.
- Vendendis rebus ciuitatis. ibi.
- Venditione rerum fiscalium, cum priuatis communium. C.10.
- Ventre inspiciendo, custodiendoque partu. Inf.25.
- Ventre in possessionem mittendo, & curatore eius. Inf.37.
- Vestibus soloberis, & auratis, & de tinctione sacri muricis. C.11.
- Verborum significatione. C.6.N.50.

- Verborum obligationibus. Inst. 3. Inf. 45.
 Veteranis. N. 49. C. 12.
 Veteranorum, & militum successione. Inf. 38.
 Veteri iure enucleando & de autoritate iurispruden-
 tium, qui in Digestis leguntur. C. 1.
 Veteris numismatis potestate. C. 11.
 Vi & vi armata. N. 43.
 Vi bonorum raptorum. C. 9. & de turba. N. 47. Inst. 4.
 Via publica, & si quid in ea factum esse dicatur : & de ea
 ex edicto ædilium curulium à singulis reficienda. ibid.
 Vindicta, & apud concilium manumissione. C. 7.
 Vnde vi. C. 8.
 Vnde cognati. Inf. 38.
 Vnde legitimi, & unde cognati. Inf. 38. & C. 6.
 Vnde liberi. C. 6.
 Vnde uir & vxor. Inf. 38. & C. 6.
 Vsu & habitatione. V. 7. Inst. 2.
 Vsu, & usufructu, & reditu, & habitatione, & operis per
 legatum vel fideicommissum datis. Inf. 33.
 Vsu Mediolanensium secundum quosdam. F. 1.
 Vsupacionibus. N. 41.
 Vsupacionibus, & lōgi temporis præscriptionibus. Inst. 2.
 Vsupacione pro emptore, vel pro transactione. C. 7.
 Vsupacione pro hærede. ibid.
 Vsupacione pro donato. ibid.
 Vsupacione pro dote. ibid.
 Vsupacione transformanda, & de sublata differentia re-
 rum Mancipi, & nec Mancipi. ibid.
 Vusufructu. Inst. 2.
 Vusufructu accrescendo. V. 7.
 Vusufructu, & quemadmodum quis utatur fruatur. ibid.
 Vusufructu, usu, & habitatione, & ministerio feruorū. C. 3.
 Vusufructu earum rerum, quæ usu consumuntur, vel mi-
 nuuntur. V. 7.
 Vusufructuarius quemadmodum cauear. V. 7.
 Vfuris. C. 4.
 Vfuris & fructibus, & causis, & omnibus accessionibus, &
 mota. V. 22.

- Vfuris vel fructibus legatorum, seu fideicommissorū. C.6.
 Vfuris pupillaribus. C.5.
 Vfuris rei iudicatæ. C.7.
 Vt actiones & ab hæredib. & cōtra hæredes incipiāt. C.4.
 Vt quæ defunt aduocatis partium, iudex suppleat. C.2.
 Vt nemo inuitus agere, uel accusare cogatur. C.3.
 Vt clerici apud proprios episcopos primum conueniantur, & post hoc apud ciuiles iudices. A.83.
 Vt clerici ex una ecclesia in aliam transferantur ad supplendum deficientium statuum numerum. A.16.
 Vt determinatus sit numerus clericorum sanctiss. maioris ecclesiæ, necnon cæterarum sanctiss. ecclesiarum huius augustiss. vrbis. A.3.
 Vt de cætero commutationes ecclesiasticarū rerum non fictè fiant ad pijsimum Imperatorem, & hoc modo ad alias personas, & legitimas transeant res, sed hæc tantū modo fiant, ad Imperialē domū. Et ut liceat perpetuas emphyteuses agi ab oratorijs in oratoria, decreto uidelicet interposito, excepta ab hoc maiore ecclesia: ne tamen in priuatā personā transeat emphyteusis. A.55.
 Vt nouæ constitutiones post alios duos menses, quam in sinuatæ fuerint, obtineant. Item parcit his, qui subtilitatem constitutionum in testamentis non obseruant, relinquendo quadrantem, & hæredis nomen, aut non inscribendo, aut non nuncupando. A.66.
 Vt creditores primum aggrediantur principales debitores: mox illis soluendo non existentibus, secundo locumatores etiam, aut constitutæ pecuniæ reos, aut fideiussores. A.4.
 Vt intra certū tempus criminalis quæstio terminetur. C.
 Vt deliberandi ius ét ad impuberes trāsmittatur. A. 19.
 Vt dignitatum ordo seruetur. C.12.
 Vt donatio propter nuptias specialis contractus sit: & de alijs capitulis. A.119.
 Vt primæ & secundæ dotis exactione instante, nēpe uiro ad secundas digressio nuptias, prior vxor, aut ex priorē matrimonio suscepti liberi præferantur, Vtque si vxor, aut is, qui dotem pro ea conscripsit, in dotem

- conscripta tradere uoluerit, & maritus ea suscipere differat: soluto matrimonio nihilominus ab eo per ipsum conscripta exigatur donatio ante nuptias. Et ne donationem ante nuptias præster, qui quo minus dotem acciperet, in causa non fuit. A. 91.
- Vt Ecclesia Rom. ceterum annorum gaudeat præscriptioe. A. 10
- Vt nemini liceat in emptione specierum se excusare: & de munere Sironie. C. 10.
- Vt in flumine publico nauigare liceat. N. 43.
- Vt Anthimus, Seuerus, Petrus, Zooras, & reliqui hæretici Ecclesiastico gradu detrahantur. A. 44.
- Vt Illustres in pecuniarijs omnimodo per procuratores causas agant: cum verò de iniuria criminaliter agitur, duntaxat secundum priuilegium ipsis ad hoc concessum, Clarissimis autem tam per se, quam per procuratores liceat pecuniarias causas agere. A. 42.
- Vt Imperat. nomen in instrumentis & actis publicis præponatur: & ut tempora, quæ latinis designantur literis manifestius scribantur. A. 47.
- Vt lite pendente vel post prouocationem, aut definitiuam sententiam, nulli liceat Imperatori supplicare. C. 1.
- Vt ea, quæ uocantur insinuatua, super clericis in maiore quidem Ecclesia dentur: in alijs autem Ecclesijs penitus non dentur. A. 56.
- Vt omnes iudices, tam ciuiles, quam militares, post administrationem depositam, quinquaginta dies in ciuitatibus certis locis permaneant. ibid.
- Vt nemini liceat sine iudicis authoritate signa rebus imponere alienis. C. 2.
- Vt legatorum, seu fideicommissorum seruandorum causa caueatur. Inf. 25.
- Vt in possessione legatorum; vel fideicommissorum seruandorum causa esse liceat. ibi.
- Vt ex legibus, senatusveconsultis bonorum possessio detur. Inf. 38.
- Vt si plures filij non sint quam quatuor, legitima portio censeatur triens: si ultra quatuor, semis. Et ut naturales liberi, nulla existente prole legitima vna, cum matre

ab intestato sextantem accipiant. Et ut collatio tam ex testamento, quam ab intestato competat, nisi expressis verb. testator id prohibeat. Et de diuisione bonorum in liberos facta à parentibus: & de eo, qui proprium chirographum inficiatur: deque alijs capitulis. A. 18.

Vt nullam de cætero licentiam dux aliquis, aut cohibendis uiolentijs præpositus habeat ad vtranque Phrygiam accedendi, aut quosdam sibi coniunctos eò dirigendi, vt aliquos comprehendant. Sed neque earum prouinciarum incolæ ad eos, qui tales magistratus in Lycaonia, & item Lydia gerunt, decurrant, apudque ipsos contra aliquos querelam instituant. cùm ciuiles magistratus abundè sufficiant ad huiusmodi emergentes casus persequendos. A. 45.

Vt qui contra naturam luxuriantur, & per Deum adiurant, item blasphemias in Deum ingerunt, afficiantur supplicio. A. 77.

Vt omnes prouinciarum magistratibus obtemperant, siue de criminibus, siue de pecunijs agatur. Et ut causæ illic examinentur, nemine prorsus exempto per aliquod priuilegiũ, absque sacra pragmatica forma. A. 63.

Vt magistratus à deposita administratione quinquaginta dies commorentur in suis prouincijs, siue militarem, siue ciuilem functionem gesserint. A. 95.

Vt qui se res minorum obligatas habere perhibent, aut eis obligati sunt, penitus ad illorum gubernationem & tutelam non accedant. Et ut curatores nullo modo cessiones suscipiant aduersus eos, quorum curam gerunt, gesseruntve. Et ut hæc generaliter in omni curatione valeant, in quibus casibus, leges curatores dari præcipiunt. Item de administratione pecuniarum illis competentium, & quando eis deponi oporteat, aut redditus ex eis computari. A. 72.

Vt mulieres, quæ nuptias iterant, electionem non habeant in quem filiorum donationem ante nuptias conferant deque alijs capitulis. A. 2.

Vt nemo ad suum patrociniũ suscipiat rusticanos, uel

vicos eorum. C. 11.

Ut in possessionem legatorum, vel fideicommissorum
seruandorum causa mittatur: & quando satisfdari de-
beat. C. 6.

Ut ea quæ prefectis, aut largitionibus, aut rebus priuatis,
aut sacro patrimonio debentur in reliquis, in quacun-
que specie vsque ad præteritam septimam indictionem
& ipsam indulgeant. A. 147.

Ut præfides absque ulla datione pecuniæ ad officia mit-
tantur. A. 8.

Ut præfides, qui interpellantis allegata audire differunt
compellantur id facere ab episcopis. Et ut si quis præsi-
dem suspectum habet, in cognitionem litis adhibeat,
societq; etiam ciuitatis episcopum. Item, ut qui à
præfide offensionem patiuntur & iniuriam, adeant ea-
de re episcopum. Deq; alia cautela, quæ ab episcopis
omnino corroborari, fieriue debet à præfidibus. A. 86.

Ut qui prouincialem hominem extra territorium suum
in ius producit, cautionem præbeat, quòd nisi litem
obtineat, præstaturus sit quantum iudex eum qui ca-
lumniam tentatus est, accipere statuerit. Item ut qui li-
bellum suscipit, an deliberandum, in iudicio discepta-
re velit, aut datum tolerare iudicem uiginti dierum
spatium habeat. Præterea, quòd qui post iuratoriã cau-
tionem in iudicio non comparet, omnem litis expen-
sam debet actori persolvere, & deinceps causam dice-
re, datis fideiussoribus. Insuper, de hypothecis militi-
arum, quæ ex casu vocantur, quæ personæ, & quâdo hoc
ius habeant. Postremo & de indotatis vxoribus, ut &
ipse quartam partem in substantia uiri habeant, &
item uir in substantia vxoris, quando inops est, qui su-
perstes mansit. A. 53.

Ut res immobiles donationis ante nuptias à marito, ne
consentiente quidem vxore, vel pignori obligari, vel
omnino alienari liceat: nisi pottea æquè illi factis fieri
possit, atque eadem & in dote obtineant. A. 61.

Ut restitutiones fideicommissi vsque ad vnum gradum
consistant. A. 159.

Ut in

- Vt in priuatis domibus sacra mysteria non fiant. A. 57.
- Vt fratrum filij succedant pariter ad imitationem fratrum, ascēdentibus etiam extantibus, & ut mulieres non insinuata antenuptiali donatione non lædantur: non insinuans autem uir, etsi competat nuptiale lucrū, eo non fruatur. Et rursus ut mulieres non secundo nubentes, dominæ sint partis sponsalitię largitatis, quantum pars facit vnus filij: & ut similes sint penę vtriusque sexus, dum sine causa rationabili repudium mittitur. A. 127.
- Vt nemo priuatus titulos præsidij suis, vel alijs imponat vel regalia vela suspendat. C. 2.
- Vt matres etiam tutelæ rationibus obnoxiaę sint. A. 155.
- Vt sine ullo impedimento matres filiorum tutelam suscipiant, licet eos sibi habeant obnoxios, aut etiam ipsæ illis obnoxiaę sint, quamuis iusiurandum non præstent, quòd nuptias iteraturæ non sint. A. 94.
- Vt causæ post pubertatem adsit tutor. C. 5.
- Vt nullus ex uicaneis, pro alienis uicaneorum debitis teneatur. C. 11.
- Vicarijs, seu locum tenentibus. Item de mulieribus adulterium committentibus, & alijs capitulis. A. 134.
- Vt particulares usurarum solutiones in duplum computentur. A. 121.
- Vfuris nauticis. A. 110. 130.
- Vti armorum usus, in scio principe, interdictus sit. C. 11.
- Vti possidetis. N. 43. C. 8.
- Vtrobi. N. 43.
- Vulgari substitutione. Inst. 2.
- Vulgari & pupillari substitutione. Inf. 28.
- Vxoribus militum, & eorum qui Reipub. causa absunt. C. 2.

REPERTORIUM NOVELLARVM CON- STITVTIONVM

SECVNDVM LITERARVM ORDI-
nem, prout vulgò allegantur, ex edi-
tione vetere.

A

Administrantibus in sacris appellationi-
bus. 20.

Alienatione & emphyteusi. &c. 120.

Administratoribus. 95.

Aequalitate dotis, & propter nuptias do-
nationis. 97.

Appellationibus. 93.

Appellationibus, & intra quæ tempora. &c. 23.

Apud quos oportet causas dic. 79.

Armis. 85.

C

Collatoribus, & alijs capit. 128.

Consanguineis & uterinis fratribus. 84.

Constitutio quæ dignitatibus. &c. 81.

Constitutio quæ ex adscriptio. &c. 54.

Consulibus. 105.

D

Defensoribus ciuitatum. 15.

Deposito, & denuntiatione inquilinorum. 88.

Duobus reis promittendi. 99.

E

Ecclesiasticis titulis. 131.

Ecclesiasticarum rerum alienatione. 46.

Executoribus, & de his qui conueniuntur & recon-
ueniuntur. 96.

Exhibendis & introducendis reis. 53.

F

Fideiussoribus & mandatoribus. 4.

Filijs ante dotali. instru. natis. 19.

H

Hæc constitutio interpretatur priorem constitutionem. 75.

Hæc constitutio innouat constitutio. 111.

Hæredibus & Falcidia. 1.

Hæredibus ab intestato venientibus. 118.

His, qui ingrediuntur ad appellat. 50.

I

Immensis donationibus. 92.

In medio litis non fieri sacras constitutiones. 113.

Incestis & nefarijs nuptijs. 12.

Instrumentorum cautela & fide. 73.

Interdictis colleg. hæreticorum. 132.

Iudicibus, & vt nullatenus cum iureiurando eligātur. 2.

Iusurandum quod præstatur ab his. 9.

Iureiurando à moriente præstito. 48.

L

Lenonibus. 19.

Litigiosis, & decima parte litis. 112.

M

Mandatis Principum. 18.

Mensura ordinandorum clericorum. 16.

Monachis. 5.

N

Nauticis vsuris. 110.

Neque uirum quod ex dote est. 98.

Non alienandis, aut permutandis rebus ecclesiasticis. 7.

Non eligendo secundò nubentes mulieres. 2.

Noui operis nuntiatione maritimi aspectus. 63.

Nullum credentem agricolæ &c. 34.

Nuptijs. 22.

P

Priuilegijs dotis, hæreticis mulieribus non præstandis. 109.

Q

Questore. 80.

Quibus modis naturales efficiuntur sui. 74.

Quib. modis naturales filij efficiunt legitimi. 89.

Quomodo

Quomodo oporteat episcopos, & ceteros clericos ad ordinationes perducere. 6.

R

Raptis, mulieribus, quæ raptori nubunt. 143.

Referendarijs sacri palatij. 11.

Restitutione fideicommissi. 159.

Restitutionibus. 108.

Restitutionibus, & ea quæ parit in undecimo mense. 39.

S

Sanctissimis episcopis, & Deo amabilibus, & reuerendissimis clericis & monachis. 123.

Scenicis non solum si fideiussores præsentent. &c. 51.

T

Tabellionibus. 44.

Tempore non solutæ pecuniæ super dote. c.

Testibus. 90.

Testamenti imperfectis. 107.

Triente & semisse. 18.

V

Vsuris nauticis. 130.

Vt ab illustribus & qui super eam dignitatem sunt, omnimodo. &c. 81.

Vt clerici apud proprios episcopos. 83.

Vt clerici qui recedunt, alijs pro eis subrogatis. &c. 58.

Vt cum de appellatione cognoscitur. 115.

Vt de cetero commutationes rerum ecclesiasticarum non fortitæ fiant. 55.

Vt defuncti, seu funera eorum. &c. 60.

Vt determinatus sit numerus clericorum. 3.

Vt differentes iudices. &c. 86.

Vt diuinæ iussiones subscriptionem habeant. 114.

Vt ea, quæ vocantur insinuatia. 57.

Vt ecclesia Romana centum annorum gaudeat præscriptione. 10.

Vt exactione instante dotis primæ. &c. 91.

Vt factæ nouæ constitutiones. 66.

Vt fratrum filij succedant. &c. 127.

Vt hi, qui obligatas se habere perhibent. &c. 92.

Vt

- Vt immobilia ante nuptialis donationis. &c. 61.
 Vt in priuatis domibus sacra mysteria non fiant. 57.
 Vt iudices non expectent sacras iussiones. 125.
 Vt iudices sine quoquam suffragio fiant. 8.
 Vt liberti de cætero aureo non indigeant annulo. 78.
 Vt liceat matri & auix. 117.
 Vt litigantes iurent in exordio litis. 124.
 Vt neque miles, neque fœderatus. 116.
 Vt non fiant pignorationes pro alijs personis. 52.
 Vt non luxurientur contra naturam. 77.
 Vt nullus fabricet oratorij domos. 67.
 Vt nullus mutuans agricolæ, teneat eius terram. 33.
 Vt nulli iudicum liceat habere loci seruatorem. 134.
 Vt omnes obediant iudicibus prouinciæ. 68.
 Vt ordinatæ præfecturæ, &c. 69.
 Vt præponatur nomen Imperatoris documentis. 47.
 Vt sine prohibitione marres. &c. 94.
 Vt sponsalitia largitas specialis sit contractus. 119.

TITVLI CONSTITVTIONVM

EXTRA VAGANTIVM,

Quas collationem xj.
 appellant.

Qui sint Rebelles. est Federici 2. à Bartolo glossis illustrata. Titu. 2. Colla. 11.

Quomodo in læsæ maiestatis crimine procedatur. est eiusdem Imper. & à Bartolo quoque expolita, titu. 1. ibid.

De pace, Constantiæ condita à Friderico. 1. & fratre suo Henrico 6. per Bald. nobiliter explanata. Est liber singularis, quo volumen clauditur. tit. 3. ibid.

Statutis, & consuetudinibus, contra libertatem Ecclesiæ editis, & immunitate locorum religiosorum ubiq; morantium, & fori priuilegio, & Gazaris, & Patarenis, & alijs Hereticis, eorumque successoribus: & nauigijs peregrinis, & aduenis quocunque locorum hospitantibus, eorumque successoribus, & de agricolarum.

rum securitatibus. Est Appendix libri 2. Feud.

Digesti Veteris.

Primus liber habet tit. 22.

Secundus. 15.

Tertius. 6.

Quartus. 9.

Quintus, habet tit. 6.

Sextus 3.

Septimus. 9.

Octauus. 6.

Nonus, habet tit. 4.

Decimus. 4.

Vndecimus. 8.

Duodecimus. 7.

Tredecimus. 7.

Decimus quartus. 6.

Decimus quintus. 4.

Decimus sextus. 3.

Decimus septimus. 2.

Decimus octauus. 7.

Decimus nonus. 5.

Vicesimus. 6.

Vicesimus primus. 3.

Vicesimus secundus. 6.

Vicesimus tertius. 5.

Vicesimus quartus. 2.

Et sunt simul. 155.

Infortiati.

Primus liber habet tit. 8.

Secundus. 10.

Tertius. 10.

Quartus. 8.

Quintus. 7.

Sextus liber habet tit. 1.

Septimus. 1.

Octauus. 1.

Nonus. 10.

Decimus habet tit. 9.

Vndecimus. 3.

Duodecimus. 4.

Tredecimus. 15.

Decimus quartus. 18.

Et sunt simul. 105.

Digesti Noui.

Primus liber habet tit. 6.

Secundus. 16.

Tertius. 11.

Quartus. 9.

Quintus. 32.

Sextus habet titulos. 7.

Septimus. 3.

Octauus. 8.

Nonus. 23.

Decimus habet titulos 24.

Vndecimus. 18.

Duodecimus. 17.

Et sunt simul. 174.

Codicis.

Primus liber habet. tit. 58.

Secundus. 59.

Tertius. 43.

Quartus. 66.

Quintus habet tit. 75.

Sextus. 61.

Septimus. 75.

Octauus. 59.

Nonus liber habet titu. 51.

Decimus. 76.

Vndecimus. 77.

Duodecimus. 64.

Et sunt simul. 764.

Authenticorum siue No-

uel-

*uellarum constitu-
tionum.*

Prima collatio habet tit. 6.

Secunda. 6.

Tertia. 7.

Quarta. 7.

Quinta habet tit. 20.

Sexta. 14.

Septima habet tit. 10.

Octaua. 13.

Nona. 15.

Et sunt simul. 98.

Decima collatio Authentico-
rum, siue Nouellarum
constitutionum, aut liber
siue Vfusfeudorum habet
titulus 87.*Institutionum.*

Primus lib. habet titulos 26.

Secundus. 25.

Tertius. 30.

Quartus. 18.

Et sunt simul. 99.

F I N I S.

FLORES LEGVM
SECVNDVM ORDINEM

A L P H A B E T I,

CVM ADDITIONIBVS ET CON-
CORDANTIIS DOCTORVM.

Per D. Lucium Paulum, Rosellum, Patavinum.

I. V. doctorem. denuo recogni-
tis & additis.

- A**nte primum nihil est. in proce. ff. eod. §. nos
vero. & ff. de verb. sig. l. proximus.
Ad præsens oua, cras pullis sunt meliora.
ff. de transac. l. cum hi.
Aliquis firmiter non debet asserere quod
ignorat. ff. de act. empt. & vendi. l. Iu-
lianus. §. quidam tamen.
Artifex commendat opus suum. ff. de in integ. restit. l. i.
Artifex præsumitur viuere ex artificio. glo. in l. si quis ar-
gentum. C. de dona. in verbo quantum.
Anima est præferenda cæteris rebus. C. de sacrosanct. ec-
cle. l. sancimus. §. penult.
Audacia que uertitur circa licita approbatur. ff. de lib. &
posthu. l. Gallus. §. videndum. sed audacia circa illicita
reprobatur. l. si quis in tantam. C. unde ui.
Animalia naturalis iuris peritia censentur. l. i. ff. de iusti.
& iure. §. penult.
A iure naturali descendit maris & fœminę coniugatio, &
liberorum procreatio, & educatio. l. i. §. penult. ff. de
iusti. & iure.
Ab omni malicia serui prohibentur, alioquin capite pu-
niuntur. ff. de re mil. l. ab omni.
Alicui non prodest, nec nocet iururandum inter alios fa-
ctum. l. i. ff. si mulier in possessione ventris nomine ca-
uea.

lum.cau.

Absens reus per procuratorem causam absentiae reddere potest. l. absens. ff. de procura.

Ad crimen publici iudicij prosequendum frustra interuenit procurator. l. pē. §. ad crimen. ff. de publi. iudi. sed bene potest pro allegata causam absentiae. c. tux de procu.

Appellatione armorum fustes & lapides continentur. l. armorum. ff. de verg. fig. insti. de interdict. §. qui autem.

Appellatione mulieris & virgo uiri potens continetur. ff. de verb. fig. l. mulierum.

Appellatione parentum non tantum pater & auus & proauus continetur: sed & mater & auia & proauia. l. parentum appellatione. ff. eod.

Appellatione patroni & patrona continetur. l. patroni. ff. eo.

Appellatione tigni omnis materia continetur. ex qua edificia constant. l. tigni. appellatione. ff. eod.

Appellatione hereditatis bonorum possessorum continentur. l. hereditatis appellatione. ff. eod.

Appellatione liberi & libera continetur. l. liberi. ff. eod.

Appellatione carbonum materia non continetur. l. carbonum appellatione. ff. eod.

Appellatione hereditatis etiam damnosa hereditas continetur. l. hereditatis appellatione. ff. eo.

Appellatione familiae & ipse princeps familiae continetur. l. familiae appellatione. ff. eo.

Appellatione fundi omne aedificium & omnis ager continetur. l. fundi appellatione. ff. eod.

Appellatione liberorum nepotes & pronepos ceterique; qui ex his descendunt continentur. l. liberorum appellatione. ff. eo.

Appellatione teli continetur ferrum, fustis, lapis & omne quod nocendi causa habetur. l. si pignore. ff. de furis.

Appellatione rei & pars continetur. l. appellatione rei. ff. de verbo. signi.

Appellatione partis vel portionis dimidia pars continetur. l. dominia quae partis. ff. eod. & l. nomen si. §. portionis.

Auctoritates maiorum non sunt reprobandae. C. ad exhibendum. & ff. de iudi. l. Iulianus.

Adhibenda est fides peritis in arte. ff. de uent. in pos. mittent-

ten. l. i. §. i.

A persona in qua est compromissum non est recedendum. ff. de uerbo. obl. l. si quis arbitratu. in fin. & C. de contra. hen. emprio. l. fin. Cōtra de. l. si societatem. ff. pro socio. & ff. de dotis promiss. l. 3.

Aliquis nō præsimitur immemor suæ salutis. C. ad l. Iul. repe. l. si. adde de iure canonico in c. sancimus. f. q. 7.

Ablatius absolutus facit conditionem. ff. de condi. & demon. l. à testatore.

Alteri stipulari nemo potest. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verb. obli. & insti. de inuti. (tip. §. alteri.

Alienum factum nemo permittere potest insti. de inuti. stipu. §. si quis alium, & ff. de verb. signi. l. stipulatio ista. in princ.

Affirmāti incūbit probatio & non neganti. l. 2. ff. de prob.

Accusatus nō potest aliū accusare pēdente illa accusatio ne. l. neganda. C. qui accusa. non pos. nā relatione criminum non purgatur crimē. l. is qui reus. ff. de publi. iudi.

Ars imitatur naturam in quantum potest institut. de adopt. §. minorem.

Ars fit ex experientia: uide Spec. in prohēm. 4. partis.

Approbatum non debet reprobari. l. Pompo. ff. de negot. gest.

Approbari potest factum: & eius qualitas reprobari. Bal. in l. i. col. 2. uer. item potest quis. C. de fur.

Armis arma repellere licet. ff. de ui & ui ar. l. i. §. vim vi. & l. 3. §. cum ergo eod. tit.

Angustia tēporis aliquando uitiat stipulū. ff. de ver. obl. l. continuus. §. cum ita. & insti. eod. §. loca.

Arbiter quandoque accipitur pro iudice delegato. l. fin. ff. de iudic.

Aliquis non grauatur ex sola præsumptione. ff. de pen. l. absentem.

Aduocati æquiparantur militibus. l. aduocati. C. de aduo. diuer. iudi.

Armarium est locus ubi libri reponūtur. ff. de fur. l. vulg. in gl. & ff. de le. 3. l. librorum appellatione. §. cartis.

Afleuerare est aliquid verum vel falsum sine interrogatione

- tione affirmare. l. non nud. in glo. C. de proba.
 Actor agit quādo uult, sed reus nō. l. pure. §. fin. ff. de dobi.
 ma. excep. & l. si quando lex est. C. de dilat.
 Actus stipulantis & promittentis debet esse continuus. ff.
 de verbo. obli. l. i. §. i.
 Affectus tantum punitur sicut effectus. C. ad l. Cor. de sic
 ca. l. is qui cum telo.
 Aliquis non auditur si dicat se ignorare quę tractauit in
 proe. fforum. & ff. ad senatusc. Velle. l. quanquam.
 Abigei sunt quibus est cura alienis animalibus insidiari
 & ea alibi transponere in aut. de nup. §. si ergo secun-
 dum Odof. collatio. 4.
 Absentia eius qui reipub. causa abest. neque ei neque alij
 debet esse damnosa. ff. de reg. iur. l. absentia.
 Aliquando contentum ponitur pro continente. ff. de pac.
 l. iuris gentium. §. quod fere ubi pactorum. i. instrumen-
 torum quibus pacta inferuntur.
 Ad ueritatem copulatiuę requiritur quod utraq; pars sit
 uera. l. si quis ita stipulatus fuerit. ff. de verb. ob. cum
 suis alleg.
 Ad ueritatem uniuersalis requiruntur omnes singulares
 eius esse veras. l. si is quę ducenta. ff. de reb. du.
 Absens per distantiam habetur. ff. de ritu nup. l. in eo. §.
 de inde. & ff. de arbi. l. sicuti.
 Aliquid publice permittitur quod priuatim non permit-
 teretur. ff. de re. diui. l. in tantum. §. sacrae autē res sunt
 quę publice & c.
 Alterius temeritas non debet alij nocere. ff. quemadmo-
 dum res. or. l. consulta.
 Acceptilatio est liberatio per mutuam interrogationem
 quę utriusque contingit ab eodem nexu absolutio. l. i. ff.
 de acceptil.
 Acceptilatio in diem facta nullius est momenti. l. in diē.
 ff. eo. tit.
 Acceptilatio sub conditione fieri non potest. l. acceptila-
 tio sub conditione. ff. eod. tit.
 Acceptilationis factę in fraudem creditoris qualiter re-
 uocatio petatur. uide Spe. de re. ec. non alien.

- Absurdum sequitur ad absurdum.** No. glo. ff. solu. matri. l. diuor. super verbo alioquin.
- Aliud est pœna : & aliud est fraus.** Nam fraus sine pœna esse p̄t: pœna autem sine fraude esse non potest. Pœna enim est noxę vindicta : sed fraus ipsa noxa dicitur & quasi pœnæ q̄dā p̄paratio. l. aliud est fraus. ff. de ver. sig.
- Actus secundum naturam sui subiecti regulatur.** l. eius. ff. de oper. lib. contra. ff. ad l. acquil. l. 2. in fine.
- Acta sunt perpetua:** in spe. de reprob. §. videntum. ver. hoc quoque & se & de instru. edi. illud autem. §. satis vtiliter. ver. Itē quid. & §. osten. ver. & scias. & in versi. in quibus.
- Actiones creditorum seu causę nō debent differri.** §. cum igitur. instir. de bon. pos.
- Actio furti competit ei cuius interest rem saluam esse,** licet non sit dominus: inst. de ob. quę ex delic. nas. §. furti actio.
- Audacia mulierum est reprehendenda,** quia non est licitū in iocere manus in viros suos. in aut. de nup. §. rursus.
- Arrogo qui suus est, sed habet meus esse necesse.** Not. glo. patris adopto suum sed patris permanet idem. insti. de adop. §. imperatoris auctoritate.
- Aurum dicitur præciosius metallo : & post aurum argentum.** No. glo. in aut. de consulibus. §. quantuncunque. ver. solum vero aurum. colla. 4.
- Ad remunerationem quilibet obligatur.** l. sed si l. cōmissori. l. consulti. ff. de pet. hære. iuncta. l. si uero nō remunerandi. §. idem Papinianus. ff. manda. & l. si non sortem. §. libertus. ff. de condi. & demon.
- Appellatione præsidis continetur quilibet rector provincię.** l. 1. ff. de offi. præsi.
- Appellatione fratrum & sorores continentur.** l. Lucius Tirus. §. quæsitum est. ff. de leg. 3.
- Amicus ex mente debet perpendere voluntatem amici sui & seruare:** alias non est bonus amicus. l. Pamphilo. ff. de leg. 3.
- A uerbis legis non est recedendum.** l. non aliter. ff. de leg. 3. facit. l. vnum. §. item Imperator. ff. de lega.

- Appellatione mulorum & mulæ continentur quemadmodum appellatione feruorum & feruæ continentur, & ita sub masculino genere continetur foemininum.
- A Deo autem totius mundi elementa processerunt & eorum dispositio in orbem terrarum producta est l.j. in prin. C. de vet. iur. enucle.
- Afferis, id est assertitè dicis: ita exponit glo. j. C. de non numerata pecuniâ.
- Aliud pro alio inuito creditore solui non potest. l. eum à quo cum l. se. C. de solutio. ff. si certum petat. l. ij. §. i. C. de secun. nu. auc. sed si aurū. Sed hoc fallit. ff. de reg. iur. l. non dubium. §. si cum multis alleg. in glo. dictæ leg. eum à quo. C. de solutionibus & liberationibus.
- Adulterium propriè dicitur innupta: quasi transitus ad alterius thorū: stuprū in virginem vel viduā. ff. ad l. Iul. de adul. l. inter liberas: pro hoc glo. super ru. C. eo. titu.
- Actio iniuriarum non competit hered. ff. si quis cautio. l. si eum in iudicio. §. qui iniuriarum.
- Actio iniuriarum datur contra iudicem qui volentem fideiubere detinet in carcere. Bar. in l. si vero. §. qui pro rei. in 3. no. ff. qui satis. cog. quod no. contra indoctos: & Alex. in l. j. si quis in ius voc. non ierit.
- Accusatoribus falsorum monetariorum immunitatē permittimus. l. j. C. de fal. moneta.
- Aduocatorum officium necessarium & laudabile est l. laudabile. in prin. C. de aduoc. diuer. iur.
- Aliud pro alio soluitur inuito creditore. C. de dona. l. si quis ar. in principio, & ff. de leg. j. l. si domus. §. qui confitetur. & de re. iur. l. miles.
- Abrogare est penitus corrigere siue remouere. derogare tamen est corrigere in parte tantummodo. ff. de verb. signi. l. abrogare.
- A capite edenda est ratio. ff. de eden. l. argentarius. §. edi.
- A dignioribus est inchoandum. in sti. de iure. nat. §. fin.
- A sine denominatur res l. si quis à multis. ff. de noxalibus. C. de iudi. l. rem non nouam. §. si. & ff. de leg. 3. l. ex im. perfecto contra de l. 3. §. scio. ff. de mino.
- Ab initio licitū est cōtrahere, sed ex post factō non licet

reslire l. sicut initio. C. de ac. & ob. & ff. commo. l. j. cō-
modato. §. sicut. & C. de rescin. vend. l. de contractu. &
C. de transac. l. quamuis. & C. de contrahen. empt. l. pō
id circo. in fi. & C. si cer. per. l. eo quòd, & ff. mandati. l.
si mādauero. §. sicut. & insti. eo. §. pe. ff. de iud. l. interdū
§. si penator. & ff. de cura. fur. l. cuius bonis in princ. &
C. de dona. l. si quis arg. §. fi.

**Aliquis non debet duplici pœna ex eodem delicto puni-
ri.** l. sanctio legum. ff. de pœnis.

Actio semel extincta non reuiuiscit amplius. l. si vnus. §.
sed si pactum. ff. de pact. & ff. de noxa. ac. l. electio. cum
ibi no. contra de no. per glo. in l. metum. la 3. §. violenti
ff. quòd me. cau.

Authoritati rusticorum creditur. ff. de leg. 3. l. si chorus.

Annalia ad agendum sunt temporalia ad excipiendum.
ff. de excep. do. l. pure. §. fi.

**Actiones sequuntur vniuersalem hæredem non particu-
larem** ff. ad treb. l. j. §. si hæres, cum ibi not.

**Ambigua solutio pro meliori, & certiori parte est inter-
pretanda & intelligenda** ff. de vsur. l. creditorum. cum
ibi not.

**Anima sedendo & quiescendo fit prudens & sapiens se-
ptimo phycorum:** vide Ang. in §. j. insti. de offi. iud.

**Anima in principio suæ creationis est tanquam tabula
in qua nihil depictum est, depingibilis tamen virtuti-
bus & scientijs,** tertio de anima.

Alteri non parceret qui sibi ipsi non parcit. ff. de bonis eo.
qui ante sen. mor. sibi consci. l. fi.

**Actio de dolo non patitur aliam actionem secum cōcur-
rere.** ff. de dolo l. ij. §. act.

Ad intentionem proferentis sermonem est recurrentum
ff. de leg. j. l. si quis.

Alienatio est actus, per quem dominium transfertur. C.
de fundo dotali. l. j.

Ancilla aliquādo emitur, vt pariat. ff. de lega. ij. l. Pāphila.

**Alienationis verbo non tantum cōtinetur dominij tran-
slatio & seruoruta manumissio, sed etiā vsus & vsufu-
ctus constitutio & pignoris vel hypothecæ obligatio**

& seruitutis impositio, & etiam contractus emphyteu-
ticus. l. fin. C. de reb. alie. non ali.

Ad officia seu munera publica minus idonei alijs deficiē-
tibus ab initio eliguntur l. generaliter. §. spurios. ff. de
decur. & extra de reli. do. c. inter.

Accessorium sequitur naturam sui principalis. l. 3. C. de
po. & ff. de reg. iur. l. cum principalis, & l. hæres à debi-
tore. §. quòd stipulator. ff. de fideius. Sed contra. de leg.
1. C. de iud.

Accessorium non potest esse maius principali. l. iustissi-
me. §. 1. ff. de edil. edic. inst. de fideius. in §. fideiussores
in fin. in l. si emprione. §. 1. cum gl. in uers. accessio. ff.
de contrahen. emptio. cōtra de. §. purpurā. de re. di. inf.

Aliquis non debet esse iudex in sua causa ff. de arb. l. pen.
C. ne quis in causa sua in rubro & nigro. Contra de l. si
libertus ff. de oper. liber. ff. de contrahen. emp. & uen.
l. hæc uen.

A sententia arbitraria non appellatur. C. de arb. l. 1. & ff.
de arb. l. diem. §. stari. Contra de lege ab arbitrio. ff.
qui satis. cog. C. de iud. l. 1.

Ad ueritatem disiunctiuæ propositionis sufficit alteram
partem esse ueram. ff. de verbo. obl. l. si ita quis. & l. si
quis. §. utrum. ff. de reb. dub. Contra de l. cum quidam.
C. de verb. sig. C. de inst. & subst. l. generaliter. sol. istud
fauore liberorum. gl. in l. si quis ita. ff. de verbo. obl.

Allegans contraria non auditur. C. de furt. l. 1. ff. de cond.
& demon. l. Titius cōtra. ff. de inof. test. l. Papinianus. §.
sed nec impuberis. ff. de colla. bo. l. nunquam.

Ad augmentationem delicti, sequitur augmentatio pœ-
næ. C. de fer. fug. l. quicumque. C. de episc. aud. l. 3. con-
tra inst. ui bo. rap. in prin. & §. 1. & de le. l. Celsus. ff. de
arb. l. incerto §. pen. inst. de iniur. quia maius est deli-
ctum offendere legem, quàm eius ministrum, & tamen
qui offendit minus punitur.

Affectus non punitur, nisi sequatur effectus. l. cogitatio-
nis. ff. de pœ. & ff. quod quisque iur. l. 1. in fi. contra. C.
de fur. l. si quis non dicam. Contra de. §. bestias. in l. 1.
ff. de postu. in glo.

Amor calefacit in auth. quibus natu. effi. l. serui. §. illud.

Arma magis quam iura miles scire debet. l. sancimus. in prin. C. de iure deliberandi.

Aliquis non debet uenire contra suum factum tex. in c. ueniens. de fil. presb. ff. de adop. l. post mortem. C. de contrahē. empt. l. non idcirco. ff. de seruit. rust. præd. l. & per fundum. C. de seruo cōmuni pigno. dato. l. si creditori bus. & C. de reuo. do. l. cum profiteatis. C. de remis. pigno. l. 1. Sed contra C. de agri. & censu. l. quemadmodum. & C. de lib. causa. l. 1. & C. de anno. ciui. lib. 1. i. ad de. c. nosti. de elec.

Actor debet sequi forum rei. C. de iurisd. om. iud. l. in criminali. & c. sanè. extra de fo. compe. Contra. C. vbi in rem ac. l. si. in fi. & extra de fo. compe. c. cū sit generale.

Agentes & consentientes pari pœna puniantur. l. iubeamus. §. œconomus. C. de sacrosan. ecc. contra de l. quidam ergo. ff. qui not. infa. contra instit. de oblig. quæ ex delic. nascun. §. hi. & C. eod. l. eos.

Ad quem spectat onus, & emolumentum. ff. de re iud. l. secundum naturam. & l. fin. §. sed cum. C. de fur. Contra inst. de legi. paren. tut. in fi. & ff. de nego. gest. l. si negocia. & l. qui proprio. ff. de procur.

Actore non probante reus absoluitur. l. qui accusare. C. de eden. l. actor. C. de proba. Contra. ff. de eden. l. quiscquam. & l. 1. §. edenda. eod. titi.

Appellationis remedio extinguitur pronunciatum. l. 1. in fin. ff. ad turp. l. 2. ff. de pœ. Contra ff. de his qui not. infa. l. furti. secundo responso. in fin. quia suspenditur: & ideo prosequitur retro habet effectum. C. de temp. app. l. fin. §. illud.

Argumentum à contrario sensu fortissimum est in iure. l. 1. §. huius rei. ff. de officio eius cui manda. est iurisd. inst. de liberti. in prin. est clarior tex. in l. inter socerum. §. cum inter. ff. de pac. dot. Contra. C. de epi. & cle. l. conuenticulam. & l. nemo. C. de iud.

Argumentum à contrario sensu an, & quando locum habeat: vide Spec. de dispu. & alleg. §. potest. ver. vel non obstat. & Alexan. in l. 1. de offi. eius. vbi ponit

nit an habebat locum in rescrip. & an in sententia, & an in contractibus: & an in vlti. voluntatibus, & an in negatiuis.

Aliquis non debet postulare illud cuius contrarium in casu contratio non esset postulaturus C. de sol. l. pœn. C. de usu. l. si ea lege. Contra. ff. loca. l. ea lege. ff. de pro cu. l. qui proprio. §. procurator.

Aliquis non potest renuntiare iuri quod sibi ignorat cōpetere. C. de fur. l. si. ff. de inof. testa. l. mater. & l. eum qui. in prin. eod. tit. Contra. C. de transac. l. qui sub prę textu. ff. de verb. obl. qui Romę. §. si.

Aliud est reddere, aliud est de suo dare. ff. depo. l. i. §. elegantet. Contra. ff. de verb. sign. l. verbum. §. reddendi. & ff. de aur. & arg. leg. in prin. l. qui vxori.

Aliquis magis debet uelle mori quam peccare. ff. quod met. cau. l. isti quidam. §. penul. & c. sacris ex eod. titu. Lotharius. 3 r. q. 3. Contra. ff. de qui an bo. eo. sen. mo. l. i. & de C. auth. 15. q. 6.

Actori incumbit onus probandi. l. qui accusare. C. de e- dend. Contra imò vtrique incumbit onus probandi. l. vbi. C. ad leg. fal. & l. fallaciter. C. de abol.

Aliquid nõ debet esse superfluum in regula. C. de no. Co. tom. po. consti. l. vncia, contra medium. ff. de euct. l. si ita quis. Contra quia diu sunt omnes similes, ergo vnā earum superfluit. l. si quis in conscribendo. C. de pac. & de episc. & cle. l. raptores. C. de raptu uirg.

Allegans impossibile non auditur. l. confessionibus cum alleg. in gl. ff. de interro. ac. & l. inde Neratius. §. fin. in gl. ff. ad leg. A qui. Contra omne argumentum ut iacet est necessarium l. lege. C. de leg. perp. ff. qui & a qui. ergo omne argumentum a contrario sensu est impossibile. l. i. ff. ad municip. inst. de furt. §. nec ingratus cū similib. sed allegans argumentum a contrario sensu au ditur, ut dictum est superius ab eo plura exiguntur cui plura committuntur. l. si fugituum. C. de ser. fug. & l. presbyteri. C. de episc. & cle. Contra de l. nemo. C. de sum. tri. & fid. ca. & l. si. C. ut nemo p̄tita. l. in fertiorum ff. de pœ.

Aliquid

Aliquid est iustum cuius cōtrarium est iniustus. l. exhibendum. C. de procur. & per glo. no. super uerbo iniusti. aliquid est malum cuius contrarium est deterius. ut ff. de re. iur. l. quotiens. Contra oppo.

Alteri per alterum non debet iniqua conditio afferri. l. non debet. ff. de reg. iur. & dicit pro; & contra in gl. Itē inst. de autho. tutorum, in princ. quia pupillus sine auctoritate tutorum non obligatur, cum auctoritate uero sic.

Aliqua transeunt cum uniuersitate, quæ per se non transferent. l. in modicis cum alle. in gl. ff. de contrahen. emp. & vend. Cōtra. de. l. quia perinde. ff. ad treb. cum alle. in gl.

A iuvene & cupido credatur reddita uirgo. No. gl. ff. man. l. si uero remunerandi. §. si adolescentes.

Aliquis non præsumitur donare suum. ff. de prob. l. cum de indebito. ver. si uero. Contra. ff. man. si uero. §. inde papinianus.

Aliquis non tenetur diuinare. ff. mand. si & fideiussor. §. si cum debitor. & l. si putator. ff. ad leg. Aquil. Cōtra inst. de le. pa. tu. & ff. de au. & ar. le. l. qui uxor. ff. si pars hæ. pe. l. antiqui.

Aliquis non debet locupletari cum alterius damno. l. nã hæc natura. ff. de cond. inde. Cōtra insti. de usucap. per totum: quia quis per usucap. locupletatur.

Aliquis non debet subire vicem duorum. ff. de pac. l. si plures. cum ibi al leg. Contra de l. si consultus. ff. de adopt. cum al. in d. l. si plures.

Agitione posthumi rumpitur testamētum inst. de ex hæc reda. lib. in prin. Contra de inof. test. l. si mater.

Apud Deum non est acceptio personarum. §. hinc nobis. in authen. de mona. colia.

Argumentum per simile dissoluitur per dissimile. C. de commer. l. 2. extra qui fil. sint leg. c. per venerabilem. in antiquis.

Argumentum à contrarijs an valeat: uide Bal. in l. conueniuntulam. in 2. col. in si. ver. Item est arg. à contrarijs. C. de episco. & cle. & in l. eam quam. 12. colum. in uersic.

Item

Item dubitatur. C. de fideicom. quòd sic.

Avaritia est radix omnium malorum, vel mater in auth.
 vt iudices sine quoquo suffrag. §. in fin. col. ij.

Aliquid probatur eo ipso, quòd contrarium ostenditur. l.
 super seruis. C. qui mili. non pos. lib. 12.

Aliquis non debet reposcere res suas per rixas vel conten-
 tiones, sed amicabiliter. l. si ex plagis. §. tabernarius. ff.
 ad leg. Aquiliam.

Accidens magis inspicitur quàm natura. l. j. §. bestias. cū
 alleg. in gl. ff. de postu. Contra de l. si. C. de his qui ve-
 niam etatis suæ impe. & de §. pauonū. inst. de re. diui.
 & in l. qui hæc. ff. de tute.

Aliquis non cogitur aliud vendere vel emere. C. de iure
 deliberandi. l. inuitū. C. de contrahen. emptio. & vendi.
 l. non enim. ff. de actione re. amo. Contra de §. pe. insti.
 de his qui sunt sui vel alieni iuris. & §. non solum. inst.
 de leg. & §. fin. insti. de dona.

Aliqua per obliquum conceduntur, quæ directo non con-
 ceduntur, siue alia per alium consequuntur, quæ per
 seipsum non consequerentur. ff. quæ res pig. obl. pos. l.
 Aristo. in fin. & vide ibi in gl. Contra de l. qui alienam.
 ff. de neg. gest. §. quanquam. & vide gl. super verbo quia
 nec ipsam.

Ante litem contest. quis nō dicitur petere: sed petere vel-
 le. l. velle. ff. rem ratam haberi.

A sententia interlocutoria nō appellatur. C. de episc. aud.
 l. ij. & l. non recipi. C. de appel. l. ante finem temporis,
 & ibi vide l. pro hac parte. Contra. ff. qui satisfda. cog. l.
 arbitrio. & l. ij. ff. de appella. reci. vel non reci. Et ibi vi-
 de pro ista parte l. sopitū de iure canonico. c. cordi. ex-
 tra de appel. lib. 6.

Accipiendo sortem quis dicitur tacitè renuntiare interes-
 se. ff. si quis caut. l. ij. r. respon. & ibi vide l. pro illa par-
 te. & l. centum caput. & l. si. quòd cer. loco. Contra de l.
 cum stipulatus sum. ff. de verb. obl. & C. de iudi. l. j. vi-
 de de hac materia reportata. & ff. de do. l. eleganter. §.
 non solum.

Ad præsumptionem tunc est recurrendum cum veritas
 sciri

- sciri non potest. ff. de leg. 3. l. nummis. & ff. si pars hære
pe. l. antiqui.
- Alternatiua petitio non est admittenda. ff. de stip. ser. l. si
ita. & ff. de testi. l. tutor. ita recte: & ff. de iniur. l. prætor
edixit. §. quòd autem. Et ibi vide concor. in glo.
- Aliquis punitur si mandatum exceßerit uel non bene ges
serit. ff. mand. l. diligenter.
- A persona in qua compromissum est, non est recedendum.
ff. de verb. obl. l. si quis arbitraria.
- Ars mathematica: uel diuinalis quòd idem est, damnabi
lis & interdicta est C. de male. & mathe. l. 2.
- Ambulatoria est defuncti uoluntas usque ad ultimum ui
tæ exitum: ut ff. de ademptione lib. l. 4. §. si.
- Actio semel extincta nõ reuiuiscit. ff. de sol. l. q̄ res §. arena.
- Aduersus fiscum solummodo emptores petitioni prærij
compensationem iure obijcere prohibentur l. si ex uen
ditione in fi. C. de compensa.
- Alearum usus res antiqua est in auth. alearum usus. C. de
reli. & sump. fu. & animæ usu.
- Annua si debes exordia perspicis anni. Annuo si debes in
fine teneberis anni. Glo. no. hos uersus. inst. de uerb. o
blig. §. sed & si ita.
- A Deo gubernatur imperium & per eum refrenata sunt
bella, pax decorata, & status reipublicæ sustentatus l.
1. in sui principio C. de ueteri iure enucl.
- Affectus punit ultra quàm se extēlat l. quoniã multa C. ad
leg. Iul. de vi pub. & priua. q̄a qui solã possessionem ha
bere affectauit, nõ occidere, punitur capitali supplicio
vnde uoluntas & propositum hic non distinguunt malefi
cium quòd est alibi: ut ff. ad leg. cor. de sicca. l. 1. §. diuus.
- Arguendū est de ultimis uoluntatibus ad contractus. l. cū
quidam in fi. C. de uer. sig. & de cōtractibus ad ultimas
uoluntates. l. si. C. de lega & l. testamentum. de testa.
- Affertio partis an ueniat appellatione probationis. uide
latè Crot. in l. si constante. in 14. col. sol. mat.
- Ad ea quæ non habent atrocitatem facinoris uel sceleris
in his ignoscitur seruis, siue dominis, siue his qui uice
dominorum sunt ueluti tutoribus & curatoribus ob
tempe-

temperauerint. ff. de reg. iur. l. ad ea.

Alimenta si denegat uir dare uxori excommunicatur de iure canonico glo. est in l. si cum dotem. §. si autem, in ver. quantitatem. ff. solu. mat.

Appellatione fratris & soror continetur. l. tres fratres. ff. de pac. l. Lucius. §. quæsitū ff. de leg. 3. l. Lucius in prin. ff. fa. her. l. Lucius. §. Meuiā. el. 2. ff. ad Treb. & quid in statutis. vide omnino pro & contra multa per Decium in l. 2. in 19. ff. de reg. iur. & Ias. in d. l. tres fratres. ubi latissime limitat.

Appellatione hominis rā foemina quā masculus continetur. l. hominis. ff. de uerb. sig. an cōprehendat posthumum dic q̄ nō: casus est in l. cū inter, ibi, homo fieri sperat. C. de fideic. lib. Barbat. in l. cū acutissimi. in 53. col.

Appellatione domini filius continetur. l. 1. §. domini appellationem. ff. ad sena. consul. Silla.

Appellatione rei persona continetur, uide notabile dictum in Appostil. ad Bar. in l. & seruorum. ff. de sta. homin. l. omnia. §. si. ff. de leg. 2. l. Paulus. §. si. ff. de pig. & tex. in c. cognoscentes. ibi, rem ubi no. Feli. Deci. de consti. contra de. l. serui electione. §. Labeo, & ibi not. Ias. in 2. nota. responde vt per ipsum.

Attinentes qui dicantur. Bal. in c. in literis de test. uide Barba. in l. cum acutissimi in fi. col.

Aptius ad bonum propinquius est bono aptitudine quā id quod est minus aptum. quia cum instrumenta cōuenientiora habeat ad bonum facilius excitatur ad actum cum præexistat in potentia. l. si ita. §. si sub conditione. ff. de leg. 2. Bald. in c. 1. de constit. in tract. fratrum tico. primo. sexto prædicta.

A certo propter incertum non est recedendum. l. si idem. §. quod si mutuo. ff. de iu. om. iud. l. partum. C. de rei vend. l. 1. ff. de in lit. iuran.

Approbatus reprobari non potest. c. quemadmodum. de iure iur. glo. latissimè in c. 2. de excep. l. si uxor. in fi. ff. de adult. & l. Pomponius. ff. de nego. gest. contra de l. gradarim. §. reprobari. ff. de mu. & ho. l. reprobari. ff. de accu. tut. dic ut per glo. & doct. in d. c. 2.

Affuerint & adfuerunt quid differant, tex. est in l. diuus §. i. ff. qui pet. tut.

Actori in principio litis vtrique in medio, in fine reo fauetur. l. de die. in princip. vbi Barto. ff. qui satisf. cogant. & Bar. in l. inter stipulantem. §. i. ff. de verbo. obligat. glos. in c. cum ad sedem. de restitut. spol. Ias. late in l. exigendi. in 3. col. C. de procu.

Agere quis dicit per litis contesta. l. item illa. §. fi. ff. de consti. pec. Ias. in l. ita demum. in 2. col. C. de procu.

Allegans frustratoria non auditur. l. vlti. quando prouo. non est necesse. iuncto text. in c. consuluit. de offic. delega. facit cle. sepe. de verbo. signi. & text. in l. hi qui fisco. C. de conuen. ff. debitor.

Appellare nullus potest ab aliquo iudice, nisi grauetur. extra de appel. ut debitus.

Aduersarius propriè dicitur is qui in iudicio contendit, secus si extra iudicium. l. cū aliquis. C. de iure delib. tenet Feli. in c. cum super. de offic. deleg. in 1. col.

Admitti non debet quis ad probandum illud quod probatum nō prodest. C. de proba. ad probationem & extra de simo. c. per tuas. in fi. versi. quoniam & si probata.

Attendendus est semper modus agendi vel excipiendi ad quem finem tendat: ita dicit glo. maior. ad fi. in c. hoc quippe. 3. q. 6. quā appellat Bal. valde sing. in l. Papinianus. pē. col. C. de sen. & in c. pastoralis. extra de excep.

Allegans impedimentum non excusatur probando impedimentum, nisi probet se adhibuisse diligentiam: & non potuisse actum expedire. Inno. in c. ex trāsmitta. & ibi sequuntur omnes extra de præscrip. & glo. in c. cupientes. §. q. si per 20. in verbo proposita. de elect. in 6.

Accusatori in quinque peccare potest: aut errore decipitur: aut temeritate, seu calore iracundiæ ad accusandum prouocatur: aut calumniatur, aut præuaricatur, aut tergiuersatur, sed in omnibus his casibus si desistit impetrata abolitione quacunque non punitur, nec infamis est, ut C. de abol. l. 1. & 2. item si non impetrauit abolitionem, parcitur ei in duobus primis casibus. vt in c. si quem pœnituerit. §. notandum 2. q. 3. secus si est, vel

vel calumniator, vel tergiuersator, calumniator tenetur ad pœnam talionis. vt eod. cap. & q. c. 2. & 3. Præuaricator postea neminem potest accusare, & extra ordinem punitur. ut in d. §. notand. in fin. Tergiuersator punitur in quinque libris auri. ff. de priua. l. 3. in fi.

Actor & reus si concurrant in probando, probationes actoris prius recipiuntur. Spe. de proba. §. 1. uerfi. 1. 1. Bal. in l. exceptionem. 2. col. C. de proba.

Ad quætionem facti non responderet iuriconsultus. ff. de iudi. l. eum quem temere. contra de. l. aretu. ff. de sta. homi. vide hoc qualiter intelligatur per Decium. in c. pastoralis. col. 2. de rescript.

Appellatione pecuniæ omnis res signatur. ff. de calumnia. l. 1. & C. de consti. pec. l. receptitia §. & neminem. & de iure canonico est tex. in c. torū quicquid. 1. q. 30.

Appellatione filij omnes liberi continentur, etiam nepotes. l. uxorem. §. cum concubina, de leg. 3. l. filij. ff. eo.

Allegans suam turpitudinem non auditur. C. de cond. ob turp. caus. l. mercedem C. de trasact. l. transactione adde. c. inter de don. & l. si creditoribus. C. de ser. pig. da. ma. contra de lib. cau. l. 1. C. sol. istud amittitur fauore libertatis. ut glos. ibi.

Adigniori res denominari debet. l. cum ex aliqua. ff. de acqui. rer. domi. & l. quæritur. ff. de sta. homi. l. non quicquid. §. si inter partes eod. tit. l. & si non sint. §. perueniamus. ff. de aur. & arg. leg. c. quod in dubijs. de conse. eccles. vel alta. contra quia coniunctio maris & fœnime denominatur à matre, quia dicitur matrimonium & non patrimonium. in lti. de nupt. in princ.

Authoritates philosophorum & poetarum sunt tenendæ & allegandæ. l. septimo mense. ff. de sta. homi. l. si pater. ff. de solu. Adde l. fulsimus. ff. ex qui. cau. in pos. ea. & l. si vxor. ff. de adult. contra. ff. de rap. l. necessarium. C. de contrahen. emp. & ven. l. si. contra de. l. si societatem. ff. pro socio. C. de do. pro. l. 3. & vide quæ alias copiose descripsi in repertorio meo ad Franciscum de Aretio.

Argumentum de contractibus ad ultimas voluntates ualet. l. seruum filij. §. cū qui. cū. l. seq. l. qui chyrographū. de

- de le. 1. vide de isto argumento Decium in l. in testa-
mentis. ff. de re. iur. & Ias. in l. fin. in 6. col. C. de pact.
idem Ias. ponit septem differentias in quo differunt
contractus & ultima voluntas in l. diuisionis. in prin.
ff. de pact. ar. insti. de leg. fu. can. tol. in glo. contra de S.
impossibilis insti. de inu. sti.
- Ad ea quæ frequenter accidunt iura se adaptant: & non
ad ea quæ raro. l. nam ad ea. ff. de leg. & l. iura. cum l.
seq. & l. 4. ff. de fidei. lib. c. sæpe de restit. spol. Barbat. in
l. cum acutissimi in 97. col. C. de fidei. contra de S. in-
sula. insti. de rer. diuis.
- Argumentum ad identitatem rationis in odiosis non ua-
let etiam si omnimoda similitudo esset. Ioan. And. in re-
gula odia de reg. iur. Anto. de But. in c. fi. de consue.
- A voluntate procedit causa vicij atque uirtutis. 56. dist.
c. nasci. & c. sciendum. 7. q. 1. hinc dicit tex. in c. non est.
16. q. 1. Nemo tenetur ad culpam nisi propria volunta-
te deflexerit & in c. displicet circa medium. Nemo dā-
natur nisi merito male voluntatis.
- Afflicto non est danda afflictio. c. ex parte de cle. ægro. l.
Diuus. in prin. ff. de offi. præsi. & ff. de iurisd. om. iudi. in
l. si idem. & l. nauis. ff. ad leg. Rhod. de iac.
- Aduocatus cogitur ferre patrocinium gratuitum pro pau-
peribus. Feli. in rubrica. de offi. ordi.
- Ad quæ spectat onus & emolumentum. 12. q. 2. charitatē.
& c. quicumque. & c. ecclesiasticos. & l. secundum natu-
ram. ff. de re iud. & l. si. §. sed cum. ff. de fur. & non est fe-
rendus is qui iunctum amplectitur onus autem subire
recusat. C. de cadu. tol. l. una. §. pro secundo.
- Ablatiuus in cōsequētia ponitur & habetur pro cōditio-
ne. l. à testatore. ff. de condi. & de. l. euectis. ff. de usur.
- Nullus amor vicit paternū. l. cū furiosis. §. si. C. de cu. fur.
- Ars imitatur naturam. §. minorem. insti. de adop.
- Annua si debes tunc inspicias caput anni. l. 1. & ibi. no. C.
quando di. le. ce.
- Annua si debes in fine teneberis anni. l. qui hoc an. & ibi
no. ff. de uerbo. oblig.
- Actio propriè dicitur personalis tantum, petitio in rem

persecutio utriusque causa vt ff. de actionib. & obligat. l. actionum genera. & l. actio in personam ita dicit Azo in summa. C. de eden. Bart. in l. vxorem. §. agri plagam. ff. de le. 3.

An causa dicatur actio sicut apud dialecticos propositio assumptio & conclusio dicitur argumētum. Azo disputat & tenet quòd non in summa. C. de eden.

Si quis habet auxilium cōmune, non debet ei concedi extra ordinariū. l. in causæ. la. 2. & ibi no. ff. de mino. 25.

Non est inconueniens quòd duo remedia extra ordinariam concedantur circa idem. l. cum filiusfamilias. & ibi non. ff. si cer. pe.

Altare vnum non debet discooperiri ut aliud cooperiatur. l. si. §. sed & si quis. & ibi Bal. in 3. col. in ver. no. q non debet. C. cōmunia. de leg. Bal. in aut. nisi in 2. col. in princ. super tex. in ver. alimentis. C. ad Treb. glo. in aut. quomodo oportet. episcopos. §. sed neq; effusas. l. sine autem. §. si. ff. de aqua plu. arc. adde Bar. in l. assiduas. in 1. col. in ver. no. ex §. exceptis. C. qui potio. in pig. ha.

Amicus clā de amico cōquerat. Car. in cle. 1. §. 1. de iu. iu.

Amor paternus vincit omnē aliū. l. isti quidē. §. si. ff. quod me. cau. in Spe. de procur. §. 2. uer. sed quando. l. si. in prin. C. de cura. furi. quod est uerū etiā si sint inuicem inimici. Cy. in l. propter insidias. C. qui accu. non pos.

Antiqui possunt corrigere minores de malis moribus. l. 1. C. de emen. propin. & Bal. in l. si filius. C. de pat. pote.

Punitur affectus sicut effectus l. si quis seruo. C. de fur. Quicquid agunt homines intentio indicat omnes.

Argumentari quando liceat ab autoritate. Bart. in l. 1. circa medium ff. si cer. per.

Accusare ponitur pro agere l. qui accusare. C. de edendo & e contra agere, pro accusare, ut ibi not.

Interdum à doctoribus adducitur authoritates authorum scribentium in humanitate. ut facit d. Ias. in l. qui accusare. C. de eden. glo. in l. gallus in princ. Bart. in l. Barbarius. ff. de offic. prætoris.

Alternatiuæ natura est quòd donatur inter diuersa. l. hæc verba ille. ff. de verbo. signi.

- Nemo sine actione experitur. l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. gest.
- Appellatione rerū mobiliū & immobiliū nō ueniūt actiones & iura. l. à diuo Pio. §. in venditione. ff. de re iudi.
- Inanis est actio creditoris quam inopia debitoris excludit. l. naturalis. ff. de dolo.
- Arg. de separatis ad cōiunctum. no. Soci. in l. 1. in 19. col. ff. de vulga. & pupil.
- Antiquius præfertur. inst. de re. diui. §. singulorum, ergo dignius facit. l. semper. ff. de iure immuni. non tamen semper præfertur antiquius neque est dignius. auth. de monachis. §. si. in princ. col. 1.
- Apertum ius dicitur, quando redditur ratio. l. à testatore. & ibi no. ff. de condi. & demon.
- Affectionis ratio habetur etiam in iudicijs stricti iuris no. in l. & tantum. §. 1. ff. de seruo cor.
- Abundans cautela non nocet. l. testamentum. C. de testa.
- Ius accrescendi est irreuocabile, nec potest accrescere reuocabiliter. l. si ex pluribus. ff. si pars hære. peta.
- Alterū vnum ex duobus; & nō eundem sed alium ex eis. Alterutrū de duobus quē velit, & eundem, & alium glo. in l. se. ex toto. §. 1. ff. de leg. 1. & ibi Bar. no. eam.
- Adiectiuū refert ad omnia pcedētia, licet sint diuersi numeri si conueniat oibus. l. hæres meus. §. pe. ff. de leg. 3.
- Antichristum nasciturū ponit pro re certa sicut diē mortis glo. in l. si pupillus. §. si sub conditione. ff. de noua.
- Propensiores esse debemus ad liberandum & absolendum quàm ad condemnandum. l. Arrianus. ff. de actio. & oblig. l. si respuendū. ff. de pœnis. no. in c. si. de transfactio. sanctius est impunitū relinqui facinus nocentis quàm innocentem damnare. l. absentem. in princ. ff. de pœnis. no. in cap. si. de postu. cauendum est ne prætextu nocentis innocentes puniantur. l. 2. C. de his qui latro occulta. in fi.
- Amicus dicitur frater, uel habetur tanquam frater. l. nemo dubitat. ff. d. hære. instit. facit l. latæ culpæ. §. amicos. ff. de uerbor. significat. ubi amicus dicitur esse ille qui honestis rationibus familiaritatis est coniunctus, quam-

quamuis est arg. contra. ff. eod. de uerb. signi. l. massu-
rius. ubi tractatur de amico.

Aduocatus pessimam causam facit uideri bonam & econ-
tra. l. quod si nolis. §. culpam omnem. ff. de edi. edict. ubi
not. & dicit Abbas. in glo. uel prohe. decre. in princ. q. si
nistra suspicio oritur contra diffusius & plura quàm ne-
cesse sit allegantem & facit uideri iniustam causam.

An annum debeat in initio cuiusque anni an in fine
tex. in l. nec semel dicit considerandam esse mentem
testatoris, cuius causa talem legati dilationem fecit: ut
si videatur uoluisse releuare heredem teneatur in fine: si
vero uoluit providere legatario teneatur in initio.

Quando relinquitur annum sunt plura legata, sed si sti-
pulamur est una stipulatio. l. seruatur. §. si. ff. de do. cau-
sa mort. plures rationes assignat Azo in summa. C. de
contra. stipu. in 2. col. sed illa bona quia in stipulatio-
ne cadit semel dies ad hoc ut debeat. l. si filius. ff.
de uerbo. obligat. in legato cadit singulis annis. l. cum
in annos. l. nec semel. ff. quando di. leg. ced.

B

Beneficium principis debet cōcedi sine alterius præ-
iudicio. ff. ne quid in lo. publ. l. 2. §. si quis à prin-
cipe. C. de eman. li. l. nec auus. contra. ff. ex quib.
caus. ma. l. sciendum. ff. de relig. & sump. funerum. l. quis
sepulchrum.

Bona fides in contractibus est seruanda. C. de posi. l. bona
fides. & C. de act. & obli. l. bonam fidem. contra de l. in
causæ. & l. 3. §. pen. cum ibi alleg. ff. de mil. tes.

Bona usurarij an sint tacite hypothecata pro usurarū re-
stitutione, & quomodo & qualiter distribuuntur, & an
possint alienari. Bald. in l. executorem. C. de execu. rei
iudic. in 1. col. quod sic. Item quid de emptis ex pecu-
nijs usurarijs uide idem Bald. ut supra.

Bonum uoluntarium est magis præmiandum quàm ne-
cessarium. ff. de oper. lib. 3. & l. mater. Contra de l. si fide-
ius. §. si necessaria. ff. qui satisda. cogan.

Bona fides non patitur ut bis idem exigatur. ff. de re. iu. l.
bona fides, & eod. titu. libr. 6. Contra in st. si qua. pau.

- feudi. §. fi.
- Beneficium principis est latissime interpretandum.** ff. de constit. prin. l. fina. adde Pe. de raue. in alfabeto suo in ver. beneficium. contra de l. si quando C. de inof. test. cum alleg.
- Boni iudicis interest lites dirimere.** C. de iudi. l. properandum. & l. si quidam. ff. si cer. pe.
- Bonus præsumitur qui de bono genere natus est in Auth.** de referen. colla. 2. in fin. gl. ff. de ali. & ciba. cum vnus adde tex. in l. quod si nolit. §. qui man. ff. de edi. & edic. & ibi glos.
- Benefacientibus nobis bene facere tenemur.** Nam beneficij receptor naturaliter obligatur ad antidota. l. sed & si lege. §. consuluit senatus. ff. de pe. hære. uide Pet. de raue. in suo Alpha. in uerb. benefacienti.
- Bene autem vniuersa geruntur & competenter si rei principium fiat decens & amabile Deo.** in authen. quo oportet epif. & cle. ad fa. or. colla. 1.
- Bona ecclesiæ sunt bona pauperum in authen. de emphi. conc. collatione 2.**
- Boni mores præualent diuitijs.** l. scire oportet. §. cum reliquis. ff. de tu. & cu. & prouer. c. 22. dist.
- Benignius est dare quam accipere.** No. glo. ff. commo. in rub. adde tex. in c. prædicator. 16. q. 1. & c. cum marthæ. §. sane. de cele. mis. & ibi glo. ponit sibi versus. temporibus nostris quicumque placere laborat det, capiat, quarat, pluria pauca, nihil.
- Bona præbyterorum vel clericorum sine hærede decedentium ecclesijs debent assignari.** l. si quis præbyter. C. de episc. & cle.
- Bonum quanto communius tanto melius vel dignius in auth. de resti. & ea quæ parit in 11. mense.** §. liceat col. 4. C. de cadu. tol. l. vnica. in fin.
- Benignior sententia est in dubio præferenda.** ff. de reg. iur. l. benignior.
- Bene merentibus præmia tribui oportet.** vt C. de statutis & imagi. l. & uirtutum præmia. cum ibi alle.
- Benignius leges interpretandæ sunt ut voluntas earum**

conferuetur. ff. de legibus & sena. l. benignius.

Bonum est coartare iuueniles calores ne cupidini dediti
tristem exitum sentiat. C. de bonis que libe. l. cum non
solum. §. ipsum autem.

Breuitate gaudent moder. l. i. in gl. ff. quod met. cau. cum
ibi alleg.

Bonum est habere bonum nomen. C. de sum. tri. & fi. ca. l.
i. §. hanc enim legē. vide gl. in prohe. cle. & prouer. 22.

Benignitas rigori præfertur. l. fin. in fi. ff. de offi. præsi. &
C. de iudi. l. placuit. & ff. de pac. l. maiorem.

Bonum initium est spectandum: insti. de vsucap. §. diutur
na. & C. de vsu. transf. l. vnica.

Bonum publicum & commune preferendum est priuato.
in auth. de non ali. & permuta. §. oportet enim. col. 2.

Boues magis armentorum quam iumentorum generis ap
pellantur. ff. de ver. sig. l. boues.

Bona fides tantum possidenti præstat quantum ueritas
quoties lex impedimento non est vniuersali. iur. ff.

Bis factum dicitur frequenter factum & ter factum dici
tur sæpissime factum Rochus ubi plura alleg. in c. fi. in
57. col. in fi. de consue.

Bene uelle sufficit licet non possis bene posse ut C. de ap
pel. quoniam iudices.

Bononienses aliud ore, aliud corde gerunt. glo. in l. obser
uandum. ff. de offi. præsi.

Bononia. id est bona per omnia. gl. in cle. i. de magi. Bar
tol. Bolo. in authen. habita fol. 11. col. 2. in fi.

Bartolus fuit subtilis homo & doctor meus: tamen sem
per tenebat opiniones multum placētes laicis. ita Bal.
in c. i. in 5. col. de succes. feudi in vsu. feu.

Beneficia ecclesiarū propter officia diuina cōstituta fue
rūt 12. q. 2. concessio. 16. q. 5. generaliter. & 1. q. 2. c. ul
tri. argum. C. de mili. test. l. pen. & 20. q. 3. c. Cyprianus.

Bonus non est qui malos non tolerat. 23. q. 4. hæc autem
vita. & c. tu bonus.

Beneficium non confertur in inuitum. l. fi. C. unde leg. &
l. nec emere. C. de iu. deli. uide gl. in c. clericis. de ui.
& ho. cle. quæ alleg. bona iura. & limita ut per Abb.

côfi. 91. n. 21. pri. parte sed contra hoc uideretur facere. l. seruus. ff. de ver. obli. & l. non soluendo. ff. de neg. gest.

Ciuilis sapientia est sacratissima philosophia. C. de his qui. ut indig. l. 1.

Ciuilis sapientia precio non est æstimanda. ff. de uar. & extraord. cogni. l. 1. §. proinde.

Ciuilis sapientia omnia decem domini mandata ambit. Primo Deum credere iubet. C. de sum. trin. & fid. cat. l. 1.

Secundo quod uetat assumere nomē Domini in uanum. C. de re. cre. & iureiurando. l. iusiurandi.

Tertio cum reuerentiam parentibus præstare mandat. ff. de in ius voc. l. parentes.

Quarto adminiculum iustitiæ diebus festiuis uetat facere. C. de fer. l. actus. & l. festos.

Quinto quenquam interficere prohibet quanquam uilem. ff. ad l. Corn. de sicar. l. 1. §. præterea.

Sexto furta committere contemnit & famositatem omnimodo ut. C. de fur. & fer. corrup. l. inciuilem. & ff. de fur. l. si pignore §. species.

Vnde Cato. Alienum noli concupiscere. Idem Cato. Propria iuuant: furtiua nocēt.

Septimo adulteros non immerito corrigit & illos qui mœchantur coherceri iubet: ut C. de rap. uirgi. l. 1.

Adde text. opti. in l. 1. ff. de extraor. crimi. Octauo falsa testimonia omnino prohibet ut ff. ad l. Cor. de fica. l. 1. §. præterea.

Ciuilis obligatio ciuilia iura corrumpere potest: naturalia uero non utique. instit. de legitima agnatorum tutela. §. si. contra de §. cum autem. instit. de capi. dimi.

Cuilibet, permittitur sanguinem suum redimere. ff. de bo. col. l. 1. & ff. de præuarica. l. fin.

Contractus non debet claudicare. l. Labeo. ff. de uer. sig. l. si cum dies. §. penult. ff. de arbit.

Contra instit. de au. tu. §. 1. & ff. de acq. emp. l. Iulianus. §. si quis à pupillo.

Conditio debet esse de futuro non de præterito non de præsentī. l. institutio. §. 2. ff. de condi. instit. contra de l. quibus diebus. §. 2. ff. de condi. & demon. quia legatur sub ista conditione si moritur.

Conditio de futuris uide in nota. q. Anto. in 3. parte summa

me fol. 286. in fin. colla.

- Culpa similis est tam prohibita dicere quam docere. l. culpa C. de malè. & mathe. contra de l. quicumque. C. de hære. & manicheis.
- Cui licet quod maius est non debet quod minus est non licere. l. non debet. ff. de reg. iur. l. Marcellus ff. de dona. cau. mor. contra quia maius est damnare in metallum quam deportare: quia primum inducit maximam capitis di. secundum mediam instit. de cap. di. §. media. & §. maxima. & tamen præses prouinciæ potest damnare in metallum, & non potest deportare. l. illicitas. §. vniuersas. ff. de offi. præsi. iuncta. l. j. §. dispositione. ff. de leg. 3.
- Cui damus actionem multo fortius damus exceptionem. l. cui damus. ff. de reb. iud. sed arguitur contra de l. si quis conductionis. §. locati.
- Culpa est immiscere se rei alienæ ad se non pertinenti. l. culpa. ff. de reg. iur. contra de leg. Nam & senilis. ff. de neg. gest. quia negotiator se immiscet alienis negotijs, & tamen non est culpabilis.
- Cessante causa impeditenti cessat impedimentum liberatorum. §. j. ff. de his qui no. infra. l. si thorus. ff. de le. 3. §. si. contra. de l. 2. ff. de mi. l. si serui. ff. de adi. le. & ff. de potu. l. j. §. sexum.
- Clam delinquens magis punitur quam qui palam. ff. de admi. tu. l. non existimo. & ff. de ritu nup. l. si. C. de summa trinitate. & si. ca. l. nemo. & C. de seruis fugitiuis in auth. ibi posita sed nouo iure.
- Charitas ordinata incipit à seipso. C. de ser. & aqua. l. præses. extra de præben. & dig. c. dilecto in antiquis. contra ff. quod me. cau. l. isti quidam. & insti de noxa. ac. §. fin. cum. al.
- Clausula generalis plura cōtinēs ad omnia refertur. l. talis scriptura. ff. de le. j. & C. de li. præ. vel exhe. l. j. cōtra ff. de in ius vocan. l. si. & ff. de verb. ob. l. doli clausula.
- Conuentio partium est seruanda. ff. de depo. l. j. §. si conuenient. & C. de op. lib. j. Contra ff. de pac. l. nouissima.
- Cōsuetudo vincit legem. C. de ædifi. priua. l. an in totum. & contra. C. quæ sit lon. consue. l. 2. & ibi vide secundum

dum legem.

Circuitus est vitandus. ff. de condi. inde. l. dominus testa-
mento. & C. de adop. l. fin. contra ff. ad. l. Rho. de iac. l. 2.
in prin. & ff. de usufruct. & quemadmodum ea. l. si usufructuarius in prin. adde. cle. auditor. de rescrip.

Casus fortuitus non liberat homines ab obligatione. C.
de pignora. acti. l. quæ fortuitis. & ff. eod. l. si creditor.
Contra. ff. de furtis. l. subtractus. & ff. de condi. indeb. l.
cum quidam. & ibidem uide.

Causa debet præcedere effectum. l. neque. C. de furtis. &
ff. quæ res pig. pos. l. Titius.

Consulte agit qui præcepto legis obtemperat. C. de fur-
tis. l. in ciuilem. & de colla. l. filia licet.

Crescente malitia crescere debet & pœna. C. de ser. fug.
l. quicumque. & c. quoniam §. fin. vt lit. non contest.

Commodum eius esse debet cuius est periculum. inst. de
contrahen. emp. §. si. post in fi. & C. de furtis. l. si. §. sed
cum in secūdā. in fi. adde regulam in contrariū quod
si decrescit emolumentum & onus decrescit. l. fin. §. si.
ff. de leg. 3.

Causarum merita partium assertionem pāduntur. C. si per
vim vel alio modo l. fin. & c. tam literis de in inte. rest.

Communis parit discordiam. l. cum pater. §. dulcissimus.
ff. de legā. 2.

Casus omisus dispositioni iuris communis relinquitur. l.
uoluntatis. C. de fideiuf. & ff. de li. & post. l. commodif-
sime. & l. cum prætor. cum suis si. ff. de iudi.

Contra maiorem nemo præsumat honorem. No. gl. ff. de
alie. iu. mu. causa facta. l. 3.

Cuiuscunque rei principium potissima pars est unde no.
gl. dimidium facti qui bene cœpit habet ff. de origine
iuris. l. 1. in prin.

Cui plurima dedit Deus faciliter dare debet. in aut. de
non ali. aut per mu. re. ec. §. finimus.

**Concesso uno conceduntur omnia sine quibus non perue-
nitur ad illud.** ff. de iurisd. om. iu. l. 2. & no. in §. si. de
ser. ru. præ. & ibi uide glo.

**Conditio sexus ætas discretio fama. Et fortuna fides in te-
stibus**

stibus ista requires. No. gl. in l. testium. ff. de testi.

Contra uerbosofos noli contemnere uerbis.

Sermo datur cunctis animi sapientia paucis.

Not. glo. de ali. mu. iud. causa fac. l. 2. adde. l. quisquis.

C. de postula. & l. quoniam. C. de testa. & l. quidam.
ff. de verb. obli.

Cōsuetudo est alterata natura. No. glo. ff. de lib. & posth.

l. si quis posth. super uerbo consuetudo.

Cum homines dediti sunt ad malum nihil est quin inue-

niant. in aut. de eo qui ré ec. super uerbo dudū alle. est

in ti. de nō ali. ut permu. §. lex. col. 2. & est tex. expres-

sus in aut. ut qui obli. q. se hab. prohi. res mi. in prin.

Cuilibet experto in sua scientia credendum est. l. septi-

ma. ff. de statu homi.

Clerici debent esse audaces ad defendendum legem Dei

in aut. de non ali. aut permu. re. ec. §. diligen. col. 2.

Comparatiuus præsupponit positium. l. cum furti. ff. de

condi. furti.

Caput est principale membrorum hominis. ff. de reg. &

sump. fu. l. cum in diuerso.

Considerari non debet illud quod ueraciter euenire non

potest vel non solet. & maxime si sit odiosum. ff. de con-

trahen. emptio. & uend. in emptione. §. liber eam. & in

stit. de inuti. stip. §. 1.

Clemētia nō facit pares Deo in quantū nostræ fragilitati

possibile est. No. glo. de nup. l. imperiales & C. de dona.

inter uir. & uxor. l. si. in fi. contra. ff. de postu. l. 1. §. sexū.

Cum sancto sanctus eris, & cum peruerso peruerteris.

Not. glo. in l. si finita. ff. de damn. infec. §. sed si in plu-

res. super uerbo vnica.

Certi debemus esse de facto pprio. l. q. quis. C. de rescin.

emp. l. de acqui. hæc. l. sed & si de sua. & l. cum falsum.

contra imo aliquando est iusta ignorantia in facto pro

prio. ff. de cōd. & de. l. sed & si ius ff. de pac. l. inter. §. 1.

Consuetudo patriæ est attédenda ff. de. leg. 1. l. seruus ple.

in fi. & ibi uide glos.

Cum lex in præteritum indulget, in futurum uetat quod

indulfit. vt ff. de legi. & senatus. l. cum lex.

Con-

- Contrahentes licet inter se decipere.** ff. de mi. l. in causâ.
 §. pen.
- Censeri idem est quod constituere vel præcipere.** l. cense-
 ri. ff. de uerbo. signi.
- Constat plus ualere ueritatem quàm similem gestum.**
 ut C. plus ualere quod agi. l. 1.
- Conatum fieri non nocet ut effectus sequatur.** ff. de re.
 iu. l. si. se. §. damnatum.
- Coacta uoluntas excusatur.** C. de sepul. uio. l. si seruus.
- Cum iudicatur rem meam esse, simul iudicatur illius nõ
 esse de procur.** l. Pompon. scribit.
- Cum prætor unum ex pluribus uetat ceteris committe-
 re uidetur.** ut. ff. de iudici. l. cum prætor. contra. C. ad
 legem Iuliam de adulter. & Itu. l. 1. in fine.
- Crimen legis Cor. de fca. committitur cum contrahitur
 si uoluntas nocendi intercedat.** l. 1. C. ad l. Cor. de fca.
 & ff. eo. l. 3. §. diuus. & l. diuus. & l. infans. & ar. ff. de in
 iur. l. iniu. & instit. de obl. quæ ex de. naf. §. placuit. & ff.
 de pe. l. respiciendum.
- Culpa sine uoluntate delinquēdi cõmittitur.** l. qui occidit.
 §. pe. ff. ad l. Aquil. & ff. de mi. l. ex cã. §. similiter cum.
- Calliditas non debet alicui prodesse & alteri nocere.** ff.
 ad exhi. l. sed si hæreditas. §. interdum. & ff. si quis cau.
 l. si duo. in prin. & ff. de dolo. l. 1. & ff. pro socio. l. ve-
 rum. §. tempus.
- Conuentio duorum est lex.** l. ea lege. C. de condi. ob cau.
 datorum.
- Contractus ex conuentione legem accipiunt.** l. 1. C. com
 mo. & ff. depo. l. 1. §. si conuenerit. & facit. ff. loca. l. si do
 mum. & ff. de contrahen. emptio. l. si quis fundum. cap.
 contractus de re iudi. lib. 6.
- Calamitas matris non debet nocere ei qui in utero est.** l.
 & seruorum. §. si. ff. de sta. ho. & inst. de ingenuis. §. con
 trario.
- Cuilibet habere concubinam licitum est, nisi sit minor
 annis.** l. 1. in fi. ff. de concu.
- Coniuncti loco unius habentur.** No. glo. si forcidianũ. C.
 de leg. & C. de cadu. tol. l. si uero quidã. & §. sin autem
 disiun-

disiunctura. & ff. de leg. i. l. si pluribus.

Curator furiosi nullo modo libertatem potest præstare.
l. si. ff. de cura. fu.

Citatio sine die non ualet. ar. l. ita. ff. de uerbo. obli.

Citatio facta die referiatio ut fiat actus die feriatio non
ualet. ar. l. pro parte. ff. de serui. quia res peruenit ad ta-
lem casum à quo incipere non potest.

Contractio, est admotio de loco ad locum. l. 3. §. si rem. ff.
de acqui. pos.

Coniunctio disiunctiua posita inter personas pro cõiu-
cta habetur. l. pe. C. de uerbo. signi. ut si testator diceret
Titium aut Mæuium instituo hæredem, ista cõiunctio
aut habetur coniuncta: & sic uterque esset hæres. Se-
cus autem si poneretur inter res quia tunc haberet
vim suam: ut in eadem. l. cum quidam.

Cum quid impeditur propter vnum eo demoto tollitur
impedimentum. ff. de diuor. & repud. l. pe. in glo.

Coniunctio disiunctiua aliquando ponitur pro copulati-
ua. l. generaliter. C. de instir. & substi.

Clerici sunt digniores militibus. C. de sum. tri. & si. cat.
l. nemo.

Cui plus committitur ab eo plus exigitur. l. præbyteri.
C. de epif. & cle.

Consobrini de iure ciuili possunt coniungi per matrimo-
nium, instit. de nup. §. duorum autem fratrum.

Cum principalis causa non stet nec etiam ea quæ sequun-
tur. ff. de reg. iur. l. cum principalis causa.

Cum rex iustus sederit super sedem suam non aduersabi-
tur sibi quicquam malignum. in epistola inter claras
circa prin. C. de summa trinitate & fide cathol.

Consauguinei sunt qui ex eodem patre nati sunt: & non
ex eadem matre. insti. de leg. ag. suc. §. i.

Conditio uideatur esse. adimpleta ex quo non remanet
per eum qui eam uult adimplere. l. d. edi. §. si. ff. de con-
di. cau. da. causa non secu.

Conditio furtiua est rei persecutio. l. i. C. de condi. fur.

Cum quid conceditur & omnia sine quibus esse non po-
test. l. i. ff. de iurifdi. om. iudi. & C. de or. iu. l. i. & C. de
iud.

- iud.quoties.& ff.de alimentis & cibarijs legatis.l. legati.& ff.de off.eius cui mā.est iuris.l. si. ff. quē ad. test. ape. l. 2. §. inspectio.& ff.de usufruct.l. 1. §. 1. de seruitu. ru. præ.l. 1. §. q. habet.& ff.de procur.l. à die.& l. ad legatū.
- Cui mandantur præcedentia & sequentia uidētur mandata. C. de procur. l. inuitus.& ff.de cōdi. inde. l. indebitū.
- Causa est illius ad quem pertinet emolumentum. l. damnus. §. in propria. ff. quando appellandum sit.
- Causa est addenda quotiens fit aliquid. ff. de trans. l. eum qui. §. in causa. C. de test. & ff. de suspec. tu. l. 4. §. fin.
- Confessio in carcere facta non ualeat. l. qui in carcerem. ff. quod me. causa. & ff. de quæstionibus. l. 1. §. diuus. & §. quæstioni. potest tamen facere testamentum. ff. de testa. l. qui à latronibus.
- Contumax dicitur ille qui ternis edictis citatus est uel vno peremptorio pro omnibus copiam sui facere contemnit. ff. de re iudi. l. contumacia.
- Cauendum est de eo quod faciendum in futuro. l. in omnibus. ff. de iudi.
- Causa affectionis suspicionem remouet. ff. de ritu nup. l. non solum. §. de uno.
- Conductor non tenetur de casu fortuito. insti. de locatione & conduc. §. qui pro usu. uide supra casus fortuitus.
- Cōsentaneum est verbis factam obligationem posse alijs verbis dissolui. insti. qui mo. tol. obli. §. quo genere. ff. de reg. iur. l. nihil tam na.
- Cōmentariensis dicitur princeps carceris qui ponit alios custodes sub se. No. glo. l. pe. C. de custo. reo. & deberet puniri si captiui fugerent quos in custodia habebat, quia capitaliter punietur si per dolum suum effugerint, vel per culpam. Si autem casu fortuito euaserint carcerem, non tenebitur.
- Crimina & infamia respiciunt corpus delinquentis, iniuria bona solummodo. ff. de accu. l. ex iudiciorum pu.
- Cessāte legis rātionē cessat lex vel ipsum ius. ff. ad sillan. l. si. ff. de adul. & l. si maritus. §. scripsit. & C. de præsc. long. temporis. l. finali.
- Consuetudo dat ordinariam iurisdictionem. l. inspeximus

in glo. super uerbo consuetudinem. C. de emanci.

Cui debetur aurum vel argentum potest solui pecunia. l. si quis argentum. C. de dona. & ff. de auro & argen. le. l. i. §. fin. contra. ff. de solu. l. pau.

Cum res ad eum casum uenit à quo incipere non potest, talis actus non ualet. l. pro parte. ff. de serui.

Clericus est miles cœlestis. insti. de excu. tut. §. idem in milite. in glo. super uerbo nolens.

Coacta uoluntas, est uoluntas. ff. quod me. cau. l. antepenul. in glo. super uerbo. uoluimus.

Ciues non debent alias quam per portam ingredi. Alioquin capite punientur. l. fin. ff. de re. di.

Conditio debet adimpleri in forma specificata & reali. l. meuius. ff. de condi. & demon.

Cum tempus in testamento adijcitur credendum est pro herede adiectum, nisi alia mens fuerit testatoris, sicut in stipulationibus promissoris gratia tempus adijcitur regula est iur. ff.

Cum amplius solutum est quam debeatur: cuius pars nō inuenitur: quæ repeti possit: totum esse indebitū intelligitur manēte pristina obligatione: regula est iuris. ff.

Conditio habetur pro causa. l. cum ad præsens. vbi Bart. ff. si cer. pe. & l. titio. & ibi Bart. ff. de uerbo. obli. & Iason in d. l. cū ad præsens. quod facit ad declarationem. l. iuris gentium. §. sed cum nulla. ff. de pac.

Certum est quod is committit in l. qui legis uerba complectens cōtra legis nittitur uoluntatē. de re. iur. lib. 6.

Cur non fiat per eum ad quem pertinet quo minus conditio impleatur haberi debet perinde ac si impleta fuisset regula. lib. 6. contra ut ibi per Dy.

Cum quid una piā prohibetur alicui ad id alia nō debet amitti. c. tuæ de procu. de reg. iur. lib. 6. cum quid.

Cū quid prohibetur prohibentur omnia illa quæ sequuntur ex illo regula lib. 6. & l. oratio. ff. de sponsa.

Cum quis succedit in ius alterius iustā ignoratiæ causam habere p̄sumit. ff. de re. iur. qui in alterius eod. tit. lib. 6.

Certitudo dummodo habeatur non curatur de modo. l. quoties. §. si quis nomen, & ibi. Imo. ff. de hære. instit.

- instit. l. item veniunt. §. à quo. de pet. hære.
- Consensus tacitus limitatur secundum actum ex quo colligitur. l. fin. C. ne vxor pro mar. & quod no. Bar. in l. 1. §. si quis hoc interdicto. in fi. ff. de inter. act. Decius in c. 1. 26. col. de iudic.
- Causatum sapit naturam suæ causæ. §. j. instit. de perpe. & tem. act.
- Cautiois euetus est incertus. l. pupilli. ff. quod cū fal. tu.
- Cautio superuacua dicitur. l. hæc stipulatio. ff. vt leg. no. ca.
- Compensatio est facta solutio. l. Iulianus. ff. de condi. & de l. si peculium. §. 1. ff. de sta. libe. vide Io. de Montefer. in repe. l. omnes populi. fol. 12. in 2. col.
- Clamor impedit animū ne possit cernere verū. ff. de ap. si cōstat. & ff. qui & à quib. si prouocatus Bal. in c. 2. de elec.
- Complacentia non eget verbis tex. iuncta gl. & doc. Bart. in l. triticum. ff. de uerb. obl.
- Causa mediata est proximior causa remota. l. cum quæritur. de except. rei iudic. l. si mulier. ff. rerum amo. Bald. in l. 1. 1. in 3. coll. solut. mat.
- Corā dicitur esse aliquis quando se ostendit. l. nemo dubitat. ff. de hæ. insti. vide tamen tex. qui videtur facere in contrarium in c. cupientes. ibi curam nobis personatiter. de elect. lib. 6.
- Charitas prima incipit à seipso. l. præses. ff. de ser. & aqua.
- Commendatiuæ literæ & familiares nō censentur emissæ animo obligandi sed commendandi. l. dominos. quæ est fi. C. quod cum eo qui in alie. pot.
- Cautè tñ & si nō caste est vulgare Io. an. in c. vlti. de acc.
- Consensus est substantia contractus. l. 3. ff. de contrahenda emptio.
- Concessio principali conceditur accessorium 8. di. quo iure. & 16. q. 1. si monachus. & ff. de iur. om. iud. l. 2. & ff. de re iudic. quædam. C. vbi & apud quos. l. ult. & extra de restit. spo. causa.
- Concessio facta aliquibus debet intelligi de habilibus. l. gradatim. §. lege. ff. de mu. & ho. & inhabiles & odiosi in dubio censentur exclusi, vt latè per illum text. dicit Ias. in l. 2. §. prætor. in princip. not. qui satis cog. facit tex.

tex. in l. lucius de le. 2. & l. testaméto. Centurio. §. cum
ita. ff. de manu. testa.

Communis usus loquendi derogat proprietati vocabuli,
vt dicit Bar. in l. Labeo. ff. de suppel. lega. & Feli. in pro
he. Grego. col. 1. vsque ad 8.

Contractus in dubio magis ex forma quam à denomina-
tione cognoscitur. l. insulam. ff. de præscrip. ver. l. si vno
in prin. ff. loca.

Causa viduarum non spectat principaliter ad ecclesiam:
nisi quo ad protectionem & defensionem extra de ver.
signi. super quibusdam. 87. dist. c. 1. & 2.

Consuetudo & lex quantum ad obseruantiam & decisio-
nem negociorum parem vim obtinent. l. de quibus. §.
inueterata. ff. de legi.

Cessante necessitate debet cessare quod urgebat. 1. q. 7.
quod pro remedio. l. liberorum. cum glo. ff. de his qui
no. infa. Bar. in l. 1. ff. sol. ma. c. de Syracusanæ. 28. dist.

Cupiditas discendi est optima ratio viuendi. l. apud Iulia
num. ff. de fideicom. liber.

Cui non conuenit res disposita nec conuenit dispositum
l. hos accusare. §. omnibus. ff. de accu. & l. 4. §. toties. ff.
de dam. infec.

Causa pauperis est tractanda prius quam diuitis: vt 16. q.
6. de lapsis. & C. de epif. & cle si quis ad declinandam.

Consuetudo cuius initij memoria non extat vim habet
priuilegij. etiam in quæstibilibus solo priuilegio. c. super
quibusdam de uerb. signi.

Consuetudo est pactum tacitum ciuium, ideo non exten-
ditur sicut nec pactum. l. si unius. §. ante omnia. ff. de
pactis. ita Bald. in c. 1. ad fi. principij de feudi cogni.

Causa super rebus quæ breui tempore corrumpuntur ter-
minari debet iudicio adeo celeri quod res non corrup-
pantur. Bar. in l. si prius. 10. q. ff. de ope. no. nun.

Concilium prouinciale non potest pronounciare. Episco-
pum esse deponendum. Abb. in c. non potest. de sen. &
re. iu.

Compromissum fieri non potest super censuris. Abb. in re
pe. c. per tuas. 42. col. de arbi.

Cito crescit mulier sicut mala herba. glo. in l. 2. C. de his qui ueniam æta. impetra.

Causa naturalis potentior est quam causa accidentalis. l. 3. §. 1. ff. de test. tutel. Bart. in l. proconsul. ff. de offi. pro conf. & leg.

Communis error facit ius. ff. de of. præsi. l. barbarius. ff. de supp. leg. l. 3. Adde tex. no. qui loquitur in filio familias qui reputabatur paterfamilias dicit text. quod non habet locum macedo. l. si quis patrem. ff. ad maced. contra. ff. de le. l. quod non ratione. ff. de au. arg. leg. l. ornamentum.

Citatio alternatiua valet. Imo. in de. causam 8. col. ibi ad secundum de elect. ut si iussit iudex citare ad domum vel personaliter: sed citatio debet esse certa.

Citatio verbalis non potest fieri per partem absque commissione iudicis glo. no. & ibi Abb. in c. cum sit Romana. de appel.

Conuersatio nimia parit odium & contemptum. l. obseruandum de of. præsi. 86. dis. quãdo & c. si Iudæos de iud. vbi Abb. dicit uerum inter rusticos. quia inter prudentes auget amorem & amicitiam. l. 3. de pecu. Nam nihil tam amicorum proprium est: quam simul uiuere: ut sentit Arist. libr. 8. Ethicorum & per Feli. in d. c. si Iudæos.

Culpa est immiscere se rei ad se non pertinenti in Spec. de aduo. §. 1. uer. item quod non habet.

Coniuncta persona potest agere pro coniuncta ea inuita quando agitur de interesse suo. l. 1. 2. & 3. ff. de lib. cau. l. non tamen. ff. de appella.

D

Duo impedimenta plus impediunt quàm vnum: & duæ rationes plus operantur quàm una: & duo uincula fortiora sunt uno. instit. de adop. §. sed hodie. & C. qui test. face. pos. l. discretum. contra. ff. de his qui sunt sui uel alie. l. patre furioso. & l. nam & si parētibus. ff. de inoffi. test.

Dispositio temporis inhabili facta si tempore habili offeratur, ualida reputatur. ff. de uerbo. ob. & deser. ex-
por.

- por. l. si minor. Cōtra de l. quod spōsæ C. de do. an nup.
 De se cōfessio nō creditur super crimine alieno. C. de ac-
 cu. l. si. cōtra C. de cōfes. l. vnica & C. de fa. mo. l. i. i. p̄tī.
 Dispositio facta sub conditione non extitura conditione
 pura reputatur. ff. de noua. l. si pupillus, contra de l. qui
 bus diebus. ff. de condi. & demon.
 Delictum patris filio nocere non debet. ff. de in ius voc.
 l. adoptiuum. in fi. & inst. de inge. §. i. contra ff. ad leg.
 Iul. ma. l. quisquis. §. item delictum debet nocere delin-
 quēti C. de pœ. l. sancimus. Modo pater & filius eadem
 persona censentur, vel esse reputantur: ut l. si. C. de im-
 pu. & alijs substi. & in auth. iureiur. colla. 6.
 Digniora sunt præponenda. No. gl. inst. de iur. na. gen. &
 ci. §. si. Cōtra quia testamentum militis est dignius te-
 stamento paganorum. Item difficiliora sunt digniora
 facilioribus: & tamen de facilioribus determinatur vel
 præmittitur. inst. de iutt. & iure §. his igitur.
 De casu legis non plus facienda est quæstio. C. de fur. l.
 ancillæ. & ff. de consti. pe. l. i. §. de pul. contra quia im-
 perator in ti. de pac. facit quæstionem in l. si quis in
 conscribendo. C. de epis. & cle. ita potest opponi de alijs
 legib. similib.
 Duo non possunt esse domini eiusdem rei insolidum. ff.
 cōmo. l. si ut certo. §. si duobus vehiculum. Et ff. de leg.
 2. l. Meuius. §. duorum. & ff. de re. iud. l. quidam. §. pro-
 uide. Cōtra quia si loco tibi rē in emphyteusim ego sum
 dominus, & tu etiam quia habes rei ven. ergo & c. ff. si
 ager uec. pe. l. i. & ff. de superfi. l. i. quod ait l. si. iuncta.
 l. in rem. ff. de rei. vend.
 Duo non possunt eadem rem possidere simul. ff. de acqui.
 pos. l. 3. §. e contrario. in prin. & ff. commo. l. si ut certo.
 §. si duobus. Cōtra de l. si duo. ff. uti possid. & in l. possi-
 deri. §. e contrario. ver. Sabinus de acqui. pos. & l. clam
 possidere. §. qui ad nundinas, quia ille qui est absens re-
 tinet possessionem, & si eman. eam ago. si. pos. tūc eam
 vsucapiam. ergo & c.
 Duæ propositiones vniuersales cōtrariæ, & cōtradictorię
 non possunt esse simul veræ, sed bene falsæ. ff. de re iu.

- l. qui ducenta. §. vtrum: contra, nam promisi plures stare in iudicio sunt omnes præter vnum. l. dicit, quod ista propositio est vera omnes stantes non esse: ergo nulli steterunt, ergo duæ contrariæ sunt simul veræ. Itē nullo modo quis obligatur, & aliquis obligatur. ff. de fide. l. Græcè. §. illud. iuncta. l. i. §. si. ff. de verb. obl.
- De modico non est curandum. ff. de oleo leg. l. si oleum. §. si. cum ll. seq. & ff. commo. l. in rebus. §. possunt. & ff. de in integ. rest. l. scio. & ff. de contrahen. emp. l. res. Cōtra. ff. de iud. l. si debitor. in glo. & ff. de dam. infec. l. si propriarius. & §. gallinarum. inst. de re. diui.
- Duæ negationes æquivalent unī affirmationi. l. duobus. ff. de verb. sig. & ff. de iud. l. nunquam. Cōtra. ff. de leg. 3. l. fideicommiss. & C. de ser. fug. l. i. & §. seruus. insti. de inu. stip. & de c. & si Christus. de iureiur.
- Donare est perdere. ff. de do. l. filiusfa.
- Dubium enim non est eum qui inferendæ eius voluntate præcesserat iure cessum uideri. C. ad leg. Corne. de fica. l. si ut allegas.
- Dispositio videtur facta in locum in quo eius consequitur effectus. l. confirmatur. l. concupisce. ff. de ac. & ff. de bo. auth. iud. pos. l. 3. Contra. ff. de const. pec. l. eum qui.
- De duobus malis minus est eligendum. ff. de reg. iur. l. quoties. cū ibi alleg. Contra ad l. A qui. l. ita vulnerata.
- Deus non vult mortem peccatoris, sed ut conuertatur, & viuat. in auth. ut non luxuri. ho. cōtra na. col. 6. & C. de nupt. l. imperialis.
- Dignitas filij, & gloria est & laus patris. in authen. constitutio que de dignita. col. 6.
- Durum est, & inhumanum rei familias detegere paupertatem. C. quādo & quib. quar. pars deb. ex bo. l. 2. li. 10.
- Discipulus debet opinionem sui magistri excusare. ff. de arb. l. æqualem. §. nunc videndum. & c. cum beatissimus. 24.
- Difficile est assuerū relinquere. ff. de ædil. edic. l. præcipua.
- Defensor propriæ salutis in nullo peccasse uidetur. l. si ut allegas. C. ad leg. Cor. de fica.
- Dispositio super iure fauorabili validius inducit suū effectum

- Etū q̄ super odioso. ff. de cond. inde. l. qui exceptionem.
 Dominus membrorum suorum nemo videtur. l. liber ho-
 mo. ff. ad leg. Aquil.
 Debitor est seruus fœneratoris. No. gl. ff. de leg. 3. l. fidei-
 comif. §. si rem super verbo.
 De non apparentibus, & non existentibus idem est iudi-
 cium. ff. de contrahen. emp. l. in lege.
 Dispositio facta in uno comunctorum ad reliquum ex-
 tenditur. C. de fur. l. ancilla.
 Dolo petit, qui petit quod restitutus est. ff. de excep. do. l.
 dolo. c. dolo. de reg. iur. lib. 6. Contra de l. i. §. redigun-
 tur. ff. quorum lega.
 Difficilior est progressus, de non esse ad esse, quàm de esse
 ad esse perfectius. ff. de hæ. inst. l. talem. concor. l. ab
 eo. ff. de contrahen. emp. l. 4.
 De his quæ raro accidunt, miraculum est, in auth. de con-
 sulibus. colla. 4.
 Diligentem non est uerisimile errare. ff. de pro. l. cum de
 indebito. in gl. cum ibi alleg.
 Deceptis & non decipientibus iura subueniunt. ut ff. de
 pig. ac. l. si rem. §. omnis pecunia. gl. fin.
 Doctor debet aliqua habere ultra illa quæ dixit suis scho-
 laribus. no. gl. in proœmio. ff. §. his igitur. super verbo
 peritia. & ibi uide.
 Dat Galenus opes, dat sanctio Iustiniana. Ex alijs paleas
 ex istis collige grana. No. gl. in proœmio. ff. §. nos uero.
 super verbo doctissimi. Itē si modo paup̄ eges, ne plus
 egeas lege leges. Grandia lucra leges fertilis illa seges.
 Difficile est plures in vnum conuocare. de iust. & iur. l. ex
 hoc iure. ff. de ar. Item l. si unus. l. si. ff. & insti. de iur.
 nat. gen. & ci. §. senatuscon. & ibi uide.
 Dignitas & fama custodiri debent. ff. de ven. insp. l. i.
 Decipi non reputatur ille qui scit se decipi. ff. de ædil. edic.
 l. i. §. intelligitur. & ibi uide.
 Domus est cuique tutissimum refugium, atque receptacu-
 lum. l. plærique. ff. de in ius uoc.
 Deterior dolus eius qui interruptam litem deseruit quàm
 qui semel acceptam derelinquit: ut in auth. de iud.

- Dolus cum dolo compensatur. l. de vno. ff. sol. mat. & l. si ambo. ff. de compen. & l. si duo. ff. de dolo.
- Dolus alicuius non debet alicui esse damnosus. l. elec. §. pe. in fi. ff. de noxa. cum alleg. pro hoc in l. 3. ff. de transac. contra de l. si. C. depo. & facit pro & contra ff. de inoffi. test. l. si quis in suo. §. si.
- Dulcior est fructus post multa pericula ductus. No. gl. in l. non moriturus. C. de contrahen. & commit. stip.
- Deus est solus scrutator cordium. No. gl. in l. 3. in fi. ff. de interro. ac. tex. in c. nouit de iud.
- Deus iudicat de uoluntatibus & sensibus, nec uiolatur castitas, nisi de consensu mentis. 32. q. 5. in prin.
- Destructo principali, destruitur accessorium. ff. de pec. leg. l. 3. l. cum principale. ff. de re. iud.
- De quibus non habet transigi nec stipulari. l. si quidam. C. de contrahen. emp. & uend.
- Delegatus delegare non potest. ff. de iuris. om. iud. l. more maiorum. & C. de iud. l. à iudice.
- De præsentis præsumitur in futurum l. si quis. adulterij in gl. C. ad leg. Iul. de adul. & C. de na. l. cū quis. & i. auth. de resti. & que pa. §. verū si quidam. & §. mulier enim. & in auth. ut nul. iud. §. si quis vero accusatus.
- Duæ res ualent unam. in titi. de ac. §. sed hodie. C. de edic. diui Adr. tol. l. si. nisi vna sit melior, quàm duæ. ff. de in off. test. l. nam si pa. & in authen. de consan. & vterinis fra. §. si. col. 6.
- Deportatus pro mortuo habetur. ff. de bo. pos. contra tabulas l. 1. §. si quis alium.
- Deportatus tanquam peregrinus capere non potest l. 1. C. de hære. in titi.
- Duo testes sufficiunt ad probandum aliquid ubi unus testium de iure non adijcitur. ff. de testi. l. ubi.
- Duo homines non faciunt turbam, nec tres, sed decem uel 15. ff. de vi bo. rap. l. prætor ait. §. 1.
- Debitor alternatiuus potest eligere quam rem uoluerit ad dandum suo creditori. C. de condi. indeb. l. pen.
- Datum ob causam: causa non secuta potest retractari. l. ea lege. C. de condi. ob caus. dat.

- Delictum patris non debet nocere filio. C. ne fi. pro pa.
per. to. & de iniur. uoc. l. adoptium.
- De modicis expensis non est curandum. ff. de impen. in re.
dot. fact. l. omnino.
- Duæ vices faciunt consuetudinem, & delicta iterata plus
puniuntur. l. 3. in fin. C. de episc. aud. & ff. de iure pat.
l. 1. & ff. de pœn. l. autem damna. §. quisquis & C. de
ser. fug. l. quæcunque. Contra de c. cum ecclesia Surri
na. de cau. pos. & propriet. vbi duæ vices non faciunt
consuetudinem.
- Difficili dignosci potest liber homo à seruo. l. liberi in fi.
& ff. de contrahen. emp. & vend.
- Dies naturalis continet 24. horas: & incipit media nocte
vsque ad mediam noctem sequentem more Romano
l. more. ff. de ferijs.
- Domum suam unicuique reficere licet inuito altero: dum
tamen non officiat alteri edificio in quo ius non habet
de reg. iur. l. domum.
- Donari videtur, quod nullo iure cogente conceditur. ff.
de reg. iur. l. donari.
- De apicibus iuris non est curandum. ff. man. l. si fideiussor.
§. quidam tamen. ff. ad leg. Aquil. l. ita vulneratus.
- Donationes causa mor. legatis comparantur. ff. de don.
causa mor. l. illud.
- Dignitas & auctoritas seruanda est quantum ad mun-
dum. ff. de post. l. 2. in glo. & ff. de offi. præf. l. obseruan-
dum. & ff. de uen. in spi. l. 1. §. si seruus. facit text. in c. 1.
de ma. & obed. Non quo ad Deum cum ibi omnes sint
æquales. vt ar. in authen. de mona. §. 1. colla. 1.
- Dubitantes de suo statu, vel errantes non possunt facere
testamentum. ff. de testa. §. de statu.
- Dum defunctus habet defensorem, bona sua non debent
vendi. inst. de eo cui liber. cau. §. hoc.
- Defensor idoneus est, qui de solido cauet. in eod. §. præ-
alle.
- Depositarius & commodatarius non possident, instit. de
interdic. §. possidere autem.
- Dos non constituit nuptias, sed coniunctorum affectus.

- in authen. de trien. & se. §. sed nec. col. 3.
- Dubitare de singulis non est inutile. Not. glo. C. de sum. tri. & fi. ca. l. nemo. super verbo requirens.
- Duo simul esse nō possunt. ff. de sta. hom. l. Arethusa. & l. seq. & de acqui. pos. l. 3. §. e contrario.
- Donatio inter virum & vxorem non valet. l. 1. ff. de dona. inter vir. & vx.
- Domine nuper audias me patienter. ff. de his qui in testa. delen. l. proximā.
- Differentia est inter multam & pœnam. ff. de verb. signi. l. si qua pœna, quæ est antepenul.
- Dies incertus conditionē facit in testamēto. l. dies incertus. ff. de condi. & demon. & l. extraneū. C. de hær. inst.
- Domus tuta debet esse. ff. ad sen. conf. Clau. l. 1.
- Dignum est, ut cuius præcellimus munere illi & omnino pareamus in operatione. in titu. de pace te. & eius uio. in prin. col. 10.
- Desijt esse miles seculi qui factus est miles Christi. c. vni co. de vasallo mi. q. arma bellica deposuit. col. 10. in fi.
- Delicti enim ueniam petentibus damus. l. manichæos. C. de hære. & mani.
- Desolatis & tristibus est consulendum. l. 1. in fi. C. de his qui ante ape. tab. hæred. transf.
- Dignum est fraudem in suum authorem retorqueri. l. pe. C. de leg. vnde Ouidius. Discat in authorem pœna re dire suum.
- Deus est totius operis præsul. l. 1. in prin. C. de vet. iur. enu. & per eum omnia facta sunt. l. 2. §. omnia. C. eo.
- Derogare est aliquid legi in parte subtrahere. l. derogare. ff. de ver. sign. Prorogare est legem proferre seu promulgare. Subrogare est in parte legi aliquid detrahere, & in parte adjicere. Obrogare est in parte legi aliquid adjicere nihil detrahere. Abrogare est pœnitus legem tollere.
- Difficilius tollitur ius commune quam priuilegium, quia difficiliter inducitur. in auth. de reb. alie. non ali. §. sed quia uerius simili. in fin. l. eius militis. §. militia missus. ff. de mili. testa.

- Destruere aliqua in dedecus alterius: & quæ sibi nõ pro sunt hominibus non est permittendum. l. pro voluntarijs circa fi. ff. de impen. in re. do. fac. & est tex. & ibi no. gl. in l. senatus. §. Marcellus. ff. de leg. 1.
- Duo principalia habentia vnum effectum quantumcunque ponantur diuersimode, & in diuersis nominibus debent habere nihilominus eundem effectum. tex. est iuncta gl. in l. neque. ff. de impen. in re. do. fac.
- Dapifer quando non potest aliud cinerem furripit. Mar. Anto. Baue. in repe. l. cum filio. col. fi. in fin. ff. de leg. 1. alleg. illud Virgilii. Quid domini facient, audent cum talia fures. & alia plura gl. magna circa fin. in l. Iulianus de act. emp.
- Debitum naturaliter non dicitur propriè debitum sed abusuum. l. fideiusor obligari. §. fideiusor. ff. de fideiuss.
- Duæ excusationes imperfectæ nõ faciunt vnam perfectã l. 2. in fi. ff. de excu. tut. & l. spadonem. eo. ti. c. quorundam. 23. de hoc est verum si sunt diuersæ speciei, secus si eiusdem. Bar. in l. admonendi. in 10. col. de iur. iu.
- Duæ præsumptiones faciunt plenam probationem. gl. in l. 2. §. remittit. in ver. legitimos. ff. de excu. tut.
- Denominari debet res à causa proxima. l. quisquis. §. hæc verba. ff. de vulg. & pup.
- Donare sæpe est melius quàm vendere. l. tutor ad vtilitatem. ff. de adm. tut. Bal. in rub. de procu. in 2. col.
- Dispendium minimè quis pati non debet: vnde præmiū meretur. c. 2. de fideiusso.
- Doctor perdit memoriam in consulendo, vel legendo si ei debitum salarium non solvatur. Vnde versus. Muneris infundas oleum fuge nomen auari: Sic agræ menti poterit medicina parari. ita Car. in cle. 1. §. excellentissimum. de reli. & ue. san.
- Diuinare nos cogit difficultas contrariorum. ita Bart. in l. ita stipulationes. in fi. 9. col. ff. de verb. obl.
- Dictum non restringit rationem generalem sed non est nouum, quòd ratio generalis restringatur per dictum speciale. tex. est. & glo. vnica. in §. fratres. in lti. de nupt. & quòd dictum aliquando sit generalius ratione Corn.

conf. 13. in litera B. 4. volu. alleg. l. prospexit. qui & à quibus. cum alijs.

Decipi quis nõ debet. auth. l. j. C. de his qui ve. æta. impe. Dicitur aliquid haberi quando habetur vsque ad mortẽ l. pater filium. §. Iulianus Agrippa. ff. de leg. 3.

Dolosa persuasio plus quàm violenta coactio. ff. de libe. ho. exhib. l. 3. §. si quis volentem. 2. responso. & de ser. uo corrup. l. j. §. persuadere. glo. est etiam quæ hoc adducit. in c. certe. 12. q. 1.

Dignitas vbi est maior prioritas tẽporis non attenditur glo. in c. placuit in ver. Isidorus; 16. di. nota. in c. statu. tũ. de ma. & obe. per Feli. in c. clericus. in 4. col. de iudi.

Dolus dicitur esse delictum, tex. bo. in l. j. §. nunc tractemus. ver. planẽ ff. de tut. & ratio diff. & l. si ex causa. §. nunc videndum. ff. de mino. l. j. §. si apud. ff. de posi.

Dõctor cum est sibi contrarius in duobus locis: illa opinio sequenda est, vbi plenius scribit, l. diui. ff. de iur. patro. notat Abb. in c. bonæ col. si. de post. præla.

Dissimilia videntur contraria Bal. in l. filia. ff. de colla.

Dubitãti potius est imputãdũ quã ignorãti; quia dubitãs põt inquirere quis dubitationem soluat: sed ille qui errat seu ignorat credit illud firmiter esse quod non est, ita Bal. in c. j. §. personã per quos fiat inuesti. in v. si. feu.

Dominica dies incipit à vespere sabbati, quoniam tũc incipit dies secundum canonicam computationem: siue quo ad officium. extra de fer. quoniam. & 65. dist. quòd à patribus.

Discretio est mater omnium virtutum, 1. q. 5. præsentĩũ. c. 1. de offi. custo. & cle. pastoralis. §. verum. de reg. iur.

Debilitas vel infirmitas corporis non impedit iudicium animi, tex. in l. 2. §. debilitas corporis. ff. de vaca. mu. & in c. j. de renun. Vbi est notabile vnum dictum Bald. quem vide. Ad idem Phi. Deci. post Bal. in c. si pro debilitate. de offi. dele. Contra de l. 1. C. de sa. san. eccle. l. quoniam C. de testa.

Doctorum authoritas vbi deficit lex pro lege seruanda est, l. si idem cum eodem. ff. de iurisd. om. iudi. vbi Angel. hoc notat. & Hostien. in c. inquirenda. de pecu. cle. & vide.

& uide latissime in tracta. canonicorum regularium
in secunda parte principali. titu. 7.

Detractio uel adiectio facit unum ius trāfire in speciem
alterius. l. ius ciuile. ff. de iu sti. & iure.

Doctor debet esse breuiloquus glo. in c. cū sit ars. de æta.
& qualit. & est text. in auth. de referen. circa fin. uide
Abb. in probe. decre. in 2. col.

Docendo quis sit peritior. l. i. C. de excu. ar. lib. 10. tenet
Abb. in proæ. primo Gregorij. in 2. col. ubi ponit uer-
sus quos ibi ponit glo.

Doctor non debet ita esse breuis ut non perfectè dicat: uel
non intelligatur. glos. in clemen. constitutionem. in vet
ficu. de nouo. in fi. de electio. & quod no. Ioan. And. in
c. bonæ. de confir. uti. uel inuti. & illud Horatij Breuis
esse laboro obscurus fio.

Dos nulla dicitur soluto matrimonio. l. i. si. ff. pro dote.

Dos æs alienum dicitur. l. Labeo. ff. pro socio.

Dos nisi deseruiat oneribus matrimonij nulla est. l. si is
qui Stichum. & l. si pater. ff. de iu. dotium.

Dignitas doctoratus non liberat à patria potestate. Bar.
in l. itē in potestate. in fi. ff. de his qui sunt sui uel alieni
iur. Adde l. si maritus. & ibi Bal. C. de pat. pote. Bal.
in l. 2. C. de cast. pecu. lib. 12.

Deus constituit de cælo Imperatores ad hoc ut per ora
eorum diuinitus leges cōderēt. §. quia igitur. in auth.
de inst. cau. & fi. & ideo ab imperatore dicuntur leges
emanare diuino quodā motu. l. si. C. de p̄scri. log. tēpo.

Delictū superueniens, uel nouā causam: non uariat legiti-
me factū. 30. q. 1. nosse. & c. dictū. & 55. dist. p̄cepta. 32.
q. 7. h1 qui. 1. q. 5. quicunque. & q. 7. si quis omnem.

Dignitates & matrimonia nō debēt eē uenalia. 1. q. 7. s̄ci
mus. ff. de do. iter ui. & vx. l. 2. & l. i. ff. ad l. Iul. & ibi gl.

Delegatus non habet plus iurisdictionis, quàm delegans
siue par sit aliàs delegatus. cap. 1. 94. di. ar. ff. de dan.
inf. l. qui bona. §. vlt. siue sit maior. ff. de offic. eius cui
mand. est iurisd. & l. si p̄tor. quandoque tamen ha-
bet minus quis si ex delegatione cognoscat quàm si ex
iure suo, extra de offic. delega. super quæstionum.

§. si vero. C. de procu. maritus.

Dux vel plures rationes vincunt vnam. Spec. in titul. de feud. §. 2. versi. 16. Bal. in l. j. versi. sed contra. C. de legi. hæred. Panor. in c. suggestum. in fi. de iure patro. Iason in l. re coniuncti. de leg. 3. ff.

Duo specialia circa idem non debent concurrere. l. j. in fi. cum gl. G. de do. promif. gl. in l. cum post. §. gener. ff. de iure do.

Dictum doctoris debet intelligi secundum tex. quem allegat. Bar. in l. non solum. §. liberationem. ff. de lib. leg.

Dignus est mercenarius mercede sua. ff. de do. l. si pater. & ff. quod met. cau. l. metū. §. sed licet. & Matthæi. 10. adde tex. in c. j. de sepul. & c. quicumque. 12. q. 1. & c. quoniã. 88. dist. & tex. bonus qui loquitur de premio studij. in l. j. C. de accessio.

Distingue tempora & concordabis scripturas l. apud anti quos. C. de fur. in glo. §. sin autē. super verbo discretis. vide gl. in c. habeo. 15. di. & tex. in c. si peccauerit. 2. q. 1.

Damnum quod quis sua culpa sentit sentire nõ videtur. l. quod quis. ff. de reg. iur. alias dicitur: sibi debet imputari & non alij. de reg. iur. lib. 6. c. damnum.

Delegati iurisdictionis expirat sententia lata & executioni mandata. c. in literis. de offic. dele. item finitur mortuo iudice cui proprio nomine scribitur. c. quoniam abbas. à contratio sensu. item per mortem illius cõtra quem literæ impetrãtur re integra. de rescri. c. significauit. itē reuocato mandato ff. de iudi. iudicium soluitur. & per secundas literas expressam facientes mentionē de primis. de rescrip. cæterum. Item si iudex remittit causam superiori. de offic. leg. licet Tran. Item elapso termino commissionis. de offi. deleg. de causis. Item si re integra moriatur delegans. de offi. deleg. gratum. & c. licet. Item per legitimam recusationem de fo. compe. licet. & de appel. secundo requiris. Item per appellationem legitimam extra de appe. vt debitus. Item per delationem appellationis argu. extra de appel. sæpe. & c. interposita.

Deus non potest facere ea quę implicant contradictionem.

nem. Bald. in l. eam quam. uer. circa autem quintum genus. C. de fideicom.

Deliberandum est post somnum stomacho ieiuno. in Spe. de pœn. sent.

Delinquens in uno factus est omnium reus. in Spe. de test. §. 1. vers. item quod in alijs.

Deliberādū est in dubijs. in Spe. de aduo. §. 3. uer. habito.

Diuinare non est in potestate nostra : unde annuntiare quæ futura sunt solius Dei est. Maria. Soci. in consil. 6. incip prædicta consultatio ver. ad cuius clariorem circa me. in prima parte.

Diuinatores non sunt consulendi. l. nemo. ubi Saly. C. de ma. & mathe.

Diuinatorem qui consuluit comparatur homicidæ & cui libet criminoso in Spe. de accu. uer. Item quod est homicida.

Diuinare per inspectionem iecoris animalium non licet sub pœna capitis. l. 3. C. de sacri. paga.

Damni dans causam damnum fecisse uidetur. c. sicut. de testi. & atte. 85. 1. di. pasce. ff. ad leg. Cor. de sic. nihil in terest. ff. de offi. præsid. l. illicitas. §. sicuti.

Declaratio iuramenti: siue interpretatio cum de ipso dubitatur pertinet ad Papam. de iureiu. c. quanto. de eccl. ædifi. c. ulci. de elect. uenerabilem. ad fi.

E

EX conuersatione æquali nascitur contentio dignitatis. ff. de offi. præsi. l. obseruandum.

Error in nomine non uiciat actum qui geritur. C. quæ ad. test. a pe. l. si nomine. cōtra. ff. de hère. insti. l. quoties. & facit pro utraque parte: & uide eam.

Exteriora iudicant interiora insti. de re. di. §. pauonum. & l. si. inciuiile. C. de fur. & l. non codicillum. C. de testa. Contra. ff. de offic. præsid. l. obseruandum. & l. emancipare. ff. de adopt.

Extra territorium ius dicenti impune non paretur. ff. de iurisd. om. iu. l. si. & l. præses. ff. de offi. præsi. Contra de l. emancipati. ff. de adop. & l. 2. de offi. proconsul. & le.

Effectus est aliquando dignior sua causa. ff. de adop. lib. l. quod

quod ex liberta. & insti. de ingenuis. §. 1. cōtra in auth. constitu. quæ de dignita. §. ergo. col. 4. & C. ad l. Iul. ma. l. cum quis. cum sua. glos.

Erubescimus sine lege loqui. in auth. de trien. & se. §. confideremus. col. 3. & C. de consul. l. fin. lib. 12. adde l. illā. C. de colla. l. qui filium. §. Sabinus. ff. ad Treb. Contra de l. eum qui. ff. de do. & de omnibus legi. de quibus argutur à contrario sensu.

Exitus acta probat. l. quædam. ff. de re. du. & C. de his qui. ut indig. l. cum Sylleianum. & ff. de publi. l. his qui. & C. de iudi. l. rem nouam. §. si.

Ex diuersitate locorum non debet oriri diuersitas iurium nisi ex diuersitate locorum oriatur diuersitas actionis.

Eius est periculum cuius est commodum. insti. de cōtrah. emp. & uen. §. sed si post. & C. temp. in integ. resti. l. superuacuā. & insti. de usu. in prin. in glo. contra. ff. de eo quod certo loco. l. ideoq;. & l. 2. ff. de offi. procon. & le.

Ecclesia nō claudit gremiū redeūti. C. de sum. tri. & si. ca. epist. inter claras. in fi. cōtra. C. de apost. l. 3. & ibi uide.

Ex una re eademque causa non debent oriri diuersi effectus. C. unde ui. l. meminerint. & ff. de so. l. qui hominē. contra de l. in numerationibus. eod. tit.

Ei qui dicit. incumbit onus probandi. ff. de proba. l. ei qui. & C. eo. l. actor. contra de l. faciliter. C. de abo. & de l. siue possiden. C. de proba.

Expressa nocent: non expressa non nocent. l. expressa. ff. de re iud. in l. nonnunquam. ff. de condi. & demon.

Et expressa non profunt quæ nō expressa non proderint. C. de noua. l. si. & in aut. de duo. re. §. hæc ita. & C. de insti. & substi. sub cond. fa. l. si. iuncta. l. præcipimus. in prin. & alijs subditis contra utrunque. ff. si cert. per. l. cum quidam.

Exēplis nō est iudicādū sed legibus. l. nemo. C. de sē. & in terlo. om. iud. Cōtra. ff. qd' quisq; iur. in rubro & nigro.

Ex his quæ nulla proueniunt causa non potest imputari. C. de lib. prete. l. maximum uicium.

Euentus iudiciorū sunt dub. j. ff. de pact. l. quod debetur.

Exēpla ponimus nō ut uera sint: sed ut sciāt qui addiscūt. ff. de

ff. de act. & oblig. l. obligationum. sub. in fi. & ff. de col-
la. bo. l. prætor. §. uideamus.

Expense faciende sunt secundum statum suum à quocun-
que, siue facultates, siue secundum suam nobilitatem.
de admin. tuto. l. cum plures. §. cū tut. & arg. l. qui vlt.
ff. de negot. gest. & in auth. ut deter. sit nu. cle. §. cum
Deo uero amabilis. in fi. col. 1.

Eadem res non debet diuerso iure concedi. ff. de vsucap. l.
eum qui ædes.

Ea quæ sunt contra leges pro non factis habentur. l. non
dubium. C. de legi. C. de sacra. eccl. l. iubemus. §. præ-
dia autem.

Aes nostrum est quod nobis ab alijs debetur. æs alienum
est quod alijs debemus l. cedere diem. ff. de ver. sig.

Ex cōuentione partium cōtractus legem accipiunt. C. de
cōdi. ob cau. da. l. ea lege. & ff. de pol. l. 1. §. si conueniat.

Ex eodem facto non debet quis pœnā & præmium habe-
re. ff. de negot. gest. l. siue hæreditaria. & de interdi. & re.
l. relocatorum. §. si. adde ff. ex qui. cau. ma. l. fin. & l. ita
demum. ff. de arbi. contra ff. de ex. tuto. l. sed & cui li-
cet. §. sed ignominia. c. inter. de spon. & ma.

Ecclesia non potest pati damnum perfectū prælati. C. de
sacrofan. eccl. l. iubemus. in glo. sup verbo corrigimus.

Ea quæ sunt in domibus non possunt per alios explicari
quàm per illos de domo. l. consensu. C. de repu. contra
C. de test. l. & ab.

Ex persona actoris ius in re metimur. l. Pomponius. ff. si
pars hære. petatur.

Edita actio speciem futuræ litis demonstrat: ut C. de
eden. lib. 2.

Ea quæ de facto fiunt non sortiuntur effectum. §. fina. in
ffit. de inge.

Aequissimum est laborem cuiusque digna recompensa-
tione remunerari: quia, Cū labor in dāno est mortalis
crescit egestas: ut ait Cato. C. de allu. l. si. §. similiter.

Error falsæ causæ ratione boni finis non defenditur. C. de
vsuris. l. pro dot.

Error falsæ causæ vsucapionē nō parit. C. de vsuc. §. error.
Expolia.

- Expoliatus fortunis suis non debet in solidum damnari.
insti. de act. §. ultimo.
- Aequitas præfertur rigori. ff. si pars hære. pe. l. 1. §. si ego.
& C. de iud. l. placuit.
- Aedicta prætorum non debent esse illusoria. l. si prætor.
ff. de iud. & l. si. ff. ne quid in lo. pu. si.
- Error communis facit ius. l. 1. C. de testa. & ff. de offi. præ
si. l. 2. in si.
- Ex nudo pacto non oritur actio. ff. de pact. l. iuriscētium.
§. sed cum nulla.
- Ea quæ primo dicuntur postea repetita esse uidentur. ff.
de uerb. obl. l. Titia. §. respondet. & ff. si cer. pe. l. lecta.
- Error proprij nominis non uitiat actum dum tamen de
corpore agatur. l. si frumentum. & l. idem. Pomponius.
§. pe. ff. de rei ven. & C. quemad. testa. aperi. l. si in nomi
ne. contra. ff. de leg. 1. l. 4. & de hoc habetur. insti. l.
quoties.
- Ex maiori parte delicti maior pœna imponitur. C. ad leg.
Iul. de ui priua. l. 1. & insti. de interdi. §. qui autem.
- Eius est nolle qui potest & uelle. ff. de reg. iur. l. 3.
- Ea quæ impossibilia sunt uel quæ in rerum natura non
sunt pro non adiectis habentur. ff. de re. iur. l. ea quæ
impossibilia.
- Ex qua persona quis lucrum capit eius factum præstare
debet. ff. de reg. iur. l. ex qua.
- Eadem mulier duobus uiris nupta esse non potest. insti.
de nupt. §. affinitas.
- Aetas impuberum ignorat quod uiderit. l. 1. in fin. C.
de fal. mo.
- Ea quæ ab hostibus capiuntur nostra sunt. No. glo. l. hoste.
ff. de uer. sig. & insti. de re. di. §. item ea.
- Extrinsecus actus probat intrinsecum animum. ff. de tut.
& cura. da ab his. l. hi qui.
- Eruisti animã meã de inferno inferiori. No. glo. ff. de ver.
obl. l. conductio in præteritum.
- Est pila pes pontis, pila ludus, pila taberna.
Pila terit pultes, in bellis pila geruntur.
- Qui terit est pilus, pilus est in fronte capillus.

Ad tractum pilli mille ruere pilli.

Ista metra no. gl. l. item Mella. in prin. ff. ad leg. Aquil.

Aere suo pignus crure penus luce tenebras.

Dicitur & luere quando salitur eius.

No. gl. l. licet certis. C. de lo. & conduc.

Emprio tam purè quàm sub conditione contrahi potest.
insti. de emp. & uen. §. emprio causa sub.

Ex sententia transfertur dominium. insti. de offi. iud. §.
fin. Contra. inst. de excep. §. his quoque.

Exceptio competens principali competit fideiussori. l. tam
man. C. de non nu. pec. cum ibi not.

Exemplaribus testamenti non creditur. l. i. §. si quis duo-
bus. ff. de secund. nup. in glo. i.

Exiguum munus cum det tibi pauper amicus. Accipito
placide plenè laudare memento. No. gl. quisquis circa
med. C. de postu. in l.

Exceptio debet esse de regula & sub regula continetur.
l. quod liquido. ff. de penu. leg.

Eadem est ratio finis & eorum quæ tendunt ad fi. l. oratio.
ff. de spon.

Exemplum pessimum est fœminino uocabulo etiam ma-
sculos contineri. l. si ita scriptum. ff. de leg. 3.

Ex duobus contrarijs fit optimum temperamentum. no.
gl. l. 2. §. si quis tamen. ff. si quis caut. & l. continuus. §. si
quis insulam. ff. de uet. obl.

Est homo Matt. vitulus Lucas, Leo Marcus: in auth. iusu-
randum quod præstatur. & c. in prin. col. 2.

Excommunicati eijciuntur à gremio matris ecclesiæ, no.
gl. l. pe. C. de sa. san. eccl. super uerbo acrimoniam.

Æstas incipit ab æquinoctio uernali, & finit in æquino-
ctio autumnali. Et ita senis mēibus æstas atque hyems
diuiditur. l. i. §. ætatem. ff. de aqua quori. & æsti.

Excommunicationis sententia siue iusta, siue iniusta timē
da est. II. q. 3. c. 1. & 2.

Erroris in labyrinthum incidit qui iudicat priusquam in-
telligat. c. sciendum. ubi Domi. 29. dist. Deci. in c. cum
venerabilis. in gl. 2. de excep.

Expressum si non ualeat, nec tacitū. l. 3. §. qui habet. in fi. ff.
de

de ser. rust. præd. l. si spon sus. §. si maritus. ff. de dona. in ter uir. & uxor.

Exigere est ab inuito extorquere. l. fideicōmissa. §. in rem. de leg. 3. Cōtra de l. si pupilli. §. si. ff. de nego. gest. l. as. in l. non solum. in 3. col. sol. matr. ff.

Ex eo non debet quis fructum cōsequi, quod nixus est im pugnare. c. ex eo. de re. iur. lib. 6. Contra. ff. de his qui. vt indig. l. post legatum.

Exceptionem obijciens non uidetur de intentione aduer sarij confiteri: regula iur. exceptionem. in 6. est. tex. in c. cum venerabilis. de excep. l. non utique. ff. de excep.

Excusatio necessaria non est ubi aliquid non tenet ipso iu re. l. scire oportet. §. diui. ff. de excu. tur.

Excipiens dicitur controuersiam mouere. l. si controuer sia. ff. de euict.

Extrajudicialis denunciatio nō constituit aliquem in ma la fide. l. pe. ff. pro empt. Alex. in l. de pupillo. §. nuntia tionem. in 3. col. ff. de oper. noui nun. Decius in l. 4. in 2. col. de reg. iur.

Exceptione non opposita possumus sine actione experiri. l. posthumi. ff. de inof. test. l. cum putarem. ff. fa. er. Hieron. But. in l. postquam. C. de pac.

Estimatio non est omnino uera uēditio Aret. in l. si rem. ff. de acquir. pos.

Emendans subtiliter factum laudabilior est eo, qui prius inuenit. l. i. §. quōd autem. uersicu. nam qui. C. de uete ri iur. enucl.

Exempla omnia mala sunt orta de bonis rebus. gl. in rub. C. ne liceat pot.

Exempla maiorum imitāda sunt. l. apud Iulianum. §. An tistia. ad Trebel.

Exceptio litis finitæ ita demum repellit agentem si op ponatur ad processum: secus si ad merita causæ. Barto. in l. cum quærebatur. in si. ff. iud. sol. tenet Hiero. But. in l. postquam liti. C. de pac.

Estimatio incerta est. glossa in l. rei iudicatę. ff. soluto ma trimonio.

Expressio cum adiectione alicuius qualitatis non dicitur pro-

propriè tale sed impropriè, Bar. in l. Lucius. §. quaesitū. ff. de lega. 3. vbi dicit, q̄ appellatione fratrum non veniunt fratres patruales propriè, cū illi non appellètur fratres simpliciter, sed cum illa adiectione patruales.

Exceptio est de regula secundum quid, non quo ad omnes eius partes l. nummis ff. de in lit. iur.

Exceptio est contra regulam. text. est notabilis. in l. his. vbi gl. & Bar. ff. de legi. & in regula Catoniana. Contra de l. nam quod liquide. ff. de suppel. leg. vide Decium in l. 1. in 2. & 3. col. ff. de reg. iur.

Expresso vitiato non vitiatur tacitum æque principale l. si fideiussor. in princ. ff. de lega. 1. & l. 1. §. quibus mod. pig. vel hypot. sol. & hoc vbi nō est eadem ratio. Alex. in §. 1. hoc edicto. §. nuntiatio. in 9. colū. ff. de ope. no. nun. contra de ser. rust. præd. l. item §. qui habet.

Ex separatis non rectè infertur. l. Papinianus. ff. de mino. Ea quæ sunt superflua non sunt in legibus inferenda tanquā nullius vtilitatis l. 1. ff. quod met. cau. in titi. de act. §. in personam, vbi Ang. & Ias. in ver. superuacua.

Emendatus præsumitur qui post peccatum operatur bonum, viuens laudabiliter cum possit peccare. Petr. de Ana. in regula semel. 6. col. ver. 4. quæro. Bald. in l. non ignorabat. C. ad exhib. & Bart. in l. 2. de bono. pos. fur. infam. & dela.

Expresū dicitur illud quod fit specialiter per verba clara & aperta nō per signū, verba generalia. c. 2. de rescr. lib. 6. in cle. appellanti. de app. præpo. in c. tuæ in 4. col. de spon. l. si. C. de noua. l. non ignorans. C. de dona.

Emptio frequētiōr est alijs contractibus. l. iusto. ff. de vsu. cap. glo. in l. 2. ff. pro empto. de mutuo, quod fit frequētiōr. est tex. in l. certi conditio. §. si nummos. ibi cum quotidie credituri. ff. si cer. pet.

Extraordinarium dicitur illud quod officio iudicis expeditur. l. pecuniæ verbum. §. persecutionis, ff. de verbo. sig. Decius in rub. de iudi. in 8. col.

Emens scienter rem alienam non habet regressum de emptione, l. si fundum C. de euic. contra de l. fin. C. communia de le. & l. 1. C. si ven. pig. ac.

Epistola alicuius facit præsentiam eius. c. nō debet. 65. dist.
Extrema generalia declarant media. l. si seruus pluriū. ff.
de leg. 1. l. si idē cum eodem. ubi moder. ff. de iuris. om.
iud. l. 3. ff. de lib. & posthu.

Exempla sæpius repetita restringunt regulam. glo. dicēce
sanos. in cle. 1. de iu. pat. gamma. in ttac. per mu.

Aquiras non scripta præfertur rigori scripto, uidelicet si
pro ea est præsumptio. gl. pe. in c. sciscitata. de rest. in
integ. secundum Domi. in c. disciplina. 45. dist.

Exempla regulam non restringunt. l. damni infecti. ff. de
dam. infect. l. regula. ff. de iur. & fac. igno.

Ea quæ sunt infirma, & minus valida per confirmationē
Papæ recipiunt firmationem. c. 1. de transac.

Eligendus potius est qui peccauit, & pœnituit: quàm qui
nunquam peccauit: quia magis scit compati peccatori
bus. c. considerandū. 50. dist. & c. sequens. nam infirmus
fortior resurgit. de pœ. dist. 3. ille tex.

Episcopum oportet sacrarum literarum habere peritiam:
vnde in ueteri testamento inter cætera ornamenta, Pō
tifex Rationale ferebat in pectore, in quo scribebatur
manifestatio, & ueritas: quia in pectore pontificis ma-
nifesta debet esse cognitio ueritatis: non enim sufficit
prælati bona conuersatio. & morum honestas: nisi ad-
datur scientia doctrinæ: tex. est ita dicens. in c. qui ec-
clesiasticis. §. ecce. in princip. & in ver. ex quibus omni
bus. 36. distin.

Ex alicuius nomine seu appellatione nonnunquam pro
eius vel stultitia vel prudentia sumimus argumentum:
ut dicit Panor. in c. cū secundū. col. 2. de præb. & est bo.
tex. cū gl. in l. facta. §. si uerò nomina ferēdi. ff. ad Treb.

Excommunicatus potest appellare, & prosequi appella-
tionem, & omnis legitima defensio sibi in iudicio re-
seruatur. c. significauerunt. extra de excep.

Longum iter est per præcepta: breue & efficax per exem-
pla, inquit Seneca: ex his enim exemplis res fit magis
clara & manifesta: ut in l. prætor. §. quoties. ff. de col.
ho. & inst. de gra. in §. hactenus.

Filius potest corrigere patrem. ff. de condi. cau. da. cau. non se. l. 3. §. si quis contra. in auth. de nup. §. rea. & §. secundum statutum. col. 4.

Frangenti fidem fides frāgatur eidem. l. cum proponas. C. de pac. & ff. de inof. test. l. eū qui. §. 1. & extra de iuteiu. peruenit. cum ibi no. Contra de transac. l. cum mota.

Futurum ius remitti potest. l. 1. C. de pac. Cōtra. ff. de succes. edic. l. 1. §. decretalis. & ff. de pac. dot. l. pactum.

Frustra fit per plura quod potest fieri per pauciora. l. 3. ff. vet. ue. du. in prin. & l. generaliter. C. de inst. sub cond. fac. l. in dona. C. de dona. & instit. quod cum eo qui in aliena potestate. in prin. Cōtra inst. de leg. §. 1. & C. de epil. & cle. l. raptores. C. de rap. uir. l. raptores.

Fraus & dolus prodesse alicui, & etiam nocere simplicitati alterius non debent. ff. de do. l. 1. & l. ex dolo. C. de leg. l. si in fraudem. Contra. ff. de mi. l. in causæ cognitione. & l. seq. & l. si pretio. §. quemadmodum. ff. loca. & conduc.

Frustra expectatur euentus, cuius nullus sortitur effectus. C. qui admi. ad bo. pos. l. si. & ff. de iud. l. non uideatur. Contra de l. quibus diebus. §. 2. ff. de condi. & demon. & l. 4. §. 1. eo. tit.

Fœmininum non concipit masculinum. l. si ita scripto. ff. de lega. 2. Contra. ff. de iure pa. l. adigere.

Facilius impeditur acquirendum quam impediatur acquisitum. ff. de his qui sunt sui uel alie. iu. l. patre furioso. & ff. de postu. l. 1. §. casum. Contra de l. non distinguemus. §. sacerdotio. ff. de arb. & ff. de relig. l. sunt personæ.

Finis actus est attendendus, uide gl. in c. scientes. de censu. C. ad Silleya. l. cum Silleyanum. & C. de no. co. compo. l. 1. in prin. Contra imò principium. ff. de ori. iur. l. 1. C. de pign. act. l. creditor. l. si quis à multis. ff. de noxa.

Fauorabilia sunt amplianda, & odia sunt restringenda. l. cum quidam. ff. de lib. & posthu. & ibi uide de hoc. C. de edict. diui Hadr. tol. in fin. & inst. de usuca. in prin. in gl. contra. ff. de his qui nor. infra. l. 2.

Facienda est interpretatio, ut magis actus valeat quàm pereat. l. quoties. ff. de ver. ob. ff. de reb. dub. l. quoties. **Cõtra.** ff. de reb. du. l. fiunt. l. contraxisse. ff. de test. tu. l. duo sunt Titij.

Factum unius alios non debet trahere in periculum. ff. ad leg. Aquil. l. seruus seruum. §. cæterum si alius. & ff. de offi. præsi. l. illicitas. §. sicut.

Filius fami. non potest facere testamētum. C. qui test. fac. pos. l. seruum quidam. §. filiū. **Cõtra:** quia si ius quo ad ea quæ sunt publici iuris habetur pro patre famil. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. filius. sed testamentum est publici iuris. l. 3. ff. de test. ergo &c.

Fauorabiliores sunt vltimę voluntates contractibus. ff. de reg. iur. l. in testis. & ibi uide pro concor. l. quæ conditio. ff. de condi. & demon. & l. qui infulam. ff. de uer. ob. **Cõtra** quia ultima voluntas conditionalis non transmittitur ad heredem, & contractus sic. inst. de uerbo. obl. §. ex cõditionali. iuncto. §. sin autem. & C. de cadu. tol. l. vnica. §. sin autem. iuncta. l. si pactum. ff. de proba.

Falsa demonstratio uitiat actum qui geritur. l. si sic. ff. de leg. 1. C. de her. inst. l. si pater. **Contra** de l. falsa demonstratio. ff. de condi. & demon.

Falsa causa non uitiat actum qui geritur. l. lege demonstrante. ff. de condi. & demõ. & l. in suam. §. illud. ff. eo. tit. & C. de fal. cau. adie. l. 1. & C. de pac. l. si cum te.

Facies humana ad similitudinem faciei diuinæ est facta. C. de pœ. l. si quis in metallum.

Fines mandati sunt diligenter obseruandi. ff. mand. l. diligenter. §. si iter si. **Contra.** ff. quemad. ser. amit. l. si cui.

Fatua facta non sunt sequenda: sed dirigendum est de his. C. de legi. l. si in gl.

Fidelitas præualet diuinijs. ff. de ver. ob. l. si quis stipulatus. §. si ita. & de tuto. & cura. dat. ab his. l. scire oportet. §. cum reliquis.

Fortunæ euenus, vel effectus sunt tollendi siue boni siue mali. ff. de aqua plu. ar. l. 2. §. apud naturalem.

Facta prudentissimos homines fallunt. de iur. & fac. igno. l. 2. in fin.

Filius nō est homo integer sed pars patris. l. cum scimus.

C. de agric. & censu. lib. ii. circa princ.

Frustra p̄cib. impetratur quod iure cōmuni cōceditur.

C. de thesau. l. i. li. io. & C. de edic. p̄i. l. si ut proponis

Forma est quæ dat esse rei, & conseruat eam in esse. ff. ad

exhi. l. Iulian. scribit. §. sed si quis. & ff. de au. & ar. le. l.

sape. & l. is qui quadraginta. §. quædam. ff. ad leg. Fal.

Frustra inuocat legis auxilium qui in eam committit. l.

auxilium. in fi. ff. de mi. & auth. nauigia. C. de fur. Pet.

de Anc. in c. i. in 1. col. C. de rescr. lib. 6.

Fratrum dura est separatio. l. possessionum. §. i. C. com-

munia vtriusque iud. tam fami. her. quàm cōmu. diuī.

Fides veritatis verborum adminicula non desiderat. C. si

~~se~~ ab hære. abtti. l. i.

Furtum est contrectatio rei alienæ fraudulosa. insti. de

ob. quæ ex quasi delict. nas. §. furtum.

Furiosus non potest facere codicillos sicut nec testamen-

tum l. nec codicillos. C. de codicillis.

Fama præponderat emolumento pecuniario. ff. de re. iur. is.

~~l. i. fama. in ni diuibus~~

Fama est de foro clerici. C. de epi. & cle. l. 2.

Fides est facienda iudici. l. i. C. de conditio. ob turp. caus.

C. de eden. l. procurator.

Furiosi vel eius curbonis interdictum est nulla est volun-

tas. ff. de re. iur. l. furiosi.

Fere in omnibus pœnalibus iudicijs ætati & impruden-

tiæ succurritur. l. fere. ff. de re. iur.

Factum à iudice quod ad officium eius non pertinet non

est ratum. l. factum. ff. de re. iud.

Furtum à furuo. id est, nigro dicitur. quia clam & occul-

tè fit. insti. de ob. quæ ex delict. nas. §. i. tit. i. lib. 4. idē

no. ff. de vent. in spi. l. i. §. luminaria.

Factum alicuius ipsum iudicat. ff. de probi. l. cōprobatio.

Fructus & partus futuri recte emūtur. l. nec emptio. ff. de

cōtrah. emp. & obli. ff. de pigno. l. & qui nōdū. in princ.

Fideiussor fideiubendo pro minore tenetur, nec habet

actionem manda. contra minorem. ff. de ap. l. in causæ.

Fides est credulitas sperādarū rerum, argumentū non ap-

- parētiū: pro hoc glo. super rub. C. de sum. tri. & fi. cath. ?
 Furiosus loco absentis est. ff. de iu. codi. l. 2. §. fi.
 Furor aliquem excusat: nam si quis furiosus hominem occiderit non tenetur. l. diuus Marcus. ff. de offic. præsi. & ff. ad leg. Cor. de sic. l. infans. & ff. ad leg. Pompeiam. de pari. l. pe. in fi.
 Furtum facit is qui iumenta sibi commodata longius duxerit, vel alio modo inuito domino vsus fuerit. ff. de fur. l. qui iumenta. & insti. eo. ti. §. furtum autem.
 Fideiusor in penis nō tenet. l. libertus. in fi. ff. ad munici.
Fama plus est custodienda, quàm oculi. l. infamia. C. de decuri. lib. 10.
 Furtum sine affectu furandi non committitur. l. furtum. ff. de vsuca. & insti. eo. §. item si is ad quem. Contra de l. qui factum. & l. fullo. §. qui ancillam. ff. de fur. & ff. de condi. ob cau. l. cum seruus.
 Fauorabiliores sumus ad liberandū q̄ ad obligandū. l. Arrianus. ff. de ac. & obli. & ff. de reg. iur. l. fauorabiliores.
 Forte philosophicum est temperamentum. l. fideicom. §. si ré. super verbo forte. & ff. de le. 3. vbi sub dubio forte respondent sæpe periti: & in auth. quomodo oportet epif. §. semel. super verbo forte. col. 1. & ff. de ar. l. si du.
Ficta ignorantia neminē excusat. C. de bo. lib. 1. si liberti.
 Facere actus suos immoderate in iure reprobatur. ff. de neg. gest. l. sed ante vltro. §. si. cum l. sequen. & ff. de pig. l. seruo. alias de pig. act. l. in seruos.
 Furiosæ matris curatio ad filiū p̄tinet. l. furi. ff. de cur. fu.
Filij non debent esse castigatores parentum: in auth. de nup. §. sed quod sancitum est. col. 4.
 Fallit iuramentum iuratio facta per artem. No. glo. in auth. iusiur. quod præstatur ab his. circa prin. col. 2.
 Falsa causa non est causa. ff. de verb. sig. l. Paulus.
 Fiscus semper præsumitur locuples soluendus & idoneus successor. ff. de fun. do. l. fi.
 Falsus pcurator nō est pcurator. ar. l. Paulus. ff. de ver. si.
 Falsum sine dolo non committitur. l. nec exemplum. C. ad l. Cor. de fal. l. impuberem. ff. ad leg. Cor. de fal.
 Fictio seu præsumptio non operatur, nisi in eo, in quo ue-

- ritas potest locum habere. ff. lo. & condu. l. qui ad certum. & C. loca. & condu. l. legem.
- Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum. Casus de mentis correctio fit sapientis. glo. alle. istos versus in §. tit. in authent. de mand. princ. col. 3.
- Fiscus est persona imaginaria in paucis æqua. & in multis rigorosa. C. de priuil. fisc. l. 1. vbi doct. & ff. de iur. fisc. l. 1. & lib. 10. eod. tit.
- Fraus debet in suū authorē retorqueri. l. pe. in fi. C. de le. vnde Ouidius. Discat in authorem pœna redire suum.
- Fieri quod debet nocet omisium. ff. de transa. l. cū hi. §. si prætor. & C. arb. tut. l. quicquid. Cōtra ff. de adop. l. his verbis. ff. loca. l. fundum meum. C. de his qui. vt indig. §. non oportet.
- Facti quæ sunt ad alios nō transeunt. l. vnica. §. ne autem. C. de cad. tol. ff. de sta. libe. l. statu liberi. §. si quis Stichum. & §. si. & l. qui hæredi. ff. de condi. & demon.
- Facit quis quod nō vult. C. de testa. mi. l. si Ruffinus. ff. q. 1. mo. pig. vel hyp. fol. l. 1. §. 1. ff. de neg. ge. §. at si. & ff. de cōd. ind. l. quidā. §. si. cōtra de l. in ambiguo. ff. de re. du.
- Facti causa potius attenditur quàm ipsum factum. 24. q. 8. occidit. & q. 3. si ecclesiam. & 7. q. 1. scias. Cōtra quia illud quod est dignius debet attendi. l. cum diuerso. ff. de relig. & sumpt. fu. sed factum quia dicitur effectus est dignius causa. l. quod ex liberta. ff. de ope. li. §. 1. inst. de ingenuis. imo. factum debet attendi.
- Furtum vnum magnum æquipollet tribus: & ideo pro illo fur suspendi potest. Bal. per illum text'. in aut. sed no uo iure. in fi. pen. col. C. de ser. fug. per tex. sing. in l. si is qui tres. §. penult. ff. de excus. tut. tenet Ias. in §. ex maleficijs. in 2. col. inst. de actio.
- Falsus tumor non solet obesse. l. si. ff. de hære. insti.
- Factum quod est pro non facto habetur: nihil interesse an quid non fiat, an inutiliter. l. quòd is qui. ff. de uer. obli. 33. q. 5. notificasti. ff. qui satis. cog. l. quoties. & l. de die. §. quæ mulier. C. de li. cau. nec si uolens. Contra quod non est factum habetur pro facto. ff. de contra. hen. empr. l. Labeo. ff. pro so. l. 2. ff. de adop. l. his verbis.

C. de inofi. tēstamen. l. si matre.

Frater appellari potest qui diligitur fraterna dilectione. l. nemo dubitat. §. i. ff. de hered. instid. Abb. in c. corā. in glo. i. de offi. deleg.

Facere intelligitur quod non debet qui non facit quod facere debet. ff. de ædil. edic. l. quid sit. §. idem. & §. fina. 86. di. non satis.

Fieri quod debet non quod fit attendendū est. ff. de offi. præsi. sed licet: ex. de elec. c. cū causā. & l. si ff. de iusti. & iu.

Factum iudicis censetur factum ab ipsa parte. l. si ob causam. C. de euict.

Fictio idem operatur in casu ficto quod ueritas in casu uero. l. certum. ff. loca.

Frustra precibus imploratur quod alicui iure communi conceditur. l. unica. C. de thesau. lib. 10.

Forū sortiri, & statutis ligari à pari procedūt. c. 2. de cōsti. lib. 7. per Phil. Decium latius. in c. 2. in 25. col. de iud.

Frustra uelociter currit, qui priusquam ad metas perueniat deficit. de pœni. dist. 3. c. incassum.

Familiaritas nimia parit contemptum. l. obseruandum. ff. de offi. præsi. quod est uerum inter fatuos. 86. di. cap. quando. ita no. Abb. in prohe. Gregorij el. 2. in princ.

Fortuna cōmunis est. l. filiusfa. §. diuus Seue. ff. de leg. 2.

Fortunæ uerbum accipitur in malam partem. tex. est in l. reddātur. C. de professo. & medi. li. 10. l. licet. C. de pac.

Fieri ab alio non sufficit quod facere teneor. l. si opus. ff. quod ui aut clam. l. locum. §. condemnatum. ff. de tab. exhib. & l. Titio. ff. ad municip.

Fauori pro se introducto potest quis renuntiare. l. Titio centum. ff. de condi. & demonst. Contra de. c. si diligenti. de foro compet.

Fraus & dōlus nemini patrocinari debet. ca. sedes. de rescrip. l. in fundo. ff. de rei uendi.

Forma dat esse rei: & ubi mutat forma intelligitur etiam esse mutatares. l. Iulia. §. sed & si qs. & ibi no. ff. ad exhi.

Faciens actum uidetur se astringere legi de illo actu loquenti. Bal. in l. si duo. per illum. tex. ff. de acqui. hered.

Facientes & consentientes pari pœna constringuntur. c. quia

quia quæsitum de offi. deleg. sic. 2. q. 1. notum. 81. dist. facientes ar. Cōtra quòd magis puniuntur consentientes quàm agentes. 24. q. 4. qui aliorū. & 11. q. 3. qui cōsentit. l. quidam. ff. de his qui no. infra. & insti. de fur. §. hi. Ad hoc not. quòd quadruplex est consensus, scilicet negligentia, consilij, cooperationis, & autoritatis seu defensionis. In primo casu, scilicet negligentia minus peccat consentiens quàm faciens: nisi forte negligentia nimis crassa fuerit: vt ī prælato. vt 1. q. 1. quicquid inuisibilis. & 88. di. consentire. & c. nihil. In secundo casu, scilicet consilij minus punitur: plus tamen quàm negligens. ar. 86. di. tanta. In tertio casu cooperationis aequaliter peccant facientes & consentientes: & secundum hoc intelliguntur omnes autoritates quæ dicunt quòd aequaliter puniuntur. In quarto casu autoritatis siue defensionis magis peccat consentiens defendendo & autoritatem præstando quàm faciens: & magis puniendus est 24. q. 3. qui aliorum. & 11. q. 3. qui consentit.

Factum legitimè irritatur delicto superueniente. 1. q. 7. si quis. 27. q. 2. qui dormierit. 30. q. 1. de eo. & c. ad limina. Contrariū, vide suprà in litera. D. in ver. delictum.

Familiares inimici sunt pestiferi. arg. C. de dolo lata. c. 1. 93. di. vnde Boetius. Nulla pestis efficacior est ad nocendum, quàm familiaris inimicus.

Filius impugnare potest testamentum patris allegando ipsum fuisse manifestum vsurarium. Signorol. de Homodæis consi. 13. quidam Bartholomeus. & ad hoc facit tex. in c. quanquam. de vsur. in 6.

Facta pro infectis haberi nequeunt. l. in bello. §. facti. ff. de capti. & postlimi. reuer. §. 1.

Filii comitum viuente patre dicuntur comites. glo. fin. in c. fi. 24. q. 1.

Forus conscientia est forus boni & æqui: & tribunal veritatis & non fictionis, nec in eo apices excusant. ita Bal. in l. vnica. in 3. col. C. de confes.

G

Gaudent breuitate moderni. Not. glo. l. ff. quòd met. cau.

- cau. & lampliorum. §. in refutatorijs. C. de appel. facit glo. in l. 1. ff. de offi. præfct. præro.
- Genus mulierum auariffimum est. ff. de donatio. inter vir. & vxo. l. si ftipulata.
- Grex ad minus continet decem oues. ff. de abigeis. l. oues.
- Genus dicitur quod prædicatur de pluribus differentibus spe. fecundū Porphirium. No. gl. 2. ff. de re. cre. & intli. de iu. na. gen. & ci. §. plebifcitur. super verbo plebs autē. l. si quid earū. §. inter. ff. de leg. 3. Bar. in l. 1. de re. ca.
- Generale dictum generaliter est intelligendum. ff. de ferui v. b. præ. l. si feruitus. ff. de publi. l. de precio. Adde. c. 1. 19. di. & c. sunt nonnulli. 1. q. 1. c. folite. de ma. & ob. Contra ff. de in ius uo. l. quamuis. limita. ut per Ceppo. in l. si de certa. in prin. C. de tranfa. ct.
- Generalitas non trahitur ad futurū nisi exprimatur. l. si à colono. ff. de uer. obli. nec ad ea quæ uerifimilia sunt. ff. de pig. l. obligatione. Cōtra. C. quæ res pig. ob. pos. l. si.
- Gratificationi locus est. ff. de reli. l. si. in prin. & si. ad Sylla. l. 3. §. si quis cum omnes. & de leg. 2. l. si quis feruum. §. inter duos. adde tex. in l. si chorus. ff. de lega. 3. l. actione. §. renuntiare. ff. pro socio. & l. 1. de procu. Contra. C. de lega. l. si duobus. in prin. & l. quoties. ff. de ufu. tu.
- Generi per speciem derogatur. ff. de re. iur. l. in toto. & ff. de leg. 3. l. feruis urbanis. de fundo inſtr. l. cum de la nionis. §. cui fundi. & §. fequen. Cōtra. ff. de ſuppel. le. l. legata. & de ali. le. l. verba. vide glo. de hac materia. dic vt l. communi. cum §. pen. ff. de feudo inſtru.
- Generale tantum valet in omnibus, quantum ſingulare in ſingulis. ff. de ad. tu. l. si duo ar. ff. de lega. 2. l. vnū ex familia. §. duos. Contra ff. de acq. hæredi. l. si mihi bona. §. sed vtrum si quis. l. sed & si rei capitalis. §. communium.
- Generalibus ſpecilia inſunt. Not. glo. ff. de feruit. vrb. præd. l. si feruitus.
- Gloſæ non debent pro tex. allegari. Not. glo. ff. de offic. præfid. l. sed licet.
- Graue eſt naturam fallere. C. de inoffi. teſt. l. si quis ſuo.
- Graue eſt fidem fallere. ff. de conſti. pec. l. 1. in prin.

Galli sunt subditi Imperatori. C. de offi. præfec. præ. Af-
fri. l. in nomine domini. §. iubemus.

Generaliter verba emissa causa commendandi, non obli-
gant dicentes. ff. de ædil. edict. l. sciendum tamen. in fi.
& de act. & oblig. l. obligationum substantia. est text. in
c. cum uenissent. extra de inst.

Generalis ratio præualet speciali. No. glo. instit. de usuc.
§. quod autem dictum. super verbo usucapio. & de nup.
§. affinitatis. & §. socrum. Contra ff. de edêdo. l. quædã.
unde quod ibi oratio generalis procedit à lege, & spe-
cialis ab homine. in §. quod autem dictum. utique pro-
cedit à lege.

Grauius est offendere æternã maiestatem quã temporalem. ut
in auth. gazaros. C. de hære. c. uergentis. extra de hære.

Generaliter cum de fraude disputatur non quid habeat
actor: sed quid per aduersarium habere non potuit con-
siderandum est. ff. de reg. iur. l. generaliter.

Genus quod non potest verificari nisi in una specie habe-
tur pro specie. l. 2. & 3. ff. de libe. & posthu. c. ex parte. i.
de offi. deleg. & c. quoniam eo. tit.

Geminatio mādati nihil operatur, ar. l. cū procurator. §. si
dominus. ff. de no. ope. nūc. Bal. in rub. de p̄cu. in 3. col.

Generaliter & regulariter quid differunt. Decius late in
l. 1. in 2. & 3. col. ff. de re. iud. Præpo. in c. sinodum. 17.
dist. Abb. in c. uenerabilem. de elect. & c. quoniam. ut
lit. non conte. uide omnino apostillam ad Dy. in proq.
de reg. iur. lib. 6. in princip.

Generi per speciem derogatur. c. generi. de reg. iur. in 6.

H

Humana natura quodammodo labitur ad delicta. in
aut. de mo. §. si vero. col. 1. c. omnis ætas. 12. q. 2.

Hō est dignissima creaturarū. l. iustissimè. ff. de ædi. edic.

Honore est præferendus omni commodo pecuniario. C.
de insti. & substi. l. reprehendenda.

Homines sunt faciles ad descendū. ff. de arb. l. nō cogendū.
cum ibi alle. & Ias. in d. l. sed & si §. prætor. ait. ubi late.

Homo non habet facere alijs quod sibi fieri non vult.
arg. ff. de solu. l. 1. & ff. quod quisque iur. per to.

- Hæres conuenjendus est ybi defunctus debuit. l. hæres ab
sens. ff. de iudi.
- Hæretici sunt excommunicandi. C. de sum. tri. & fi. cat. l.
2. §. quia uerò. & §. 1. & 2.
- Herba mala cito crescit. l. omnes. C. qui ue. æta. impe. in
glo. & l. est enim.
- Honor onus habet. insti. de iure natu. §. sed quod principi.
- Hominis hominem beneficio affici interest. ff. de ser. ex-
port. l. seruus eadem lege.
- Hominis gratia omnes fructus natura comparauit. §. in
pecudum. insti. de re. d. u.
- Hosti fides est seruanda. ff. de legatio. l. fin.
- Honestum, necessarium, & possibile æquiparantur. ff. ex
quibus cau. ma. l. in eadem. §. fin. & l. nec non. §. fin.
- Abundans cautela non nocet. C. de testa. l. testatur. & l.
testamentum. Contra. ff. de re. iu. l. actus.
- Onus secundum emolumentum regulatur. C. de fur. in
fi. §. cum in secunda. & ff. ad se. con. trebel. l. 1. Contra
insti. de pa. tu. iu. fi. ff. de procura. l. qui proprio.
- Hæres heredis est hæres primi testatoris. l. qui liberis. C.
de here. insti.
- Hostes sunt quibus bellum popu. Rom. decreuit, vel ipsi
populo Rom. l. hostes. ff. de cap. & postli. re. & l. hostes.
ff. de verb. signi.
- Homini hominē insidiari nephas est, cū inter nos cogna-
tionē quādā natura cōstituit. l. ut uim. ff. de iusti. & iu.
- Hæredis appositio non solum ad proximum hæredem re-
fertur: sed etiam ad ulteriore. l. hæredis. ff. de verb. sig.
- Hæres est successor lucri & uiciorum defuncti. l. an vi-
tium. & l. cum hæredes. ff. de diuer. & tempo. præscri. &
l. apud. de excep. do. §. exactorum. & §. fin.
- Honorum augmentum non ambiciose sed labore contin-
git ad unumquemque deuenire. C. de neg. ne militan.
id est contra publica. libr. 12.
- Honesti uiri debent esse in suis domibus nocte aduenien-
te. ff. de ori. iur. l. 2. §. & quia magistratus.
- Honestus modus est seruandus non immoderata cuius-
que luxuria. l. ex damni. §. 1. ff. de dam. infect.

Hæres & defunctus eadem personâ reputantur, in auth. de iure.iur. §. præsti. circa prin. & col. 5. C. de impu. & ali. substi. l. si. in si. Contra. ff. de pact. l. qui in futurum. & l. qui libertis. §. hoc verbo. ff. de vul. & pu. sub. l. eo. quod hæres hæredis est hæres testatoris. C. de hæ. inst. l. si. §. sed si idem.

Honestus amor pendet ex animo non ex lucro. no. glo. l. hæc ratio. in princ. ff. de dona. inter uir. & uxor. Sic etiam dicitur ad cor respicit Deus: vt ff. de uer. obl. l. si stipularus fuero. in fin.

Hæreditas nihil aliud est, quam successio in vniuersum ius quod defunctus habuit tēpore mortis. ff. de reg. iur. l. hæreditas.

Honorat defunctum qui voluntatem eius adimplet in auth. de nup. §. vnde sancimus. col. 4.

Homines non debent procedere ad litigandum: inlitu. de pe. te. lib. in princ. Nam boni iudicis interest lites dirimere. ff. si cer. pe. l. quidam.

Humanitatis habenda est ratio. ff. ex qui. cau. ma. l. si cui in prouincia. in fin.

Homo non debet esse mitior lege. in authent. de iudici- bus. §. oportet.

Homines inferioris dignitatis maiori personæ debent reuerentiam exhibere. glos. in l. 1. §. sicut autem. ff. de aqua pluuiæ arcenda.

Honor est esse hæredem. l. Iulianus scribit. ff. si quis omiſſa caus. testat.

Humana natura appetit discere. l. legatis. §. ornatricibus. ff. de leg. 3.

Habendus est quis prout in ciuitate estimatur sua. l. 1. ff. de quæſtionibus, tener Abb. in c. postquam. in ulti. no. per illum tex. de elect.

Honor maior debetur principali quam administratori. l. sed & si. §. fin. ff. de in ius uo. quod facit ad intelligen. c. sane. el. 2. de offi. dele. vbi vide Decium.

Humilitas dum in nimium seruatur regendi frangitur auctoritas. c. quando 86. dist.

Honestum & iustum si concurrunt simul potius attendi debet

- debet quod est iustum, text. est in c. bonæ. el. 2. circa fi. ubi Abb. in pe. no. de postu. præla. sed ubi concurrunt honestum & licitum potius attenditur honestum glo. sing. in l. contractibus. ff. de reg. iur. & est tex. in l. semper. ff. de ri. nup. & tex. quem ibi no. Abb. in c. 3. de spon. sa Barba. in ru. de of. deleg. in pen. col. Decius in c. 2. in prin. de iudi. & ibi etiam uide quæ dicit do. meus Ludo uicus Gomefius.
- Homo simpliciter non est homo, sed significat hominem glo. inttit. de actio. in prin. tenet. Bart. in l. Mæuius. §. duobus. num. 9. de leg. 2. Præposit. in c. fi. de confan. & affint. in formatione arboris. col. 12. uer. si. Iac. But.
- Homo mortuus non propriè homo. glo. in l. 1. in princ. ff. de pac. text. in l. seruum manumissum. ff. de condi. inde.
- Honor & uita æquiparatur. l. iusta causa. ff. de manu. uin. & ita licet defendere honorem seu famam sicut vitam. facit glo. in §. suspectus autem. in uer. ob culpam. in tit. de suspec. tuto. quod est uerum de honore magno, secus de leui. l. iniuriarum. §. si quis de honoribus. ff. de iniu. uide Ias. in repe. l. admonendi. in 96. de iur. iur.
- Hæreditas coacte adita confundit actionem. tex. singu. in l. debitor. ff. ad Trebel. quod non ad intelligendum & limitandum. l. deb. tori. C. de pac. ubi Hiero. But. uide in simili sing. l. non iustam. C. ad Trebel.
- Hæres pro ea parte pro qua est institutus repræsentat personam defuncti. glo. 2. in l. 2. ff. de præto. stip.
- Honor ex grauamine nõ resultat. l. non quasi. §. si plures. ff. de fideicom. lib. l. ab eod. C. de fideicom. mis.
- Hæres mariti non tenetur ultra quam facere potest, pro dote etiam legata uxori, ut tenet Alex. in l. etiam. in fi. principij. ff. solut. matri. per l. quod si maritus de con. titi. pecu.
- Honor in lucro est præferendus. ut l. Iulianus. & ibi. gl. ff. si quis ob. ca. te.
- Honores gradatim conferri debent. ff. de mune. & hono. l. ut gradatim. & qui promouentur de minori ad maius promoueri debent. 63. di. legimus. in fi.
- Habitus solus sine promissione non facit monachum ex-

tra de reg. porrectum. & qui de. uel vocen. c. consuluit.
 Hæreticus post mortem per sententiam declarari potest
 hæreticus. c. accusatus. ad fi. uer. in eo uero casu. de hæ-
 reti. in 6. & ibi gl. in uer. post mortem.

I

IN nomine Domini nostri Iesu Christi hæc uerba scri-
 pra sunt. l. in nomine domini. C. de offi. præse. præ-
 to. Af.

Ignoratis principijs ignoratur & ars. ff. de iusti. & iur. l.
 1. in prin. & in auchen. de non alie. iud. §. scimus. no. per
 Dy. in regula nullus. de reg. iur.

Iuramentum contra bonos mores præstitum, nullum est.
 in auth. de iureiuran. à mo. præl. propter mēsuram sub-
 stantiæ. §. non solum. col. 5.

In re sua quilibet est moderator & arbiter. C. de man. l.
 in re mandata. & l. Polla. C. de his qui. ut indig. Contra
 insti. de his qui sunt sui. uel alie. iur. §. 1.

Iuniores sunt habiliores ad quodcūque artificium quàm
 senes. l. præcipiunt. ff. de edi. edic. facit. §. 1. in aut. de
 inst. cau. & fi. Contra. C. de postu. l. prouidendum.

Imperator est lex animata in terris, in auth. de consu. in
 prin. col. 4.

Imperator est dominus totius mundi. ff. ad l. Rhodiam de
 iac. l. de precario. C. de quadri. præscrip. l. bene à Zeno-
 ne. Contra quia tūc essent duo domini eiusdem rei, pu-
 ta rei mex. s. Imperator, & ego, quod est contra. l. si ut
 certo. §. si duobus ue. ff. commo.

Iustitia est constans & perpetua uoluntas ius suum uni-
 cuiq; tribuens. in lti. de iusti. & iu. in prin. & ff. eod. tit.

In alternatiuis est electio promissorum. l. si in emp. §. em-
 ptio. de contrahē. emp. ff. de eo quod certo lo. l. non utri-
 que. primo respons. & potest mutare uoluntatem. ff. de
 ver. obli. l. eum qui. §. fin.

In alternatiuis rei est electio. ff. de iur. do. l. plerunq; §. fi.

In alternatiuis sufficit alteram partem adimplere. l. ge-
 neraliter. C. de insti.

In pari causa turpitudinis potior est causa possidenti. l. 2.
 in fi. C. de condi. ob tur. cau. C. de transact. l. si ob tur-
 pem

- pem cau. ff. de reg. iur. l. 1. pari. ff. ne quid in loc. pub. l. ait prætor. §. idem. ff. de calum. l. in hæredem. de do. ex. l. apud Celsum. §. marcellus.
- In pari causa turpitudinis melior est causa prohibentis. l. Sabinus. ff. communi diuidundo.
- In genere stipulationis est electio promissoris. instit. de act. §. hinc autem.
- Ingenuus est qui statim ut natus est, liber est. instit. de inge in prin.
- Incertitudo uiciat actum. l. si frumentum al. & l. idem Pomp. ff. de rei ven. §. si. & instit. de leg. §. incertum.
- Initium litis fit per contestationem. l. 1. C. de plus pe. de iudi. l. apertissimi. & C. vbi de crimine agi oportet. l. 1.
- In testamentis plenius voluntates testantium interpretamur. l. intesta. ff. de reg. iur.
- Is damnum dat qui iubet dare. Eius vero nulla culpa est cui parere necesse est. ff. de reg. iur. lib. 6. ne.
- In pœnalibus causis benignius interpretandum est. l. benignius. ff. de re iudi.
- Illi debet permitti pœnam petere qui in pœnam non incidit. ff. de re. iur. e. l.
- In pœnis uno solvente alter nõ liberatur. ff. de iurisd. om. iudi. l. si quis id. §. fin. & l. sed. & ff. ne quis eum qui in ius uo: est. l. pen. §. fin. & C. de condi. fur. l. 1.
- In cõtractibus arue latinorũ rei est electio. ff. de iure do. l. plerunq; §. si. sed in iudicis actoris. ff. de no. ope. nũt. l. stipulatio. §. 1. & in dubio dicto etiã. ff. de iudi. l. si quis.
- Illi qui iudicem recusant sunt compellendi ut eligant arbitros. C. de iudi. l. apertissimi.
- In dubijs benigniora proferenda sunt. l. semper. ff. de regulis iuris.
- In generali sermone non continetur persona loquentis. l. 1. in fi. ff. de sena. C. de solu. l. inquisitio. & ff. de actio. empti. l. si mercedem. §. si. & ff. communia præ. l. quicquam. Contra. ff. de adil. edi. l. quod si nolit. §. 1. & ff. de in diem adiec. l. quod si suo. & l. antepe. & ff. de pig. l. pau. §. fin. uide glo. in c. si non. 23. q. 5.
- Iudex debet oĩno inquirere veritatẽ. l. is. apud. C. de edẽ.

Illud quod meretrici datur repeti non potest. ff. de condi. ob. tur. cau. l. item si ob stuprum. §. semper & quod meret. de do. l. affectionis.

In maiori summa minor inest. ff. de verbo. ob. l. 1. §. stipulanti. & de inter. ac. l. si defensor. §. qui interrogatis. Contra in tit. de inuti. stipu. §. præterea, in prin.

Inter patrem & filium nulla exceptio contrahi potest. l. inter patrem. ff. de contrahen. emp. sed de rebus castris sibus potest ut iure.

Interest reipublicæ ne crimina maneant impunira. ff. ad l. Aquil. l. ita vulneratus. ff. de iudi. l. si lógus. §. 1. & ff. de po. l. bona. ff. de nox. l. 4. §. cum dominus. ff. de fide ius. l. si à reo. §. si. C. de pœnis. l. si operis. ff. de sol. l. si Stichum aut Pamphilum. in fi. primi resp. & C. de defen. ci. l. per omnes.

In venditionibus non debet considerari affectio vendentis: sed debet æstimari quantum res communiter valet. Nā precia rerum secundum veritatem non ex affectione singulorum vel utilitate sunt æstimanda. ff. ad l. Fal. l. precia, & l. prece. ff. ad l. Aquil. l. si seruus. §. 6.

In toto & pars est. l. si quis cū totū. ff. de except. rei. iudi.

In omnibus obligationibus in quibus dies non ponitur: presenti die debetur. l. in omnibus. ff. de de. iu.

In personam seruilem nulla cadit obligatio. ff. de reg. iu. l. in personam.

Inuito beneficium non datur. ff. de reg. iur. l. inuito.

Impossibile nulla est obligatio. ff. de reg. iur. l. impossibile: & l. si stipuler. ff. de verb. oblig. Contra. ff. de cōdi. & de. l. Mæuius. §. 1. & instit. de his qui sunt sui vel ali. iu. §. ei expedit.

Inter si & cum non debet esse aliqua differentia. ff. de verbo. obli. l. quicumque. Cōtra. C. quando dies le. ce. l. ex his. ff. de condi. & demon. l. quibus diebus.

Inuitus nemo cogitur defendere. ff. de reg. iur. l. inuitus.

In multis iuris articulis deterior est cōditio fœminarum quam masculorum. l. inuitus. ff. de sta. ho. & vide glo.

Imperfectum testamentum sine dubio nullum est: instit. qui. mo. test. infir. §. nam imperfectum.

- Inter dominum & eum qui est in eius potestate non nascitur aliqua obligatio. insti. de noxa. §. si seruus.
- Inter patrem & filium nulla lis esse potest, nisi ex castrensi peculio. l. lis nulla. ff. de iud. & vide glo.
- Iurisdictio est iudicis dādi licētia. ff. de iu. om. iu. l. 3. in fi.
- Iure & non vi debitor conueniendus est. ff. quod me. cau. l. extat. & ff. de ac. & ob. l. negantes.
- Iniuria quæ fit exemptori venditorem non debet contingere. ff. de euic. l. si per imprudentiam.
- Iustè possidet qui autoritate prætoris possidet. l. iustè. ff. de acquirend. poss.
- Ius publicum pactis priuatorum mutari non potest. ff. de pac. l. ius publicum.
- Institutio & substitutio non habent locum in codicillis. l. non codicillis. C. de testam.
- Infans dicif minor septē annis. l. si infanti. C. de iur. delib.
- Ignorātia facti aliquem excusat. l. nihil. §. sicut filius. ff. de inoffi. testa. quia erranti succurritur.
- In contractu emptionis & uenditionis requiritur cōsensus, & ideo furiosus nō potest contrahere emptionem, nec uenditionem. C. de contrahen. emp. & vend. l. 2.
- Inuidia reprobatur. insti. de le. fu. circa prin.
- Iusta deprecātibz nihil debet denegari. ff. de his qui sunt sui vel ali. iu. l. si dominus. §. sed dominorum, insti. eod. §. dominorum.
- In eo quā plus est, sēper inest minus. ff. de reg. iur. l. in eod.
- In toto etiam pars continetur. ff. de reg. iur. l. in toto.
- Imputatur ei qui se ponit in periculis. ff. ad l. ac. l. irem Mella. in princ.
- Illud quod semel approbatur non debet reprobari, nam quod approbo non reprobō. ff. de neg. ge. l. Pomponius.
- Ius est ars boni & æqui cuius merito nos quis sacerdotes appellat. ff. de iusti. & iur. l. 1.
- Ius est lex firmissima quo ad mundū: inst. de re. di. §. sanctæ quoque res.
- Ius est sanctissima quo ad animā: quia eius p̄cepta cōcordāt cū diuinis. ff. de iusti. & iu. l. iustitia. §. iur. præ.
- Iuris præcepta sunt hæc, honestè viuere: alterum non lædere:

lædere: ius suum vnicuique tribuere, *insti. de iustit. & iu. §. iuris præcepta.*

Ius publicum est quod ad statum rei Romanæ spectat. *insti. de iustit. & iu. §. pen.*

Ius priuatū est quod ad singulos pertinet, *institut. e. §. eod.*

Ius generale est quod natura omnia animalia docuit. *insti. de iure natu. gen. & ci. in prin.*

In cognitione iudicij, maioris quæstio minori præfertur.

l. 1. C. qui ac. non pos. hoc est uerum nisi minor sit præ iudicialis maiori: ut C. ad l. Iul. de adulte. l. quoniam.

Inspiciendum est quod euenire potest. *insti. de re. di. §. illud quæsitum. ff. ad l. Fal. l. in quantitate. §. magna. ff.*

de iurisd. om. iu. l. si idem. circa si. ff. loca. l. si quis domum. Adde tex. in l. seruo cum libertate. ff. de adim.

leg. & tex. in §. itaque. & ibi glo. inst. de sing. re. per fidei. relic. uide supra in litera F. futura sunt præcauenda: Contra de Linter stipulantem. §. sacram. ff. de ver.

ob. & insti. de inutil. stip. in prin.

Iuramentum obtinet locum probationis. *ff. de re. cre. l.*

sed & si possessoris. §. fin.

Iustus prætoris aliquem excusat. *ff. de iurisd. om. iud. l. si*

quis id. §. doli mali. ff. de mi. l. ait prætor. §. quid tamē.

Iuramentum factum in pacto à iure communi remoto

non est obseruandum. *ff. de pact. l. iuris gentium. §. fin.*

Illa pacta videntur inesse in contractibus bo. si quæ dant

legem contractui. l. quæ ingressu contractus facta sunt. *ff. de pac. l. iuris gentium. §. idem Marcellus.*

Ius dicitur locus in quo ius redditur. *ff. de iustit. & iu. l. si.*

Iure naturali omnes homines liberi nascebantur. l. manu

mis. ff. eod. tit.

Iuris nomē à iustitia appellat. l. 1. in prin. *ff. de iust. & iur.*

Ius publicum in sacris, in sacerdotibus: in magistratibus,

consistit. *ff. e. l. 1. §. publicum.*

Ius gentium ex quo gentes humanæ utuntur. l. 1. §. si. *ff.*

de iustit. & iu. & l. omnes. in fi.

In ciuilibus uel criminalibus causis non admititur iuramentum. *no. glo. l. maritus. ff. de pen.*

In omnibus hominibus terminus vitæ est mors. in auth.

- de hæ. & Fal. §. sed allegatur. colum. 1.
- In multis similia sunt iudicia & arbitria. ff. de arb. l. 1.
- Iplis rebus & nō uerbis legem imponimus. C. communia de lega. l. 2. in fi. & de vsuris. l. fi.
- Infans tuetur innocentia. l. infans. ff. ad l. Corn. de sic.
- Infœlicitas furiosum excusat. eadem. l. infans.
- Iustus iudicis aliquem excusat. ff. de aqua plu. ar. l. quamquam autem. ff. de iuris. om. iudi. l. si quis id. §. doli mali. ff. de his qui not. infa. l. furti. §. qui iussu. ff. quod ui aut clam. l. 3. §. non iure. ff. pro con. fal. tuto. aut. l. interdum. Contra de app. l. quoniam.
- In diem acceptilatio facta nullius est momenti. l. in diem ff. de acceptil.
- In incertis & non certis locus est coniecturis. l. cōtinuus. ff. de uerbo. obli. §. cum ita in fi.
- Illud quod fauore aliquorum introductum est non debet ad eorum læsionem retorqueri. l. quod fauore. C. de le.
- Imperator reprobatur audaciā. C. unde ui. l. si quis in tantā. -- Contra. ff. de lib. & posthu. l. Gallus. §. nunc uidendum.
- Ius ciuile est quod in totum à iure natu. uel gen. recedit nec per omnia ei seruit. ff. de iusti. & iur. l. ius ciuile.
- In ambiguis rebus humanior sententia est proferenda. ff. de re. du. l. si fuerit. in fi.
- In necessitatibus nemo liberalis extitit. ff. de adi. lega. l. rem legatam. in fi.
- Interpone tuis interdum gaudia curis. No. glo. in prohemio. ff. §. ne autem tertij anni.
- Iudex non iure pronuncians facit iniuriam: instit. de iniur. circa prin. ff. de euic. l. si per prudentiam.
- In re propeia furtum committi potest, instit. de obli. quæ ex male. §. interdum.
- Iusta ignorantia & probabilis debet excusare. insti. manda. §. sed utilitas.
- Illud possumus quod commodè possumus, insti. de inuti. l. si. §. si. in gl. c. facit. 22. q. 2. l. nepos procul. de ver. sig.
- In alternariis est electio debitoris. instit. de ac. §. si quis ita. ff. de iu. do. l. plerunque in fin.
- Infamis potest esse procurator insti. de excu. §. fin. & c. arbitri

bitri. ff. de arbi. l. Pedius & Pomponius scribunt.

Iudices & alij duces debēt large de rebus suis distribuere:
& maximē ecclesijs. in auth. de eo qui ecclesiasticā par
ua pēfione. §. quid enim causetur. coll. 2. alias est aute
de non alie. aut permu. reb. eccles.

Interest iudicis subiectos habere locupletes. in auth. ut
iudices sine quoquo suffra. §. cōsideramus enim. col. 2.

Iurans debet tenere & tangere sancturia siue librū super
quo iura. in aut. iusu. quod p̄statur ab his. in prin. col. 2.

Ius ciuile est quod legibus, plebiscitis, senatuscōsultis, de
cretis principum, auctoritate prudentum constat. ff. de
iustit. & iu. l. ius ciuile.

Ius prætorium est quod prætore introduxerunt adiuuā
di, supplendi, uel corrigendi iuris ciuilis gratia pro
pter utilitatem pu. & honorarium dicitur ab honore
prætoris. ff. de iust. & iu. l. ius autem ci. in fine.

Ius autem honorarium est quasi una & uiua vox iuris ci
uilis. l. nam ipsum. ff. de iusti. & iure.

Ingenui sunt qui ex matre libera nati sunt. ff. de sta. ho
mi. l. & seruorum. §. ingenui.

In rebus nouis constituendis euidentis esse debet utilitas
ut recedatur ab eo iure quod diu æquum uisum est. ff.
de constit. prin. l. in rebus.

In re non possessa furtum committi non potest. ff. si quis
in re. l. iustus esse fuerit. §. Scæuola.

Illud est perfectum quod ex omnibus partibus suis con
stat. l. 1. §. 1. ff. de origine iuris.

Inciuile est nisi tota lege inspecta aliqua eius particula
proposita iudicare uel respondere. l. ciuile. ff. de leg.

In conditionibus testamētorum potius uoluntatē quam
uerba considerari oportet. l. patri semen. ff. de condi.
& de. ff. de leg. 1. l. penul.

Iudex non debet aliquem sine causa citare uel accus. l.
cum hi. ff. de tran.

Interdictum unde ui requirit uolentiam. l. cum quære
batur. C. unde vi.

Istud uerbū idem est quod tātum. l. armorū. ff. de uer. sig.

Inter priuationem & habitum non est dare media. ff.

- de verbo. sig. l. hæc verba. Contra de. l. 1. §. sciendum. ff. de tribu. & ibi in glo.
- In finitum in iure probatur. C. de sacrosanct. eccle. l. fi. extra de rescri. c. cum in multis. lib. 6. Contra ff. de in lit. iuran. l. videamus. §. iurare.
- Instar sacrilegij est disputare de principis potestate. C. de cri. fa. l. 2.
- Iustum est ut ille qui alium decipere credit, suam sentiat iusturam, in auth. de emphy. contract. §. si qui. colla. 2.
- Ius naturale est immutabile. insti. de iure natura. §. fin. Contra ff. de vac. re. l. 2. & ff. de cond. inde. l. nam natura. & insti. de vsuc. in prin.
- In ambiguis orationibus, accipienda est mens proferentis. Inter stipulantem. §. 1. ff. de verb. obl. & de re. iu. l. in ambiguis. Contra ff. de pac. l. veteribus. cum alle.
- Instrumentum exemplarem copiam non probat. C. de diuer. rescri. l. sancimus. auth. si quis in aliquo documento. C. de eden. Contra. C. de test. i. publicari. autentici. ut fratrum filij. §. illud. col. 9.
- Illa que sunt eadem non debent diuersis nominibus nuncupari. C. de codi. l. si idem. Contra idem est codicillus & testamentum: & tamen diuersis nominibus nuncupatur. C. de testa. mi. l. fi. & C. qui testa. face. pos. l. hac consulti. §. 1.
- Iudex quilibet potest de qualibet causa cognoscere: quia ille potest &c. cuius officium est altissimum. l. ubi autem non apparet. §. 1. ibi & cum appositionem. & ff. de verb. obl. modo officium iudicis est altissimum. ff. de iur. om. iud. ergo quilibet iudex potest. &c. per l. 1. de dona. Contra. l. de magistratus. & l. 2. ff. de iurisd. om. iud.
- In facto quod se habet ad bonum & malum magis de bono quam de malo præsumitur. ff. pro socio. l. merito pro solutione. & l. Quintus Mutius. ff. de dona. inter uir. & uxor. ad l. si defunctis. C. arbitr. tu.
- Idem est iudicium de toto quo ad totum: & de parte quo ad partem. ff. de rei uendi. l. quæ de tota. ff. de uerb. obl. l. à Titio. Contra de. l. naue. & l. mille. ff. de euic. & l. fi.

de in ius uo. ut eant aut satisfident.

Ignorantia peccatum excusat. C. de ser. fug. l. quæcunque. l. in omni parte. ff. de iuris. & facit contra. C. unde ui. l. si quis in tantum.

Illa quæ ad unum finem ordinantur. non debent contraria operari. C. de le. l. quod fauore. & iuncta ratione illius. §. fortissimi.

Annua si debes & c. institut. de uerbo. oblig. §. ac si ita. & de inutil. stipu. §. qui hoc anno. C. contra. ff. quod quisque iur. in rubro & nigro. & instit. de auth. tu. §. neque.

In habentibus simbulum facilius est transitus. instit. de adop. §. fin. sed hodie. & l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto. & §. si. C. de test. & l. si in rem. §. sed si quæcunque. ff. de rei uen. Bald. no. is. contra quia maiorem habet conuenientiam frumentum quàm moneta, quia naturaliter conueniunt in forma naturali: sed moneta in forma accidentali: quo non est tanta: & tamen si immisceas frumentum tuum cum meo non erit commune: quamuis secus in pecu. ar. l. si alieni. ff. de solu. §. quod si frumentum. instit. de re. di.

Ira impedit animum ne possit cernere uerum. no. glo. in authent. de appellat. §. 4. in fi. colla. 4.

Idem est de his quæ non sunt & quæ non apparent. l. in lege. ff. de cõtrahen. emp. & ven. vide infra in litera N.

Interest reip. ne sua re quis male utatur: instit. de his qui sunt sui vel alie. iur. §. sed maior. in fi.

Iustus dolor in aliquo excusat. C. ad l. Iul. de adulte. l. Grachus. & ff. ad l. Cor. de fica. l. 1. & ff. de adulte. l. si adulterium. §. Imperatores.

Inanis est actio quæ excludit inopia debitorum. ff. de do. l. non bis.

Initium est spectandum. l. Põponius. l. 2. ff. de nego. gest.

Inuidiosus ego non inuidus esse laboro. no. glo. in l. unica. C. de cadu. tol. circa prin. super uerbo inuidiosum.

In maleficijs uoluntas expectatur, nõ exitus. ff. ad l. Cor. de fica. lege diuus Adrianus.

Iniquum est ut maritus pudicitiam ab vxore exigat quam ipse non exhibeat. ut ff. de adul. l. si vxor. §. iudex.

- Ius naturale non constituitur per adoptionē, ff. de adop.
l. quæ in adop. nec per epistolam. C. de proba. l. non nu-
dis. & l. non epistolis.
- Imperator est pater legis: in auth. de incest. nupt. §. dubi-
tatum itaque, coll. 3.
- Iudex debet sententiam ferre in scriptis. l. statutis. C. de
sent. ex breui. reci.
- Iracundia excusat à culpa. Not. glo. in l. 3. ff. de diuor. re. A
Item minuit delictum. C. de adult. l. Græchus. & C. de
aboli. l. 2. Item contractum rescindit, ff. de publica. l. li-
cicatio, & l. quanquam, ff. de re. iu. Contra. C. de iniur.
& si non conuicij. §. si in rixa.
- Ignorans regulariter de vicio non tenetur, ff. de act. emp.
& ven. l. Iulianus. §. item qui furem. nisi in quinque ca-
sibus enumeratis in glo. illius §.
- Ingratitudo est prima causa feudi amittendi: vt in r. c. in
princ. quæ fuit prima causa feu. amitt. cola. x.
- Iuramentum non tollit ius commune. l. vlt. C. de non nu.
pec. & de transac. l. si ex falsis.
- Iudex non debet esse mitior. l. in auth. de iudi. §. oportet.
- Iudex potest suum errorem corrigere si male sit interlo-
cutus. l. quod iussit, ff. de re iudi. extra de appella. c. cū
cessante de sen. excomm. c. sacro. & extra de accu. c. qua-
liter & quando. quod facit contra aduocatos & cōsilia-
rios principum, qui suam errorem sustinent.
- Iniuriæ inde nasci non debent vnde iura nascuntur. l. me-
minerit. C. vnde vi. & extra de accu. c. qualiter & quan-
do. no. Abb. in c. cum inter. in vlt. notabili. de excep.
- Ignorantia præsumitur nisi scientia probetur, ff. de prob.
l. verius. cum ibi no. licet ar. contra. l. cum indebito,
in eodem titu. in fine primi. resp. & no. in c. ad audien-
tiam nostram, extra de rescrip. c. si. & vide tex. contra
in l. si. de sponsa.
- Inspectio oculorum est reprobata. l. in deorum. C. quan-
do tut. vel cur. esse desi. & instir. qui. mo. tut. si. in prin-
cipio.
- Iura sanguinis nullo iure ciuili dirimi possunt. l. iura. ff.
de reg. iur.

- Imaginaria vēditio nō est p̄cio a ccedēte, regula. iur. ff. eo.
- In omnibus causis pro facto accipitur id in quo quis aliū perhorrescit quominus fiat, ff. de reg. iur. l. in omnibus.
- Iurisconsultus aliquando faciendo legem ad eius decisionem seipsum allegat: vt puta cum lex sit Pauli, potest dici. in ea Paulus respon. & sic loquitur idem Paulus de seipso in 3. persona. l. 4. §. Carō. ff. de verb. obl. l. liber homo. §. 1. ff. de stipul. seru.
- Inducta ad vnum finem non debent contrarium effectū inducere. l. qui hominem. §. si. ff. de sol. vbi solutio non debet operari obligationem. l. si certis. C. de pac. Contra de l. in numerationibus. ff. de solu.
- Is damnū dat qui iubet damnū dare: eius uero nulla culpa est, cui parere necesse sit. Quod pendet non est pro eo quasi sit, ff. de reg. iur. l. is damnū.
- In contrahenda venditione ambiguū pactum contra venditorem interpretādum est. Ambigua autem intentio- ita accipienda est: ut res salua auctori sit, ff. de reg. iur.
- Iuuare se quis potest ex eo quod impugnavit quando est error. Bar. in l. post legatum. in 3. col. ff. quib. ut indig.
- In contractibus mens & voluntas contrahentium magis debet attendi quam verborum conceptio. tex. formalis in l. si. C. quæ res pig. obli. pos. Iason in lege in conuen- tionibus. in 1. col. de verb. obl.
- Iustinianus quando aliquid de nouo statuit, utitur longa præfatione, & ista est consuetudo sua, Crotus in l. si cō- stante. ubi alleg. tex. in 8. col. ff. sol. mat.
- Ius patronatus habens non dicitur locupletior. l. nemo potest. §. 1. ff. de re. iur. l. planè. §. si. de leg. 1. Crotus in l. si constante. in 25. col. ibid. sol. mat.
- Incertitudo causat tolerantiam contractus, c. nauiganti. de usur. l. si ea. C. eo. Barb. in l. cū acutissimi. in 87. col.
- Imperitia culpæ adnumeratur regula iur. ff. l. imperitia.
- In malis p̄missis fidē nō expedit obseruare. de re iu. li. 6.
- Imputari non debet ei per quem non stat si non faciat quod per eum fuerat faciendum. de reg. iur. lib. 6. ibi vi de contraria per Dyn. & ff. de condi. inst. l. quæ sub con- ditione. §. quoties.

- In argumentū trahi nequeunt quæ propter necessitatem aliquando sunt concessa. in argumentū reg. iur. lib. 6.
- In generali concessione non ueniunt quæ quis non esset in specie uerisimiliter cōcessurus. reg. iur. ī gñali. eo. xi.
- Irritū, id est, irritandum. tex. iuncta gl. in l. non omnia. ff. de mino. in l. 1. ff. de rescind. vend. Lancelo. Decius in l. cum postquam. per illum tex. C. de pac.
- Iurisconsulto quando aliquid proponitur, præsupponitur quod omnia alia sunt expedita & clara. glo. in l. Gallus est. 3. gl. ff. de li. & posth. Hier. Butr. in l. pactum quod dotali. C. de pac. adde l. si quæramus. ff. de test. c. 1. de xra. & quali. lib. 6.
- Iurisperitus quandoque errat. l. 3. §. Nera. ius. ff. de acqui. pos. & in l. mutuis. & ibi no. ff. pro socio. Alex. in l. 1. in 5. colum. ff. si cer. per. facit tex. in l. est differentia. ff. in qui. cau. pig. ta. contra. & l. sed an ultro. §. fin. ff. de neg. gest.
- Ius cōmune in dubio præsumitur nō priuilegium. l. quam. C. de testa. mili.
- Inspicimus in obscuris quod & uerisimilius est, uel quod plerunque fieri consuevit. reg. iur. inspicimus. in 6.
- Inspicimus ea quæ a pitudine esse possunt, licet actu non sint. l. si quis posthumos. §. 1. ff. de lib. & posthu.
- Impedimentum impediens aliquem uenire ad aliquod ius: licet postea cesserit ille non potest admitti, text. est in l. si a primo. ff. de lib. & posthu. facit c. si eo tempore, de rescri. lib. 6.
- Impensæ voluntariæ mutant naturā earū ratione rei ubi fiunt. tex. est in l. si hæc res. ff. de impen. in re. do. fac.
- Ignorantia in facto proprio aliquando ex interuallo admittitur. Bar. in l. si res. ff. de leg. 1. in l. si quis delegauerit. in fi. de noua. non ob. c. pro illorum. de sent. excom. quia ibi fuit in continenti, & ita intelligitur. l. quisquis. de contrahen. emptione.
- Incidens in pœnam aliquam propter spretum aliquod, etiam incidit si effectus nullus potuisset sequi. l. 1. §. si quis longo. ff. de agnos. lib.
- Index uocatur princeps. l. si spadonem. §. si ciuitatis. ff. de

excusatur & dicitur viua vox iuris ciuilis. l. nam & ipsum. de iust. & iure.

Imperfecta duo non faciunt vnum perfectum. l. si. spadonem. §. qui multa. ff. de excu. tuto.

Iudex dicens aliquem debitorem videtur eum condemnare. l. prætor. in prin. ff. de iud. & ibi Bal. l. j. ff. de calū.

Ingratitudo deficiat fontem pietatis. l. si non sortem. §. libertus. ff. de cond. inde. Ang. de Malefi. fol. 7. in 3. colū.

Iudæi peiores sunt alijs infidelibus. c. nōne. r. q. 1. Decius in c. j. col. 12. de proba.

Intentio hominis comprehendit casus futuros, etiam si de illis de præsentibus non cogitauit. l. qui iure militari. ff. de test. mili. Decius in l. j. col. 4. C. de eden.

Ignorantiam allegans non tenetur eam probare, sed aduersarius tenetur probare scientiam. l. fin. C. de sponsa. Contra de l. qui cū alio contrahit. ff. de regi. iur. & l. 2. in fi. ff. de fideiuss. vide Alex. in l. 2. in 6. col. fol. mat. ff.

Institutus vbi non adiit hæreditatem, substitutus dicitur directo hæres testatori. gl. in l. ex duobus. in ver. adiit. ff. de vulg. & pupil.

Ius canonicum dicitur diuinum. c. nimis. de iure iur. & c. qualiter. el. 2. de accu. Fel. late in probe: decre. in princ.

Itali dicuntur miseri. l. j. & ibi glo. C. de vsuca. transfor.

Intellexisse quem ita verisimile est. vt verba eius sonant. l. nemo dubitat. in gl. ff. de hæ. inst. l. Labeo. de sup. leg.

Ius accrescēdi idem operatur, quod principale. l. si Titio. §. vsufructum. ff. de vsufr. vbi dicitur, q̄ portio accrescit portioni: vt alluuiō. ad idem. l. interdum. §. j. ff. de vsufr. accres. & est rex. no. in l. pe. ff. vt leg. no. vbi fideiussor qui strictè obligatur tenetur non solum pro parte legati pro qua fideiussit, sed etiam obligatus in eligitur pro alia parte, quæ virtute iuris accrescendi acquiratur. Decius in l. edicta. in 6. ol. C. de eden.

Inspiciendum non est cum quo quis loquitur, sed in quæ dispositionis effectus dirigatur. l. cū pater. §. donatio. ff. de leg. 2. Rochus in c. fin. in 118. col. de consue.

In baculo inest dolor. ff. ad leg. Aquil. l. si ex plagijs. §. tabernarius.

Iniquum

Iniquum est cum qui non fecit tenei. l. super. §. apud ferocem. ff. de aqua plu. ar. Contra de l. 4. §. Cato. de ver. obli. ubi las. in 3. not.

Impunitas continuum effectum tribuit delinquendi. l. si quis. C. de fur. c. vt clericorum. de uita & ho. cle.

Inconstantia pe. mittitur. ff. de ac. emp. l. si sterilis. §. qui domū. in gl. Cōtra. ff. de procu. in causē. in pri. & ibi. gl.

Intellectus noster plerūque est tanquā oculus noctuæ ad lucē diei. 2. Metha. refert Ang. in rub. inst. de iust. & iu.

Iudex potest prohibere alicui ne ppter inimicitias transeat per domum meā. Bar. in l. quōd iussit. ff. de re iud.

Iudicandum est idem de re mea, quam sum alij restitutus quā de re aliena. l. in bello. §. si quis seruo. ff. de cap. qui est sing. & secundum Hier. Buti. in l. debitori. C. de pact. est tenendus menti ad intelligen. l. debitor. ad Treb. quæ ita debet intelligi.

Iudicis male iudicantis dolus præponderat culpæ non appellantis. Bart. in l. i. in fi. prin. ff. quōd quisque iur. Hier. on. Buti. in l. cum postea quā. C. de pac.

Iuuenis rixosus, si non apparet per quinquennium præsumitur mortuus. Alex. consil. 4. in 6. col. in 2. vol. Hiero. Bu. in l. licet. C. de pac. Bar. in trac. de teste.

Immemor salutis æternæ nemo præsumitur. l. si. C. repet.

Ius in re & ad rem quid sint. text. in l. sciendum. §. cum fundus. ff. qui fatid. cog.

Iure suo renuntiare præsumitur qui iuri suo contrarium facit c. gratum. de offi. deleg. de test. cum uenisset de app. sollicitudinem, de his quæ fi. a ma. par. ca. c. ex ore, de ui. & hone. cle. c. vlt. C. de iu. do. imp. l. 2. & ff. de mi no. l. si filius, ff. de inof. test. l. si exhæredatus, & l. si proponas §. 1. & 63. dist. cum Adrianus.

Impeditus non dicitur is qui de facili impedimentum remouere potest. Bal. in l. sed & si per prætorem. §. 1. ver. sed nec ad nos. ff. ex qui. cau. ma. & idē Bal. in l. quibus diebus. in pri. de cōdi. & demon. per tex. in l. qui potest facere. ff. de reg. iu. & est tex. vbi no. Abb. in c. si. de elec.

Iudici non est obediendum si euidenter iniquum est mandatum ipsius. siue cōtra ius. 23. quæstio. prima qui cul-

culpatur. & 1. q. 3. non semper. & 2. c. seq. & 50. dist. si quis præpostera.

Imperator proprie dicitur Imperator post triplicem coronam susceptam, scilicet ferream in Alemania, coronam argenteam in Mediolano, & auream, de quibus per glos. in cle. de iureiur. ante autem coronationem vocatur Rex: ut c. venerabilem. extra de elec.

Iudex ratione amicitie potest remittere pœnam. c. nisi de of. leg. 50. dist. clerico. & 35. quæst. 9. veniam. licet precio non possit eam remittere. extra de simo. nemo. & 1. q. 1. nullus.

In generali permissione ea non veniunt quæ specialiter quis non concederet. ff. de pecu. §. qui peculij.

Iudex non dicitur nisi sit iustus, & cum iustitia iudicet. c. ius generale. 1. dist.

Iurare coguntur præbyteri in sex casibus quos enumerat gl. in c. quoties. in fi. 1. q. 7. hoc videlicet modo: ut sit recta fides, ut obediat, ut bona fama, ne verum pereat: ne res sacra: vel data damna. 28. dist. de Syracusanæ.

Ignorantia excusat delictum Bal. in c. à nobis. de excep. Bar. in l. si. ff. si quis test. lib.

Iudex secularis cognoscere potest ubi in facto est dubium an quis sit excommunicatus. Domi. in c. si. in fi. de foro compe. in 6.

Iudex tenetur sequi opinionem suam non voluntatem gl. 1. in fi. in c. iudicet. 3. q. 6. facit. l. 1. §. 1. ff. ad Turpil. ibi: non secundum voluntatem iudicis: sed secundum auctoritatem legum feratur sententia.

Iuramentum de restituendo potest largo modo dici cautio pignoratitia. gl. in verbo pignoribus. in c. episcopus in synodo. 35. q. 1.

In incertis nõ in certis locus est cõiecturis. l. cõtinuus. §. stipulatus. in fi. iũcta. gl. in verbo nullius. ff. de uer. ob.

Iudex est comparandus medico qui ex tactu. vita præcedenti, & vrina iudicat de infirmitate, & ita non semper habet quidem causam infirmitatis, sed aliquãdo præsumptiuam. Bal. in rub. de proba. C. col. 2.

Intellectus ex quo resultare potest inhumanitas est fugiendus

giendus, & prorsus explodendus. l. furti. §. pactum. ff. de his qui not. infra.

Imperator legitimando remouet nubeculã quæ dicebatur spurietas. ita no. dicit in l. manumissiones. in 2. oppo. ff. de iust. & iure. Bal. & dicit et idem Bal. in l. si te parës.

C. de suis & leg. q̄ esse spuriũ est quoddã velamen quo quis impeditur succedere, vt filius, & illud velamen legitimatione submouetur, per tex. in l. imperialis. C. de nup. ibi omni macula, per quẽ tex. dicit ibi. Bald. q̄ per legitimitatem tollitur. omnis infamia spurietatis, ita quod amplius spurius dici non debet aut nuncupari.

Idem est iuris de toto quo ad totum: sicut de parte quo ad partem. l. quæ de tota. ff. de rei vend. cum simi.

Iudæus est persona odiosa & infamis. c. cum nimis. extra de Iudæis. c. nulla. §. 4. dist. c. constituit. 17. q. 4.

Introductum ad compendium non debet ad dispendium pertrahi. c. quod nonnullis. extra de priuileg. & c. fin. eo. ti. c. quod ob gratiam. de reg. iur. in 6.

Iudex ex officio repellere debet testes indignos. Abb. in c. cū L. & A. de sen. & re. iud. gl. j. in c. quærendũ. 2. q. 7.

Iura canonica semper præualent legibus in causa matrimoniali, etiam in terris imperij, tex. est, & ibi notant Arch. & Do. in §. hic colligitur. in fin. 2. q. 3.

Idem operatur oppositum in opposito quod propositum in proposito. l. si. in prin. ff. de leg. 3. l. is qui contra. ff. de vulg. & pupil. sublti.

L

Lex est donum Dei. l. 3. ff. de legibus.

Lex non debet fieri propter bonas fœminas. quia raræ sunt: sed propter malas, quia multæ sunt: vt in authen. vt sine præhi. ma. & cre. §. quia verò. col. 5. Nam ex his quæ forte aliquo casu accidere possunt iura non constituuntur. l. ex his. ff. de legi.

Leges sunt sacratissimæ, & ab omnibus sciri debent. l. leges sacratissimæ. C. de legib.

Leges dant formam futuris negocijs. l. leges. C. de legi.

Libertus teneretur præstare reuerentiam patrono suo. l. j. C. de obsequijs.

- Licet vnicuique sanguinem suam redimere. l. si. ff. de receptoribus.
- Ludus tabularum est prohibitus. in auth. de san. epi. §. indicimus. colla. 10.
- Ludus scachorum est permissus: quia consistit in ingenio naturali. no. in auth. interdicius. C. de episc. & cle.
- Legitimum tēpus est triennium. l. propter adum. C. de iud.
- Leges nō permittunt aliquem in paupertate viuere, nec in anxietate mori. in auth. de hær. & Fal. in si. col. 1.
- Licet præfationibus vti. ff. si cer. pet. l. 1.
- Legibus expressum est, illicitæ rei iurandum nō oportere seruari. in auth. quod eis. C. de nup.
- Libellus est breuis scriptura narrationē actoris in se continens. vt C. de appel. l. amplioem. §. litigatores. & c.
- Libellorum dictatores non debent vti verbolis a scriptio- nibus. l. amplioem. §. in refutatorijs. C. de appel.
- Legem superiorum tollere nemo potest. ff. de arbi. l. nam magistratus.
- Legatarius non potest esse testis in causa testamenti. ff. de testa. l. qui testamentorum. in st. eo. §. pen. Contra quia nemo testis in sua causa & c. ff. de testa. l. nullus. C. eo. l. omnibus.
- Libertas omnibus fauorabilior est. ff. de reg. iu. l. libertas.
- Libertas est res inæstimabilis. ff. de reg. iur. l. libertas.
- Libertas est naturalis facultas eius, qđ cuiq; facere libet, nisi vi aut iure prohibetur fieri. in st. de iur. perso. §. 1.
- Leges ab omnibus debent obseruari. l. 3. C. de leg.
- Leges egent armis. ff. de rei ven. l. qui restituere.
- Lex est cōmune præceptum, virorum prudentum consul- rum, delictorum quæ sponte vel ignorantia cōtrahuntur cohercio, communis reipu. sponso. ff. de legi. l. 1.
- Legis virtus est imperare, vetare, permittere, punire. ff. eo. l. lege.
- Lex est quod populo Rom. senatorio magistratu interro- gante consule constituebat. in st. de iur. nat. §. lex est.
- Lex debet esse de bono, & de difficili vicem. l. Labeo. ff. ad Carb.
- Lex est sanctio facta, iubens honesta, prohibens contra-

- ria. l. nam & Demosthenes. ff. de leg. cum ibi no.
 Libertini sunt, qui ex iusta seruitute manumissi sunt, insti. de liber. in prin. & ff. de sta. homi.
 Legitimè factum nullam pœnam meretur. C. ad l. Iul. de adul. l. Gracchus. & C. de adm. tut. l. sancimus. & ff. de reg. iu. l. nemo damnus. Sed contra. C. de secun. nup. l. 1. & in authen. l. quotiens, C. ne tu. vel cu. l. 1. & C. rem alienam gerentibus. l. 1.
 Longum tempus dicitur decennium. ff. de usur. l. cum de in rem uers. in gl. super verbo longe, & C. de præscrip. lon. temp. 10. vel 20. ann. in rub.
 Latrones possunt quæstionari die feriato forte die Paschæ: & possunt condemnari. l. prouinciarum. C. de ferijs. Contra. l. 3. C. de episcop. aud. ubi dicitur: omnia uincula dissoluuntur die Paschæ.
 Liberum corpus non recipit æstimationem. l. 1. §. sed cum liber. & l. fin. in fi. ff. de his qui deie. uel effu. & ff. si qua. pau. feci. dicatur, l. ex hac sic. ff. de rerum diui. §. sacra. & §. fina.
 Libertas semel competens non potest retractari: insti. de eo cui li. cau. §. hi autem quos. in fi.
 Longe commodius est possidere quàm petere: insti. de interd. §. commode autem.
 Lapis dicitur quasi lædens pedem. Not. glo. insti. de condi. in prin.
 Longa dilatio non debet esse damnosa. l. 2. §. omnes autem. ff. de iudi.
 Leo est fortissimus bestiarum. Not. glo. in auth. de nupt. §. 2. colla. 4.
 Largius expendit qui sperat sibi aliqua euenire. ff. de pe. har. l. sed & si.
 Legū correctio est euitanda. C. de appel. l. precibus. in fi.
 Legatum est donatio quædam in testamento relicta. l. legatum. ff. de leg.
 Licet mihi aliquis fraudem faciat non propter hoc alijs facere debeo. l. si pater eius. C. de nouationibus.
 Libertas præferenda est commodo pecuniario. insti. de eo qui liber. cau. bo. adijciuntur. §. hij qui autē quos. in fi.

Lex est quotidiana ergo utilis. l. certe. §. si. ff. de preca. & materia quotidiana est melius & subtilius examinanda. Bar. in l. i. in prin. ff. de suspe. tuto.

Lex obscura nobis insidiatur. gl. in l. i. ibi legem insidiantem. C. de no. co. compo. & nihil tam proprium legi quam claritas. ut in auth. de testa. imperfe. §. i.

Lex non facit quod ea quæ sunt non sint: sed fingere bene potest. l. 2. ff. de usu. ea. re. quæ usu consu.

Labor & pecunia diuisionem recipiunt. l. Seio. §. i. ff. de annu. le.

Legibus & non exemplis iudicandum est, l. nemo. C. de sen. & inter. om. iud. contra de c. afferte. de præsump. cū vulg. solo. illud procedit quando exempla non sunt à principe approbata ut in contrarijs.

Leges debent intelligi secundum subiectam materiam. l. quod si quinto anno. ff. commo.

Lex quæ facit uim in uerbis, est in l. si quis Sempronium. §. si. de hæ. insti. & tex. in c. solitæ. de ma. & obe.

Leges nobilissimos aperiunt thesauros. §. nos uero. i. phe. ff.

Leges dicuntur emanasse diuino quodam motu & subtilissimo animo. l. si. C. de præscrip. lon. temp.

Leges ut conderent Deus de cælo constituit Imperatores, §. quia igitur. in auth. de si. inst. col. 6. c. quo iure. 8. disc. c. fin. 16. quæstio. 3. Feli. in probe. decreti. humanū. in princ. Idem in c. ecclesia in is & se q. col. de constit. Abb. in c. super. Spec. in pen. col. ne. cle. uel mo. Bald. in confi. scisnatis. in 1. col.

Leges debent introducere quod sit utile animæ, & auditui & corpori. §. cunq; hoc. vbi no. Ang. in probe. insti.

Lex aliquando fit de non dubio propter rudes. ca. 1. de no. for. fidelit. l. quæro. ff. de nat. resti.

Legi locus non est, ubi hæreditas soluendo non est. l. si quis solidum. ff. de hære. insti.

Leges diuinitus per ora principum fuerunt promulgatæ. l. si. versi. ideo, quod enim. C. de præscr. lon. temp. & in auth. de si. instru. §. quia igitur. in prin. col. 6. 8. dist. quo iure. & clarius. 16. q. 3. nemo.

Labor non debet esse sine mercede. c. ibi adunati 7. q. 1.

- & 12. q. 2. charitatem. & in auth. de iudi. §. ne autem. colla. 6. vbi dicitur q̄ labor non debet esse sine fructu. Legitimus dicitur filius abusiui: Bal. in l. Paulus. ff. de sta. homi.
- Lucrari dicitur qui re ex arbitrio agit: licet dispēdiosè. gl. fi. in l. cum seruus. ff. de cond. cau. data cau. nō sequuta.
- Loca non sanctificant homines. c. non loca. & c. fi. 40. dist. & non satis est Hierosolymis fuisse: sed Hierosolymis bene vixisse. c. gloria episcopi. 12. q. 2. & non sufficit studeisse nisi bene, vt est glo. in l. vnicuique. C. de proxi. sacro scri. lib. 12.
- Lachrymæ debent esse arma clericorum. c. conuenior. 23. quæst. 8.
- Lata culpa est ignorare. ff. de ver. sig. l. lata culpæ, & l. leges sacratissimæ. C. de legi.

M

- M**edium est eligendum, in auth. de consul. circa prin. col. 4. vnde dicitur mediū teneure beati, & facit ad hoc. ff. de offi. procō. l. solent. §. j. in sti. de re. di. §. cum ex aliena materia.
- Mos maiorum est seruandus. l. more maiorum. ff. de iurif. om. iud. & C. de testa. l. testamento omnia. iuncta. l. maximum vitium. C. de lib. præte. & exhæ.
- Minime sunt mutanda quæ interpretationem semper habuerunt certam. l. minime. ff. de leg.
- Manumissio libertatis est datio. ff. de iusti. & iure. l. manumissiones.
- Minor 14. annis non potest esse iudex. l. quidam consulebant. ff. de re iudi.
- Mutus, surdus, absens, nō possunt stipulari. l. j. ff. de ver. ob.
- Melior est conditio possidentis. C. de rei vend. l. fin. insti. de interdic. §. commodè, & ff. de verb. signi. l. si seruum.
- Momentanea possessio dicitur quæ parum potest durare penes possidentem: quia statim potest agi contra ipsum iudicio possessorio. ff. de acqui. pos. l. non videtur.
- Multum facit oculorum inspectio. l. satisque. in fi. ff. de in ius voc. & ff. de acqui. pos. l. quod. §. si venditorem.
- Mulier est auara: Nā facilius se obligat quam alicui donet,

- net. l. sed si ego in fi. ff. ad se. con. uel ibidem not. glo. q̄
genus mulierum est auarissimum in donando. C. de do
nat. ante nupt. l. si à sponso. ff. de donat. inter uir. & u-
xor. l. si stipulata. in fi.
- Mulier est sagacior. l. 2. §. fœminas. C. de his qui ue. æta.
impe. & ibi no. glo. quòd mala herba cito crescit.
- Mulieres sunt loquaces. ff. de postu. l. 1. §. sexum.
- Mulieres sunt falsæ, fragiles, & corruptibiles. ff. de testa. l.
qui testamento. §. mulier. insti. de testa. §. testis.
- Mulier minus audet quàm masculus. C. ad leg. Iul. maie-
sta. l. fi. §. ad filias.
- Mulieres non possunt accusare, nisi res ad eas pertineat. l.
sequi. C. qui accu. pos.
- Mulieres non possunt postulare. l. 1. §. sexū. ff. de postula.
- Mulier nō pōt esse procurator. ff. de procu. l. neq; fœmina.
- Mulieres non possunt pro alio interuenire. l. 1. ff. ad se.
con. Vel. nisi in sex casibus posit. in l. 1. in glo. ff. eo. tit.
- Mulieres sunt remotæ ab omnibus officijs publicis, vel ci
uilibus. ff. de re. iu. lib. 2.
- Mulier non potest esse iudex. l. cum prætor. §. non autem.
ff. de iud.
- Mulier non potest esse testis in testamento. ff. de testa. l. in
testamento. §. mulier.
- Mulier debet præstare operas, & ad illud officium depu-
tatur. ff. de oper. lib. l. sicut.
- Mulier in potestate sua liberos non habet. insti. de ado-
ptio. §. fœminæ.
- Mulier nullam discretionem habet. ff. de iu. l. cum præ-
tor. §. non autem.
- Malijs hominum obuiādum est. ff. de rei vend. l. in fun.
alie. §. penul. vide omnino ornatum ad istam regulam
per Hypo. singul. suo. 127.
- Morte extinguitur crimen. l. 1. C. si re. vel accu. mor. fu.
- Minores 25. annis hæredes scripti non tenentur vindica-
re mortē testatoris, si testator ab aliquibus interfectus
fuerit. l. minoribus. C. de his qui. vt indi. secus si maio-
res essent. 25. an. quia tenerentur vindicare mortem te-
statoris: vt in ea. l. minoribus. §. quòd si maiorum, & si

- vnius illorū qui interfecerunt testatorē fuerit accusatus & appellet: tunc maiores hæredes scripti tenentur defendere appellationem. *ibidem.*
- Maritus cōmittit lenociniū duobus modis.** Primo, quando vxorem suam vendit. *C. de condi. ob tur. cau. l. mercalem.* Secundo modo, quando maritus vxorem condemnatam de adulterio habet: vel sciens eam adulterā retinet. *ff. ad leg. Iul. l. 2. §. 1. & l. mariti. C. eo. tit. l. 2.*
- Maïor 14. an. potest facere testamentum.** *ff. de test. l. qua ætate, & insti. qui. cau. ma. non licet. §. cum ergo certus modus constitutus.*
- Mulier grauida excusatur si non venit ad iudiciū,** licet non sit valetudine impedita. *l. 2. §. si non propter. ff. si quis cau.*
- Meretrix non est infamis:** *no. glo. ff. si quis à parentibus fuerit ma. l. Panconius, quod intellige in infamia facti esse verum: secus in infamia iuris. vt ibi nota.*
- Mutus, surdus, furiosus, impubes non potest esse iudex.** *ff. de iudi. l. cum prætor. §. non autem.*
- Mulieres non debent conueniri ob culpam maritorum,** *l. 2. C. ne vxor pro ma.*
- Melius est nocentem dimittere quàm innocentem puniri.** *ff. depo. l. absentem.*
- Melius est pauca cautè agere quàm multis interesse periculose:** *in auth. de tabellio. circa medium. col. 4.*
- Monachi licet dicantur oues:** tamen quandoq; dicuntur lupi rapaces. *no. glo. in epistola inter claras, & illa parte reddentes, vers. omnes vero sacerdotes. super verbo archimandritæ. C. de sum. tri. & si. cat.*
- Melius est pignori incumbere quàm in personam agere,** *inst. de fur. §. furti autem.*
- Melius est intacta iura seruare, q̄ post causam vulneratā remediū quærere.** *C. in qui. cau. integ. restit. l. si. & C. quando vnicuiq; licet. sic in l. 1. glo. in c. suscepimus, de homi. Maria. in c. sententiam. q. 24. in fi. ne cle. vel mo.*
- Melius est deliquere in faciēdo q̄ in omittēdo.** *l. Iul. §. 1. ff. de act. emp. & l. si sterilis. §. cū per veditorem. eo. tit.*
- Mulier dānauit & saluauit.** *in auth. vt lice. ma. & aui. gl. fi.*

- Malum est peccare: diabolicum perseverare. not. glo. C. quomodo & quādo iudex sen. fer. de. l. consentaneum.
- Medium tenere beati: in auth. de consul. in prin. col. 4. ff. de offi. pro consul. l. solent. §. si. & insti. de re. di. §. cum ex aliena. & insti. ex qui. cau. ma. non licet. §. pen. glo. in l. 1. versi. Labeo. ff. de aqua plu. ar.
- Malum exemplum debet reprobari. l. ob seruandum. ff. de iudi. & ff. ad se. con. Macedo. l. 1.
- Multa impediunt contrahenda quæ non impediunt iam contracta, ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. l. 4. §. patre furioso. adde tex. in l. 1. ff. de ferijs. Contra de. l. non dubium. C. de legi. & c. vides 10. dist.
- Mala herba cito crescit. no. gl. C. de his q̄ ve. eta. imp. l. 2.
- Manifesta probatione non indigent, l. si uero. §. 1. ff. qui sãtisda. cog. & ff. de act. emp. l. exẽpto. in fi. primi responsi. & ff. de do. præleg. in fi. & C. de accus. l. ea quidem.
- Mulier non potest esse testis in testamento. ff. qui testafa. pos. l. qui testamentum.
- Materfa. dicitur quæ est notæ authoritatis, & honestè uiuit in domo sua, ff. de lib. exhi. l. 3. §. fin. & ff. de his qui sunt sui aut & c. l. nam ciuium.
- Minor 14. an. non potest testari, l. qua ætate. ff. de his qui testa. face. pos.
- Melior conditio domini per seruos fieri potest, non deterior. ff. de re. iud. l. melior.
- Melius est habere actionẽ quã rem, ff. de reg. iu. l. minus est.
- Matrimonium est uiri & mulieris cõiunctio indiuiduam vitæ consuetudinem retinens: insti. de pa. po. §. 1.
- Mulier quæ mortem filij vult persequi, prius debet probare se matrem, l. non ignorat. C. qui accu. non pos.
- Major castitas requiritur in muliere quàm in viro, C. ad sen. Orfi. l. si qua illustris. in authen. quomodo oportet episcop. & cle. & c. §. oportet. col. 1.
- Mors omnia soluit. in auth. de nup. §. deinceps. col. 4.
- Miles non põt aliquem accusare nisi suam vel suorũ iniuriã prosequatur, l. non prohibetur. C. qui accu. nõ pos.
- Miles nõ potest esse procurator, l. militem. C. de procur.
- Miles magis scire debet arma quàm leges. l. sancimus.

- §. ex omnibus. C. de iur. delib.
 Melius potest quis videre alienū errorem quā suum: ut patet in ludo de scachis: nā melius videt qui ibi assistit quā lusor. no. gl. l. error. in fi. gl. C. de iur. & fac. ig. no.
 Mandatum contra bonos mores non est obligatorium. in ff. man. §. illud quoque.
 Mandatū re integra sola reuocatione finiri potest, in ff. man. §. recte quoque.
 Mandatum debet esse gratuitum: in ff. eod. §. fin. & l. i. §. mandatum. ff. eod.
 Milites non possunt esse aduocati: in ff. de except. §. pen. quia debent intendere vel vacare circa arma. C. de iur. delibe. san. circa prin.
 Mulier transiens ad secundas uota tria optima negligit: Deum, defuncti memoriam, & filiorum charitatem: in auth. de nupt. §. nos autem iuramus. col. 4.
 Minus tribuit qui nihil tribuit. no. in ff. q. cum eo qui. §. cum duas, & ff. de tribu. l. illud. §. si cuius dolo. & ar. de verb. sig. l. minus, & l. verbum amplius.
 Minus peccat qui illicita docet, quam qui addiscit. l. 2. C. de hære.
 Mandatum suscipere liberum est: susceptum autem consumandum est: in ff. manda. §. pe.
 Milites dicuntur defensores nostri domini. l. ab hostibus. C. de postli. reuer. & redem. ab hosti.
 Miles autem appellatur à militia: id est, duritia; quam pro nobis sustinent. l. i. ff. de testa. mi. §. vlt.
 Mala electio est in culpa. l. item videndum. ff. de pe. hære. & ff. de neg. gest. l. nam & seruus. §. fi.
 Merus est inconstantis vel futuri periculi causa: mentis trepidatio. l. i. §. merus, ff. quod mer. cau.
 Multa priuilegia dantur aduocatis. l. sancimus. C. de aduoca. diuer. iudi.
 Morte nihil certius est: nil vero incertus est eius hora. l. i. ff. de condi. & demonst.
 Modus ita exceditur in eo quod est amplius, sicut in eo quod est minus. c. custos. de officio custodis. l. i. dis. qui in aliquo 45. di. disciplina, 41. di. quisquis, & ff. de pe. respi-

- respiciendú. C. de cu. & ex. re. si quis, in fi. & de vita & honett. cleri. c. clericus, & sic mediá uia tenenda est, unde uersus: Cum mediá semper gaudebá ludere forma. Maior. n. medijs gratia rebus inest. & illud: inter utrúq; uola, medio tutissimú ibis: & mediú tenuere beati. Melius est pauca idoneè effundere quám multis inutilibus corda hominum prægrauare. l. tãta. C. de uere. iur. enu. Melior conditio nostra per seruos fieri pót, deterior fieri non potest. l. seruus. C. de pac. l. melior. ff. de re. iur. Maturius mihi scribas rogo, tex. l. miles. §. quidam. ff. de adult.
- Manus strictio significat vnionem, & signum pacis. c. fundamenta. vbi gl. de elec. lib. 6.
- Mora sua cuilibet est nociua. regula iur. mora lib. 6.
- Mutare consiliú quis non potest in alterius detrimentum, eo. tit. & lib.
- Melius est non soluere quám solutum repetere. l. 3. ff. de compensatio.
- Mulier incontinens est dedecus totius agnationis, tex. est in l. 1. C. de sena. consul. Clau. rol.
- Mulier dum meretrix nõ est, inhonestum facit, si quid in honesti faciat: sed quãdo meretrix est honestum facit: quia ea quæ meretricis sunt facit. l. 3. §. sed quod meretrici. ff. de condi. ob tur. caus.
- Mulier in quinquagesimo anno perdit fœcunditatem. l. si sterilis. §. 1. ff. de ac. emp. Cõtra de l. si maior. C. de leg. hære. vide Soci. consi. 126. in prin. col. 3. lib.
- Mater multum amat filium. l. j. ff. de Car. edic.
- Mixtum sub simplici continetur. l. 2. in prin. ff. de ver. ob. Contra de l. si ita quis. ff. de lib. & posthu.
- Mandatum habens ad petendum pecuniam uidetur habere mandatum ad solutionem recipiendam. l. quòd seruus, & l. si seruus. ff. de solut. l. as. post Alex. in l. filius. in 2. col. C. de pactis.
- Magister nobilior fit per scholarem, pater per filium, & præses per subiectos: in auth. const. quæ de dig. §. generaliter. vbi gl. in verb. nobiliores, & honor est magistro habere optimos scholares, in gl. prohe. ff. §. accipite.

- Meretrix dicitur illa quae duos terminos admittit causa quae situs. l. palam, ff. de rit. nup. do. Abb. in c. cum decorum, cir. si. de vi. & ho. cle.
- Meretrix mater, filiam meretricem exhaereditare non potest. l. in arenam. vbi Bar. C. de inof. test.
- Mutari dicitur testamentum, ubicunque aliquid additur. tex. in l. idem est. ff. de testa. milit. arg. contra de l. haeredes, ff. de testamen.
- Multitudo onerosa nil habet honesti. c. cum sit. de ata. & quali. in auth. de refe. §. 1. col. 2. Contra de c. extra conscientiam. 64. di. & cap. prudentiam, de of. dele. & l. fin. C. de fideicom. ubi no. per ampliores homines perfecta veritas reuelatur.
- Melius est partem habere quam toto priuari. inst. ad leg. Falci. §. ex diuerso.
- Mens retenta nihil operatur. l. si repetendi. C. de condit. ob. l. si maiores, C. de transac.
- Merum dicitur ab omni alia re separatum. l. qui res. §. in romae, & ibi glo. ff. de sol. l. sic, vbi Moder. post Ang. de leg. 1. gl. in §. 1. in uer. a mero. de diu. itip. insti. p. las. in l. stipulationum aliae. in prin. per illum tex. ff. de ver. ob. Adde Pau. de Cast. in l. Imperium. ff. de iur. om. iud.
- Matrimonium contrahens supponit se fortunae sicut nauigans gl. 1. in c. nos nouimus. 17. q. 2.
- Malos mores infirmitas animi non excusat. l. 1. C. si aduersi. delict.
- Mitius agitur cum lege quam cum eius ministro. l. & si post tres. ff. si quis cau. & l. Celsus. ff. de arbi. Contra de l. si foemina, ff. de arb. & l. si tamen. §. pe. de compens. de l. si libertus, ff. de iurepa. vbi alienatio facta in fraudem hominis tener. Pro resolutione vide. d. Car. in cle. constitutionem. §. in super. in 1. q. de elec. per las. in §. item si quis in fraude. in 2. col. de act. inst. & Decius format etiam contrarium in l. imaginaria. ff. de reg. iur.
- Mala simpliciter sunt magis detestanda quam mala secundum quid, ff. de contrah. empt. l. & saepe. §. ueneni mali.
- Mandatū intelligitur, secundum, quod dominus consuevit mandare. l. Titianus, ff. & cum eo. Bal. in rub. de proc. in 3. col.
- Monachus antiquitus habebat proprium, glo. per text. ibi

in l. si quis p̄sbyter. C. de epif. & cler.

Mille hominum species, & rerū discolor usus, Velle suū cuique est nec uoto uiuitur uno: Persius, & gl. in l. Barbarius, ff. de offi. p̄cto. gl. si.

Mores boni potius & prius attendi debent, quàm diuitiæ, & dignitates que non sunt ita sufficientes: ut in l. scire. §. cum reliquis, ff. de tut. & cur. dat. ab his.

Mores posteriores derogant prioribus. Bal. in l. si filia, ff. de inof. testa.

Mors est casus fortuitus. l. licet. C. de pac. l. interdū, ff. de iudi. l. 2. §. si eo tempore, ff. de adm. re. ad ciui. pert.

Magis expresse credendum est testibus deponentibus, & assermantibus, quàm illis qui non expresse affirmant. iuxta notata in l. testium. C. de testi. cum simi.

Magis credendum est testi deponenti de visu quam deponenti de auditu: ar. eorum quæ not. in l. testiū, C. de testi. & in c. cū causam, el primo, extra de testi. cum simi.

Melius est esse popularē unius nobilis ciuitatis quàm nobilē esse mediocris ciuitatis, ita Bar. i. l. 1. C. de Alex. prima. lib. 11. per illū tex. & illud dictū Bar. in d. l. 1. extollit Lud. Ro. i. rep. l. si uerò, §. de uiro, i. 14. fall. ff. so. ma.

Multa promittuntur causa necessitatis quæ alias nō promitterētur, c. si quis propter, de fur. cum multis simi. ut per Ias. in l. 1. in 20. col. ff. de offi. eius cui man. est iuris.

Mulierum genus auarissimum est in donando, l. si à sponso. C. de dona. ante nup. & ff. de dona. inter vi. & vxor. l. si stipulata. in fi.

Mendacium nemini nocens, non est punibile, ita Bal. in l. si. per illum tex. ff. q̄ cum fal. tut. quia ut inquit Sal. in auth. contra qui propriā. col. 3. in prin. C. de nō nu. pec. mēdacium, quod alteri non nocet censetur negatoriū.

Magister debet esse humilis & benignus auditoribus, & humiliter docere non cum austeritate & potentia, ut 46. dist. habet hic. l. obseruandum, ff. de offi. p̄si. & l. illicitas. §. ne potēiores, cū no. eo. ti. & nimia sequit̄ia p̄ceptoris culpæ cōparatur. ff. ad leg. A qui. l. p̄ceptoris.

Magis quis est laudandus in eo quod acquirit ex sua uirtute & industria, quàm in eo quod naturaliter, &

- ex successione sibi peruenit, in quo non oportet nos laudari neque vituperari, gl. no. est i l. expressisset. ff. de capt. Malus per pœnitentiam emendatus, vltimus malus nõ dicitur. l. quòd ira. ff. de ædil. edic. & c. testimonio. de testi. & no. per Io. An. in c. semel malus. de reg. iur. lib. 6. quasi dicatur nouus homo renouatus. 50. dist. c. ferrum.
- Miseriçordia est rigori anteponenda: vt extra de sortile. c. 2. C. de iud. l. placuit. & pœceptum misericordiæ omnibus est cõe. vt 86. dist. non satis. Et sententiã quæ misericordiã vetat fugienda est, vt 50. dist. ponderet. in fin.
- Monachus qui non habet curam animarum, non potest dare pœnitentiam alicui parochiano etiam cum licentia proprii sacerdotis: hoc enim pendet ex cura animarum. Et ideo nulli Sacerdoti hoc licet sine licentia proprii Episcopi. ita Arch. in c. j. prope princ. 16. q. 1.
- Mulieres bonæ, philosophis hodiernis possunt comparari, qui rari sunt. vt l. sed & reprobari. ff. de excu. tut.
- Magnificus dicitur Rex, & magnificentia Epithetõ est regi conueniens. tex. est & ibi Abb. in c. nouit. de of. leg. & Ioan. And. in c. grandi. de sup. neg. præla. in 6. Venetijs autem omnes dicuntur magnifici, quasi omnes sint magna facientes.
- Magis dignum trahit ad se minus dignum. c. quod in dubijs. de conse. eccl. vel alta.
- Merces fœlicitatis non acquiritur nisi per laborem virtutis. c. ieiunium. circa prin. de conse. dist. 5.

N

- N**obis inuitis res nostras alius detinere non debet. ff. sol. mat. l. si filius a. §. maritum. in fi.
- Nemo videtur dominus membrorum suorum. l. liber homo ff. ad leg. Aquil.
- Nobilior pœsumptio in iure est accipienda. l. merito. ff. pro soc. l. Quintus. ff. de do. inter vi. & vxõ. ff. de re iu. l. semper in dubijs. Cõtra. ff. de le. 2. l. vnũ ex familia. §. si.
- Nemo potest esse iudex in sua cã. l. qui iurisdictioni. ff. de iur. om. iu. & C. ne quis in sua causa iudicet. per totũ.
- Nemo potest esse testis in sua causa. l. nullus. ff. de testi. & C. eo. l. omnibus.

Nuptias

- Nuptias non cōcubitus: sed cōsensus facit, ff. de cōd. & de mon. l. cui fuerit, & ff. de re. iur. l. nuptias.
- Nemo de domo sua inuitus extrahi debet. ff. de reg. iur. l. nemo. concor. ff. de in ius uocan. l. plerique. intellige in ciuilibus, secus in criminalibus, & hic tenet glos. per tex. in athen. ut nulli iud. §. quoniam. Nam domus tuissima cuique refugium, atque tabernaculum est, & receptaculum. ff. de in ius voc. l. plerique.
- Nemo rem suam emere potest, siue sciat esse suā siue ignoret, l. suæ rei. ff. de contrahen. empt. sed si ignorās emit, poterit repetere quod soluit: q̄a nulla fuit obligatio.
- Necessitas non habet legem. l. vnica. ff. de offi. consu. & ff. de excu. tu. l. non solum. §. si. ff. de offi. procōs. l. aliquando. cum multis alijs. c. sicut non alij. de conse. dist. 1.
- Necessitas officij aliquid excusat. l. quartum. ff. de in ius voc. ff. de his quib. ut indi. l. tutorem.
- Nemo inuitus agere uel accusare cogitur. C. ut nemo inuitus & c. in rubro & nigro.
- Nemo ex alterius contractu obligatur. l. pen. in fin. C. ne uxor pro ma. uel econtra.
- Nemo ex alieno consilio obligatur. ff. de pœ. l. 1. §. si uero suaferis, & ff. man. l. si & enim. l. si. & in it. e. §. tua gratia interuenit.
- Nō nocet cogitatio, nisi sequatur effectus l. j. in fi. ff. quod quisq; iur. & ff. de pœ. l. cogitationis pœnam. Cōtra C. de fur. l. si quis. & C. de epi. & cle. l. si quis non dicam.
- Non debet nocere alij quod inter alios actum est, l. nam & postea. in fi. ff. de iure iur.
- Nec masculus nec fœmina per se sufficiens est ad propagationem liberorum faciendam, in auth. de trien. & semis. §. & hæc omnia, in fi. coll. 3.
- Nemo in necessitatibus liberalis extitit, ff. de adi. leg. l. rem legatam. in fi.
- Non ualeat responsio quæ lege non probatur. not. glo. in authen. de trien. & semis. §. consideramus. coll. 3. super uerbo erube scimus.
- Non potest uideri desisse habere qui nunquam habuit. l. non potest. ff. de reg. iur.

- Non debet ei succurri qui necessitatem sibi imponit. l. si fideiussor. §. pe. ff. qui satis. cog. & ff. si quis cau. l. 2. §. si quis tamen. & ff. qui satis. cog. l. de die. §. si. & C. de act. & ob. l. sicut.
- Negligentia vnius alteri non debet nocere. ff. de euis. l. re hæreditariam. in fin. ff. de transact. l. 3. ff. ad Sillei. l. fin.
- Non debet via aperiri maleficijs. ff. de Carb. edi. l. §. l. sed & si quis. ff. de li. cau. l. ordinata. ff. de litig. l. j. §. si inter.
- Nemo ius sibi dicere debet, C. ne quis in sua causa ius sibi di. in rubro & nigro. ff. de iud. l. Iulianus. ff. de iuris. om. iu. l. qui iuri. & l. si quis in rantam. C. vnde vi. cõtra ff. quod met. cau. in fi. & ff. de arb. l. pen.
- Non debet discooperiri vnum altare vt alterum cooperiatur c. cum causam. de præben. in antiquis. l. assiduis. C. qui pot. in pig. hab.
- Nemo alieno odio debet prægrauari. C. de inof. testa. l. si quis. §. 1. & C. de pœ. l. sancimus, & est regula iur. in 6. & de si. c. nobis.
- Non licet variare. l. si cui. ff. de serui. & ff. de aqua quoti. & æsti. l. fin.
- Non est nouum vt lex quibusdam specialiter numeratis generale verbum subijciat. l. si seruus seruum. ff. ad leg. Aquil. §. inquit. in fi. & C. de sacros. ecc. l. generaliter.
- Non videtur petisse qui per exceptionem remouetur à petitione. ff. de reg. iur. l. non videtur.
- Nihil est qd lumine clarius refulgeat quàm recta fides i principe. C. de sum. tri. & si. ca. epist. inter claras. i prin.
- Nihil est tam studiosum in omnibus rebus quàm legum authoritas. C. de vet. iur. enucl. in princ.
- Nomina debent esse consonantia rebus, inst. de dona. §. est & aliud.
- Non sufficit abstinere à malo, nisi fiat quod bonum est: in auth. de no. for. fide. circa mediū. col. 10. & idem no. gl. ff. de iust. & in. l. iustitia. §. iuris præcepta. super verbo tribuere. & inst. eo. §. super verbo suum, & in cle. cupiētes. §. 1. de pœ. n. & 32. q. 5. c. de forma.
- Nemini facit iniuriam qui suo iure vtitur. ff. de reg. iuris l. nullus.

- Non solent quæ superabundant uitare scripturâ. ff. de re. iu. l. non solent. & l. vsuras. ff. de usur. Contra. ff. de reg. iur. l. actus. & instit. qui da. tut. pos.
- Non potest uideri improbus qui ignorat quantũ soluere debeat. ff. de reg. iur. l. nō pōt uideri. Cōcor. l. si residuũ. C. distract. pigno. & l. si testamen. ff. de condi. & demon.
- Non est indulgendum malicijs hominum. ff. de rei vend. l. in fundo alieno. §. penult.
- Nemo præsumitur iactare suum. ff. de proba. l. cum de indebito. §. 1.
- Non licet accusato de pari uel minori crimine reaccusare. C. qui accu. non pos. l. neganda pendente cum prima actione, nisi suam uel suorum iniuriam prosequatur.
- Non uult esse heres, qui hæreditatem ad alium trāsferre uoluit. ff. de reg. iur. l. non uult.
- Non debet actori licere quod pro eo non permittitur. ff. de reg. iur. l. non debet.
- Nemo plus iuris ad alium trāsferre potest quàm habet. ff. de reg. iur. l. nemo plus.
- Nemo uidetur consentire qui errat. ff. de re. iur. l. non pōt.
- Nemo alieno nomine agere potest. ff. de reg. iur. l. nemo.
- Nemo potest dolo carere ubi imperio magistratus non obtemperat. ff. de reg. iur. l. nemo potest.
- Nihil dolo facit qui suum recipit. ff. de re. iur. l. nihil.
- Nemo ex suo delicto meliorem suam conditionem facere potest. ff. eo. l. nemo.
- Negans non tenetur probare. l. 2. ff. de proba.
- Non omne quod licet honestũ est. ff. de re. iu. l. non omne.
- Non debet alteri per alterum iniqua conditio afferri. ff. eo. l. non debet. C. de transactio. l. transactio.
- Nolenti agere non currit præscriptio. C. de inoffi. testamen. l. contra maiores.
- Nemo inuitus cogitur suscipere procuratorium. l. inuitus. C. de procura.
- Non euadit quis pœnam delicti si mandato alterius fecerit. C. de accu. l. non ideo.
- Nemo potest habere duas uxores. l. cum qui. C. ad l. Iul. de adul.

- Non est licitum fideiussori emere rem debitoris pro quo fideiussit. l. fideiussor. C. de distract. pig.
- Nihil actum credimus dum aliquid est superagendum. l. cum Syllanianum. in fi. C. de his qui. ut indi. vide lo. de Pla. per illum tex. in l. cum procurator. C. de metal. & metal. lib. 11.
- Nemo compellitur ire ad iudicium die feriato. ff. si quis in ius vo. non ierit. l. 2. in fi. & C. de ferijs. l. omnes.
- Nemo debet interrogari de cōsciētia aliena. C. de accu. l. fi.
- Non probat hoc esse quod ab hoc contingit abesse. C. de proba. l. neque natales.
- Nulli credi debet se habere mandatum principis, nisi ostenderit literas principū. l. vnica. C. de manda. prin.
- Nemo debet mutare consilium in alterius iniuriam. ff. de re. iu. l. nemo. C. de neg. gest. l. fi.
- Non videt rē amittere cuius propria non fuit. ff. de re. iu. l. nō videt. ff. si qui. mo. vsu. amit. l. 1. §. sed si ita demū.
- Nemini debet abstrahi ius suum: insti. de his qui sunt sui & c. §. fin.
- Negligentia, cum negligentia compensatur. ff. de compen. l. si ambo. in prin. & c. pœna pœnæ. ff. de re. iur. l. compar. §. fina.
- Nemo ex suo dolo debet lucrari. l. non debet. in fi. ff. de dolo malo.
- Nemo defensor in aliena re sine satisfactione: instituti. de satisfda. §. si verò in personam.
- Nemo debet esse negligens in suo officio. ff. de excus. tu. l. si duas. §. nemine. & ff. de admi. tu. l. cum plures nimitū. & ff. de offi. præsi. l. diuus Marcus. in fi.
- Negligentia omnia lædit. in auth. de quæsto. §. sed & pigritæ. col. 6. & C. de colla. l. penult.
- Non debent melioris conditionis esse male agētes quàm bene. ff. de noxa. ac. l. non solum. pro hoc gl. circa prin. glo. l. 1. C. credi. euict. non te.
- Nefas videtur esse nulla præfatione iudici rem exponere. ff. de orig. iuris. l. 1.
- Nefandum est aduocatos sine aliqua præfatione loqui. l. prædicta. ff. eo.

- Non uidetur res reddita, quæ deterior facta redditur. l. 3. §. 1. ff. commo.
- Nō est standū omnino præsup̄tioni: no. gl. in l. res hæreditarias. ff. de cri. expi. hære. & C. res inter alios acta. l. 1.
- Noua placent. no. in prohemio. ff. §. in secundo autem anno. super uerbo quia noua.
- Nihil est quod nequeat actioni subijci quàm uera religio. C. de sū. tri. & si. ca. epistola inter claras. circa prin.
- Nihil debet esse superfluum in legibus: ar. in l. si quando. ff. de le. 2. adde tu. tex. singularē in l. 1. ff. quōd ma. cau.
- Nemo debet esse nimis credulus. l. si. in prin. C. de accu. l. 1. §. 1. de eo per quem factum fuit quo minus. l. 4. §. si accepi. ff. de in rem uer. uide quæ dixi sup̄rà in uer. alia quis. fo. 2.
- Nolite inebriari uino. l. omne delictū p̄ uinū. ff. de re mi.
- Nolite iudicare & non iudicabimini: & illud, qua mēsurā mensi fueritis remetietur uobis, no. glo. l. rem non nouam. §. eod. C. de iudi. super uerbo iudicabuntur.
- Nihil tam naturale quàm unumquodque dissolui eo genere quo ligatū est. ff. de reg. iur. l. nihil. & ff. quādo lib. ab emprio. disce. l. 1.
- Nota reddenda singula singulis. insti. de duo. reis. §. pe.
- Non imputatur ei aliquid si non facit, quod si facere uellet non posset: no. glo. in l. cum quidam. §. si pupillo. ff. de usur. & l. pecunię. in si. eo. tit. & ff. de arbi. in si. C. de anna. exce. l. 1. §. si. ff. ad l. Iul. de adul. l. si maritus. i. p̄ri.
- Nōmina & uerba trāsp̄sita idē significāt. l. p̄p̄osteri. C. de testa. & l. cum potest. §. fidei tuę cōmitto. ff. de leg. 2.
- Nil refert quid ex equipolētibus fiat. C. de inst. & sublti. l. si modo, & C. de dona. quæ sub modo. l. fin. Contra de. l. cum pater. §. hæreditatem. ff. de lega. 2. uide limitationē per Corfe. in reperto. in uer. si. formæ ad unguem.
- Non minor est uirtus quàm quæere parta tueri. Not. gl. C. de no. co. confir. super uerbo posita.
- Non faciunt molles ad fera bella manus. Not. glo. de exce. l. 3. in si. glo. & glo. in uer. posita. C. de no. co. confir.
- Nihil magis bonæ fidei congruit quàm id præstari quod inter contrahentes actum est. ff. de ac. emp. l. emprio.

- Noxa caput sequitur. in lti. de noxa. §. omnes autem.
- Nullus videtur dolo facere qui suo iure vititur. l. quod & lex. §. 1. ff. de lib. ho. ex hi. l. fluminum. §. j. ff. de dā. infe.
- Non videtur vim facere qui suo iure vititur. l. non videtur. ff. de reg. iur.
- Nihil dolosus doloso tenetur. ff. de dolo l. si diuus. secus tamen si tibi feci damnum in vna re, tu mihi in alia, quia ambo agimus. ff. de noxa. l. quædam. §. 1. & argu. ff. de vi & vi ar. l. colonus. est tex. in l. tutor. §. liberti. ff. de suspe. tur.
- Nimia sæuitia culpæ assignatur. l. præceptorū. ff. ad l. A qu.
- Nuda traditio nunquā transfert dominium. ff. de acq. rerum dō. l. nūquā. hoc verum, nisi iusta causa præcedat.
- Nemo viuit vt lupus vento. l. si. C. de ali. pu. l. præses, & l. si. in fin. pro hoc glo. l. sed si lege. §. quod autem. ff. de peti. hære. super verbo erogasset.
- Nemo sine actione experitur l. quoties. §. irē si tēporali. ff. de administ. tu. vide Ias. in lti. de actio. in princ. col. 16.
- Natura cohæret solo superficies. l. obligationum fere. §. placet. ff. de ac. & oblig. Contra de l. posthumus. ff. de inoffi. testamen.
- Nemo potest duobus dominis seruire: vt in tit. de eo qui arma belli deposuit. c. 1. & de feudo. sœmi. c. j. colū. 10. vbi dicitur qui factus est miles Dei, definit esse miles seculi. Item scriptum est: nemo Deo militans implicat se negotijs alienis 21. q. 3. c. apostolorum & c. placuit, & C. de episcop. & cleri. l. naturaliter. Contra hoc facit tex. in l. duorum. ff. de ope. liber. vbi duobus eodem tēpore potest quis seruire, pro solu. vide do. Abb. in c. ex literis. in 6. col. de probat.
- Nam sequitur leuiter filia matri iter. Et sequitur leuius patris iter filius. Itud no. i l. & si nolit §. qui mæcipia. ff. de ædi. edic. & gl. est finalis decreti. quæ hoc dicit.
- Negotia graua debet quis per se tractare, non per procuratorem. C. de procu. l. vlt. ar. c. si pro debilitate. de offi. delega.
- Non esse, & non posse fieri paria sunt. l. multa. in princ. ff. de condi. & demon. l. naturalem. in prin. ff. de acqui. re. do.

do. l. gallus. §. videndum. ff. de lib. & posthu. Alex. in l. si
constante. §. si vxor. ff. solu. matris.

Non videtur posse fieri, quod non potest fieri honestè. l.
nepos proculo. ff. de verb. signifi.

Nemo damnum facit nisi qui id fecit, quod facere ius non
debet. ff. de reg. iur. eadem regula.

Nunquam actiones præsertim pœnales, eadem re concur
rentes alia aliam consumit. ff. eo. l. nunquam.

Nihil interest ipso iure quis actionem non habeat, an per
exceptionem infirmetur. regula iur. nihil interest. ff. de
dol. l. eleganter. §. seruus pas.

Non esse & non apparere paria sunt. l. in lege. ff. de con
trah. emp. l. cum res. in princ. ff. de leg. 1.

Non alienat qui duntaxat omittit possessionē. ff. de re. iur.

Non videri principem defuncto privilegium concessisse
quod ei quem vivere æstimabat concessit. ff. de regulis
iuris. l. Neratius.

Non est singulis concedendum quod per magistratum pu
blice posset fieri, ne occasio sit maioris tumultus faciē
di. l. non est singulis. de reg. iur. ff.

Nemo ideo obligatur quia recepturus est ab aliquo quod
prestitit. regula iur. nemo ideo. ff. l. supra. apud Labeo
nē. ff. de aqua plu. ar. Cōtra. ff. de pecul. l. & ancillarū. §.
si quis cū seruo. Itē ad legē Falci. l. si fundum. §. si ex tu.

Non videntur data quæ eo tempore quo dantur accipien
tis non fiunt. l. non videntur. ff. de verb. oblig. l. vbi au
tem. §. si. ff. de verbo. obliga.

Nemo diu gaudet qui iudice vincit iniquo. l. in hæredem.
ff. de calum. in glo.

Nimis festinas Marcelle. l. 1. ff. de ex. rei iudi.

Nullum crimen patitur is qui non prohibet cum prohi
bere non potest, regula iur. nullum crimen. ff.

Nulla intelligitur mora ibi fieri ubi nulla petitio est, re
gula iur. nulla. ff. & ff. de verb. obli. l. si pupillus. Con
tra de l. si pacto quo. C. de pact. & l. nuda. C. de contrah.
& commit. stip.

Non videtur quisquam id capere quod ei necesse est alij
restituere, regula iur. nō videretur. ff. l. si pas. §. fin. ff. de
P inoffi.

inoffic. testam. h. tam ei. ff. de leg. 2.

Nemo qui condemnare non potest, absolueret potest regula iur. nemo. ff. Contra de l. si. ff. de iniust. ru. testa.

Nullus pluribus defensionibus vti prohibetur. regula iur. nullus. in 6. & C. de transact. l. interpositas.

Non præstat impedimentum, quod de iure non sortitur effectum, regula non præstat. in 6. & c. congregato, de elect. & ff. de verb. obli. si dari stipuler. & ff. de op. leg. l. 2. & 3.

Nihil interest quod verbis dicatur uel signo indubitabili demonstretur. l. quoties. §. si quis nomen. ff. de hæred. instit. hoc limitatur nisi sit data forma. Corse. in reper. to. in uers. forma ad vnguem.

Nihil consensui tam contrarium est, qui & bonæ fidei iudicia sustinet, quam vis atque metus: quem comprobare contra bonos mores est: regula iur. nihil. ff.

Non capitur qui ius publicum sequitur, regula iur. non capitur. ff. concord. tex. in l. non videtur. C. de in integ. re sti. & de mino. l. verum. §. item non resti.

Non videtur consentire qui errat. regula est iur. ff. cōcor. tex. in l. si per errorem. ff. de iur. om. iud. & l. 2. ff. de iud. in prin. ar. contra. ff. ad leg. Falci. l. 1. §. si legatarius.

Natura comparatum est ut homines sint faciles ad dissensendum. l. item. §. principaliter. ff. de arbitris.

Non est in mora qui potest exceptione legitima se tueri regula iur. non est. in 6. & c. de quarta, de præscrip.

Nō entis nullæ sūt partes. l. eius q. in sulā, in fi. ff. si cer. pe.

Non posse quis dicitur quod non potest fieri absq; dispensatione nō Domini. per glo. pe. ibi in c. gratia, de rescri. in 6. & dicitur nō posse fieri illud quod debet fieri per remedium extraordinarium, ita Inno. & ibi Abb. in c. pastoralis, vbi Abb. in fi. de cau. pos. & proprie. de quo per Deciū, in c. at si clerici. §. de adult. in 5. col. de iud. & alibi dicitur quod absq; dispensatione fieri non potest. l. apud Lulianū, §. si. de leg. 1. §. scēminā, vbi Ang. insti. de adop. de quo per Decium in c. 1. in 2. col. de fi. instru. Dyn. in regula semel Deo. & ibi Moder. de reg. iur. in 6. vide not. in clem. sape. in 13. col. de verb. sign. vide etiam quæ dicit do. meus Ludouicus Gomefius in singu-

- singularibus suis. l. de fideic. lib. 1. 4.
 Negatiua æquipollet affirmatiuæ. i. si quis codicillos, & ibi gl. C. de codicil.
 Nunquam ex post facto crescit præteriti delicti æstimatione. l. omnis. §. nunquam. ff. de reg. iur.
 Non videtur perfectè cuiusque id esse quod ex causa afferri potest. l. omnes. §. non videtur. ff. de reg. iur.
 Non est sine culpa qui rei quæ ad se non pertinet se immiscet. c. non est, de re. iur. lib. 6.
 Non sunt facienda mala vt inde veniant bona, no gl in l. qui sub pretextu. C. de sac. san. eccle. & in c. magna, ne cle. vel mo. contra de c. dixit Sarra. 32. q. 4.
 Nomina verbalia important factum. l. consilio, in fi. ff. de cu. fur. ex quo dicebat Iason in l. stipulationum alia. §. stipulatio. quod stipulatio est facti, vide ibi.
 Non refert an aliquid an prope illud facit. ff. de dolo. ex ap. §. si quis, ad Velle. l. tutor. §. cum quidam, in fi. ad Turp. l. 1. §. si. Contra, ff. de tutel. l. si filius, de fur. inficiendo, de solut. l. si homo. §. si genere, limita vt per Cor se. in reperto. in verbo forma ad vnguem.
 Non est idē iuris de parte quo ad partem: & de toto quo ad totum. ff. de seruit. vi b. prædi. l. per fundum, & l. cum de indebito, de proba. contra de admini. tuto. l. si duo, & ff. de vsur. l. qui scit, in prin.
 Non quod est: sed quod esse creditur attenditur. l. diuus. ff. de of. præsi. & ff. de pet. hære. si putas alias si possessor.
 Nutrix: mater: & auia æquiparantur. l. 1. §. consequens. ff. de suspect. tuto.
 Negatiua magis negat quàm affirmatiua affirmat. l. si Rufinus. C. de test. mili. l. 3. §. liber, de suspe. tuto.
 Natura huius copulæ, & est copulare diuersa, c. ex parte, de rescrip. cum finii.
 Non potest quis ex vnico actu iudicari bonus vel malus vel indultiosus: in prohe. institu. §. cunque, ibi solertia, & l. 1. C. quib. & aduer. quos.
 Nemo iniuriã propriam vindicare debet auctoritate propria. 23. q. 4. inter quærelas, & q. 5. de occidendis.
 Notorium æquipollet expresso in tenore libelli. But. in

- c. per tuas, de sent. excommu.
- Nemo debet se opponere illi à quo recipit beneficium.**
22. q. 4. de forma, & extra de postu. c. vlt. ff. de inof. test.
l. si pars. in fi. §. hoc autem. 8. q. 2. illud.
- Notoria iniusticia sententię, etiã in ea non expressa, reddit eam inua idam.** Abb. in c. inter cæteras. de sen. & re in. & Ludoui. in l. admonendi. 10. col. ff. de iure iu.
- Naturale vitiũ est negligi quod cõmuniter possidetur: vt si habere nihil qui non tantũ habeat arbitretur, deniq; suam quoq; partẽ corrumpi patitur: dum inuidet alienę. tex. in l. 2. C. quãdo & qui. quarta pars debe. lib. 10.**
- Nullum malum peius est quã Christianos suis inuidere sacerdotibus. c. sunt plurimi. 6. q. 1. in fi.**
- Nemo potest sibi eam legem dicere, à qua sibi recedere non liceat. l. si quis, in prin. ff. de leg. 3.**
- Non est inspiciendum quod fit: sed quod fieri debet, ita elegantissimẽ dicebat, Proculus iureconsultus, in l. sed licet. ff. de offi. præsi. Non tam spectandum est quod Romę factum est, quam quod fieri debeat.**
- Non potest dirui domus ad hoc ut fiat viridarium.** Bartholo. Cepola in tractatu de seruit. tit. de horto. per l. 2. in totum. C. de adi. priua. & l. senatus. ff. de contrah. emp. & l. cætera. de leg. 1.
- Nobiles pro maiori parte hodie superbi, & inimici popularium: gulosi & luxuriosi plusquam populares: & nihil aliud sciunt nisi comedere, bibere, & superbire: ita dicit Bald. in l. per adoptionem. ff. de adoptio. in prima lectura.**
- Nobilitas stercus est, nisi habeat virtutis concomitantia,** Hostien. in c. venerabilis, de præb. & dicit idem Host. in c. tua. de consan. & af. col. 2. quod qui superbit de nobilitate aut nobiliori sanguine: de nobiliori stercore intumescit.
- Nobilitas & scientia æquiparantur quoad promouēdos.** Barb. in c. postulasti. de rescrip. col. 2. & idem Barba. in c. accedens. 2. ut lite non contesta.
- Non deductum per malitiam in causa principali, non potest deduci in causa appellationis, gl. fin. in c. inter monaste-**

nasterium de sen. & re. iu. quam, sequitur Host. Ioan. But. & Abb.

Narratio determinatur à conclusione Franci. Aret. in l. ait prætor. la. 2. de iureiur. numer. 17.

Non enim loca: sed uita & mores sanctum Deo faciunt sacerdotem, quum ex officio suscepto, non licentiam peccandi: sed necessitatem uiuendi se nouerit affectum: ita tex. 1. 1. dist. in fi. prin. tanto nempe studio maiore omnigena se uirtute monstrabilem debet pontifex exhibere: quãto si deuiet, plures suo exemplo pessum eũt. Si. n. Papa suæ & fraternæ salutis negligens deprehenditur inutilis, & remissus in suis operibus: & insuper à bono taciturus, innumerabiles populos cateruatim secũducit primo mãcipio gehênæ, cũ ipso plagis multis in æternũ uapulaturus: ita tex. 1. c. si papa. ea. dist. Trahitur quippe uita pōtificis (imo & cuiuslibet prælati) facile à subditis in exẽplũ. c. magnæ, de vo. quia sunt ut signũ ad sagittam positũ. c. qualiter & quoniam. 2. de accusa. Et facit quod vulgo dicitur 1. Regis ad exemplum totus componitur orbis. not. glo. in c. ex merito. 6. quæstio. 1.

Nihil uile ac sordidum in sacerdotis ore uel opere debet apperere, sed cũcta quæ agit, loquit, & cogitat corã hominibus & interni arbitri conspectu oportet esse gloriosa. c. oportet uerbi. cauere enim. 83. dist. Valentinianus. paulo post prin. 63. & c. his igitur. 23. dist.

Necessitas excusat à periu. io. 23. q. 8. si nulla. c. breui. de iureiur. & 50. dist. præsbyteros.

Necessitas legem non habet, de consue. quãto, & de re. iu. quod nõ est, & de consue. dist. 1. discipulos. & l. vni. ff. de offi. con. & l. nõ solum. cum vulga. §. si. ff. de excu. tuto.

Non præstat impedimentum quod de iure non sortitur effectum. l. quod pupillæ. cum no. ff. quando di. le. ce. & l. 2. 3. & 4. ff. de op. le. c. illud. c. quod autem. de iu. patro. & c. bonæ. de elec.

Non debemus recedere à regula iuris, nisi quatenus reperitur exceptum. l. omnis diffinitio. de reg. iur.

Nomina esse debent consequentia rebus, ut in §. est & aliud. instituti. de dona.

Nullum opus humanum semper durat: & mortalis labor nihil efficit immortale reg. iur. nullum. ff.

- O**mnis rarum charū in auth. de consuli. §. 1. col. 3. ff. de legib. l. nā ad ea. melior text. in c. legimus.
- O**mnis creatura mouetur ad benefaciendū ei qui sibi benefacit. No. gl. l. & si lege. §. cōsuluit. ff. de pe. hā.
- O**mnis promissum de iure debitum est. C. de fuffra. l. vni- ca, in rub. & insti. de verb. obl. in princ. iuncta. l. 1. ff. de pact. iuxta l. non minorum. C. de transact. in c. 1. de do- na. & l. nemo. ff. de in integ. rest. Quid enim magis fi- dei humanæ congruit quam seruare ea quæ placuit in- ter eos, q. d. nihil.
- O**mnis quod est nimium vertitur in vicium. Not. glo. in auth. ut deter. sit nu. circa princ. col. 1. cum suis allega.
- O**mnis artificium per exercitium recipit incrementum. l. legatis seruis. §. ornatrixibus. ff. de le. 3. C. de re mili. l. milites. lib. 12.
- O**mnis uidentur facere quod facit maior pars. ff. ad mu- nicip. l. quod maior. ff. de reg. iur. l. aliud. §. 1. ff. de pact. l. maiorē. C. de decurionibus. l. nominationum. lib. 10.
- O**mnia non possunt simul memoria retineri. l. 2. §. si quid autem. C. de uete. iure enucle.
- O**mnia noua pulchritudine sunt decorata in prohemio. ff. §. in secundo autem anno.
- O**mnis scire debent quod non est suum hoc ad alios per- tinere. l. si. C. unde ui.
- O**mnia sunt permiffa quæ per legem prohibita non inue- niuntur. l. nec non. §. sed quod egit. ff. ex qui. cau. ma. ff. de proba. l. ab ea. & ff. de testi. l. 1. §. 1. & ff. de procu. l. mutus. §. conqueritur. C. de relig. & sumpt. l. statuas.
- O**mnis diffinitio in iure civili periculosa est: parū enī est quod subuerti nō posset. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iu.
- O**mnis sapientia à domino Deo est, & omne datum opti- mum, & omne donum perfectum de sursum est descen- dens à patre luminum. nor. glo. l. 2. ff. de leg.
- O**mnis diffinitio, est oratio substantiā cuiuscūq; significās secundū Boetium. no. glo. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iu.
- Obli-

- Obsides sunt qui dati sunt à Roma. hostibus, pro captiuis redimendis, uel pro pace componenda. no. glo. l. obsides. ff. de testam.
- Obsides testari non possunt. l. obsides, supra alle. nisi eis permittatur.
- Odia sunt restringenda: fauorabilia amplianda sunt. l. cū quidam. ff. de libe. & posthu.
- Omnia morte soluuntur. C. si reus uel accus. mor. fu. l. 1. 2. & 4. nisi in 6. casibus exceptis ut læse maiestatis.
- Obligatio est mater actionis: insti. de ac. in princ. & ff. de procur. l. licet. §. ea obligatio.
- Omnes fructus iure soli non iure seminis percipiuntur. l. qui fundum. ff. de usu.
- Omnia sunt hominum tenui pendentia filo. Et subito casu quæ ualere ruunt. no. glo. l. si debitor. super uerbo damnus est. ff. de iud.
- Omnia principis esse intelliguntur. C. de quadri. prescrip. l. fin. in prin. Pro hoc facit. l. 1. super uerbo procurator meus. C. credi. euic. non debere.
- Ordo scripturæ nõ attēditur. l. eo q̄ à multis. C. si cer. pe.
- Omnia sunt mobilia: in auth. de non alie. aut permu. re. ec. §. ubi autem. col. 2.
- Occasio malignandi est auferenda. l. 2. in fi. C. de indic. uid. tol. & insti. ui. bo. rap. §. sed nedum.
- Ocium & uoluptas arma sunt hostis antiqui. c. nisi cū pri dem. §. uerum. de renunci.
- Ordinamus. i. conferimus. c. si tibi absenti. de præbend. li. 6. vbi Archi. & Cardi. Alex. in c. episcopus. 24. dist. per c. super eod. de offi. deleg.
- Originalis causa attenditur non illa que uenit per accidens. l. si quis ne causam. ff. si cer. peta. facit. l. 2. ff. de ori gi. iur. Bo. text. in l. qui id quod. ff. de dona. Pe. de Anch. consi. 339. in 1. col.
- Omnis res à causa proxima denominari debet. l. quisquis. §. hæc uerba. ff. de vul. & pup.
- Omnino: rex. est in l. testator. circa mediū. ff. de testa. tute. uide Decium in reperi. §. de adulterijs. de iud. in 5. col.
- Omnes actiones quæ morte aut tempore pereunt semel

- inclusæ iudiciõ saluæ permanent: regula iur. omnes. ff. Obligacione principali cassata de rigore remanet accessoria l. 2. C. de. iui. pig.
- Offerri dicitur non petenti. l. fideicommissa, §. si rem suã. ff. de leg. 3. c. litera. in fin. extra de resti. spoli. in c. interposita. in prin. de appel. adde tex. in §. igitur. in uerbo obtulerit, in lti. de obli. quæ ex quasi contractu.
- Omnis bona definitio debet conuerti cum definito, est bonus tex. ultra illos qui vulgariter allegantur, in l. Quintus Mutius. ff. de au. & ar. leg. & omnes partes de finitionis debent prædicari de suo definito, l. quasi-tum. in prin. ff. de fid. instru.
- Omnis status sub perpetuo motu consistit. in authen. de non alie. §. ut autem lex. in glo. in authen. de nup. §. nu ptias. in uerbo solubile.
- Obligatio adhæret ossibus nostris, sicut anima adhæret corpori, ff. de pecul. l. quis ergo. casus in glo. quæ alleg. cõcor. & imprimitur in nos sicut caracter in animam. l. 3. ff. pro soc.
- Opinio vnius cum æquitate, plus valet quam multorum sine æquitate, tex. est in l. quod dicitur. §. si dos. ff. de im peu. in re. do. fac. cõcor. tex. in c. capellanus. extra de ferijs, & est tex. no. in l. 1. §. sed neque. C. de vete. iu. enu. de quo vide tex. in l. si seruum. §. sequitur, vbi las. multa no. ff. de verb. obl.
- Omne agens agit propter finem, & finis est qui mouet agentem. l. si pater & l. cum apud. C. de here. in lti. l. eam quam. vbi Bal. C. de fideicommiss.
- Officia publica sunt interdicta fœminis propter honestatem. l. fœminæ. ff. de reg. iur.

P

- P**ater & filius eadẽ persona reputatur C. de impub. & ali. substi. l. si. in fi. c. cõtradidimus. in fi. 35. q. 3. vi de per omnia istius regulæ omnino quæ adducit Hyppo. de Marfi. in singulari suo. ibi incip. pater.
- Patris & filij testimonium pro vno habetur. ff. de vulg. & pup. substi. l. fin. §. in secunda.
- Pater filium suum in causã necessitatis potest vendere

- l. secunda C. de paren. qui si. su. di.
 Principium spectandum est. l. i. ff. de orig. iur. Nam diu-
 dium facti qui bene cepit habet.
 Precium loco rei succedit. l. & rem. ff. de peti. hære. sed
 speciale in peti. hære.
 Pacta que contra leges fiunt nullam vim habere possunt.
 l. pacta. C. de pact. & l. non dubium. C. de legi.
 Priuatorum conuentio iuri publico non derogat. ff. de reg.
 iur. l. neque pignus. in fi.
 Per exteriora iudicantur interiora. instit. de re. di. §. pau-
 num, & ff. de ædil. edic. l. si ramen. §. 2.
 Paria delicta mutua compensatione tolluntur. ff. ne quis
 eum qui voc. est in ius ex. l. 2. & ff. solu. ma. l. uiro.
 Pretia rerum secundum veritatem, non ex affectione sin-
 gularū, uel utilitate sunt æstimada. ff. ad l. Fal. l. precia. l.
 & l. præcedenti. & ff. ad legem Aquil. l. si seruum meū.
 Paupertas prodest. l. si quis ad declinandā §. sin autē C. de
 epi. & cle. ff. de offi. præf. l. illicitas. §. si. Aliquando non
 excusat nec prodest. ff. de ritu nupt. l. palam. §. non est.
 Partus sequitur ventrem. l. partum. C. de rei ven.
 Peius est male credere quam nullo modo credere. l. si ste-
 rilis. §. cum per venditorem. ff. de acq. emp. in glo.
 Pœnæ sunt molliendæ, & non asperandæ. l. interpretatio-
 nem. ff. de pœ.
 Pœna est mensura delicti. l. sancimus. ff. de pœnis.
 Precium loco rei succedit. ff. quæ in frau. cred. ge. sunt. l.
 quia debitorem. in fin. & ibidem not. glo. sic ff. de rei
 vend. l. Iul. in prin. & de reg. iur. l. factum.
 Punitur, affectus licet non sequatur effectus l. & genera-
 liter. in prin. ff. de calum. & l. si quis persuaserit. C. de
 furt. & ff. de condit. ob turpem cau. l. si à seruo. uide su-
 pra in litera A.
 Publicè rei interest dotes mulieribus obseruari, cum ma-
 ximè sit necessarium dotatas esse fœminas ad sobolem
 procreandam. l. i. solu. matrim. ff.
 Præteritio fœminarum pro exhæredatione habetur. l. si-
 liam præteritam. ff. de inoffi. testa. & ibidem not. glo.
 Prætextu periurij nō retractatur causa l. i. C. de reb. credi.

- Par parem cogere non potest. l. 3. ff. de arb. C. de appel. l. præcipimus. §. penul. C. de legi. l. digna.
- Plus sèper debet valere pignus quàm debitũ, vnde dicitur q̄ reiiduum deberet reddere. creditor debitori quanto plus pignora vendidit. C. de iur. do. impe. l. si. §. fin autè.
- Patientia pro consensu valet. ff. de exerci. l. 1. §. magnum. & ff. nau. cau. sta. l. 1. §. penul.
- Prima volũtas ad se trahit vltimã. ff. de le. 2. l. si mihi. §. si.
- Plus valet quod agitur quam quod simulate concipitur, C. plus valere quod agitur. per to. l. si donationis causa. C. de contrahen. empt.
- Per ingratiudinẽ filius redigitur. in ptãte, C. de ing. lib. l. 1.
- Præsens stipulatio nõ trahit ad futurũ. not. glo. super verbo augeri. ff. de dam. infec. l. damni. §. si ijs qui vitiant.
- Pactum à iure communi remotum non est seruandum. l. iurisgen. §. si. in fine. ff. de pact. & iuramentum factum in ciuili pacto iure communi remotum non est seruandum: vt in ead. l. eo. §. supra alleg.
- Parcitur vitio naturali. ff. de dam. inf. l. fluminũ. §. viriũ.
- Pactum siue pactio est duorum pluriumue in idem cõsensu & placitum. ff. de pac. l. 1. §. & est pactio.
- Plus ciuilis persona quàm nobilis ex æquali delicto punitur. l. si criminis. & l. seruo. C. ad l. Iul. de vi. pu. & ff. de incen. rui. l. Pedius. §. fin.
- Plus punitur sæpius delinquens vi. l. seruos. C. ad Iul. de vi. pub. & C. de epi. audi. l. 4. in fi.
- Pactum personale non transit ad hẽredem. l. si tibi decem. §. si quis proficiscatur. ff. de pact. Et ideo si fecerim pactum creditori meo ne à me petat sed ab hẽrede, hẽredi proderit exceptio: quia est pactum personale, vt ff. de pact. l. iurisgen. §. pactorum.
- Pignora mihi obligata locare possũ. l. creditor. ff. de pig.
- Pactum factum super futura hẽreditate non valet nisi cõsenserit testator. l. fin. C. de pact.
- Pacta quæ ex interuallo sunt apposita in aliquo cõtractu non inesse videntur ipsi cõtractui. ff. de pact. l. iurisgẽ. §. si ex interuallo timõ antequam videantur inesse cõtractui oportet, quòd sint in ingressu facta: ut in e. l. §.

item Marcel. in fi. §. aliquid est. in §. ea enim pacta.

Præcedente uno malo sequuntur alia. ff. de rei vend. ex diuersa. §. 1. in auth. ut iudi. sine quoquo suffra. §. confideramus. col. 2. in glo. super verbo illicito.

Prætor ait pacta seruabo, l. iurisgen. §. prætor ait. ff. de pact.

Potentioribus pares esse nõ possumus. ff. de ali. mu. iudi. cau. fac. l. 3. & ff. de arbi. l. nã magistratus, & ff. de aqua plu. arc. l. 1. §. sed si uicinus &c.

Parum est ius in ciuitate esse nisi essent qui iura tuerentur. l. 2. §. post originem. ff. de ori. iur. c. commillam, & c. ubi periculum, de elect. lib. 6.

Pacta sunt seruanda. ff. de act. emp. l. ex empto.

Prima potestas est res inæstimabilis. l. filius. §. si vulgaré. ff. de le. 1.

Pater & filia non possunt coniungi per matrimonium institut. de nupt. §. ergo non omnes, nec mater cum filio: ut in eod. §.

Per epistolam nullus fit hæres, uel cohæres, l. epistola. ff. de pact. & C. de proba. l. non epistolis.

Pacta quæ dolo malo facta sunt, non sunt seruanda. ff. de pact. l. iurisgentium. §. dolo malo.

Puberes dicuntur illi qui maiores 13. annis. Et ita accipiunt insti. de nup. §. 1.

Pacta quæ turpem causam continent non sunt seruanda, l. si unus. §. pacta, ff. de pact.

Per negationem res efficitur dubia. C. qui. ad liber. procla. non li. l. 2. cum alleg. per glo.

Possessio dicitur quasi pedum positio. l. 1. in prin. de acquirend. posse.

Prætextu debiti restitutio commodati non probabiliter recusatur. l. fin. C. de commo.

Procurator dicitur qui mandato domini negocia administrat aliena. l. 1. ff. de procura.

Plus diuiti quam pauperi creditur: insti. de suspec. tuto. §. fi. in fi. & ff. de excu. tu. l. spadonem. §. fin. in auth. de testibus §. sumus autem, & præcipuè col. 7.

Prout quis delinquit ita debet puniri: qui plus delinquit plus puniatur: & qui grauius delinquit, grauius debet puni-

- puniri, in *fi. de pu. iudi. §. item. l. Iul. de ui. pu.*
- Pa^{ct}um contra mores non est seruandum. *C. de pa^{ct}. l. fi. §. secundum, & l. i. & illud non probandum. ff. depo. cōtra. ff. de pa^{ct}. l. si vnus.*
- Pa^{ct}a ex bona fide facta & à iure approbata, debent seruari. *l. i. §. quæ depositis, in fi. ff. depo.*
- Precarium est quod precibus petentis vtendum conceditur tandiu, quandiu is qui concessit patitur. *l. i. in prin. ff. de preca.*
- Precarium à commodato differt, nam commodatum datur ad certum vsum, vt possunt per leges illius tit. *ff. cōmo. & etiam differt in alijs causis enumeratis in glo. l. i. ff. de preca. & ibi vide.*
- Pupillus per acceptilationem liberari potest sine tutoris auctoritate. *l. pupillum. ff. eod.*
- Posthumus propriè dicitur qui nascitur post mortem patris. *ff. de iniusto rup. & irri. testa. l. 3. §. i.*
- Princeps legibus solutus est. *l. princeps. ff. de legi.*
- Prætor reddere ius dicitur: etiam cum iniquè decernit. *l. ius pondus. ff. de iusti. & iure.*
- Parcitur sponte confitenti. *l. 3. in fin. ff. de ali. iud. mu. causa fac. C. de his qui le. di. l. i. lib. 10. & in auth. vt liti. iurāt. §. si quos. auth. col. 9. & ff. de mi. l. licet ex causa. §. 2. & C. de plus peri. l. i. ff. de iureiur. l. eum qui. & C. de non nu. pe. auth. contra impropriam. C. ad l. Iul. maie. §. fin. l. penult. & ff. de pe. hæ. l. sed & si lege. §. pen.*
- Pœna est omnium delictorum coherctio. *l. illud est. §. i. ff. de uerb. signi.*
- Probatio est rei dubiæ per argumenta ostensio. *Not. glo. super rubrica. C. de proba.*
- Probationes debent esse luce clariores. *C. de proba. l. fin.*
- Plus facit grauitas & benigni mores, quam facultates. *ff. de tu. & cu. di. ab his, l. scire oportet. §. pen. facit tex. in l. si quis stipulatus sit. in fin. ff. de uerbo. obli.*
- Plus negat negatio quam ponit affirmatio. *C. de dona. l. filiusfamil. §. i.*
- Proniora sunt iura ad absoluendum quam ad obligandū, *ff. de act. & obl. l. Arrianis. ff. de re. iur. l. fauorabiliores.*

- Patientia habetur pro præcepto. ff. de his qui no. in fa. l. li-
 berorum. in fi.
 Patientia habetur pro consensu. l. si fideiussor. in fi. C. mā-
 da. & ff. eod. tit. l. qui patitur.
 Proximus est quē nemo sequit. l. proximus. ff. de ver. sign.
 Princeps bona concedendo uidetur etiam obligationes
 concedere. ff. de uerb signi. l. princeps.
 Parcitur uerecundiæ alicuius. ff. de dona. l. si patronus. in
 princ. & r. respon. ff. de fur. l. penul.
 Parcitur ignorantī & non scienti. ff. mandati. l. fideiussor.
 & C. de euic. l. si fundum.
 Permittitur alicui errorem suum corrigere. in sti. de ac. §. si
 quis aliud.
 Per sententiam non transfertur dominium: ar. in sti. de ex-
 cep. §. in his quoque. Contra instit. de of. iu. §. cum ubi
 ex sententia transfertur dominum.
 Pœna unius est multorum metus: in sti. de except. §. hodie
 autem. in fi. C. ad l. Iul. repe. l. i. in prin.
 Per sententiam non tollitur obli. in sti. de excep. §. item si
 in iudi.
 Pro egentibus debet condi seu corrigi lex, seu cōstitutio,
 in auth. de non eligen. secundo nuben. in prin. col. r. l.
 assiduus. C. qui po. in pig. ha.
 Precium consistere debet in pecunia numerata. instit. de
 emp. & uend. §. item precium.
 Pater transiens ad secunda uota offendit filios primi ma-
 trimonij: in auth. de nup. §. uenient autem. col. 4.
 Princeps quamuis legibus sit solutus at tamen secundum
 leges uiuere uult. l. digna uox. C. de leg.
 Per inclinationem capitis non ualet stipulatio, nec per
 leuationem digiti. l. i. §. si quis ita. ff. de uerbo. oblig.
 Pignus à curatore furiosi datum ualet, si utilitate furio-
 si exigente id fecerit. l. pignus. ff. de cu. a furio.
 Peruersa cōsuetudo nō est seruāda. in aut. de test. lib. §. r.
 Pœna illius qui trahit aliū ad non suū iudicē, est q̄ actor
 cadit à sua causa. C. de iurisd. om. iud. l. in criminali.
 Pœna rei qui permisit se conueniri coram non suo iudice
 est quòd si feratur contra eum sententia, ualet in odiū
 sui,

- fui. C. eod. de iurisd. om. iud. d. l. in criminali.
 Parentes & liberos in infinitum dici. ff. de in ius voc. l. fi.
 ff. de iurif. om. iud. l. si quis id. §. in seruos. ff. de pe. l. fin.
 §. generaliter.
 Par in parem non habet imperium nec minor in maiore,
 ff. ad Trebel. l. ille à quo, §. tempestiuum, & ff. de ar. l. nā
 magistratus.
 Polipus est piscis: polipus fœdatio naris, no. glo. l. qui cla
 uum. ff. de ædil. edic.
 Portatur leuiter quod portat quisque libenter, not. glo. ff.
 de excu. l. tria onera.
 Pendo, do pœnas, dum pendeo suffero pœnas, not. glo. in
 auth. ad hoc si administratio. in fi. glo. C. de iu.
 Particularis solutio nō minima incommoda habet. l. pla
 nē. ff. fami. hercis.
 Philosophi possunt allegari in causis: & etiam auctores
 in st. de emp. & ven. §. item precium. cum ibi no. in glo.
 ff. de solu. l. si pater, & ff. de iudi. l. proponebat. ff. de sta.
 ho. l. septimo. Sed certē opiniones eorum multocius re
 probantur, vt ibi. & ff. de re. di. l. in tantum. §. fin. & l.
 sed diui. & l. 4.
 Posthumus non est in potestate patris. l. fin. ff. de col. bo.
 Plus est hominem ueneno occidere quam gladio. l. 1. ff. de
 malef. & mathe.
 Pœna corporalis minor est quacunque pecuniaria. ff. de
 pœn. l. in seruorum. in fin.
 Præses prouinciæ debet purgare prouinciam malis homi
 nibus. l. congruit. ff. de offi. præsi.
 Plus ualet unius probatio quam plurium concessio. l. per
 fundum. ff. de ser.
 Paruulus est puer minor. 24. annis masculus: uel 12. fœmi
 naita exponit glo. l. fi. in prin. C. de infan. expos.
 Perius puaiendus est, l. pe. in fin. C. de interdic. uidui.
 Pluralis locutio habet resoluī in duas singulares. l. falsa.
 in fin. ff. de condi. & demon.
 Per receptionem pignorum non renunciatur debito de iu
 re scripto. l. si pro mutua. C. si cer. pe. l. 1. C. de pigno. &
 l. aduersus. C. de act. & obli.

Pro furto nemo debet mori: nec aliquod membrum ab-
scindi. in auth. vt nulli iudi. l. habere loci obserua. nisi
& c. col. 6. §. pto furto. Contra de pa. iur. fir. §. si quis. 5.
solidos.

Papa non potest dispensare contra uotum castitatis: quia
nullum inuenitur æque bonum cum quo posset fieri
commutatio: quia nihil est melius continentia: quia
virginitas replet Paradisum, vt 32. q. 1. c. nuptiæ, & 1.
q. 3. c. integritas, & castitas sola est quæ cum fiducia po-
test Deo animas presentare. ut in auth. de leno. §. san-
cimus. col. 3.

Promptum est leges legibus concordare. l. vnica. C. de in-
offi. do. & no. in auth. de exhi. & intro. re. col. 5.

Probationes non sunt angustandæ. l. quoniam. in fi. C. de
hæred.

Præsumitur quis ignorare nisi probetur scire, ff. de prob.
l. verius, cum ibi no. Sed ar. contra eod. tit. l. cum de in-
debito, in fi. l. tamen & ibi no. in in c. ad audientiam no-
stram. glo. fi. extra de rescrip.

Priuilegia rescripta & alia consimilia ad ea tantum exten-
duntur de quibus cogitatum est. ff. de pac. l. tres fratres. ff.
de transact. l. cum Aquiliana, & ita intetio mandantis.
consideranda est. extra de resti. spo. audita: & deprehen-
cum causam, & c. vlt. & c. super eod. de of. deleg.

Publice interest ut dignitatū ordo seruetur & non igno-
bilis immisceatur cum nobili. tex. in l. 1. §. sed & si ser-
uus. ff. de ven. in spi.

Patrem à filio regi indecorum est, l. is qui in ea. ff. de tu.
& cu. da. ab his.

Pugna pro patria. Cato. & l. veluti. ff. de iusti. & iu.

Pactum expressum tollit pignus non tacitum. gl. in l. si ti-
bi. ff. de pignor. gl. 1. ff. de pac.

Præfatio non declarat actum præcedentem. l. ita stipula-
tus. ff. de verb. ob. secundum casum Ias. in d. l. contra
de l. Titio, eo. tit. §. penul.

Pars una declarat aliam. l. qui filiabus. in prin. ff. de l. 1. l.
uerum. de peti. hæ. l. 1. ff. de re. du. Decius in cap. 1. col.
8. de probatione.

- Papa est successor Moyſi, gl. in c. cauſam qua. el. 2. qui filij ſunt legi. in uer. ad regem.
- Promittere uel ſoluere paria ſunt. l. ſi. C. ad l. Falci. facit. tex. ubi Deci. in c. ueniens. el. 1. de teſti. & l. ſi. ff. ad Sil- le. l. quamuis. §. interdum. ff. ad Velle.
- Principali annullato propter aliquem fauorem non an- nullatur acceſſorium. Alex. conf. 59. uſo inſtrumento. in 5. uolu.
- Porticus pars domus eſt. l. cætera. §. hæc ſenatus. ff. de le. r. vide tex. in c. ſolennitates. el. 2. de conſe. diſt. 1.
- Prætor bonorum poſſeſſorem hæredis loco in omni caſu habet. l. prætor. ff. de re. iur.
- Perfectum non dicitur quando aliquid deficit. l. librorũ. §. quid ergo. ff. de leg. 3.
- Pro facto habetur quod in fieri eſt. l. cum vxori. & l. li- gno. §. ego autem. ff. de legatis. 3.
- Prius tollitur per poſterius, & poſterius fit inualidum quando ab eodem ſunt facta, l. fundum. §. ſi. de fun. inſtru.
- Præſens intelligitur qui in ſtudio eſt. l. Seie. §. Pamphile. ff. de fun. inſt. l. quæſitum. ff. de leg. 3.
- Prohibito matrimonio, prohibentur ſponſalia. l. oratio. ff. de ſpon. quòd eſt uerum quâdo prohibitio habet per petuam cauſam prohibitionis, ſecus ſi temporalem. l. ſolet. ff. de his qui nō. infa. ubi licet mulier matrimo- nium contrahere non poſſit intra annum luctus. l. 1. & 2. C. de ſecun. nup. tamen intra illud tempus bene po- teſt deſponſari, ut dixit text. in d. l. ſolet, & vide alium text. in l. ſiquis officium, & in l. ſiquis tutor. §. quam- uis. ff. de ri. nup.
- Præiudicatur alicuī ubi eius uoluntas impeditur. §. huic autem, & §. præterea. el. 2. inſt. de actio.
- Punitur ſatis aliquis ſi ruborem uel laborem patitur, c. tum dilecti. de accuſ.
- Patria poteſtas eſt inæſtimabilis. l. filiuſfam. §. ſecundum uulgarem de leg. 1.
- Prædo propter culpam non tenetur ea ſimpliciter, dicit rex. in l. & non tantum. §. ueniunt. ff. de peti. hæc.

- Præsumitur minimè pro sententia iudicis, cui de nocte traditus fuit processus, & de mane iudicat: ita nec pro decreto: quia præsumuntur facta sine causæ cognitione, ita Bar. in l. probata. C. de sen. Hiero. But. in l. sciendum. ff. de uerbo. obli. & de 2. per. Pet. de Ancha. confi. 82. incip. visis diligenter narratis: & actitatis.
- Populo qui placet, displicet Deo, quia populus est docendus & non sequendus. Bal. in c. 2. de elec.
- Patria nobilis eius filijs redundat ad gloriam. text. in l. si quis, C. de natu. libe.
- Pactum instituo te si alas me senem, videtur quòd valet. ar. in l. si quis ita hæredem. & l. si quis ita institutus. ff. de condi. insti. Hiero. But. in l. licet. C. de pact.
- Prohibitum in iudicio, & extra iudicium, prohibitum esse uidetur. tex. in l. qui testator. §. eum qui. ff. de testa.
- Patria sunt promittere & soluere. l. si. ff. ad Sille. & l. si. C. ad l. Falcidiam.
- Preces principis habentur pro iussu. glo. in l. 1. ff. quòd iussu. Feli. in c. si pro debilitate. in 2. col. de offi. deleg.
- Principijs ignoratis, ignorari oportet & ea quæ post principia sunt. in auth. de non alie. §. si minus. Dy. in regula nullus pluribus. in 4. col. de re. iu. in 6. c. cum Paulus. 1. quæstio. 1.
- Paria sunt legem non esse, & esse, sed obscuram, l. de ætate. §. nihil. de interro. actio.
- Paria non sunt aliquid esse expressum & haberi pro expresso. l. licet. ff. in qui. cau. pig. ta. contrah.
- Promissa iure sunt debita. l. nemo. ff. de in integ. re. facit c. 1. de dona.
- Proprium dicitur quod alicui non communicatur. tex. in l. 2. & ibi Bar. ff. de adop.
- Posse non dicimur, quæ facta sunt contra famam & verecundiam. l. filius. ff. de condi. instit. Iason in l. si stipuler ut id fiat. ff. de uerbo. obli.
- Potentius operatur natura subiecta materiæ, quàm nominis proprii expressio. c. 1. de transla. facit. l. si seruus communis. ff. de stipu. ser.
- Per coniecturas probatur aliquis facturus: quia non potest

test demonstratiuè probari. glo. in l. apud Celsum, ff. de except. doli. per Doc. in c. 1. & c. causam matrimonij. de offic. deleg.

Pecunia non debet esse sterilis, l. quid ergo. §. vsuras. ff. de con. tutel.

Pro possessore habetur qui dolo desijt possidere, cap. qui possessore de reg. iur. lib. 6.

Procurator infamis potest esse de iure ciuili. §. si. in inst. de excep. no. Abb. in c. post cessionē, de prob. secus de iure cano. ut in c. Imperator, ubi gl. de iur. cal.

Paria sunt non habere maritum uel habere inutilem. c. 2. de transla. præla. vide Abb. in c. bonę. el. 1. in 3. no. & est tex. sin. in l. si. C. de plag. vide Alex. conf. 104. in 1. vol.

Pœna corporalis minima, maior est quacunque pecuniaria. l. in seruorum. ff. de pœn.

Pactum contra naturam contractus vestitur. l. si conuenit. ff. de rescin. ven. quem dicit mirabilem, gl. in l. quoties, §. si colonus, ff. de vsufu. facit l. 2. ff. de hæc. & ac. ven. imò etiam vestitur contra bonam fidem, tex. est notabilis, in l. Lucius. ff. de posi. & hoc est contra communem: ita Hiero. But. in l. in bonæ fide, C. de pac.

Præsumitur modò esse ex eo quòd olim fuit, cap. in parochia. 16. q. 1. & l. partum, C. de rei vend. & l. pe. ff. de sta. ho. & l. ex eo. ff. de ædil. edic.

Propositum in mente retentum nihil operatur, l. si rependi, C. de condic. ob causam.

Princeps peccaret si coram eo admitteret illam exceptionē opponi, scilicet quòd ex pacto nudo detur actio: ita Ant. de But. in c. quæ in ecclesiarum, de const. & dicit singulare Alex. in l. iurisg. §. sed cum nulla, ff. de pac.

Prohibetur vnum iustum propter aliud iniustum. 12. q. 1. habebat 21. dist. 2. ni que, ff. de rei vend. officium. ff. de dam. infec. l. si finita. §. ex hoc edicto.

Principale illud dicitur ad quod principalis intentio tendit, Bar. in 1. const. C.

Paria sunt quòd quid obliquè fiat uel directè. l. 3. §. in ré. ff. de in rem ver. Contra de l. quædam. ff. de acqui. re. do. l. tutor rerum. ff. de admi. tut.

Piratz quos vulgus Corfasos appellat, possunt impune occidi & derobari: ta dicit Ioan. de Ana. in c. 2. in 2. col. super gl. 2. de homi. & tales quolibet anno, in coena domini excommunicantur: ut tradit idem Ioã. de Ana. in c. 3. in 2. colum. de raptio.

Patria sua cuilibet dulcissima est, l. qui habebat, & ibi glo. de leg. 3. tenet Io. And. in c. quòd alicui, in 1. col. de re iur. in mercu. & hoc siue sit magna, siue parua: ut dicit Andr. de Iser. in §. si vero, in 1. col. de feu. guardia.

Prohibitus uendere prohibetur pignorare: ut dicit Bar. in l. qui habebat. ff. de leg.

Prohibetur habentibus dignitatem exercitium artis notariæ tanquam vilissimæ. l. vniuersis, C. de decurio. lib. 10. & ibi Bar. inuehit contra aduocatos exercentes huiusmodi artem, quod dictum sequitur Decius in c. ex litteris, col. pen. de proba.

Pater & filius censentur copulati iure diuino. ita Bal. in l. cum in adoptiuis, in 2. col. ver. ibi cū enim, C. de adopt. & ita melior amicus dicitur pater quàm quilibet alius: ut dicit Bal. in c. per tuas. de prob. Et ideo de alio plus confidere non debet quàm de patre. l. quidam cum filium. ff. de har. inst. tradit Ias. in l. 1. col. fi. C. de coll.

Præsumitur quis bonus, uel malus, ratione patris uel patriæ, gl. in auth. de refer. in fi. col. 2. & l. quisquis. §. hlij vero. C. ad leg. Iul. maie. & l. quòd si nolit, §. mancipia. ff. de edili. edi. ubi dicit glo. sæpe solet filius similis esse patri: & arbor mala non potest bonos fructus facere.

Pater cogitur officio iudicis alere filios pro modo facultatū non ualētes se ex sua arte alere, l. si quis à liberis, §. si filius, ff. de lib. agno. etiam si sint naturales tantum.

Pater non tenetur alere filium quando est opifex, & ex eius officio potest se alere: ut no. in §. si filius, in l. si quis à liberis, de lib. agnos. quia tunc potest ei dici a patre qui non laborat non manducet: ut dicit glo. in l. quam uis, ff. de dam. infecto.

Populum faciunt decem homines, & duo faciunt congregationem, & tres faciunt collegium, & decem aut quindecim, faciunt turbam, gl. in c. 1. de elec. & tot ho-

- mines gentem faciunt quot populum, secundum Barr. in l. prætor. ij. ff. vi bo. rap.
- Palam factum dicitur, quod fit etiam ab vno coram aliquibus. glo. in l. i. C. de in inte. rest. mi. & in c. biduum, §. palam. 2. q. 6.
- Prælati qui suam vtilitatem vtilitati ecclesiæ præponit quando igitur de acquirendo excusatur, ita sentit glo. 1. in fi. in c. scias fratres. 7. q. 1. cum qua transit Arch.
- Papa qui notoriè mundum scandalizat potest deponi. gl. in c. si Papa. 40. dist.
- Præscriptio non interrumpitur per sequestrum, Car. in cle. 1. 18. q. de sequest. pos. & fruc.
- Pestis equiparatur hostilitati, Butr. in c. cum dilecti, de do. lo & contu.
- Præscriptio nõ currit illi qui si ageret exceptione repellitur. Pe. de Anch. conf. 5. pro parte nobilis ultra me.
- Papa si dicat agatis gratias nomine nostro talibus hominibus pro bene meritis, erga nos, illi possunt effici excepti ab ordinario. Ang. in l. Paulus. §. Paulus. ff. de fidei. lib. per illum tex. aureum, ubi si testator mandat agi gratias seruo suo benemerito, debet effici liber.
- Principio malo inchoata non conualescunt: quamuis ad eũ casum deueniant à quo vere possent incipi. ut 7. q. 1. episcopo. extra de elec. auditus, auth. ut iud. sine quoquo suf. §. cogitatio. col. 2.
- Princeps non potest supplere defectum iuris naturalis, Host. in c. 1. de transac.
- Princeps ex potestate absoluta confirmare pōt sententiã nullam. Bal. in l. rescripta. 3. col. C. de preci. impe. offe.
- Prælati qui consuevit bene administrare præsumitur cõuertisse in vtilitatem ecclesiæ. Bald. in c. cum causa, de sent. & re iud.
- Privatio præsupponit habitum. c. ad dissoluendum, extra de despon. impu. l. decem. ff. de ver. obli.
- Princeps ius diuinum tollere non potest. c. cum inferior, de maio. & obe. c. sunt quidam. 25. q. 1. notatur. in c. que in ecclesiarum, de cousti. cum simi.
- Per solas nuptias conseruatur elegans genus humanum in

in auth. de nupt. in prin. vbi dicitur, quòd nuptiæ præstant immortalitatem humano generi: ad hoc etiam facit tex. in l. i. ff. sol. mar.

Præfatio legis demonstrat finalé intentionem confidentis. l. regulas. §. licet ibi nutum constitutionis demonstrat. de iur. & fac. igno. ff.

Propter diuersa phantasmata, generantur in nobis diuersæ intellectiones: secundū Philosophum 3. de anima. gl. in l. de tut. C. de i. inte. rest. mino. & ibi Bal. & And. Sicut in c. quod clericis, de fo. comp. col. 2 i.

Presbyteri loco leuitarum successerunt: ut est text. in ca. clericos, 2 i. dist. §. præbyter.

Plus valet umbra senis, quam gladius siue eloquentia iunioris, secundum Bal. c. i. extra de renun. ad quod satis accedere videtur quod de Marco Castricio refert Valerius. lib. 6. tit. de liberè dictis aut factis: qui Carbone consule sibi dicente multos se habere gladios respondit: & ego annos.

Plus sapientiæ maturitas quam corporis canicies considerata est, c. quisquis, & c. sequen. 84. dist. & in c. vilissimus, 1. q. 1.

Pater est melior amicus quam habeat filius: imò tanta est dilectio patris erga filium, quòd magis terretur in filio quam in seipso, Bal. in c. per tuas, de proba.

Princeps de plenitudine potestatis legitimare potest, etiam in præiudicium eorum quibus est ius quæsitum in spe, etiam ipsis non requisitis, Alex. conf. 228. inci. vis codicillis. But. in c. per venerabilè, 2 i. col. ver. secundo requiritur, & ver. seq. qui fil. sint leg.

Papa potest supplere in facto, quamuis non petitus à parte, But. in c. veltra, 36. col. de coha. cle. & mulie.

Princeps iudicare potest secundum conscientiam ommissis actitatis, non sic inferiores, Bar. in l. i. C. ut que defunct aduoca.

Papa recusari non potest ut suspectus, Abb. post Hosti. in c. quærelam, de elec.

Pacta cōtra bonos mores inita, dicuntur ipso iure nulla. Francisc. de Arc. in l. maritum. §. eleganter. ff. sol. mar.

Paria sunt aliquid non dici: vel obscure dici. Fran. Aret.
in l. qui ex pluribus. ff. de uer. obligat.
Probatio à coniunctis valida est in iure. ff. de nego. gest. l.
at qui nam. 4. dist. denique.

Uandim Peccatum morale est occultare veritatem. 1. 1. q. 3. quis-
quis. & extra de cri. fal. c. 1.

Prælati conditionem ecclesiæ deteriorem facere non
potest. extra de dona. fraternitatem.

Qui male agit odit lucē. ff. de uen. in spi. l. 1. §. tria
luminaria, in gl. No. etiā glo. C. de dona. l. dona-
tor. super uerbo ecclesiæ. & C. de cōtrahen. emp.
l. ipse, & Job. 3. cap.

Qui semel malus semper præsumitur malus. l. si cui. §. iij
dem. ff. de accu. & l. 2. ff. de sena. cum ibi no.

Qui semel bonus semper præsumitur bonus. ff. de re mi-
li. l. non omnes. §. barbaris.

Qui semel pauper semper præsumitur pauper. l. non est.
ff. de proba.

Qui semel diues semper præsumitur diues. ff. de proba. l.
persona.

Qui semel dominus semper præsumitur do minus. l. siue
possidetis. C. de proba.

Qui per alium facit per seipsum facere videtur. l. si per
alium. ff. ne quis eum qui in ius uo. est ui exi. & l. si quis
id. §. pe. ff. de iu. om. iu. & l. 1. ff. de eo quod fac. erit. & l.
liber homo ff. ad leg. A qui. & l. 1. §. deiecisse. ff. de ui &
vi ar. & l. eos. in fi. C. de usu. & inst. de re. di. §. nihil au-
tē, & an hoc procedat propriē. uide remissuē Ang. in
§. igitur. in prohe. ff. & Bar. singula. in l. sed & si vnus.
§. si seruus. ff. de iniur.

Qui certus est certiorari non debet l. 1. in fi. ff. de act. em.
& uend. & c. eum qui. ff. de re. iur. lib. 6.

Qui tacet consentire videtur l. in adoptionib. C. de adop.
ff. sol. ma. l. 2. §. voluntatē, in aut. qui. mo. na. ef. sui §. ge-
neraliter. l. Aristo. ff. quæ res pig. ob. nō pos. & l. 2. C. de
acqui. pos. Contra ff. de procur. l. filius. §. inuitus. & ff.
de fur. l. qui vas. §. vetare. & ff. man. l. qui patitur.

Qui

- Qui occasionem damni dat damnum dedisse videtur, ff. ad le. Aquil. l. qui occidit. §. penul.
- Qui prior est tempore potior est iure, C. qui po. in pig. hab. l. si fundum. & l. si generaliter. & l. 2. cum rem. & l. licet. & l. diuersis temporibus.
- Qui se ingerit pro suspecto habetur. l. qui omnia ff. de procuratoribus.
- Qui de vno dicit de reliquo negare videtur. l. cum prator. ff. de iud.
- Qui de uno negat de alio concedere videtur. l. si maritus in fi. de procur. eo. c. nonne.
- Qui accusare volunt probationes habere debent. l. qui accusare, C. de eden.
- Qui parum studet, parum proficit: no glo. C. de propositis sacro. scrip. l. vnicuique. lib. 12.
- Qui vadit plane, vadit sane, inst. de iust. & iur. §. his.
- Qui prior appellat prior agat. l. qui prior. ff. de iud.
- Quando duo sunt contraria ad positionē vnus, sequitur destructio alterius. ff. de procu. l. Pōponius. §. sed & is.
- Qui sibi ipsi non parcit alijs parcere non præsimitur, l. omne delictum. §. qui se vulnerauit, ff. de re mili.
- Quando duo sunt necessaria interueniens non sufficit. ff. de diuor. l. penul. in glo.
- Quod primum est aliud ante se habere non potest: in prohemio. ff. §. in reliqua.
- Quod legitime factum est pœnam non meretur, C. ad legem Iul. de adult. l. Gracchus. Item quod per me possum, per alium possum.
- Quod ab initio non valet tractu temporis non potest conualescere, ff. de reg. iur. l. quod ab initio. & ff. de pac. l. si tibi decem. §. si pactus.
- Quæ bis in mense purgatur sana non est, l. quæ bis, ff. de edil. edicto.
- Qui iniuste litem mouet ad expensas tenetur, l. oēs, in fi. C. de epif. & cle. & C. de iud. l. properandum. §. si uero.
- Qui patitur quod potest prohibere ipse facere videtur, ff. de noxa. l. secunda, & ff. de his qui not. infa. l. libero. u. n. C. de sacrosanc. eccl. l. iubemus, §. cecono-

mus. & ff. de iur. pat. l. adigere. in prin.

Qui eligit vnum. ex contrarijs, alij renuntiare videtur. ff. de inof. test. l. modo.

Qui postulat testes, eis debet dare sumptus competētes. C. de testi. l. quoniam,

Quando plus fit quàm fieri debet: videtur etiam ipsum fieri quod faciendum est. ff. quemad. ser. amit. l. si is cui uia actus. & ff. de re. iud. l. si se. §. sed pi. ff. de sta. ho. l. non sunt liberi.

Quicquid filius facta. acquirit, patri acquirit, cum tamen sit in potestate patris: insti. per quas. perso. no. acquir. in prin. ff. de acqui. pos. l. qui seruo.

Quod tibi non uis fieri, alijs non feceris: no. glo. insti. de iust. & iure §. iuris præcepta, super uerbo alterum non lædere. & ff. e. l. iustitia, & §. super eo. uerbo. & in decretis, in prin. ff. quod quisque iur. in prin.

Quod per me non stat mihi nõ debet imputari, l. si ideo. C. de his quib. ut indig. l. si post diem. §. sed si ita. ff. quãdo dies leg. ced.

Quod per me stat mihi imputari debet. ff. de contrahenda emptione, l. hæc uenditio. §. i. uide Ias. in §. item si quis. in §. col. de actio.

Qui in uno grauatur in alio releuari debet. l. eum qui. ff. de iure iud. & C. de nõ nu. pe. auth. cõtra qui proprium:

Quod non ualet vt ago: non ualet vt ualere potest, l. i. §. eum. ff. de constit. pec. & C. de latina libertate tol. l. i.

Quod principi placuit legis habet vigorem. insti. de iure na. §. sed quod principi.

Qui negat non tenetur probare l. 2. ff. de proba. & l. actor. C. eo d.

Qui simulat uerbis nec corde est fidus amicus. Tu quod fac simile, sic ars deluditur arte. no. glo. in auth. de exhi. & intro. re. §. illud quoq; col. 5. super uerbo arte.

Qui binos lepores una sectabitur hora. Vno quandoque. quandoque carebit utroque. no. glo. l. nemo. la 3. C. de assesso. super uerbo in utrunque festinat.

Quæ de nouo emergunt nouo indigent auxilio, l. de arate. §. ex causa. ff. de intero. ac. & ff. de re iud. l. si iure, fi.

de

de inoffi. test. l. iure decedēs. & ff. de ferijs. l. oratione. C. si sapius in intē. potest resti. l. quanquam. & l. i. ff. de ven. inspi. c. miramur. 61. di.

Quilibet potest suo iuri renunciare, l. penult. C. de pact. & l. pactum. ff. eod.

Quæ malo sunt inchoata principio : uix bono peraguntur exitu. in auth. ut iudi. sine quo suff. §. cognitū. col. 2.

Qui soluit propter suum malum, alij non prodest. ff. ne quis eum qui in ius uo. est ui exi. & l. locum. §. pen. ff. de tab. exhi. & ff. de interro. act. l. qui seruum. in princ. & ff. quod ui aut clam. l. semper. §. & si in sepulchro.

Qui semel a tioni renunciavit amplius repetere non potest. l. qui actionem, C. qui accu. nō pos. & ff. ad Turpil. l. quod deficit. & ff. ad leg. Iul. de adul. l. si maritus. §. si negauit. & ff. de accu. l. hi tamen. in fi.

Qui terminos effodiunt pœna extraordinaria puniendi sunt. C. de accu. l. i.

Qui accusare possunt intelligeremus, si sciremus qui nō possunt, sequitur itaque prohibentur accusare. Alij propter ætatem ut pupillus. Alij propter sexum ut mulier, l. qui accusare. ff. de accusa.

Qui a latronibus capiuntur cum liberi manent, possunt facere testamentum l. qui a latronibus. §. 1. ff. de test.

Qui apud extraneos legatione funguntur, possunt testari. ff. de testa. l. qui apud extraneos.

Qui incertus est de statu suo, certam legem in testamento dicere non potest, l. qui a domino. ff. de testa.

Qui in testamento hæres instituitur, in eodem testamento testis esse non potest. l. quæ in testamento. ff. de test.

Quando agitur contra testamentum ad illud in dubio fertur sententia pro testamento. ff. de inoffi. test. l. si pars, similiter etiam pro dote fertur sententia in dubio. ff. de reg. iur. l. in dubijs. similiter in liberali causa, ff. de re iudi. l. interpres.

Quando datur cautio intelligitur simplex repromissio, quando datur sufficiens cautio, intelligitur cum iuramento & fideiussoribus, C. de uer. sig. l. sancimus. & ff. mand. l. si mandata. in fi.

Quod

- Quod in alterius persona seruat quis, in sua seruare tenetur, ff. quod quisque iur. l. i. in p. in. & ff. de condi. inde. l. frater a fratre.
- Quod semel est uerū, semper præsumitur uerum, no. gl. ff. de dam. infe. l. qui bona fi. §. si quid stipulatur, & C. de proba. l. siue possidetis.
- Qui occidit latronem non uique tenetur, si aliter periculum effugere nō potest: intti. ad l. Aquil. §. iniuria.
- Qui occidit aliquo casu latronem non tenetur: dum tamen nulla culpa inuenitur: ut in eo. §. præalle.
- Quod omnes tangit ab omnibus approbari debet, l. fi. C. de aut. præstan. & ff. de eden. l. si quis ex argentarijs. & ff. de pact. l. suum hæredem. §. hodie.
- Quauis aliquid de se non sit malum si tamen si res mali exempli fieri non debet, ff. de pe. l. si quis, §. qui aborionis aut amatorium obseruandum est: de iudi. l. exemplo. C. de proba.
- Qui scire debet præsumitur esse sciens, licet sit ignorans l. sed & si pupillus, §. præscribere, ff. de instit. ac.
- Quædā possunt fieri tacitè quæ non possunt fieri expresse, ff. de reg. iur. l. actus, §. expressa.
- Qui casum dicit casum probare tenetur, C. de testa. l. consulta diualia.
- Qui parum diligentem sibi socium acquirit de se quæri debet, l. si ius socio, in fi. ff. pro socio. & insti. eo. §. si.
- Quod approbo nō reprobo. l. Pomponius. ff. de neg. gest.
- Quæ in cōtinenti fiunt inesse uidentur, ff. si cer. pe. l. lecta. §. di. eam, & C. de pac. l. petens.
- Qui tardius soluit quàm solue e debeat, minus soluere uidetur, intti. de acc. §. tempore, ff. de uer. sig. l. minus, & l. si cui.
- Qui in uno prohibetur in alio conceditur, ff. de fide insti. u. l. ex eo quod prohibet.
- Quod inter alios actum est alij nocere non debet, ff. de iureiuran. l. nam postea. in fi.
- Quod bene gestum est non debet ex alio euentu reprobari, l. Barbarius Philippus, ff. de offi. præsi.
- Quilibet transfuga est proditor, sed non e contra. not. glo.

glo. ff. de re milita. l. omne delictū, §. fin. super uer. pro
ditore. cum l. proditores. & pro hoc, ff. de cap. & postli-
mi. reuer. §. transfugæ.

Qui malo consilio & proditoris animo patriam relin-
quit, hostium numero habendus est, l. postli. §. transfu-
gæ, ff. de cap. & postli. reuer.

Quanto quilibet præest melioribus, tanto maior ipse &
honestior. in aut. de defen. ci. §. si uero quedam, col. 3.

Quæ dubitationis causa tollendæ contractibus inserun-
tur, ius commune non lædunt, l. qui mutuam, in prin.
ff. man. & ff. de reg. iur. l. qui dubitationis.

Quod propriū est, ipsius amplius fieri non pōt: inst. de le-
ga. §. si re. ff. de exce. rei iud. l. an eandē, §. actiones, & in
iti. de ac. §. sic itaque, ff. de acqui. pos. l. 4. §. 1. vide Do-
mi. in c. cū personæ, §. ꝑ si talis, i. 1. col. de priui. in 6.

Qui mortē facit: mortē dēt pati. ff. ad l. Cor. de fal. l. 1. §. 1.

Quod ex leuitate capitis procedit impunitum remane-
bit. l. 1. C. si quis impera. male. ff. de re. iu. l. quod calore.

Quod nō mutat, quare stare prohibetur, certe pro nihilo
C. de test. l. sancimus, C. de edif. pri. l. precipimus, C. de
appe. & in auth. qui. mo. na. effi. sui, §. tributis, ff. de adi-
mend. le. l. si tibi, §. qui filias, ex disparibus.

Quod fauore aliquorum introductum est in eorum lesio-
nem retorqueri nō debet. C. de legi. l. quod fauore, C.
de sec. nup. l. generaliter, & C. de procur. l. nemo.

Qui cito dat bis dat: & qui tarde dat minus dat. inst. de fi-
deius. §. non solum.

Qui rem alienam possessam inuasit similis est furioso, C.
unde ui. l. si quis in tantam.

Quicumque rem alienam inuasit domino insciēte pro fu-
rioso tenetur, l. cum quærebatur, C. unde vi.

Quicumque possessor diffinitur per spacium 30. an. in ea.

Qui duos habet accusatores à tertio prohibetur, l. cum ra-
tionibus, C. qui accu. non pos. nisi suam aut suorum in-
iuriam prosequantur: hoc est uerum de diuersis crimi-
nibus quia aliquis posset accu. 4. vel 5. vel mille, de eo-
dem crimine.

Quædam per uniuersitatem transeunt, quæ sola non pos-
sent

- sent alienari, l. quædam, ff. de acqui. re. do.
- Qui nō potest vt minus, nec ut maius, ff. de sena. l. qui in dignis.
- Qui errat non consentit, ff. de iu. om. iud. l. si per errorem.
- Qui pro republica occisi fuerunt in perpetuum per gloriam vivere intelliguntur, inst. de excu. tu. §. hi autem.
- Quid uerbis opus est cū rerum nullus sequatur effectus, l. si. C. de do.
- Quod commune est, meum non est, ff. de diui. re. & qua. l. in tantum, §. i. ff. de au. & argen. le. l. Quintus.
- Quod sensu caret nō committit iniuriam, inst. si quadru. pau. se. di. §. pauperies.
- Quoddam est peculiū profectitium sibi quod acquirit si liusfa. de rebus paternis: & quoddam castrense quod in castris quærit: ut ff. de castren. pec. l. si à castrense, & l. peculiū castren. & l. si forte, & est aliud quasi castrense quod in ciuitate quæritur ex publica causa, uel salario ex publico, C. de inoffi. testa. l. si per hoc. glo. i. cum oportet. §. i. sup uerbo exceptis peculijs, C. de bo. q̄ lib.
- Quod ex re nostra fit, nostrum esse uerius est, ff. ad exhib. l. de eo. §. si quis.
- Quoties aliqua actio vel exceptio deficit, sciēdū est uile actione præscriptis uerbis, l. quoties, ff. de præscri. ver.
- Quando duo iura concurrunt in eandē personam, perinde est ac si concurrerēt in diuersis personis, l. tutorem, ff. de his q. ut indig. l. si q̄s decurio, C. ad le. Cor. de fal.
- Qui non laborat non manducet. No. gl. l. quamuis, ff. de dam. infec. pro hoc, l. si plures. C. de condi. infertis.
- Quædam gratis sunt quæ nō gratis fieri possunt, ff. de iure fisci. l. 2. in prin. ff. de cond. ob turpem causam. l. si.
- Quædā honeste accipiuntur quæ nō honeste petuntur, ff. de ua. & extraor. cog. l. i. §. si. & ff. de ori. iu. l. 2. §. si. i prin.
- Qui dicit malam fidē, debet eā probare, C. de eui. l. pe.
- Qui actionem habet ad rem recuperandam, rem habere uidetur, ff. de reg. iur. l. qui actionem. Contra quia minus est habere actionem quàm rem, l. inter uestem, §. Pompo. ff. de au. & arg. l. non minus, de re. iu. l. i. ff. de rei uend. Dec. hic multa dicit ad istā reg.

- Quilibet debet esse diligens & nō negligēs in officio suo, ff. de excu. tu. in l. si duas. §. nimis, & ff. de adm. r. l. cū plures. §. nimium, & ff. de offi. orat. l. diuus Marcus.
- Qui tacet consentire uidetur. l. si sine. C. ad se. con. Velle.
- Qui per se nō possunt capere nec per seruos suos. l. neq; C. de hær. insti. & ff. eo. l. non minus.
- Quid quisque iuris statuerit in alterum, ipse eodem uti debet. ff. quod quisque iuris. per totum.
- Qui negligentī amico rem custodiendam tradit suæ facilitati imputare debet: insti. qui. mo. re. contrahi. ob. §. præterea, in fin.
- Qui negociationibus præponuntur institores uocantur. insti. quod cum eo. §. iusto.
- Qui rem nondum emptori tradidit, adhuc ipse dominus est: insti. de emp. & ven. §. utique.
- Quod cum uno gestum est cæteris non prodest. l. neq; pactio. C. de transact.
- Quod minus est dignum, digniorem nō cōtinet. ff. de uer. signifi. l. 1.
- Quicquid inædificatur solo, solo cedit, l. si cui ædes. ff. de leg. 3. & insti. de rerum diuis. §. cum in suo. & l. adeo. §. si. ff. de acqui. re. do.
- Qui suo iure utitur nemini facit iniuriam. l. qui iniuriarum, §. is qui. ff. de iure iū. & l. 1. §. idemque Marcellus. ff. de aqua plu. arc. & extra de elect. c. cum ecclesia.
- Qui alij mea uoluntate soluit: mihi soluere uidetur. l. nihil interest. C. de sol. & l. inuito. eod. titu. ff. de pig. act. l. si solutum. §. solutam.
- Quis debet puniri ubi delinquit. l. capitalium. §. famosis. ff. de pœnis. & ff. de noxa. act. l. si. unde dicitur ubi te inuenero ibi te iudicabo.
- Qui inuito vel ignorante creditore alijs soluit, se non liberat ab obligatione. l. inuito. C. de solu.
- Quæ de euiçtione tenet actio ipsum agentē repellit exceptio. l. exceptio. doli. & l. si ob causā. & l. seq. C. de euiçt.
- Quod uolui non potui: & quod potui nolui. Not. glo. C. de contrah. & commit. stip. l. 3. in fi. glo. sic. C. si quis alteri vel sibi. l. multum.

- Quilibet potest suum nomen mutare, l. 1. C. de mu. no. dum tamen sit sine fraude.
- Qui furanti signū præbuit, perinde habetur ac si manifesti furti condēnatus esset, & famosus efficitur. ff. ad leg. Iuliam pecu. l. si sacrilegij pœnam, circa fi.
- Quæ non profunt singula multa iuuant, C. de proba. l. instrumenta, l. rationes. l. non epistolis, & l. non nudis.
- Quæ religiosis adhærent religiosa sunt, l. quæ religiosis, ff. de rei ven. iuxta illud: cum sancto sanctus eris & cum peruerso peruerteris, psal.
- Qui omne dicit nihil excludit. No. gl. in l. à procuratore, C. man. & ad hoc C. de hæ. insti. l. 2. & ff. de hæ. inst. l. quod si Mæuius, & l. 1. de penu. legato.
- Quæ domi geruntur facilius probantur per domesticos quam per alios, C. de repud. consensu, §. seruus, & C. de quæstio. l. interrogari.
- Quilibet de episcopatu potest sacramenta recipere in maiori ecclesia, cap. officium, de officio archybresby. 1. dis. in capite.
- Quod à pluribus quæritur sapiētibus facilius inuenitur. 20. dist. de quibus, & per ampliores homines perfectissima veritas reuelatur, C. de fideicomm. l. vlt. ad fi. & 64. dist. extra conscientiam.
- Quod differtur non aufertur, ff. de iud. l. cum furiosus, & inst. sing. re. per fideic. relic. §. itaque. Cōtra, C. de inof. tett. l. sancimus, §. fi. & ff. de vsu. l. si vsufructus, & de c. post. de elect. de isto Brocardo vide Bar. in l. inter stipulantem. §. lacram. ff. de verb. obl. limita vt per Domi. in c. si super, in princ. de offi. deleg. lib. 6.
- Quantum quisque meretur, non quantum dare sufficiat æstimeretur, l. si quemquam, C. de epis. & de.
- Quod quis cum seruus esset egerit: perficere liberto factō non potest. regula iur. quod quis. ff.
- Quod raro fit quandoque fit, l. sed & si. ff. de vsufu.
- Qui est in castris dicitur esse in morte. Abb. in c. quoniā frequenter. in 1. col. ut lit. non contest. in c. pastoralis, de offi. ordi.
- Quod longe est à verisimili, est quædam falsitatis imago.

go. l. milites, oportet, C. de quaestio. Bal. in l. r. C. de fer. fug. quem refert Soci. in l. 3. §. item, si reipub. in 4. col. ad leg. Fal.

Quo ad istud verbum, habet in se reuolutiones temporis, l. 3. §. quod si quis, ff. de susce. tut. & l. Titius, de excu. tu. & de mili. test. l. quod dicimus, & de adi. leg. l. legatum est tibi.

Quoties nihil sine captione inuestigari potest, eligendum est quod minimum habeat iniquitatis, regula iur. ff. & l. 3. §. duæ autem, ff. de Car. edic. & 13. dist. duo sunt.

Quanto magis crescit puella tanto magis est impendendum in ea. l. cum vnus, ubi glo. fin. ff. de ali. & cib. leg.

Qui est cum inimicis meis amicus meus non est, C. de inof. test. l. liberti. §. si. & 3. q. 5. c. 3. & glo. in c. si inimicus. 95. dist. c. cum oporteat, de accu.

Qui potest inuicis alienare, multo magis & ignoratibus, & absentibus potest, l. qui potest, de reg. iur. vide Bald. in l. si. C. qui admitti. idem in l. si. C. de iur. de lib. refert glossator cancellariæ in regula 21. Contra de l. si. C. de de iu. emphy. vbi emphyteuta potest vendere domino inuito dummodo ei denunciaret.

Quatenus cuiusquam interfit, in facto non in iure consistit, l. quatenus ff. de reg. iur.

Quod est in fieri habetur pro facto, l. ligni. §. ego autem, & l. cum vxori, ff. de leg. 3.

Qualitatem quis cognoscere non potest nisi cognoscat substantiam, Bal. in l. 2. ante medium primæ col. C. de bo. poss. secundum tab. per tex. in l. eius qui in prouincia, ff. si cer. pe. circa si. l. in uer. qui nec possidendi animum haberent. Ripa in rub. de cau. pos. nu. 25.

Quod recipis contemplatione mea ex me percepisse uideris, l. cum aliquis, C. de iu. deli. c. requisisti, de test. de quo late Barbar. in l. cum acutissimi, in 84. col. C. de fideicom.

Qui potest facere ut iam facit, videtur posse facere. 83. dist. error, ff. de re. iur. qui potest, ff. de leg. 1. l. si seruus, de ædil. edic. quis sit §. idem ait, ff. ex qui. cau. maio. sed & si. §. ait prætor, Contra, ff. de acqui. hæ. l. is qui.

Quod

- Quod accidit sequitur naturam eius cui accidit. ff. de usufru. l. si fundo.
- Qui scit suum ius: eligendo aliud quod credit habere, non amittit quod habet, l. mater, ff. de inoffic. testamen. Contra de cap. ut quis duas. de elec. lib. 6. & l. 1. C. de fur. cum simi. ut per gloss. in l. edita. in ver. emendari. C. de eden.
- Quis est acceptus Propheta in patria sua, l. tres tantummodo. C. de off. præto. & l. obseruare. §. antequam. ff. de of. præti. Contra, eo. ti. l. Barbarius: quia nemo cum honore acceptus est Propheta in patria sua: ut etiam habetur Marci. 6. c. & est gl. not. in l. hi qui. ff. ex qui. cau. ma. & habetur Matth. 13. c. Luc. 4. & Io. 4. & est tex. in c. si Christus de iureiur.
- Qui non est mecum contra me est. l. cœlicolarum. C. de iudic. & qui mecum non est congregans, & dispergit Matth. 12.
- Quando quid ad duo referri potest, debet referri ad antiquius. l. fin. in finalibus. ff. fin. regun.
- Qui iussu iudicis aliquid facit, non videtur dolo malo facere, quod parere necesse habet, l. nō videtur. §. qui iussu. ff. de re. iur. & ff. ad Sylle. l. si quis quasi.
- Qui authore iudice comparauit bonæ fidei possessor est, regula iur. qui auctore. ff.
- Quod quis si velit habere non potest, id repudiare non potest, l. qui potest facere. §. quod quis. ff. de re. iur. Cōtra de l. 1. §. decretalis. ff. de suc. edic. solu. ibi non potest per se, sed per iudicem.
- Quanto agens est perfectius tanto effectus est perfectior. C. de testi. l. iurisiurandi. concor. tex. in c. uel non est. de tempo. ordin.
- Quod non videtur esse, & pro esse habetur: quia esse potest, seu expectatur, quod esse potest, l. uideamus, in princip. C. de testam. & ff. ne quis eum qui in ius uo. ex nundi, & cap. factum est, in fin. de conse. dist. 4. Contra, ff. de fur. l. pe. & l. continuus, §. eum qui. & §. si Labeo. ff. de uerb. oblig. & 86. dist. non satis. & l. quamuis. ff. de in ius voc.

- Quoties vtriusque causa lucri ratio uertitur, is præferendus est cuius in lucro causa tempore præcedit, ff. de re. iur. l. quoties.
- Qui potest stare certo non stet incerto: ut dicit prouerbium, gl. in l. quia ratio, ff. de condi. in l. i.
- Qui non facit quod facere debet: uidetur facere aduersus ea, quia nõ hoc facit: & qui facit quod facere nõ debet, nõ uidetur facere id quod facere iustus est, regula iur. ff.
- Quod euincitur in bonis nostris non est, ff. eod. Contra de uer. sig. ff. l. bonorum. §. in bonis.
- Quod p̄det non est pro eo quasi sit, l. is damnus, §. quod pendet, ff. de re. iur. Contra de l. i. §. sed etiam si incertum, ff. de uen. in pos. mit.
- Qui potest facere ut possit conditioni parere iam posse. uidetur. l. qui potest, ff. de re. iur. Contra de acqui. hæ. l. is. qui hæres. & l. Lucius. §. sed his quæ adhuc, ff. qui ad li. procla. non licet.
- Qui partē tangit totū tāgere uidetur. l. vulgaris, ff. de fur.
- Qui totum cupit totum perdit. C. quando & qui. quar. pars debetur. quasi per totum. lib. 10.
- Quando aliqua differunt specie vnum non potest de alio prædicari. l. si qua p̄na. ff. de ver. sig.
- Qui sine dolo malo ad iudicium prouocat, non uidetur moram facere. l. qui sine, ff. de reg. iur.
- Quoties idē sermo duas sententias exprimit, ea potissimū accipiāt quæ rei gerēdæ aptior est, ff. de re. iur. l. quoties.
- Qui ad agendum admittitur, est ad excipiendum multo magis admittendus. c. qui ad agendum. de re. iur. lib. 6.
- Quod non est, esse uidetur, uel non esse quod est, ff. de his qui no. inf. l. quid ergo. §. si quis, quod quisque iur. l. i. de usu. quia de reg. iur. qui actionem. Contra, ff. de dolo, nam is de arb. qualem. de regu. iur. non uidetur. & l. quisquis.
- Qualitas quæ inest actui de iure communi vel speciali iudicatur à pari. l. cum ex ratione. in prin. ff. de excu. tut. l. 2. C. de his qui ueni. æta. impe. Marzio, in c. 1. in 27. col. de consti. lib. 6.
- Quod noua testa capit inueterata sapit. in aut. ut iur. sine

quoquo suf. §. 1. col. 2. gl. in c. cum in iuuenture. in uer. frequentius. de præsum. & glo. in c. quibusdam in uer. paratior. 1. q. 1.

Quando in aliquo actu vnū principaliter, & immediate venit, & aliud ex cōsequētia & mediate, illud est præferendum quod venit principaliter & immediate, l. si. ff. de impen. in re. do. fac. & l. 2. §. idem Labeo. ff. ne quid in lo. pub. & l. 1. ff. si usufru. pet. contra de text. in c. ex transmissa. de filijs præsb.

Quicquid est causa causæ: est causa causati. l. manumissio nes. ff. de iusti. & iur.

Quod per se cui facere non licet, neque per alium licet. l. 2. §. 1. ff. de admi. re. ad ciui. perti. & l. pupillus. §. sed & si. ff. de autho. tut. & l. filium. ff. ad Mace. & l. si impressionem, C. quod met. cau. Contra de l. ti. ff. de of. præfect. urb. & ff. man. l. si mandauero, §. sed hi. & de elec. c. suffraganeis, de quo uide in d. l. 2.

Quæ alienari prohibentur vsucapi non possunt, l. si fundum, ff. de fun. do. & l. lex quæ tutores, ff. de admi. tut.

Qualitas adiecta verbo debet adesse tempore uerbi. l. in delictis, §. si detracta, ff. de noxa. cum simi. ut tradit De ci. in consi. 15. in casu, in 2. col.

Quæ solo temporis tractu non mutantur semel in esse posita semper præsumuntur. l. si cui, §. iisdem, ff. de accu. & l. non omnes, §. à barbaris, ff. de re mili.

Qui sentit commodum sentire debet & incommodum, l. naturaliter, ff. de re. iu. c. qui sentit, eo. tit. lib. 6. tamen ut ibi dixi singulariter gl. magistra, & Dy. & alij. istud fallit quandoque ratione personæ, & ratione naturæ contractus, ut ibi exemplificatur.

Quod quis in persona sua facere prohibetur id per subiectam personam exercere non debet, ff. de admi. re. ad ciui. perti. l. 2. §. 1.

Quod nomine meo facere non debeo, nec nomine alieno. 46. dist. sicut non suo, & 23. q. vlt. his à quibus.

Qualitas obueniens enti qualificat ipsum ens, & reponit ipsum in diuersam speciem, c. cum Marthæ, §. quæsiuisti de cele. mis.

Quod

- Quod per nos facere non possumus per alios facere debemus, ff. de procu. l. 1. & ff. de adm. tu. l. ita in, §. gessisse.
- Quatuor sunt modi conuincendi: aut iure, si instrumētis, vel testibus, aut facti euidētia, ut extra de coha. ele. tua. & 2. q. 1. que Lotharius, aut iuris interpretatione, ut sapius citatum esse reum: ut 3. q. 9. decernimus, aut violenta suspicione seu p̄sumptione, 3 2. q. 1. dixit, & C. de adul. aut. si quis.
- Quod de uno dicitur de alijs negatur: ut 45. dist. disciplina, c. vnus ex uobis. 2. q. 1. sic. ff. de iud. cum p̄tor. 25. dist. qualis. C. de procu. maritus.
- Quod semel placuit: amplius displicere non potest. 3 2. q. 5. horredus, extra de despon. impu. l. de illis, ff. de neg. ges. §. Pomponius.
- Qui mandatum suscepit necesse est consummare, ff. com. mo. l. in commodato, §. sicut.
- Que simpliciter promittuntur sine conditione seruatur, 22. q. vlt. c. vlt.
- Quæ in continenti fiunt inesse uidentur, ff. in cer. per. l. le. ta est, & ex his quæ in continenti fiunt p̄sumptio nascitur, de elect. officij.
- Qui ponit principium totum supplere debet usque ad finem, de conse. dist. 5. o. nullus episcopus.
- Quilibet p̄sumitur dignus nisi probetur indignus, cap. ex parte. de scruti. in ord. faci. l. nō omnis, §. à babaris, ff. de re mili. & in l. actor. per Cyn. C. de proba. & de quolibet p̄sumendum est bonum nisi probetur contrarium, c. dudum, de p̄sump. ff. de manu. testa. seruos. & ff. de lega. 2. l. cum pater, §. rogo.
- Qui reputatur dignus in una dignitate si postea eligitur ad alteram etiam tunc dignus debet reputari, c. accepimus, de æta. & quali. sic. 74. dist. gesta.
- Quod de uno prohibetur de alio permittitur. 25. dist. qualis, & extra, de his quæ fi. à p̄la. sine cons. cap. cū apostolica, in fi.
- Quod infirmari vel uituperari potest p̄cauari debet, c. 1. de ser. non ord. l. si idem cum eodem, §. si. iuncta. gl. ff. de iurisd. om. iud. & l. 1. ff. de iureiur.

- Quando in uno actu concurrunt duæ rationes, quarum altera nocet, alia uero prodest, causa illa quæ nocet debet attendi non quæ prodest. l. si quis in graui, §. fin. c. u. seq. ff. ad Sylla. & l. 3. & ibi Bar. ff. de susce. tut.
- Quod testibus uel scriptura probari non potest pro infesto haberi debet. C. commu. di. l. si maior.
- Quotidie ex nouis moribus nouæ generantur opiniones: ut dicit Bal. in l. 1. col. 8. C. de his qui ante aper. tab.
- Qui totum dicit nihil excludit, l. Iul. de leg. 1. c. sollicitæ, de maio. & obed.
- Quod omnes tangit ab omnibus approbari debet. cap. ad hæc, de offi. Arch. C. de aut. prætan. l. ult. & ff. de aqua plu. arc. in concedendo, & ff. de adop. nam diuus, & extra de tempo. ord. si archiepiscopus.
- Quod ab illo datur, qui de iure dare non potest: pro non dato habetur, extra de iure pa. quod autem. in fi.
- Quoties quis iusto dolore accensus deliquit: pœna debet aliquantulum temperari. Abb. in c. olim. 2. de rescript.
- Qualitas adiecta uerbo qualificatur secundum tēpus uerbi. l. Titius, ff. de mil. test. Bar. in l. ex facto, ff. de uul. et pu.
- Qui de uno negat: de alijs affirmat, & concedit, l. prætor. ff. de iud. c. nonne, de præsump.
- Quī prior est tempore potior est iure, l. potior, ff. qui pot. in pign. hab.
- Qualis sententia talis libellus, præsumitur. glo. in c. dudū in fi. extra de deci. & facit rex. in l. præses, ff. de pœ.
- Quod quis non diligit faciliè contemnit. 20. quæst. 3. præsens clericus.
- Quod quisque sua uoce dilucidè protestatus est, in eundem casum proprio testimonio infirmare non potest, c. per tuas, de proba. & C. de non nu. pec. l. generaliter.
- Qui confitetur vnum, per consequens confitetur id quod sequitur ex illo. §. dilt. quo iure, & de offic. dele. cum su per, & de dolo & contu. cum dilecti.
- Quæ promittuntur sunt opere adimplenda, extra de pactis, qualiter, & de præben. & dignit. relatum est, & 12. q. 5. quia Ioānes, & 32. q. ult. c. fin. & l. 1. & ibi Bar. ff. de pac. & ff. ad leg. Fal. l. fi.

- Quæ religiosis adhærent religiosa sunt. ff. de rei vendica.
 l. quæ religiosis, & ff. de contrahenda emp. l. in modicis.
 Qui prior est tempore potior est iure, ca. cum autem de
 iure patro. c. 1. de maiori. & obe. d. l. si fundum, & l. ge-
 neraliter cum multis alijs. C. qui po. in pig. hab.
 Quilibet præsumitur bonus: nisi probetur malus, extra
 descru. in or. fa. ca. vno, & de præsump. dudum. l. nõ om-
 nis. §. à barbaris. cum vulga. ff. de re mili.

R

- R**emittentibus actiones suas non est dandus regres-
 sus ad eas. l. quæritur. §. venditore. ff. de ædi. edi.
 Rusticitati parcendum est. l. si. C. de test. ff. ad Sill.
 l. 3. §. si quis ignorans. ff. de ven. in spi. l. j. §. si. ff. de prob.
 l. deinde. §. 2. ff. de iuris. om. iud. l. si quis. §. 3. ff. de iur.
 fi. l. 2. in fi. ff. si quis in ius voc. non ier. l. 2. §. pen. ff. de
 eden. l. 1. §. fin. & in multis simi.
 Res inter alios acta alijs non præiudicat. l. Lucius. ff. de
 his qui no. in fa. l. sepe constitutum est. ff. de re iud. l. res
 inter alios acta. alias est. l. Modestinus respondit. ff. de
 excep. l. res inter alios acta. ff. de reg. iur. l. 1. C. res inter
 alios acta vel iudic. alij nõ noc. C. de exce. l. 2. ff. qui po.
 in pign. hab. l. Claudius. C. de pac. l. fractionē. ff. de iud.
 l. si petitor. ff. de pac. l. si vnus. §. pactaq; in fi. & ff. de
 excep. rei iud. l. 1. cum multis alijs.
 Res indicata pro veritate accipitur. l. ingenuum. ff. de sta-
 tu ho. l. res iudicata.
 Reus excipiendo actor est. l. 1. ff. de excep.
 Reus non tenetur probare sed actor. l. frustra. C. de prob.
 cum multis alijs.
 Res tantū valet quantū vēdi potest. ff. de cōd. fur. l. si ser-
 uus. §. q̄ si pendente. ff. de fur. l. si quādo vxori. §. si. i. fi.
 Reatus omnem excludit honorem. C. vbi sena. l. 1.
 Re integra reuocatur mandatum. insti. man. §. rectē, & ff.
 de procu. l. ante litem contest.
 Res mali exempli est vitanda. l. obseruandū est. ff. de iud.
 & l. exemplo. C. de proba.

- Rei appellatione etiam pars continetur, l. appellatione rei. ff. de verb. sig.
- Rei hæreditariæ nondum possessæ non fit furtum, l. contra, §. si. ff. re. amota.
- Ratio generalis præualet speciali. not. gl. inst. de vsuca. §. furtiue. super verbo nec vsucapio. & de nup. §. affinitas. & §. socrum. Contra, ff. de eden. l. quædam.
- Res mutata in pristinum statum redire non potest, ff. de verb. oblig. l. inter stipulantem, §. sacramenta, ff. de solu. l. res quæ, §. arena.
- Rebus & non uerbis legem imponimus, C. commu. de le. l. 2. in fi. C. de vsu. l. si.
- Remittenti ius suum amplius non datur regressus. insti. de bo. pos. §. si quis itaque.
- Res sui nemini seruit, l. in re communi, ff. de ser. urb. præ. & ff. de usufr. l. uti frui.
- at habitio retrotrahitur & mandato comparatur, l. fin. C. ad se. con. Ma. l. licet, ff. de iudi.
- Reus debet prius conueniri quam fideiussor: in auth. de fideiuf. §. 1. col. 1. & C. eo. tit. auth. præsentate.
- Res aliena vèdi potest: sed precium ab emptore auferri potest, l. rem alienam, ff. de contrah. emp.
- Rei est fugere, C. de iudic. l. properandum, §. & si quædam pars.
- Restitutionem petens duo probare debet, l. possessionem, & spoliatum fuisse extra de resti. spol. olim causam, & qui si. sint. leg. causam quæ, & idem est si aliquis spolia uit, uel mãdauit, uel ratam habuit spoliationem. de resti. spol. cum ad sedem. ad fi. ff. de ui & vi arma. l. 1. §. de iecisse, c. consulationibus. de offi. de leg.
- Refertur ad uniuersos quod publice fit per maiorem partem, ff. de reg. iur. l. aliud est vendere. §. refertur.
- Ratio debet esse diuersa à dicto, vt no. glo. in l. si. ff. de off. procu. Cæsa. & in l. 1. in fi. ff. de excep.
- Renuntians liti non uidetur fateri, text. sing. secundum Bal. ibi in l. si te. C. de inge. manu. exclamat Ias. i. l. postquam liti. C. de pact.
- Relictum sub conditione non uidetur quod in omnem euen-

uentum quis est habiturus. gl. in l. liber homo, §. si ita scriptum. ff. de hære. insti.

Res publica nõ dicitur alia quàm Romanorum, l. liberto. §. Lucius, ff. de an. leg.

Res destruitur per plures successores, l. solet, §. 1. ff. de ali. & ciba. leg.

Remittere est dare, c. veniens de testi. l. contra iuris, ff. de pac. l. Modestinus, ff. de dona. l. si inter, C. de solu.

Reuelat Deus aliquando paruis: quod non reuelat magnis, l. potioris, C. de offi. rec. prouin. c. frustra, 8. dist. c. esto. 95. dist.

Redditum non est, quod est deterius redditum, vel ita vt haberi non possit, ff. ad exhiben. l. Iulia, §. sed & si com. mo. l. 3. §. 1. ff. de po. l. 1. §. res, ff. de solu. & l. sed mihi, §. 1. ff. commodati.

Res dare pro rebus, pro verbis verba solemus, gl. in c. ecclesias, in versu, ad hoc. x3. q. 1. Hiero. But. in l. si certis. C. de pact.

Ratū habere promittens dicitur non perseuerare si quomodo contraueniat, l. antepen. & si. ff. rem ratam ha. ubi Bar.

Regratiandus non est qui facit quod debet, l. si seruo. circa mediū, ff. de hæ. insti. l. 2. C. de ope. lib. facit l. vnum, §. si. de fal. de l. 3.

Responsio debet fieri secundum interrogationem, l. si debitor, ff. de inter. act. & in c. inter dilectos. de fi. instru.

Res de facili reuertitur ad suam naturā, l. si unus, §. quod & in specie, ff. de pact. c. ab exordio, 35. dist. c. 2. de præbend. in vlt.

Rubricæ negatiuæ non potest consensu partium eius dispositioni renunciari. no. gl. Bar. & Doc. in rub. C. ne si de. do. den. idē in l. non potest, de leg. 1. & in l. gallus, in pri. ff. de lib. & posth. sequitur Ang. in proh. inst. col. 5.

Reipublicæ interest ut crimiua detegantur, l. eum qui no centem, in prin. & ibi Bar. ff. de iniur. & detecta puniātur. vulg. l. ita vulneratus, ad leg. Aquil. ff.

Rex Franciæ facit expensas pauperi secum litiganti. Bal. in l. magis puto, §. in primis, ff. de rebus eo.

Ripæ fluminis publici non ueniunt mensurandæ, quâdo est uenditum prædium, nisi hoc expresse dictum fuerit, Bar. in tractatu qui incipit Tyberiadis. 10. col.

Reprobato aliquo reprobatur quicquid uenit in eius comitantiam, siue sit præiudiciale, siue pœnale. l. Seius & Augerius, ff. ad leg. Falc. secundum Bal. in l. si pactu. in prin. C. de colla. cum si.

Remedium ordinarium tollit extraordinarium, l. in cau. sã. la. 2. de mino. cum fini.

Rex insipiens est, sicut denarius æneus in computo mercatoru, ita dicit Abb. in suo dictionario post Aegidiu Romanu, in suo tractatu de regi. principu, lib. 2. c. 7.

Rudibus & imperitis gubernacula ecclesiæ nõ sunt committenda, ut in c. statuimus. 61. dist.

Respondere obscure: & nil respõdere paria sunt, l. de etate, §. nihil interest, ff. de interro. act. & ibi Bar. & Alex.

Res inter alios acta non prodest alijs nec nocet: extra de re iud. c. pe.

Reipublicæ interest habere per quos fiant sacrificia quibus Dei cum populo reconciliatio petatur, puraq; preces offerantur, quod sacerdotum esse munus dicit text. in c. ipsi sacerdotes. 1. q. 1. & in auth. quo. oport. epif. in prin. colla. 1. unde & dicit Vlpia. iurecon. in l. 1. §. si. ff. de iusti. & in. publicum ius, id est. utilitatem publicã, in sacerdotibus uersari.

Res inter alios acta non præiudicat alijs. l. sed si pos. §. si. cum l. ante. & l. seq. & ibi no. pro & contra ff. de iureiu.

S

SVb masculino genere cõtinetur fœmininũ. l. 1. §. 1. ff. de cõsti. pec. l. patroni. & l. testatio. §. serui. & l. pronũciatio. ff. de ver. sig. l. q. duos mulos. ff. de leg. 3. l. tres fratres. in auth. iusu. quod præstatur ab his. §. 1. col. 2.

Sub fœminino genere non continetur masculinum, ff. de leg. 2. l. si ira scriptum.

Sic volo, sic iubeo, steter p ratione volũtas: not. gl. in l. de vfucap. §. furtiuæ quoque. super verbo nam furtiuarũ.

Si illud quod minus uidetur inesse inest, & illud quod magis. C. de sacro. eccle. auth. multo magis.

Solutio-

- Solutione eius quod debetur tollitur omnis obligatio .
inst. qui. mod. tol. obli. in prin.
- Solatium miserorum est habere socios pœnarum. ff. qui
& à qui. lib. ma. sunt l. prospexit.
- Sublato principali tollitur accessorium. l. cum principa-
lis. ff. de re. iur. & l. 2. ff. si quis caus. & l. eos. in prin. C.
de usur. & l. intelligere debes. C. de luitione pignoris.
- Singulare aliquando ponitur pro plurali. 2. §. exactis au-
tem regulatoribus. ff. de orig. iur. & l. ex duobus. ff. de
vulg. & pup. l. diuus. §. fin. & ff. de pet. hæred. l. 1. §. ut
initio. ff. de po. & ff. de verb. sig. in usu.
- Separatorum separata est ratio. ff. de iuris. om. iud. l. si id ē
cum eo. in prin. & l. si domus. ff. de serui. & l. pater fœ-
mininam. §. h. ff. de condi. & demon.
- Societas ius fraternitatis quodammodo in se habet. l. ve-
rum. ff. pro soc.
- Scientia nobilitat. l. prouidendum. in gl. C. de postul.
- Simplicitas legibus est amica. inst. de le. ag. suc. §. sed sim-
plicitatem. & l. manifesti. §. tales. C. de fur. & inst. de si
deicom. hære. §. sed quia. & ff. de do. l. 1. in prin.
- Sine causa neminem transigentem audit prætor. l. cum
hi. §. in causa. ff. de transact.
- Semper generalibus specialia insunt. ff. de re. iu. l. semper.
- Seruus in iudicio interesse non potest. C. de iud. l. seruus.
- Seruus de iure civili nihil est. ff. de re. iu. l. quod attinet.
- Sine corpore vis fieri non potest. ff. de ui & vi ar. l. 1. §.
idem Labeo.
- Scientia potest donari nō vend. No. glo. in l. 1. §. proinde.
ff. de va. & extraor. cog. & ff. de do. l. Aquilius. reg. Sic.
& C. de epi. & cle. l. si q̄cquā. Cōtra ff. de iur. l. cuius est
- Si aliqua fiant, ad necessitatem non debent deduci l. so-
lent. §. non autem. ff. de offi. proconsul.
- Si ego occiderim furem nocturnum non teneor. ff. ad leg.
Cor. de sic. l. furem.
- Scriptum est enim, cum rex iustus sederit super sedem
non aduersabitur ei quicquam malignum: in epistola
inter claras circa prin. C. de sum. tri. & si. ca.
- Septies in die cadit iustus. in auth. de non ali. uel per-
mut.

mut. re. eccles. §. aliena. vsu. col. 2. no. per Accur. insti. de iu. & iu. circa princ.

Sufficit allegare naturalem rationem etiam sine lege. l. fi na. ff. de pœ.

Sententia est ferenda pro eo qui fortiora iura allegat. C. de edi. di. Adri. tol. l. si iusta. quod notatur cum duæ rationes fortius ligent quàm vna: insti. de nup. §. sacrû.

Sententia contra formam iuris lata non ualet, C. quando prouo. non est ne. l. 2.

Socer obtinet locum parentis l. quia parentis. ff. so. ma.

Secundum allegata & probata iudex debet iudicare. l. illicitas. §. veritas. ff. de offi. præsid. Contra ff. de ferijs, l. ea. in fi. vbi dicitur quòd iudex secundum conscientiam iudicare debet.

Sententia pro ueritate accipitur l. ingenium, ff. de sta. ho. & l. res iudicata, ff. de reg. iur.

Scholares diebus feriatis legere & scribere possunt, l. pe. in glo. ff. de ferijs.

Sub dubio forte respondent sæpe periti. not. glo. l. si duo rei. ff. de arb. & C. de appella. l. has qui. §. si quid autem in agendo. & l. inuitus, r. respon. ff. de procur.

Scire facit matheſis, sed diuinare matheſis: no. glo. l. mathematicos. C. de epi. au. idē gl. super rub. C. de mathe.

Segnius expediunt commissa negocia plures. no. gl. ff. de adm. & peri. l. 3. §. 3. super verbo facilius.

Sermo datur cunctis animi sapientia paucis. no. gl. in auth. de referendarijs. circa fi. col. 2.

Sermo ad solennia non potest adhiberi. l. qui in testamento, ff. de testa. §. seruus.

Sufficit conditionem esse impletam siue in uita siue post mortē testatorum. l. si quid heredi. C. de insti. & subli.

Sensus magis inspicitur quàm uerba. l. r. C. de interdi. & l. 3. C. de h. præte. & l. Cellus. §. pe. ff. de cõtra. emp. & vé.

Sacrilegus dicitur qui rem aliquam sacram de loco sacro aufert. ff. ad leg. Iul. pecu. l. diuus.

Similis equitatis ratio similia iura suadere debet. ff. ad legem Aquiliam. l. illud. & C. ad leg. Fal. l. vltima.

Sacramentum reuocatur prætextu periurij. C. de re. cre.

cre. l. 2. & ff. de in li. iurā. l. fi. & ff. de re iudi. l. post rem.

Sacramentum pro ueritate accipitur, ff. de iu. iur. l. sed & si pos.

Si aliquid est in pœnam statum non debet conuerti in præmium. ff. de adim. le. l. legata inutiliter. & ff. de re. iu. l. non fraudantur, §. nemo.

Satis absurdum est creditoribus, quidem ius suum persequentibus auxilium denegare. C. de iu. delib. l. fancimus. §. si uero creditores. in fi.

Suffragium proprie dicitur illud patrociniū quod præstat aduocatus. no. gl. super rubrica, C. de suffra.

Sequeſter est apud quem plures eadem rem de quo est controuersia deposuerunt. l. sequeſter. ff. de uer. sig.

Scapha est parua nauis sequens nauem magnam. l. scapham, ff. de euct.

Stultus non debet melioris esse conditionis quàm prudens. l. seruus. ff. quod ui aut clam. & ff. de noxa. l. non solum. cum multis alijs.

Sine accusatore nemo damnatur. vnde illud, mulier quis te accusat: nemo domine. l. scripto §. si quis accusatorem. ff. de mu. & ho.

Si filius, ergo hæres, ad Galathas. 4. c. & l. siue possidetis. C. de proba.

Stipulatio præsens non trahitur ad futurum: not. gl. de dam. infec. l. damni. §. si is.

Si uasallus fecerit amicitiam cum inimicis domini auferatur ei feudum. C. de inoffi. testa. l. liberi.

Sexus uirilil præfertur sexui fœminiño. l. i. ff. de sena.

Si aliquis furiosus Imperatori maledixerit non punietur l. vnica. C. si quis Imper. ma. nam afflictio non est dāda afflictio. l. diuus. ff. de offi. præsi.

Sola attestatio approbata & alijs adminiculis non probata nullius est emolumentū, l. solam C. de testi.

Standum est parti maiori in cumulo debiti. l. maiorem. ff. de pact.

Stādū est maiori parti. ff. ad muni. l. qd̄ maior pars. & ff. de re. iur. l. aliud. §. i. & C. de decu. l. nominationū. 10. li.

Standum est sententiæ arbitri. l. diem proferre. §. stari. ff. de

de arbi. siue æqua sit, siue iniqua vt ibidem dicitur.

Seruitus est constitutio iurisdictionum qua quis dominio alieno contra naturam subijcitur. instit. de iure patro. §. seruitus autem.

Seruus debet domino suo tanquam parentiori obedientiam. C. de bo. quæ lib. l. cum oportet. & l. fi. & §. filius, in auth. de nupt. col. 4.

Subripiens statim est in mora, l. fi. C. de cõd. ob turp. cau. Satisfactio idem est quod satisfactio l. j. ff. qui satisf. cogã. Sæpe vnus opera plus valet quàm alterius opera, instit. de societate. §. nam & ita.

Seruus non põt esse tabellio. C. de tabellionibus. l. generali, & C. de adop. l. 2. in gl. super verbo seruo publico.

Sapientis est mutare consilium. l. nunquàm. C. de col. bo. Sine possessione non procedit vsuca. l. sine. ff. de vsuc.

Scientia inflat. charitas autem ædificat. primè ad Corin. c. 7. Sciens rem alienã nunquã vlucapit in ea. l. proximè alle.

Stipulatio fit ex interrogatione, & responsione, instit. de verb. obl. in prin. & ff. eo. l. j. si ex interrogatione præcedente, & responsione sequente: vt C. de vsuris l. 1.

Surdus, mutus, absens, non possunt stipulari. l. j. ff. de ver. obli. g.

Strabo dicitur qui torto lumine videt, not. gl. l. qui clauũ. ff. de ædil. edic. super verbo strabonem.

Seruus dicitur à seruando non à seruiendo: vt no. gl. inst. de iur. perf. §. serui autem ex eo. super verbo serui autem.

Secundæ nuptiæ sunt odiosæ, in auth. de nupt. §. dissolutum. col. 4.

Seruus communiter est fur. l. Iul. §. item qui furem. ff. de act. emp. & vend. & ibi vide gl.

Solutio, venditio, traditio, magis facti quã iuris est. l. consilio. §. fin. ff. de cura. fu.

Sed natura nouas deproperat edere formas. Iste versus situatur in proprio textu tituli, quæ fuit prima causa beneficij amittendi, col. 10.

Si illud quod minus videtur inesse inest, & illud quod magis. l. nec in ea. §. ius occidendi. ff. de adul. & stupro. & l. 1. §. quod ait prætor, in fi. ff. de superficiebus.

Sacer-

Sacerdos non catholicus corpus domini conficere non potest, c. quid sit sanguis, de cōse. di. 2. & c. utrum ea. di. & 23. q. schisma.

Semper qui dolo facit quominus haberet pro eo est habēdus: ac si haberet, l. ad ea quæ, §. semper, ff. de re. iur.

Socij mei socij, mei socij non sunt, l. consilij. §. socij, ff. de reg. iur.

Semel hæres semp manet hæres, l. ei qui soluēdo, ff. de hæ. inst. et. si res ei auferatur, l. ex facto, §. si. ff. de vul. & pu.

Scholaris si non studet & intrat, non gaudet priuilegio scholarium, l. semper, §. ult. ff. de iur. immu.

Salutarem rem diu subtrahentes reprehenduntur, l. si forte, ff. de pœnis. in uer. quis enim, & per totum.

Scholaris prouectus si studeat in domo licet non accedat ad audiendas lectiones gaudet priuilegio scholarium. ita Bal. per illum textum in l. si cum dies, §. quid est tamen, ff. de arbitris.

Seipsum ligare princeps non potest. ar. tex. in l. pe. ff. de arbi. c. si. extra de insti.

Seruire inferiori uel deteriori se, dedecus est, l. 1. C. de senatuscon. Clau. tol.

Statutū valet q̄ capiens bannitū fiat dominus eius, tex. est in. fm Bal. ibi, in l. 2. C. qui. ad liber. procla. non licet.

Scire propriè accipitur quando quis falli non potest, glo. in l. scire leges, ff. de leg. improprie autem sciri dicitur quando vehementi opinione id sibi constat. tex. est in l. 2. §. idem Labeo. ff. de aqua plu. ar. & ibi gl. in uer. sciat, & glo. in l. si duo, §. pe. ff. vti possi. sentit glo. in l. libera. ff. de pact. & glos. in l. si paterfam. in uer. scit. ff. de hæ. inst. per Alex. latius in l. 1. in 7. col. uersic. secundo ad idem, ff. si cer. pet.

Sanus nō eget medico sed malè se habēs, c. ecclesia Christi, de pœn. dist. 1.

Serui pœnæ non sunt Imperatoris serui. l. si in metallum est, l. 3. ff. de his qui pro non scrip. ha. nec sunt fisci. l. in metallum. in fi. ff. de iu. fisc. sed contra de l. frustra, C. de sen. pas. sed solue ut ibid.

Subscriptio trahit ad se totum actum & totam primæuam

- uam scripturam, Bar. in l. si testimonium, ff. de test. facit l. iubemus, C. eo. no. Bal. in auth. si quis in aliquo, C. de eden. Bar. in l. diuus, §. idem senatus, ff. de fal. sequitur & refert Ang. in prohe. insti. col. 5.
- Sufficit bene incœpisse licet diuersus effectus sit factus, ff. de nego. gest. l. sed an vltra.
- Scholari non licet in domo sua inuitis socijs suis retinere ganeam, gl. in l. non aliter, ff. de usu. & habi.
- Super facto princeps consulendus non est, ff. de testi. l. 3. & c. 1. de consti. in 6.
- Sileant qui scripta tantum discunt, & propter frigiditatem stomachi, in eis contenta non digerunt. Saly. in l. si ex cautione, C. de non nu. pe. in ult. col. facit quod notabiliter dicit Inno. in præfa. decreta. refert notabiliter. Imo in 4. sua præfatione decreta. & dictum Saly. refert. Ias. in prohe. insti. de actioni.
- Sententia principis absque citatione valet, l. si. C. de leg. tene cordi: quia est tex. in contrarium in cle. pastoralis. de re iudi. vide Abb. in c. 1. de cau. pos. & proprieta.
- Solet verbum quando necessitatem inducat. vide in l. solent, de ali. & cib. leg. ff.
- Sententia illa fauorabilior videtur quæ pluribus roboratur auctoritatibus, & euidentiori ratione firmatur, tex. in c. qui recedit. in fi. de pœn. dist. 4.
- Semel quod est semper erit, l. & si sine. §. sed quod Papi- nianus. ff. de mino. & ff. de hære. insti. l. ei qui soluendo. in fin. glo. in §. restituta. insti. de fideicommiss. hære. Contra in §. ut autem. in auth. de non alie.
- Semper qui non prohibet per se interuenire, mandare creditur. l. semper qui. ff. de reg. iur.
- Si quis obligatione liberatus sit potest videri cœpisse. l. si quis obligatione. ff. de reg. iur.
- Surdus, mutus, & perpetuo furiosus, & impubes, non possunt esse iudices, quia huiusmodi personæ iudicio. i. discretionem carēt. 3. q. 7. §. tria. & ff. de iudi. l. cum prætor. §. non autem.
- Suspicio est triplex, temeraria de qua in c. primo sēper. 2. q. 1. quæ quid, expurgationem non inducit. probabili-

lis quæ expurgationem inducit vt. i. q. 3. presbyter. violenta quæ ad condemnationem sufficit: vt 3 2. q. 1. dixit dominus: tamen quandoq; violenta suspicio vel præsumptio non sufficit ad condemnationem: ut extra de test. cogen. præterea extra de præsump. c. literas. in fi.

Subrogatus sapit naturam illius in cuius locum subrogatur. l. item veniunt. §. prædiximus. ff. de petit. her. glo. in l. certi conditio. in prin. ff. si cer. pera.

Singula quæ non profunt multa collecta iuuant. l. instrumenta. & l. rationes. C. de proba. cum simi. ut per gl. in l. 2. in prin. ff. de excu. tut. & gl. in c. tres sunt. de pœn. dist. prima.

Scientia legalis est infinita, vt dicit gl. in §. cum que. in probè. inst. & l. 2. ff. de iur. & fac. igno. quod non continet in alijs artibus.

Scholares debent obedire præceptis magistrorum sicut præceptis patris: ut dicit gl. in l. liberto. ff. de obsequijs.

Statutū non porrigit vires suas extra territorium statuentium. l. si. ff. de iurisd. om. iudi. & l. ex ea. ff. de postulan.

Scientia rei alienæ etiam sine mala fide impedit præscriptionem. Bal. in l. nec creditores. C. de pig. ac. vbi etiam glo. in uer. longi.

Simoniam est dare pecuniam pro administratione pauperū & hospitalis. 23. q. 8. §. quamuis. in auth. de san. epif. §. sed neque. col. 9. arg. c. si quis omnem. 1. q. 7.

Sermones verissimi sunt illi qui consonant rebus sensatis & verisimilibus, ita Bal. in rubrica. C. de proba.

Sententia lata contra rationem legis loquentis in alijs terminis, non ualeat. Abb. post But. in c. sententia. de senten. & re iudic.

Scire debet quisque ad alium pertinere quod suum non est, C. unde vi. l. conquerebatur.

Sui hæredes sunt fauorabiliores extraneis. l. in scripto. §. si. ff. unde liberi. & ideo dicit beatus Augustinus qui uoluerit filios exheredare, & ecclesiam instituere, alium querat quam Augustinum, c. quicumque. 17. q. 4.

Scripta veteris testamenti hodie non ligant, nisi sint in nouo repetita, ut no. in §. his ita respondetur. 6. dist.

Septem, mulierum proprietates enumerat Ioannes Neui zani in sua sylua Nuptiali. col. 16. sanctas enim dicit in ecclesia: Angelos in accessu: Demones in domo: bubones in fenestra, picas in porta, capras in horto, foerorem in lecto.

Scriptura facta vel subscripta me mandante, uidecur à me fieri. c. cum inter. de sen. & re iudi. & ibi Feli. nu. 9. Domi. in c. si pro te. in prin. de rescrip. in 6.

Sponsus nec sponsa non dicitur post perfectum matrimonium. Cardi. in rubrica de sponsa. & ibi etiam. d. Anto. sed maritus & uxor cum sit adimpleta promissio.

Sequentia declarant præcedentia. l. si seruus plurium. §. fin. ff. de leg. 1. cum simi.

Senes mali dicuntur iuuenibus laqueum ponere. text. est in c. Paulus. in 2. q. 7. & idem malis prælatis quia laqueum subditis iniiciunt: trahitur enim eorum uita facile à subditis in exemplum. c. magnæ. de uoto. c. præcipuè. 2. q. 4. idem in his qui peccatoribus blandiuntur: ipsos ex eorum iniquitatibus commendantes: ea enim commendatione fit: ut ad peccandum reddantur procliuiiores. c. sunt nonnulli. 46. di. idem generaliter in omnibus sacerdotibus suam uitam morum peruerlitate foedantibus: tales enim dicuntur uerti in laqueum tortuosum in omnibus locis ponentes scandalum. ita dicit tex. in c. transferunt. in fi. 24. q. 3.

Sententia formanda est secundum libelli tenorem alias si iudex contra vel præter libelli formam pronunciet fatuus reputatur, ut dicit tex. in l. ut fundus. ff. communi diuidun. & c. licet hely. extra de fymo. & l. fi. C. de fideicom. liber.

T

TEmpus non est modus inducendæ vel tollendæ obligationis. l. obligationum fere. §. placet. ff. de actionibus & obligationibus.

Turpe est doctori cum culpa redarguit ipsum, ff. de in ius uo. l. sed si hac lege. §. prostituta. & in auth. de præsi. prouin. §. ex diuerso. super verbo exemplum. col. 2.

Testamentum est uoluntatis nostræ iusta sententia de eo quod

potens ad inducendum pactum. Aret. sing. in l. 2. ff. de leg. 6. per tex. in l. ex pollicitatione, ff. eo. de pollici.

Testamento vno possunt duo testari, l. patris, ff. de vulga. & pup. l. licet. vbi Hiero. But. post Docto. Moder. C. de pact.

Testes instrumentales dicentes quòd non recordantur de dictis in instrumento, non facit eos vacillare, Bar. in l. si librarius, ff. de re iudi. idem in l. exercendis, C. de fi. instru. Hiero. But. in l. sciendum. de ver. obli.

Transactio licet non possit fieri nisi super lite, poterit tamen fieri ante litē contestatam, l. 2. C. de transac. Hiero. But. in l. postquam liti, C. de pact.

Testator magis præsumitur diligere nepotes quam extraneos, l. cum auus, ff. de condi. & demon. l. Lucius. in fi. ff. de hære. inst. gl. in l. 1. C. de do. cau. mor.

Testatoris voluntas est lex. §. disponat. in auth. de nupt. hoc est verum in fauorem illius cui relinquitur, ita Bar. in l. Titio centum, in princ. de cond. & demon. l. in testamento de verb. sig. in l. 1. C. de pac. & valet arg. de verbis legis ad verba testatoris, l. si quis legauerit cum præ. de leg. 1.

Testatoris voluntas nedum expressè sed etiam per coniecturas videtur reuocari, l. 3. §. fin. ff. de adi. leg.

Tacens in præiudicialibus habetur pro contradicente, ut traditur in regula, is qui tacet de re. iur. lib. 6. & traditur in l. qui patitur, ff. man.

Talis quis præsumitur qualis est eius patria: ut dicit Bart. in tract. de Gelfis & Gebelinis, quem refert & sequitur And. sicu. in repe. c. Raynaldus. in 4. col. de testi.

Testibus dicentibus verisimiliora statuitur cæteris partibus, l. 3. & l. ob carmè. §. si testes, ff. de testibus. Abb. & Inn. in c. accedentes. de præscriptio.

Talia sunt subiecta qualia permittunt eorum prædicata: ut est gl. multum sing. in c. dudum in fi. de deci. dicens per hanc auctoritatem Philosophi quòd talis præsumitur fuisse libellus qualis est sententia.

Testamenti factio & hæreditas est de iure gentium inuentione: quia maiores nostri in veteri testamento uteban-

tur testamenti factione actiua & passiuā. Bar. in l. interdum, ff. de condi. inde. & in rub. ff. de acq. hære.

Turpius eicitur quam non admittitur hospes, c. quemadmodum. de iureiur. cum simi.

V

Verba debent intelligi secundum materiam subiectam. l. si uno anno. ff. loca. & conduc.

Vbi unum propter alterum utrobique tantum unum, ff. pro dona. l. si.

Vinum vetus præualeat nouo uino, l. cum quid, ff. si cer. pe.

Voluntatis est suscipere mandatum, necessitatis cōsumma re susceptum, ff. commo. l. in cōmodato. §. sicut. & in st. eo. mand. §. pe.

Variæ sunt hominum uoluntates, ff. ad Treb. l. quia poterat, & C. de emanci. lib. l. non nudo, in gl. Contra. C. de adop. l. cum enim, & C. de re. ali. l. 1.

Violans uel transcendens muros castri uel ciuitatis sine licentia Principis capite puniatur, l. si. ff. de re. di.

Vinum lætificat cor hominis, no. gl. l. 1. ff. de peri. & com. rei uendi.

Vniuscuiusq; rei prin. potissima pars est, ff. de ori. iu. l. 1.

Vox unius, uox nullius, C. de resti. l. iuriur. §. simili mō.

Vox patris est uox filij, & ecōtra, institution. de inutilib. stipul. §. ei uero.

Vox serui est uox domini, ff. de dam. ifec. l. si seruus. & ift. de inutil. stip. §. ei, Cōtra, ff. de stip. ser. l. 2. & l. antep.

Vigilantibus & non dormientibus iura subueniunt, l. pupil. in fi. ff. de his quæ in frau. cre. & insti. in prohemio.

Vanæ uoces pupilli nō sūt audiendæ, C. de pe. le. l. decurio.

Verba debent intelligi ut de aliquo operentur, ff. de leg. 1. l. si quando.

Verba transposita idem significant, l. præposteri. de testa. & l. cum pater, §. fidei tuæ committo, ff. de leg. 2.

Vtile per inutile uitriatur, l. sed & si decem, ff. de const. pe. & l. 1. §. pe. ff. de uerb. ob. & C. de la. si. col. l. unica, §. illo proculdubio, in glo. & ff. de arbitr. l. Pædus. Cōtra, ff. de regul. iuris, l. actus.

Vbi maius periculum ibi cautius est agendum, l. 1. §. si quis ff. de

ff. de Carbo. edic. & C. de furtis. l. manifestissimi.

Vini ui repellere licet l. i. ff. de vi & ui arma. & l. 3. §. cū igitur. & C. unde vi. l. i. ff. de iusti. & iure. l. ut uim, & ff. ad l. Aquil. itaque, in princip. & l. sciētiam, §. qui cū mulier.

Verba cum effectu sunt accipienda, l. si per alium, §. docere, ff. ne quis eum qui in ius uoc. est ui. exi. & ff. ne uis fiat ei, l. i. §. hæc uerba, & ff. de uerb. sig. l. nomen, fil. §. si. & l. debitore, & ff. quod quisque iur. l. i. in fi.

Vbi est eadem ratio, ibi debet esse idem ius, ff. ad legem Aquiliam. l. illud.

Verba imperatiui modi non habent primam personam. no. glo. pen. ff. de arbi.

Vbi malum principium malus finis sequitur, l. in uniuersis, C. dā. tu.

Voluntas testatoris est magis inspicienda quam uerba, ff. ad Trebel. l. ubi. §. & ego.

Vbi pecunia deest in corpore suppletur, ff. de in ius uoc. l. fin. & ff. de iurisdit. om. iudi. l. si quis id. §. in seruos, & ff. de pœ. l. si. §. generaliter.

Vniuscuiuscunque contractus initiū spectandum est, ff. man. l. si procurator. in prin.

Valde inhumanum est à nemine accipere, l. solent, §. nos uero, ff. de offi. proconsu. & leg.

Vsucapio proprie fit in reb. mobilibus, & præscriptio in rebus immobilibus, no. gl. l. i. ff. de usu. & insti. eo. §. 3.

Voluntates legitimæ contrahentium seruandæ sunt, l. pe. in fi. C. pro soc.

Vitio naturali parcitur. ff. de dam. infec. l. fluminum, §. uitium, ff. ad leg. Aquil. l. si seruus seruum, §. fornicarius.

Voluntas & propositum distinguunt maleficia, ff. de furtis, l. quæ iniuriæ.

Vnius factum alios nõ debet trahere ad periculum, ff. de offi. præsid. l. illicitas, §. sicut, & ff. ad legē Aquil. l. si seruus seruum, §. cæterum.

Vsucapio est legalis alienatio, ff. de uer. sig. l. alienationis.

Vno contextu actionis testari oportet, l. hæredes, §. fina. ff. de testa. Est autem uno contextu nullum actum

- alienum testamento immiscere .
- V usufructus est ius alienis rebus utendi fruendi salua rerū
substā.l. 1. ff. de usufr. & C. eo. l. 1. in gl. & inst. eo. i. prin.
- Værini dicuntur quasi ex eodem utero nati, & non ex eo
dem patre. ita exponit glo. l. fratres. C. de inoffi. te. &
instic. de leg. a. g. me. §. 1.
- Vadeor agere quod per alium gero. l. ita §. gessisse. ff. de
admi. tuto. Contra. C. de thesau. l. 1. §. in alieni. li. 10. ff.
de ui & ui ar. l. cum fun. §. quæsitum.
- Vilitas publica est præferenda priuatæ. l. 3. C. de primi-
pilo. lib. 12. circa fi. li. ff. pro so. l. actione. §. Labeo & c.
libonæ. l. extra. de postu. C. de cadu. tol. l. vnica. §. fi. cir-
ca fi. C. de ope. pu. l. si quoniam cōcessa l. 2. §. si quis mu-
nicipalis. ff. si quis cau.
- Vsurę non propter lucrū potentiū sed propter morē non
soluentium infliguntur. ff. de usur. l. cum quidā. §. usu.
- Voluntas & propositū distingūt maleficia. ff. de fur. l. que
iniuriæ. insti. de obli. quæ ex delic. nascū. §. sed placuit.
super verbo si se intelligāt. & C. ad legē Cor. de sic. l. 1.
- Vbi non est matrimonium ibi dos esse non potest. insti-
tu. de nup. §. si aduersus.
- Virtutum præmia merentibus tribui conuenit. C. de sta.
& imagin.
- Vbi lex non distinguit nec nos distinguere debemus. ff. de
publi. l. de precio. ff. de offi. præsi. l. præses. ff. de iudi. l.
2. §. conuenire. in fi. de offi. præsi. l. 3. ff. de aliena. l. 1. §.
qui uero. ff. de postu. l. quos prohibet. cum simi. multis.
- Vltima voluntas est seruanda, l. 1. C. de sa. ec. ubi aliud
prohibetur & eius simile. ff. man. l. fin. ff. de iu. l. sed &
fi. §. ex quibus.
- Vbi incæptum est semel iudicium : ibi & finem accipere
debet. l. vbi ff. de iudi.
- Verba enunciativa aliquando operantur dispositionem.
l. 1. C. de fal. cau.
- Verborum adminicula fides ueritatis non desiderat. C. si
mi. se ab hæ. absti. l. 1.
- Voluntas testatoris plurimumque magis inspicienda est
quam verba l. cum vnum C. de fideicommiss. ff. ad le-
gem

- gem Falcidiam pœnale. §. fina.
- Vt, idem est quòd sicut: ita exponit glo. l. 1. C. de proba.
- Vitiosa possessio iuuat aliquem contra extraneos. l. fina. ff. de acquir. pos.
- Vno malo præcedente sequuntur & alia: in auth. ut iud. sine quoquo suffra. fi. §. cōsiderauimus. col. 2. super ver. elicitam. in glo.
- Vnus actus inducit cōsuetudinem. C. de epi. aud. l. 3. in fi.
- Vbi est eadem ratio idem ius esse debet. ff. de fonte. l. 1. §. interdum. ff. de adul. l. si postulauit. §. 2. ff. de eden. l. quidam nummularios. in sti. quòd cum eo. §. istas. ff. nauatæ caupo. ita. l. nauata. §. fin. ff. ad legem Aquil. l. illud.
- Vbi habet locum commune auxilium non debet peti extraordinarium. ff. de Carbo. edic. l. causa sine. ff. ad municip. l. 1. in fi. ff. de eden. l. quidam. in prin.
- Vbi emolumentum ibi & onus, instit. de empt. & vend. §. item precium, & C. de furt. l. fin. §. alia dubitatio. & ff. de act. empt. l. Iul. §. ex uendito. & C. de cadu. tol. l. unica supra proxi. & ff. de re iud. l. secundum naturam. Cōtra. ff. de po. l. qui proprio, §. ut in cæteris.
- Vbi possessorum & petitorū iura sunt obscura, magis est iudicandum pro possessore. instit. de interdi. §. commo dum autem.
- Venditor ante traditionem est dominus rei uenditæ. instit. de empt. & uend. §. idem & in cæteris.
- Vxores a uiris defendi debent, non e contra. instit. de in iur. §. patitur.
- Vno inconuenienti dato sequuntur & plura, in auth. ut iud. sine quoquo. suffra. fi. §. sed aliud. col. 2.
- Vnam concubinam habens non plures castè uiuit, in auth. de tri. & se. §. nam si hoc constet. col. 3.
- Vbi non est matrimoniū nec dos esse potest. insti. de nup. §. sed si aduersus.
- Vnus testis solummodo inducit præsumptionem. ff. de iur. iur. l. si duo patroni.
- Vbi nulla petitio ibi nulla mora. ff. de uer. sig. l. pupillus.
- Vltima mora nocet. l. cum prætor. §. si aliquādo. ff. de no. oper. nuncia. & ff. de peri. & commo. rei vendi. l. illud &

l. si mora. & l. semel mora. ff. solu. mati.

Viuens moritur, mortuus non moritur, nec ultra mors ei dominabitur. *not. glo. l. 3. ff. quando dies le. ce.*

Victus victori in expensis debet condemnari. *l. properandum. §. si autem. C. de iudi. & C. de eui. l. 1. in glo.*

Vani timoris non est iusta excusatio. *l. iuani non est. ff. de reg. iur.*

Vnusquisque annus habet 355. dies. *ff. de sta. lib. l. cum he res. §. stichus. & l. ira vulneratus. ff. ad l. Aquil.*

Volenti non infertur dolus. *C. de transact. l. cum donatio nis. & ff. de condi. indebi. l. in summa. §. si. & C. de rescin. uen. l. uenditor. & ff. de reg. iur. l. nemo videtur.*

Vis est maioris rei impetus quæ repelli non potest. *ff. quòd me. causa.*

Vnicuique factum suum non aduersario nocere debet. *ff. de reg. iur. l. factum.*

Voluntates defunctorum sunt seruandæ: *in auth. de nup. §. disponat. hoc est uerum: uoluntates dispositiue & non uoluntates enunciatuæ: ut C. de proba. l. rationes. & C. communia utriusque, l. scriptura. in auth. de iure iur. à mo. præsti. §. 1. col. 5.*

Vicarius omnia potest quæ pertinent ad iurisdictionem illius cuius uices gerit. *C. de offic. eius qui ge. ui. al. 93. distin. c. ulti. & 94. di. c. 1. quædam tamen sunt quæ sine speciali mandato attentare non debet, c. quod translationem, de offic. deleg.*

Verum æquiuocum in dubio sumitur in partem digniorem & potentio rem. *inst. de iu. na. gen. & ciui. §. ius autem ciuile, & l. 1. §. qui in perpetuum. ff. si ager vec. & l. quæritur. ff. de sta. ho.*

Veneratio qua Deo tenemur appellatur religio: quæ est inter patrem & filium appellatur pietas: illa uero quæ est inter libertum & patronum appellatur obsequium: quæ uero est inter hominem, & hominem appellatur officium humane naturæ: ut est *glo. ordi. in l. obsequio, C. de nego. gest.*

Voluntas testatoris etiam ex testimonio nulla declaratur. *l. si. & ibi Bar. ff. de reb. eo. & Bart. in l. qui à patre. ff.*

ff. de confir. tut. per illum text. Bar. in l. gerit. col. 4. ff. de acquir. hær. uide Decium in c. ex tenore. in 3. col. in fi. pe. glo. de rescrip. uide in contrarium Cremenf. in quadam alleg. in fin. fing. fuorum col. fin.

Vir non reddens debitum uxori dote abutitur. l. si cum dotem. §. si autem. ff. solu. matrim.

Voluntas non sufficit ubi opus est facto. c. 1. de eo qui mit. in pos. cau. rei ser. c. cum aliquibus de re iudi.

Voluntatis impedimentum alicui dicitur præiudicium. §. huic autem. cum seq. in fi. de actio.

Vitium libidinis principaliter homini tribuitur. l. vnica. C. de sena. consul. Clau. tol.

Vestimenta famuli potest dominus retinere quando recedit, si ea ex causa facta erant ei à domino ut uteretur, glo. est not. in l. id vestimentum. per illum tex. ff. de pecul. ibi allegat plures text.

Vbicunque aliquid habet principaliter unam naturam, secundario aliam, debemus secundum principale iudicare, non secundum secundariam. tex. est in l. & ante omnia. quæ est, l. si. ff. de impen. in re do. fac. est glo. singu. in c. 2. in uer. detrimentum. de pact. lib. 6.

Voluntas coacta non est simpliciter voluntas, sed uoluntas conditionalis. Bart. in extrauag. ad reprimen. in uerbo videtur. Hier. But. in l. sciendum. ff. de uerbo. obli. Decius in c. cum M. in 13. col. de conti. per glo. in c. notificasti. 33. q. 5. & in l. 4. ff. de re. iur.

Verba debent intelligi secundum qualitatem personæ, l. plenum. §. equitij. ff. de usu. & habi. & secundum naturam dispositionis super qua interponit. l. in insulam. ff. de prescript. in uer. l. si uno. in princ. ff. loca. & l. stipulatio ista. §. hi qui sunt, de uer. ob. ff.

Verbum ut possit importat necessitatem. l. fideicommissa. §. hæc uerba. ff. de leg. 3.

Via plana & facilis, propter difficilē & inusitatā relinquēda non est, §. his itaque. & ibi not. Ange. contra multones, nuncios & barcherolos. in fi. de iusti. & iu. facit. l. rem non nouam. C. de iudi. fallit nisi uia inusitata esset magis tuta. l. si. §. cum autem gemini. C. de iure delib.

- lib. pro primo dicto facit tex. in l. non solum, §. 1. de ex cu. tuto. & l. 2. C. de cu. pu. lib. 12. & ibi Bart. & l. qua actione, §. 1. ff. ad legem Aquil. nec per uiam suspectam est eundem. l. eos. §. si. & ibi not. ff. de fal. per Bart. in l. 1. in si. ff. si quis cau.
- Verbum plurale diuim acceptum geminat significatum singulis. extra de diuor. l. gaudemus, de condi. & demō. l. falsa. §. si. & ff. de lega. 2. l. qui cōcubinam. Contra, C. de impube. & alijs substi. l. quæ uis, & l. cum quidam, & l. generaliter.
- Verbum multiplicans mutat substantiam obligationis. ff. de usur. l. si stipulatus, & ff. si quis cautio. l. 1. Cōtra de au. & arg. leg. l. pediculis, §. Labeo, & de cōdi. inser. l. 1.
- Verba sunt spectanda non secundum qualitatem, C. de ca du. tol. l. 1. §. fuerat. 27. distinctio. c. relatū. & ff. de ope. no. nunc. l. 1. §. prætor. ff. de ui & vi ar. l. 1. §. vlt. Cōtra sensum non verba spectanda, c. intelligentia, de uerbor. significat. 1. q. 1. Marchion & c.
- Verbum in dubio debet intelligi in specie, nō quòd loquat in genere. tex. est & ibi Bart. in l. hoc legatum, ff. de lega. 3. circa cuius intellectum uide omnino Soc. in rubrica, ff. de vulga. & pupil. in secunda lect.
- Vim vi repellere licet, l. vt vim, ff. de iusti. & iu. & l. sciendum, §. qui cum aliter, ff. ad leg. Aquil. & l. 1. C. vnde ui. & in c. significasti, extra de homicid. cum notatis in dictis iuribus, facit quod habetur in l. si ex plagijs, §. in cliuo. ff. ad legem Aquil. cum similibus.
- Vigilare licet vnicuique pro commodo suo etiam in alterius damnum, l. pupillus, in si. & l. qui ante, §. sciendū, ff. de his quæ in frau. cre. l. si. C. de positi.
- Vnusquisque naturaliter mouetur ad tuendos mores patriæ, l. ueluti. ff. de iusti. & iure, & hinc est, quòd qui natus est ex partialibus præsumitur partialis, ut dicit Ange. in l. si fugitini. C. de ser. fug.
- Via vltimator non alia attēdi debet. Abb. in 3. q. post. Ioan. And. in c. cum uenerabilis, de exceptio.
- Verba narratiua non disponunt. c. si Papa. de privileg. in 6. cle. si summus, de sen. excommu. & ideo dicit Lud. de

Roma. singula. 190. quod incipit Spectabilis domine quòd i verba Iureconfulti narrantis factum nò possunt allegari pro lege, pro quo adducit glo. quam dicit singula, in libi, uel dic 3. C. quando non peten. par.

Vbi inuidia ibi dolus & corruptio. l. 2. C. quando & quibus quar. pa. s. debe. lib. 10.

Vbi maius periculum intenditur ibi proculdubio est plenius consulendum, c. vbi periculum, de electio. in 6. vn de dicit Ioan. de Ana. in cap. ordinando, extra de simo. quòd propter exemplū deberet curia Apostolica præ cæteris abstinere à simonia. c. magnæ, de uoto, c. in causis, de re iudica. & ideo dicit text. in c. præcipue. 11. q. 3. scire debent prælati quòd si vnquam peruersa peperant tot mortibus digni sunt, quot ad subditos suos perditionis exempla transmittunt: vnde necesse est vt tanto se cautius à culpa custodiant, quanto per praua quæ faciunt non soli moriuntur. Ad idem est aureus tex. in c. 2. 30. q. 5. ubi dicit Romanus pontifex ad nostrum reatum tedit si paternarum regulæ sanctionum nobis consentientibus uel negligentibus violentur.

Verba potius sunt intelligenda in sensu naturali, quam in ficto, l. si. C. de his qui ue. æta. impe.

Vbi lex aliquid fieri certo tempore requirit non sufficit posteriori tempore celebrare, l. si quis mihi bono. §. ius sum, ff. de acqui. hæredi.

Verbum ex integro rem perfectam significat. Spec. in tit. de hære. in fine.

Voci uiuæ magis credendum est quàm mortuæ, in aut. de fide instru. §. si uero, col. 6.

Verba statuti aut consuetudinis non adaptantur ad impossibilia ipsi statuenti. Bal. in l. si. §. in computatione, in fine. C. de iure delibe. idem Bald. in l. si. in 5. col. C. de sacrosanctis ecclesijs.

Vbi est concurrentia allegationum canonum & legum, à canonibus incipiendum est, propterea quia canonitarum subiectum dignius est, ita dicit Abbas in ca. inter alia. de immunita. eccle.

Vbi aliquid pro forma datum est æquiparantur præter & contra

contra glo. in c. si cui. de elect. in 6. Abb. in c. causam
quæ, de senten. & re iudi.

Verba debent intelligi secundum qualitatem personarum
de quibus agitur, l. plenum, §. equitij. ff. de usu. & habi.

Verborum prolixitas à iure respicitur: vt l. ampliorem, §.
in refutatorijs, C. de appella.

Vbi confusa præit interrogatio, certum respondentis te-
stimonium esse vix potest. de interrog. acti. ff.

Additio. Zona non uenit appellatione pannorum. Bart. in
l. diuus, in 2. nota. ff. de bo. dam.

Finis tractatus nuncupatus Flores legum: aut congeries
authoritatum iuris ciuilis, in quo authoritates or-
dinantur secundum ordinem alphabeti, cum
allegationibus librorum ex quibus
sumuntur. & ll. & §§.

VENETIIS,
Apud Andræam Muschio. M D L X I X.

YENITLI
Aphelion, N. D. L. X.

